ದೌಲತ್
ತೃತೀಯ ಭಾಗ

ಕಡೆಯ ದಿನ

ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ.

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ವೀರಕೇಸರಿ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ
ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

'' ದೌಲತ್ '' ಕಡೆಯದಿನ ಎಂಬ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದೇನೆ.

ನವಾಬ್ ಹೈದರಲ್ಲೀಖಾನರವರು ಗತಿಸಿದಮೇಲೆ, ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನ್ ರವರು ಸುಮಾರು 18 ವರ್ಷಗಳು ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಲವು ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಈ ಕಥೆಯು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಂವಿಧಾನಗಳು ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ವುಗಳೇ ಆದರೂ ಇದು ಅಪ್ಪಟ ಚರಿತ್ರೆಯೇ ಅಲ್ಲ. ಕಾದಂಬರೀ ಮತ್ತು ನಾಟಕಕಾರರುಗಳು ಚರಿತ್ರೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗೆ ಕಥಾವಸ್ತುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ತಮ್ಮ ರಚನೆಗೆ ಸರಿಹೋಗುವಂತೆ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಗ್ರಂಥಕಾರರಿಗುಂಟು ಆದಾಗ್ಯೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಿತಿಯುಂಟು. ಆ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರಸಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ತರಬಹುದೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ತಂದು ವಾಚಕರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದೇನೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಮಾಡಿದ್ದರೆ ರಸಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಲ್ಲಾ ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ರಸದ ಆಶೆ– ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಂಧನಗಳಲ್ಲಿ – ಎಷ್ಟೋಸಾರಿ ತೊಳಲಿದೆ. ಈ ವಿಷಯ ನಾನು ಇಷ್ಟೇ ಬರೆಯಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರೆಯುವುದು ವಿಮರ್ಶಕರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು !

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯನಾಯಕ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎರಡು ಮುಖ್ಯಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಸಂನಿಧಾನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವು ಮೊದಲನೆಯದು. ವಂಗದೇಶದ ಕಥೆಗಳನ್ನೋ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರ ಕಥೆಗಳನ್ನೋ, ರಾಜಪುತ್ರಸ್ಥಾನದ ಕಥೆಗಳನ್ನೋ ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದಲೇ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ! ಇದನ್ನು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವೆನ್ನಿ, ಸಂಕುಚಿತಭಾವವೆನ್ನಿ, ಏನೇ ಅಂದರೂ ನನ್ನ ಆಶೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡನೆಯ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವೆಂದರೆ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಭಾರತದ ಬಂಧವಿಮೋಚನೆಯ–ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೆಂದು ಆಧುನಿಕ ರಾಜಕೀಯವಾದಿಗಳ ಖಚಿತವಾದ ಮತ. ನೇತಾಜೀ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರಬೋಸರು ಕೂಡ ಈ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವನನ್ನೇ ಕಥಾನಾಯಕನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವವಿದೆ ಮತ್ತು ಆನಂದವಿದೆ. "ದೌಲತ್" ಎಂದರೆ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥ. ಅದೊಂದು ರೂಪಕ. ಅಷ್ಟೇ ರಹಸ್ಯ!

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ನಗರದ ಯುದ್ಧ, ಕೊಡಗಿನ ಯುದ್ಧ, ಮೈಸೂರಿನ ಮೂರನೇ ನಾಲ್ಕನೇ ಯುದ್ಧಗಳು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಪ್ಲವ. ನಾಲ್ಕು ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳು ಒಂದು ವಿಪ್ಲವ. ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧವಿಪ್ಲವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಥೆ. ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ಸಂಗ್ರಾಮ ಜೀವನ. ನಿತ್ಯದ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಬಾಳುಬದುಕುಗಳಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ರಣೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ತುಂಬಿದ

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ, ರಣೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬದುಕಿ, ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇರಿದ ಮೈಸೂರಿನ ವೀರಮಣಿಗಳ ಕಥೆಯಿದು.

ಈ ದೌಲತ್ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ವಾಚಕರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುಜುಗರವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಖೇದ ವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಸುಮಾರು 700 ಪುಟಗಳಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದುದರಿಂದ ಮೂರುಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ದಾರಿದ್ರ್ಯದೋಷದಿಂದ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಕಾಲಾವಕಾಶ ವಾಯಿತು. ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯು ವುದಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಾವಕಾಶಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂಬುದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯವಾಚಕರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ದೌಲತ್ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ ಮಂಗಳೂರಿನವಿಪ್ಲವ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದೌಲತ್ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದ ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಗಿದುಹೋಗಿದ್ದವು ಈಗ ಈ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗವು ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದ ಪ್ರತಿಗಳು ಪೂರೈಸಿಹೋಗಿವೆ. ಪ್ರಥಮ ಭಾಗದ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣವು ಬಂದಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣವೂ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೊದಲು - ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದ ಮುದ್ರಣ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದ ಮುದ್ರಣವು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯ ಭಾಗ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸಹಾಯವಿತ್ತ ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರೀ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್ ಮಾಲೀಕರಾದ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೈ. ಆರ್. ರಂಗರಾಯರಿಗೆ ನಾನು ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

15—12—1946
ಮೈ ಸೂ ರು

ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ.

ಮೈ ಸೂ ರು
ಶ್ರೀ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಕೊಡಗಿನ ಅತ್ಯಾಚಾರ

ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯುವರೂ, ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರೂ ಮಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿಕೆಯಾಗಿ, ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂ ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖವಾಯಿತು! ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪುವನ್ನು ಎದುರಿಸುವವರೇ ಇಲ್ಲವೆ? ಅಂಥಾ ವೀರನೊಬ್ಬನು ಜನ್ಮವೆತ್ತಲಿಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಹಲುಬಿದಳು. ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಇಯುಜ್ ಖಾನನು ಎದುರಿಸಿದನು. ಹೆಸರಿಲ್ಲದೇ ಹೋದನು. ಈ ಹುಸೇನ್ ಖಾನನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೋ ಭರವಸೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅವನು ನೀರಿನ ಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ ಹಾರಿ ಹೋದನು. ಮತ್ತಾವ ಪುರುಷನಿದಾನೆ. ಇಲ್ಲ! ನಾನು ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಪುರುಷರನ್ನು ನಂಬುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಟಿಪ್ಪುವಿಗೆ ನಾನೇ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಈ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯುವರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇರಬಾರದು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸುಲ್ತಾನನ ಕಡೆಯವರು. ನಾನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಡಾಫಕೀರರು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಆದರೇನು? ಬಡಾಫಕೀರರು ದೇವರ ಮನುಷ್ಯರು! ಅವರಾದರೂ ಈ ಸುಲ್ತಾನನ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರೇನು? ಹೀಗೆ ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಫಾತಿಮಳ ಮನಸ್ಸು ಕಳವಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಫಾತಿಮಳು ದರಿಯಾಬಾಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಅಂದಿನದಿನವೇ ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರ ಭೇಟಿಯುನ್ನು ಮಾಡಿ, ಫಾತಿಮಳು ತಾನು ದರಿಯಬಾಬಾಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವುದಾಗಿ ರಾಣಿಯುವರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಳು—

ರಾಧೆ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂ! ತಾವು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿರಬಹುದು! ಈಸ್ಥಳವನ್ನೇಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೀರಿ?

ಬೇಗಂ—ರಾಣಿಯವರೇ! ತಾವು ನನಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಮಾನವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇಷ್ಟುದಿನಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲವಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನನು ದಿವಾಕರವರಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ಕ್ರೌರ್ಯ! ನನ್ನಮೇಲೆ ನಡಸಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳ ನೋವು, ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಂಟಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಮನವು ಉದ್ವೇಗಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ರಾಧೆ—ಹೌದು! ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್! ಸುಲ್ತಾನರ ಅಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಬಾಳು ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಯಿತು! ಆದರೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ವೇಗ ದಿಂದ ತಾವು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುತ್ತೀರಿ!

ಬೇಗಂ!—ರಾಣಿಯವರೇ! ನನಗೆ ತೊಂದರೆಯೆಂದರೇನು—ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರಿಂದ ಆದಷ್ಟು ಹಾನಿಯು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಸಂಭವಿಸದು!

ರಾಧೆ—ಫಾತಿಮಾ! ನಿಮ್ಮ ಈ ಜಗನ್ಮೋಹಕವಾದ ರೂಪ, ಯೌವನ ಗಳು ನಿಮಗೆ ಶತ್ರು!

ಫಾತಿಮಳು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ರಾಣಿಯವರೇ! ತಮ್ಮ ಜಾಜ್ವ ಲ್ಯಮಾನವಾದ ರೂಪ ಸಂಪತ್ತಿಗಿಂತಲೂ, ನನ್ನ ಈ ಹಾಳು ರೂಪವು ಮೋಹಕ ವಾದುದೆ?

ರಾಧೆ—ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತಾ ಫಾತಿಮಾ! ನನ್ನ ರೂಪ ಯೌವನ ಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬೀಳಲಿ! ಅದನ್ನು ಎಂದೋ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಣೆಮಾಡಿದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನನಗಿಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ! ನನಗೆ ಮೋಹವಿಲ್ಲ! ಭೋಗೇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲ! ಕ್ರೋಧ ದ್ವೇಷಗಳಿಲ್ಲ! ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಹಾಗಲ್ಲ ನೀವು ಸುಖಸಾಂಮ್ರಾಜ್ಯ ವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೀರಿ! ಅದರಿಂದಲೇ ಇಂದು ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಕ್ರೋಧವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆವರಿಸಿದೆ!

ಬೇಗಂ—ಇಲ್ಲ! ರಾಣಿಯವರೇ! ಇಂದಿನ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹಾಗಿಲ್ಲ! ನನಗೆ ಧೈರ್ಯವಿದೆ. ತಮ್ಮ ಗುಣಗಳೆಷ್ಟೋ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿವೆ. ನಾನಿಂದು ವೀರ ರಮಣಿಯಾಗಿ ಜಯಿಸಬಲ್ಲೆ! ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿರಿ! ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧಾ—ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್! ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯವಿದೆ. ಉದ್ರೇಕವಿದೆ. ಕ್ರೋಧವಿದೆ. ಅಂಥಾವರನ್ನು ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಂತೆ ಇಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಛಲವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಭಾವ! ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಸಾಹಸಮಾಡಿದ್ದು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಾಡಿರಿ! ಭಗವಂತನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಿ! ತಮಗೆ ಯಾವಾಗ ಎಂಥಾ ಕಷ್ಟಬಂದರೂ ನಾನು ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದೇನೆ.

ಬೇಗಂ—ದೇವಿಯವರೇ! ತಮ್ಮ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಋಣಿಯಾಗಿದೇನೆ.

ರಾಧಾ - ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್! ತಮ್ಮ ಜವಾಹಿರಿಗಳು, ಧನಕನಕಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿವೆ. ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಬಹುದು!

ಬೇಗಂ ರಾಣಿಯವರೇ! ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಮಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದೇನೆ. ನಾನು ಇಂದಿನಿಂದ ಭಿಕಾರಿಣಿ!

ರಾಧೆ ಘಾತಿಮಾಬೇಗಂ! ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಭಿಕಾರಿಣಿಯಲ್ಲ! ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ದಿವಾನ್‌ರವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ! ತಾವು ಆಮರಣಾಂತ ಸೌಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಬೇಕು. ಈ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ತಾವು ಅಧಿಕಾರಿಣಿ!

ಬೇಗಂ—ನಾನು ತಮ್ಮ ದಾಸಿ! ಆಜ್ಞಾಧಾರಕಳು! ಇಂದು ತಾವು ಈ ನನ್ನ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನನ್ನದಾಗಿ ಇರಲಿ! ನಾನು ವೇಷಧಾರಿಣಿಯಾದ ಭಿಕ್ಷುಕಳಾಗಿ ಹೋಗುವೆನು! ಅದೃಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದುದಿನ ಪುತ್ರೋತ್ಸವ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನ ಮಾಡುವೆನು. ನಾನು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಅಭಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳಿಸುವೆನು! ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದವು ನನ್ನಮೇಲೆ ಇರಲಿ! ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಾ ವಂದಿಸಿ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಳು. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಅವರು ಪ್ರತಿರೋಧಮಾಡಲು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಬೇಗಂರವರನ್ನು ಭಿಕಾರಣಿಯಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾರದೇ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ನೀರವವಾಗಿ ಅತ್ತರು. ಕೊನೆಗೆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು

ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಹೊರಟಳು. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಗೋರಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ವಂದಿಸಿದಳು. ಧೂಪವನ್ನು ಹಾಕಿದಳು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು! ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರಲಿಲ್ಲ! ಹಾಗೆಯೇ ಅಳುತ್ತ ಅಳುತ್ತ ಹುಚ್ಚಳಂತೆ ದರಿಯಾಬಾಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಳು!

ಫಾತಿಮಳಿಗೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಗೆ 'ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಆತ್ಮೀಯರಿಲ್ಲ! ಹೇಗೋ ನಡಿಗೆಯು ಮಾತ್ರ ಮಂಗಳೂರಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು! ದಾರಿ ನಡೆನಡೆದು ಒಂದು ಕ್ರೋಶದೂರ ಹೋದಳು. ಆಹಾರವಿಲ್ಲ. ನಡೆಯಲು ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ! ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಳು. ಹಾಗೆಯೇ ನಿದ್ರೆಹತ್ತಿತು! ಆ ಕಲ್ಲಿನ ಚಪ್ಪಡಿಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿದಳು. ಚನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ದೆ ಬಂತು! ಆವಳೊಂದು ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡಳು. ಅದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ವಪ್ನ! ಸುಲ್ತಾನನು ಒಂದು ಉಚ್ಚಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ, ಸುತ್ತಲೂ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಜನಜಂಗುಳಿಯು ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ಸೇರಿರುವಂತೆ! ಸುಲ್ತಾನನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಉದ್ವೇಜಿತನಾಗಿ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತಿರುವಂತೆ! ಹುಸೇಖಾನನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಿದಂತೆ! ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನೀ ದರ್ಬಾರಿನ ಸರದಾರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗಲ್ಲಿಗೆ ಏರಿಸಿದಂತೆ! ಆ ವೀರರ ಪ್ರಾಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಾರಿಹೋಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪಕಪಕನೆ ನಗುತ್ತಿರುವಂತೆ! ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕಶಾಘಾತಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ—ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧೆಯರನ್ನು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಶಾಘಾತ ಮಾಡಿದಂತೆ! ಆ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಚೀರಿಕೊಂಡು ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ! ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಕೋಪಗೊಂಡು ಜನಮಧ್ಯದಿಂದ ಧೈರ‍್ಯವಹಿಸುಂತೆ ನುಗ್ಗಿ, ಸುಲ್ತಾನನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ಟಿಪ್ಪುವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಕಠಾರಿಯಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಿವಿದಂತೆ! ಅವನು ಜೀವರಹಿತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳುತ್ತಿರುವಂತೆ! ತಾನು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡಳು! ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು! ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ನವು ನಿಜವೋ ಎಂದು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಳು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಳು. ಇದು ನಿಜವಲ್ಲ! ಸ್ವಪ್ನ! ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೂ ಎದೆಯ ಗುಂಡಿಗೆಯು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ

ಬೆಳಕುಹರಿಯಿತು. ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಯುವತಿಯೊಬ್ಬಳು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಅವಳು ಮಂಟಪದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಳು! ಫಾತಿಮಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು? ಯಾರೋ ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯಳು! ಏಕಾಕಿನಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿದಾಳೆ. ಇವಳು ಯಾರಿರಬಹುದು? ಎಂದುಕೊಂಡು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ಯುವತಿಯು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನೊಡನೆ ಊರಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು! ದೇಶಭ್ರಷ್ಟಳಾಗಿ ಹೊರಟ ಫಾತಿಮಳಿಗೆ ಯಾರ ಜೊತೆಯಾದರೇನು? ಆ ಯುವತಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ದಾರಿ ನಡೆದರು. ಆ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಅವಳೊಬ್ಬ ವಿದ್ರೋಹಿಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವಳ ಹೆಸರು ಮಾಲತಿ! ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿಯೇ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾಲತಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಫಾತಿಮಳು ಮಾಲತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡುದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದಳು. ಅವಳೆಷ್ಟೋ ವಿದ್ರೋಹದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿಯ ಕಥೆಯು ಬೇಗಂಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವಳ ಗಂಡನು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ರೋಹಿಯೆಂದು. ಅವನು ಆ ಊರಿನ ಸುಬೇದಾರರನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಿದನೆಂದು, ಅದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಭಕ್ಷಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ, ಈಗ ಭಕ್ಷಿಯು ವರ್ತಮಾನವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳದೇ ತಾನೂ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನೇ ಅರಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದರು. ಮಾರನೆಯದಿನವೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು. ಹದಿನೈದುದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರನ್ನು ತಲಪಿದರು. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರು. ಭಕ್ಷಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಕ್ಷಿಯ ವಾಸಸ್ಥಾನವು ಮೂಡಬಿದರೆ ಎಂಬುದು ಫಾತಿಮಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳೂ, ಮಾಲತಿಯೂ ಮೂಡುಬಿದರೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಸ್ತಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಕ್ಷಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ಆ ಮನೆಗೆ ರಕ್ಷಕರಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ!

ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಕಾವಲಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರುದಿನಗಳು ವಾಸ ಮಾಡಲು ಅವನನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಇಮಾಮನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಳಿದನು. ಯಾರೋ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು ಎರಡುಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು। ಅವನು ಆ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ದನು. ಉತ್ತರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ, ಅವರು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿದನು. ಭಕ್ಷಿಯ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಇಮಾಂನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು ಭಕ್ಷಿಯು ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿದಾನೆಂದೂ, ತನಗೆ ಆಗಾಗ ಸಮಾಚಾರವು ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಅನೇಕರು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದಾರೆಂದೂ, ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ಷಿಯು ಸೈನ್ಯದ ತರಬೇತು ಕೊಡುತ್ತಿದಾನೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಮಾಂನು ಮಾಡಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳೇ ಅಧಿಕಾರಿಣಿಯಾದಳು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಕಳದ ಫಕೀರರನ್ನು ತಾನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಇಮಾಂನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಇಮಾಮನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಅಲೆದು ಫಕೀರನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರತಂದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೂ, ಫಕೀರನಿಗೂ ಭೇಟಿಯಾಯಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತು ಕಥೆಗಳು ನಡೆದವು. ಪ್ರಸ್ತಾಪತ್ವೇನ ಫಕೀರನು ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರ ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಅವನು ಕೇಳಿತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗೌರವವೇರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆಗಾಗ ಫಕೀರನು ಇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಮಾಮನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಭಕ್ತನಾದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಸವಾರಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆಯೆಂದೂ, ವಿದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಾಬಂತು! ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿಯಿತು! ಪುನಃ ವಿದ್ರೋಹವು ತಲೆ ಎತ್ತುವುದೋ ಎಂಬ ಭೀತಿಯು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಫೌಜುದಾರರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಯಾರೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಫೌಜುದಾರರೇ ಬಂದು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಬೇಗಂ

ಸಾಹೇಬರು ದಿವಾನ್ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವರೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚುಮಾತನಾಡಲು ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ ಬಹಳ ಭಯಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಮಾರನೆಯದಿನವೇ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರು ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಫಕೀರರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಇಮಾಮನೂ ಆ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಸೇರಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಮೂವರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಆದಿನವೇ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಮಾಲತಿಯೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಹೊರಟಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರು ಈ ಸಣ್ಣ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಆದಿನವೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯಾಣದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ, ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದರು.

ವೀರರಾಜಪೇಟೆಗೆ ಒಂದು ಕ್ರೋಶದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಳೇಶ್ವರ ಎಂಬುದೊಂದು ಸ್ಥಳ! ಅಲ್ಲಿಗೆ ರಸ್ತೆ ಇಲ್ಲ. ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗಬೇಕು. ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡುದಾರಿ. ಕಾವೇರಿನದಿಯು ಜಲ ಜಲ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಈಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಮಹಾಕಾಳಿಯ ಆಲಯ! ಎರಡೂ ಎದುರು ಬದರಾಗಿವೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಜಂಗಮವಾಡಿ, ಛತ್ರಗಳು. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬುವನು ಅದೆಲ್ಲದಕೂ ದೊಡ್ಡಗುರು! ಇದೆಲ್ಲವೂ ನವನಿರ್ಮಾಣ! ಆದರೂ ಆಸ್ಥಳದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ಬಹಳ ಹರಡಿದೆ. ಆ ಗುರುವಿಗೆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದಂತೆ! ಆ ಗುರುವು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ರೋಗಗಳು ಗುಣವಾಗುತ್ತವಂತೆ! ಆ ಮಹಾಕಾಳಿಗೆ ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಶರನ್ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನರಬಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾರಂತೆ! ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೂ ಇವೆಲ್ಲಾ ವೇದ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಅನೇಕವೇಳೆ ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಫಕೀರನು ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರನ್ನು ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಗುರುವಿನ ಭೇಟಿಮಾಡಿಸಿದನು. ಆ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಬೇಗಂರವರನ್ನು ಬಹಳ ಆದರದಿಂದ ಕಂಡನು. ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯೂ, ಫಕೀರನೂ, ಅಲ್ಲಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಇರಬಹುದೆಂದು ಭರವಸೆಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಭಕ್ತಿಯವರದೆಂದೂ, ಬೇಗಂರವರು ಅದರ

ಅಧಿಷ್ಠಾತ್ರಿಯಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಾರುಬಾರುಗಳನ್ನು ನಡಸಬಹುದೆಂದೂ, ತಿಳಿಸಿದರು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಳವು ಬಹಳವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ವಸತಿಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಇಮಾಮನೂ, ಮಾಲತಿಯೂ, ಬೇಗಂರವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಫಕೀರನೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕೊಡಗಿನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಳೇಶ್ವರವು ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರು, ದರಿದ್ರರು, ಎಲ್ಲರೂ ದೇವರ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಜಂಗಮರಿಗೆ ಭೋಜನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಪಟ್ಟ ದರಿದ್ರರಿಗೆ ಅನ್ನ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅನಾಥಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರೂ ರಾಣೀವಾಸದವರೂ ರಾಜಕುಟುಂಬದವರೂ ಆಗಾಗ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ವಾಸಮಾಡುವ ಮನೆ! ಈ ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕರು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾಗ್ಯವಂತರ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಭೇಟಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ರಾಜರ ಕಿವಿಗೂ ಮುಟ್ಟಿತು. ರಾಜರಿಗೂ ಒಮ್ಮೆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ! ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ಅಂತಸ್ತಿನ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಆ ರಾಜರಿಗೂ ಶಂಕೆ! ಆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಏನೇನೋ ಕಥೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಹಬ್ಬಿವೆ. ಯಾರಿಗೂ ನಿಜವಾದ ಸಮಾಚಾರವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜನರಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿವೆ. ಅಂತೂ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವಿಲ್ಲದೇ ಇಲ್ಲ! ಪುಂಖಾನುಪುಂಖವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯವು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರ ಸ್ನೇಹಮಾಡಬೇಕೆ? ಕುಂಪಣಿಯವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನು ಶೂರನೇನೋ ನಿಜ! ಆದರೆ ಭೋಗಪರಾಯಣ! ಕೊಡಗಿನ

ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಜನರಿಗೆ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸರಿಬೀಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದುವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜನ ನೀತಿಬಾಹಿರವಾದ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚು ನಡವಳಿಕೆಗಳೇ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ! ರಾಜನು ಜನಪ್ರಿಯನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಯುದ್ಧಪ್ರಿಯ! ಸೈನ್ಯದವರಿಗೆ ಬಹಳ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಧನಕನಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಜನು ಸ್ವಯಂ ವೀರ! ಕೊಡಗಿನ ಜನರೂ ವೀರರು! ಆದರೂ ಸಣ್ಣ ಜನಾಂಗ! ಒಂದು ದೊಡ್ಡಯುದ್ಧ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಕೊಡಗು ಧೂಳೀಪಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುದೆಂದು ರಾಜನು ಭಾವಿಸಿದ್ದನು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿಯೂ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ತಂತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ ಫಲಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಇದರಿಂದ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನು ಸುಖಲೋಲುಪನಾಗಿದ್ದನು.

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆತನದವರೂ ಕುಲದ ಯಜಮಾನರು; ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೀರರು! ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸುಲ್ತಾನರ ಅಧಿಕಾರದ ನೆರಳು ಕೊಡಗಿನಮೇಲೆ ಬೀಳಕೂಡದೆಂದು ಅವರುಗಳ ಹಠ! ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಅಂಕಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಸಮಾಧಾನ! ಹೀಗೆ ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯವು ಶಾಂತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ! ಕೊಡಗಿನ ಮನೆತನದ ಹೆಂಗಸರು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಅವರುಗಳು ಕೊಡಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಆಗಾಗ ಕೊಡಗುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕಾರ್ತೀಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಣ್ಣನವರೂ ಅವರ ಪತ್ನಿ ಗೌರಮ್ಮನವರೂ, ಪರಿವಾರ ಸಮೇತವಾಗಿ ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕಾರ್ತೀಕಮಾಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವಸತಿಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಜನರು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುತ್ತಣ್ಣನವರು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಬಲು ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರು. ದೊಡ್ಡ ಸೇನಾನಾಯಕರಾಗಿದ್ದವರು. ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿದವರು. ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತುವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು! ಆದರೂ ಬಹಳ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಕುಟುಂಬ ಸಮೇತ ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ದೇವರ

ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೌರಮ್ಮನವರು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರ ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಬಂದರು. ಅವರ ಒತ್ತಾಯದಮೇಲೆ ಮುತ್ತಣ್ಣನವರು ಒಂದುದಿನ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಭೇಟಿಗೆ ಹೋದರು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಮುತ್ತಣ್ಣನವರನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಆದರಿಸಿದಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಮುತ್ತಣ್ಣನವರಿಗೆ ಬಹಳ ಗೌರವಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟಿತು! ಮುತ್ತಣ್ಣನವರು ಬಹಳ ಆದರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ತನ್ನ ದುಃಖಮಯವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಮುತ್ತಣ್ಣ— ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರೇ! ತಾವು ದಿವಾನ್ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯವರೆಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪೂಜ್ಯರು. ಯುದ್ಧದೇವತೆಯ ಆರಾಧಕರೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರು ಮಹಾಚಾರ್ಯರು! ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಶತೃಗಳಿಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಮಾನಗೌರವ! ದಿವಾನರವರು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರವೆಂಬುದನ್ನೇ ಅರಿಯರು! ರಣಧರ್ಮವನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದಂತೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ದಿವಾನರ ವೀರಧರ್ಮ! ಅವರು ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಮೇಲೆಯೂ ಮಾನಭಂಗವಾಗಿಲ್ಲ! ಒಂದು ಕಡೆಯೂ ಲೂಟಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ರಾಜರಿಗೆ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ ಅಪಮಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊಡಗಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಮೇಲೆ ದಿವಾನರವರು ಸ್ವತಃ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ರಾಜರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯಬಹುದಿತ್ತು! ಅವರು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ರಾಜರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು. ರಾಜರು ಸೋಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ, ಹೈದರಾಲಿಯವರಿಗೆ ಅಂಕಿತರಾದ ಮಿತ್ರರಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ, ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿದರು. ರಾಜರು ಆಸನದಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು, ಆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ—"ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ! ನೀವು ನಿಜವಾದ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳು. ನಿಮ್ಮ ಧೀರತೆಯು ಮುಂದೆ ನಾವು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸೋತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಹೈದರಾಲಿಯವರ ಮಿತ್ರರಾಗಿರಲು ತ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೇವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರನ್ನು ಆಸನದಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ವಿಸ್ತ್ರತ್ತಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ, ವೀರಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹಳೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣೀರುಸುರಿಸುತ್ತಾ ಗದ್ಗದ ಕಂಠ

ದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಮುತ್ತಣ್ಣನವರು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ–ತಾಯಿ! ತಾವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರಲು ಅಭ್ಯಂತರವೇನಿದೆ?

ಬೇಗಂ—ಮಹಾಶಯ! ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಭರ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಗೌರವವಾಗಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೂ ನಾನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

ಮುತ್ತಣ್ಣ—ತಾವು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಮಾಡುವುದು ನಮಗೆಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷ! ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಸವಾರಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಬೇಗಂ—ಕೊಡಗು ರಮಣೀಯವಾದ ವನಪ್ರದೇಶ! ಮತ್ತು ವೀರ ಭೂಮಿ! ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಬಂದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಫಕೀರರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ತಮ್ಮಂಥ ಮಹಾನುಭಾವರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ಮುತ್ತಣ್ಣ—ದೇವಿಯವರೇ! ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯೇ? ನಾನು ಮುದುಕ! ಆದರೂ ಈ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಿದೆ. ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಭರವಸೆಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಬೇಗಂ—ಮುತ್ತಣ್ಣನವರೇ! ತಾವು ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನರು! ಒಂದುಪಕ್ಷ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಆಗ್ರಹದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದರೆ?

ಮುತ್ತಣ್ಣ—ತಾಯಿ! ಸುಲ್ತಾನರು ಅಂಥಾ ಸಾಹಸ ಮಾಡಲಾರರು! ನಮ್ಮ ರಾಜರು ಸರ್ವಥಾ ಆ ಆಜ್ಞೆಗೆ ತಲೆಬಾಗುವ ಹೇಡಿಗಳಲ್ಲ! ಈ ವೀರ ಭೂಮಿ ಕೊಡಗುರಾಜ್ಯ ತಮ್ಮನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಷ್ಟು ನಿರ್ವೀರ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರು ತಮ್ಮ ಕೂದಲು ಸೋಕಬೇಕಾದರೆ, ಲಕ್ಷ ಮಂದಿ ಕೊಡಗಿನ ವೀರಾಗ್ರಣಿಗಳ ಶವಗಳನ್ನು ಹಾದುಬರಬೇಕು! ಇಲ್ಲ ತಾಯಿ! ತಮ್ಮ ಭಯವು ಕಲ್ಪನೆಯ ಭಯ! ಅದು ಎಂದಿಗೂ ನಿಜವಾಗಲಾರದು!

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಮುಂದೆಬಂದು ಮುತ್ತಣ್ಣನವರನ್ನು ವಂದಿಸಿದಳು. ಗೌರಮ್ಮನವರು ಫಾತಿಮಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ, ಆಲಿಂಗಿಸಿ, "ನೀನು ಎಂಥಾ ವೀರ ಪುರುಷನ ಪತ್ನಿಯೆ! ತಾಯೆ! ನಿನ್ನಂಥಾ ವೀರ ರಮಣಿಗೆ ಭಯವೇಕೆ" ಎಂದು ಸಂತೈಸಿದರು.

ಆ ವೃದ್ಧದಂಪತಿಗಳು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಅದೇ ಕಾರ್ತೀಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ದೀಪೋತ್ಸವ! ಆ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಜರು ದಯಮಾಡಿಸಿದರು!

ಆ ಉತ್ಸವವೆಲ್ಲವೂ ಪೂರೈಸಿದಮೇಲೆ ಮರುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಮುತ್ತಣ್ಣನವರು ರಾಜರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು. ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ, ತಮಗೂ ಅವರಿಗೂ ನಡೆದ ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿವೇದಿಸಿದರು. ಆದಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವೇ ರಾಜರು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ರಾಜರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಭೇಟಿಯು ಬಹಳ ಗುಪ್ತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ, ರಾಜರೂ ಮುತ್ತಣ್ಣನವರೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ರಾಜರು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಭೇಟಿಗೆ ಬರಲು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೋರಿದರು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಸ್ವಭಾವತಃ ಅಲಂಕಾರಪ್ರಿಯೆ! ಆದಿನ ಕೊಡಗು ರಾಜರು ಬರುವರೆಂದು, ಮನೆಯ ಒಳಗೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಶಿಂಗರಿಸಿದ್ದಳು. ಅಸ್ತಮಾನವಾಗಿ ಕತ್ತಲೆಯು ಕವಿಯುತ್ತಲೇ ವೀರರಾಜನು ಮ್ಯಾನಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರ ಆವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಪಾದಮಸ್ತಕವಾಗಿ ಬಿಳಿಯ ಬಿರಸನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಮನೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಇಮಾಮನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಮುಜರೆ ಮಾಡಿ, ರಾಜರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕರದೊಯ್ದನು. ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಉಜ್ವಲದೀಪಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಇಮಾಮನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ದಾರಿತೋರಿಸುತ್ತಾ ನಡೆದನು. ರಾಜನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಡಿ ಇಡುತ್ತಾ, ಆ ಮನೆಯ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಹ್ಲಾದಿಸುತ್ತಾ, ವಿಶಾಲವಾದ ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಮಹಡಿಯಮೇಲಿನ ಹಜಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆ ಹಜಾರದ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡನು. ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಹಸರುಬಣ್ಣದ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯು ಹಾಸಿದ್ದಿತು. ಅದು ಮೃದುಳವಾದ ಶಾದ್ವಲದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ರೇಸಿಮೆಯ ಲೋಡು ದಿಂಬುಗಳು ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದುವು. ಹಜಾರದ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕಂದೀಲುದೀಪಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ವರಕಿಸಿಂದ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳು ರಂಜಿಸುತ್ತಿ

ದ್ದುವು. ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ, ನಕಾಶಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ಬೆಳ್ಳಿಯುಚೌಕಟ್ಟು ಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ನಿಲುಗನ್ನಡಿಗಳು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುವು. ಹಜಾರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರಜತ ಪೀಠದಮೇಲೆ ಎರಡು ಸ್ವರ್ಣ ಪುತ್ಥಳಿಗಳು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಊದುದಾನಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಘಮ ಘಮಿಸುವ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಬೀರು ತ್ತಿದ್ದುವು. ಇವನಾವನು ರಾಜನನ್ನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಪಕ್ಕದ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಬಂದಳು. ಘಾತಿಮುಳು ಊದುಬಣ್ಣದ ರೇಶಿಮೆಯುಶೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಹಳದಿಯುಬಣ್ಣದ ಜರಿಗೆಯು ಕಂಚುಕ ವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು ಮೇಲೆ ತೆಳುವಾದ ಬಿಳಿಯುಬಣ್ಣದ ಜರಿಯು ಮೇಲುದು ವನ್ನು ಹೊದ್ದಿದ್ದಳು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮೂರೆಳೆಯ ಮುಕ್ತಾಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ದ್ದಳು. ಆ ಹಾರವು ಎದೆಯುಮೇಲೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಡೆಯುಬರುವಾಗ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಕಾಲು ಸರವು ಸಣ್ಣದನಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟ ಲ್ಪಟ್ಟ ಕಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಕುಚ್ಚುಗಳು ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ವೈಮರೆಯು ವಂತೆ ಮಾಡಿದುವು. ರಾಜನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ತೋರ್ಪ ಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಬಿಗಿಹಿಡಿದು, ತಲೆಬಾಗಿ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಗಾಂಭೀರ್ಯ ದಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಭಿವಾದನ ಮಾಡಿ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದಳು. ರಾಜನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರವರೇ! ತಮ್ಮ ಸಮಾ ಚಾರವನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಮುತ್ತಣ್ಣನವ ರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತು. ತಾವು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ! ಎಂದು ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲುಮಾಡಿದನು

ಬೇಗಂ—ಮಹಾರಾಜರೆ! ನಾನು ವಿಧಿವಿಲಾಸದಿಂದ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಆದರೆ, ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ, ಈ ಕೊಡಗಿನ ಜನರು ತೋರು ತ್ತಿರುವ ಆದರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿ ಸಿರುವುವು. ಇಂದು ಮಹಾರಾಜರ ದರ್ಶನವಾದುದು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು!

ರಾಜ—ದೇವಿಯುವರೇ! ನಾನು ತಮಗೆ ಏನು ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗಿ ದ್ದರೂ ಒದಗಿಸಬಲ್ಲೆ! ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರಬಹುದು.

ಫಾ—ತಮ್ಮ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯು ಬೇಕು! ಅಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಯಾಚನೆ!

ರಾಜ—ತಾಯಿ! ತಮಗೆ ಯಾರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ! ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಂತೂ ನಮ್ಮ ರಾಜಧರ್ಮವೇ ಆಗಿದೆ.

ಫಾ—ನನಗೆ ಪ್ರಬಲಶತ್ರುಗಳಿದಾರೆ. ನನ್ನಿಂದ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸಬಹುದೆಂದು ಭಯಪಡುತ್ತೇನೆ.

ರಾಜ—ಕೊಡಗಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಅಂತಹ ಭಯವಿಲ್ಲ. ದೇವಿಯವರೆ! ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ತಮ್ಮಮೇಲಿನ ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಫಾ—ಸುಲ್ತಾನರು ದಿವಾನರವರಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ನಾನು ಕೃದ್ಧಳಾಗಿ ಹಠತೊಟ್ಟಿದೇನೆ.

ರಾಜ—ತಮ್ಮ ಹಠವೆಂತಹದು!

ಫಾ—ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು!

ರಾಜ– ತಾವು ಎಂತಹ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಿ?

ಫಾ—ಅದು ಇನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳದಿಲ್ಲ. ಹಗಲಿರುಳೂ ಅವನ್ನೇ ನಾನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದೇನೆ. ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ, ಪ್ರತೀಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಮಡಿಯಬೇಕು.

ರಾಜ— ನಗುತ್ತಾ–ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ!

ಫಾ—ಇಲ್ಲ! ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ತಮ್ಮ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾಜ—ಈ ಕೊಡಗುರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಇರುವವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವು ನಮ್ಮದು! ಆದರೆ, ಸುಲ್ತಾನರಂಥಾ ಮಹಾಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಾವು ಹಠತೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಸಂಪತ್ತು ಏನಿದೆ?

ಫಾ—ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲಿದೆ? ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಸರಿಸಮ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದಾರೆ.

ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಹುರ್ಸೇಖಾನನು ಸುಲ್ತಾನರಮೇಲೆ ಕತ್ತಿಕಟ್ಟಿದಾನೆ. ನನಗೆ ಯಾರ ಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲ! ದೇವರ ಸಹಾಯ ಒಂದೇ!

ರಾಜ—ಅದೆಲ್ಲವೂ ಹೇಗೇ ಇರಲಿ! ನಾನು ತಮಗೆ ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾಯನೀಡುತ್ತೇನೆ.

ಫಾತಿಮಳಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದುವಿಧವಾದ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು! ರಾಜರ ಸಂದರ್ಶನ, ಪ್ರಥಮ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು, ಫಲದಾಯಕವಾದವು ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ರಾಜನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಟನು.

ರಾಜನು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾ—ಬೇಗಂಳು ಎಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯದ ಖನಿ! ಇಂತಹ ಅನುಪಮ ರೂಪವನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಒಯ್ಯಾರ, ವೈಭವಗಳು, ಯಾವ ರಮಣಿಯಲ್ಲಿವೆ! ಫಾತಿಮಳ ಕಪೋಲಗಳು ಹೇಗೆ ಥಳ ಥಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಎಷ್ಟು ತೇಜೋವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿವೆ! ಬೇಗಂಳು ನಕ್ಕರೆ, ಅದೆಂಥಾ ರಮ್ಯವಾದ ಪ್ರಕಾಶ! ಆ ದಂತಪಂಕ್ತಿಯು ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರ! ಆ ಹುಬ್ಬುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಆಕರ್ಷಣೆ ಇದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೆನೆ ನೆನೆದು ಆನಂದಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಲಪಿ ದನು. ಇರಲಿ! ಆ ಫಾತಿಮಳು ನನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಈ ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದಾಳೆ! ಎತ್ತಕಡೆಯಿಂದಲಾದರೂ, ಒಂದು ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿ ದರೆ, ಈ ಸ್ವರ್ಣಲತೆಯು ನನ್ನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ! ಈ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂ ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಮಣಿ! ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾದ ದೊಡ್ಡ ದಿವಾನರವರ ಪತ್ನಿ! ಇಂದಲ್ಲ, ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ನಮಗೂ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೂ ಯುದ್ಧಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವವಿಧದಲ್ಲಾದರೂ ಈ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಎಷ್ಟೋ ಆಶಾಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಹಿಂದಿ ರುಗಿದನು.

ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ

ಈ ವರ್ಷ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆದವು. ಆದರೆ ಮಹಾಕಾಳಿಗೆ ನರಬಲಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಮಂದಿ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ಅಸಮಾಧಾನ! ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಂಧ್ರದೇಶದಿಂದ ಲೋಕಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಅವನು ಬಹಳ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾಗಿದ್ದನು. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಕೈ! ಇವನು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೇವರ ದರ್ಶನಮಾಡಿದನು. ಅವನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಉಂಟಾಯಿತು. ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟನು ಕೆಲವುದಿನಗಳು ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿಯೇ ವಸತಿ ಮಾಡುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ, ಜಂಗಮವಾಡಿಯಲ್ಲೇ ವಸತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಭಟ್ಟನು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಅವನಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕರು ಬಂದು ಅವನಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದುದಿನ ಕೊಡಗು ರಾಜರೂ ಬಂದು, ಭಟ್ಟನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಭಟ್ಟನು ಹೇಳಿದ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಹದಿನಾರಾಣೆ ನಂಬಿದರು. ರಾಜರು ಆ ಭಟ್ಟನನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲೇ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಭಟ್ಟರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ!

ಒಂದುದಿನ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಬಂದು ಭಟ್ಟನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಭಟ್ಟನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಧ್ಯಾನಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದು,

ಕಣ್ಣುತೆರೆದು ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕನು. ಆ ನಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಜಂಗಮನು ಚಕಿತನಾದನು.

ಏನು ಭಟ್ಟರೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ

ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ! ತಮಗೇಕೆ ಜ್ಯೋತಿಷ! ತಾವು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು! ಈ ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಂತರು ಇಂಥಾ ಮಹಾಪುರುಷರು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು!

ಜಂಗಮನು ಬಹಳ ಬಲಾತ್ಕಾರಮಾಡಿದನು. ಹಠಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಭಟ್ಟನು ಜಂಗಮನನ್ನು ಕುರಿತು—ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ! ನಾನು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಅಹಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನಮೇಲೆ ಕೋಪ ಮಾಡಬಾರದು. ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮರೆತು ಬಿಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನೋಡಿ—ಭಟ್ಟರೆ! ನಾನು ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಪಣ ಮಾಡಿರುವ ಭಗವದ್ಭಕ್ತ. ಜಂಗಮ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿದೇನೆ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹುಮಂದಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನೂ ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶಿವಪ್ರೇರಣೆಯಾಯಿತು! ಅದರಿಂದ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಟ್ಟನು-ಪುನಃ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಕ್ಕನು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ! ನನ್ನ ಜ್ಯೋತಿಷವು ನಿಜವಾದರೇನು! ಸುಳ್ಳೇ ಆದ ರೇನು. ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತಾವೇಕೆ ಕೇಳಬೇಕು. ನಾನೇಕೆ ಹೇಳ ಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವು ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯ!

ಭಟ್ಟರೇ! ಏನೋ ಒಂದು ಚಪಲದಿಂದ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ. ಹೇಳಿಬಿಡಿರಿ!

ಭಟ್ಟರು ಜಂಗಮನ ಹಸ್ತದ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಯ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು, ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು, ರೇಖೆ ಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಭಟ್ಟರು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಡುತ್ತಲೇ, ಜಂಗಮನ

ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಜುಂ ಎಂದಿತು. ಆ ಪಾದ ಮಸ್ತಕವಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರವಾಹವು ಹರಿದಂತಾಯಿತು.

ಭಟ್ಟರು--ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಕೇಳಿರಿ. ನೀವು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಯೋಗಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಮೃತರಾದಿರಿ! ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದಿರಿ.

ಜಂಗಮನಿಗೆ ಅತಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು! ಹೌದು! ಹೌದು!! ಎಂದನು.

ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸರಿಯಾದ ಗುರುಗಳಿಂದ ಜಂಗಮ ದೀಕ್ಷೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ನೀವೇ ಜಂಗಮ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದಿರಿ! ನಿಮಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವಿಲ್ಲ ದೇವರ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ನಿಮದೆಲ್ಲಾ ವೇಷ! ನೀವು ಯಾವುದೋ ಗ್ರಹಚಾರದಿಂದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದಿರಿ! ಜಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ವಿಪತ್ತು ಬಂತು! ಪೂರ್ವಪುಣ್ಯದಿಂದ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರಿ! ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲಾ ಧರ್ಮದ ನಿಧಿಯಲ್ಲ: ಚೌರ್ಯ ಸಂಪತ್ತು: ಪೂರ್ವಜನ್ಮ ಸುಕೃತದಿಂದ ಈ ಸ್ಥಾನವು ದೊರತಿದೆ. ನೀವು ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದೀರಿ. ಅದು ಸಿದ್ಧಿಸಬಹುದು. ಆದರಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ಸರ್ವನಾಶವಾದರೂ ಆಗಬಹುದು.

ಸ್ವಾಮಿ! ಭಟ್ಟರೆ: ಸಾಕು. ನಾನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಂಚನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯ :ಆ ಭಕ್ತಳ ಸಮಾಗಮವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದೆಂದು ಹೇಳುವಿರಾ?

ಸಿದ್ಧಿಸಿದರೂ ಸಿದ್ಧಿಸಬಹುದು.

ವಿಪತ್ತನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲವೆ?

ಉಂಟು! ನೀವು ಈ ದೇವಿಗೆ ನರಬಲಿ ಕೊಡಲು ದೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ಆಪತ್ತು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಳ್ಳೆಯದು ಭಟ್ಟರೆ, ನಾನು ನರಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ರಾಜರನ್ನು ನೀವು ಸಮಾಧಾನಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ! ಮತ್ತೊಂದು ರಹಸ್ಯವಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ, ನನಗೆ ಪಾಪ ಸಂಘಟನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೇಳಿ ಭಟ್ಟರೆ! ನಿಜವಾಗಿ ನೀವು ನನ್ನ ಗುರುವಿನಂತೆ, ದೇವರಂತೆ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ! ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಪುಣ್ಯವು ಒಳ್ಳೆಯದು. ನೀವು ಆ ಭಕ್ತಳ ಹಂಬಲವನ್ನು ಪೂರತುಬಿಟ್ಟರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪದಂತೆ ಕಾಣುವಯೋಗವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದರೆ, ನಿಮಗೆ ಈಶ್ವರನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತಿಯು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶವು ಒಳ್ಳೆಯದು--ಭಗವದಿಚ್ಛೆ ಇದ್ದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ನರಬಲಿಯು ನಿಂತ ಕಾರಣವು ಇದೇ! ಜಂಗಮನು ಒಂದುದಿನ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಭೇಟಿಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳುಜಂಗಮುವಾಡಿಗೆ ಬಂದು ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ ಯನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದಳು. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಫಾತಿಮಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಭಕ್ತೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನೆಂದೂ, ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಏದ್ರೋ ಹಿಗಳದೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತೆಯ ವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವವಿರುವುದು ತನಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದೂ, ಸುಲ್ತಾನ ರವರಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತಾನು ವಿಶೇಷ ಸಹಾಯಮಾಡುವು ದಾಗಿಯೂ, ಹೇಳಿದನು.

ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಈ ಜಂಗಮನು ತನ್ನ ಪರಮಾಪ್ತಬಂಧುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಳು. ಈ ಕೊಡಗಿ ನಲ್ಲಿ ಈ ಜಂಗಮನೊಬ್ಬ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳೊಬ್ಬಳು, ಇವರಿಬ್ಬರೇ ಸುಲ್ತಾ ನರ ಶತೃಗಳು!

ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಮಾಲತಿಗೆ ದಿನ ದಿನವೂ ದೈವಭಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಸರ್ವದಾ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿ ದ್ದಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಂತರು ಮಾಲತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷ ಆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಂಗಮ ರೆಂದರೆ ಮಾಲತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸದಾಶಿವನೆಂದೇ ಭಾವನೆ! ಬರಬರುತ್ತಾ

ಅವಳು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಲತಿಯಮೇಲೆ ಬಲುವಿಶ್ವಾಸ! ಆಗಾಗ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಾಲತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಾಲತಿಯ ದೈವಭಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲ, ಅವಳ ವೇಷದಲ್ಲಿಯೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಬಂದಿತು. ಅವಳು ಗೈರಿಕ ವಸನವನ್ನು ಧರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಳು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು. ಬರಬರುತ್ತ ಅವಳೊಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾದಳು. ಗುರುದೇವನು ಆ ಭಕ್ತಳ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದಿನದಿನವೂ ಭ್ರಾಂತನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಮೊದಮೊದಲು ಚಂಚಲವಾಯಿತು. ಬರಬರುತ್ತ ಮಾಲತಿಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟುಹೋಯಿತು. ಮಾಲತಿಯು ಸರ್ವದಾ ತನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಾರದೇಕೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಮಾತುಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಕರೆದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೇಸರದಿಂದ ಭಕ್ತರ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಭಕ್ತ ವೃಂದದಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಿದಂತೆ ಆಹ್ಲಾದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅವನಿಗೆ ಆಗಾಗ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಭಗವಂತನಲೀಲೆ! ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಂದುದಿನ ಭಕ್ತ ವೃಂದವು ಭಜನಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿತ್ತು. ಅಂದು ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಗಾನಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ನರ್ತನಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದರು. ಮಾಲತಿಯು ಭಜನಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಗೈರಿಕಾ ವಸನವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು. ನೊಸಲಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಂಜರಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು. ಕಾಲಲ್ಲಿ ಕಿಂಕಿಣಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಬಿಚ್ಚಿದ ಕೇಶದಾಮವನ್ನು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕುಚ್ಚಿನ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದಳು. ತೆಳ್ಳನೆಯ ಬಳುಕುವ ಶರೀರ! ಮೈಬಣ್ಣವು ಗಜದಂತದಂತಹ ಪ್ರಶಾಂತ ಶ್ವೇತವರ್ಣ! ಗುಂಡಾದ ಮನೋಹರವಾದ ಮುಖಪದ್ಮ! ಕೆಂಪಾದ ತೆಳುವಾದ ತುಟಿಗಳು. ಯೌವನವನ್ನು ಚಿಲ್ಲುತ್ತಿರುವ ಕಪೋಲಗಳು. ವಿಶಾಲವಾದ ಸೌಮ್ಯವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಬಾಗಿದ ದೀರ್ಘವಾದ ಹುಬ್ಬುಗಳು. ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಂಗೂದಲು. ಬೆನ್ನನ್ನು

ಮುಚ್ಚಿ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವ ಗುಂಗುರುಗುಂಗುರಾದ ಕೇಶ ದಾಮ, ಗುಂಡಾದ ಮೃದುವಾದ ಹಸ್ತ ಪಾದಗಳು. ಮಾಲತಿಯು ಹಾಡುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದಳು. ಮಾಲತಿಯ ಕೋಮಲ ಕಂಠದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಾನ ಮಾಧುರ್ಯವು ಆ ದೇವ ಮಂದಿರ ದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅಮೃತ ವರ್ಷವನ್ನು ಕರೆದಂತೆ ಇತ್ತು. ಮಾಲತಿಯು ಹಾಡುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತ ನರ್ತನ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಮಹಾದೇವನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿಯು ಲಾಸ್ಯ ನರ್ತನ ಮಾಡುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಕ್ತ ರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿದ್ದರು. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಮಾಲ ತಿಯ ಈ ಮನೋಹರ ರೂಪ, ಈ ದಿವ್ಯಗಾನ, ನರ್ತನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಮನದಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯನಾಗಿ ಹೋದನು. ಭಜನೆಯಾಗಿ ದೀಪಾರಾಧನೆ ಯಾದನಂತರ ಭಕ್ತ ವೃಂದವು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಮಾಲತಿಯು ಅವ ರೊಡನೆ ತೆರಳಿದಳು. ಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೃಹದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತನು ಅವನ ಮನವು ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲವಾಯಿತು. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಗದ್ದಲ ವೆಲ್ಲವೂ ಅಡಗಿ ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಜಂಗಮವಾಡಿಯೆಲ್ಲವೂ ಕತ್ತಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಜಂಗಮನು ಮಾಲತಿಯ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದನು. ಮೆತ್ತಗೆ ಕದವನ್ನು ತಟ್ಟಿದನು. ಮಾಲತಿಯು ಅರ್ಧ ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಳು. ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಗುರುದೇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನಿಂತಿರುವು ದನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಭಯ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಜಂಗಮದೇವನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅಭಿವಾದನ ಮಾಡಿದಳು. ಮಹಾದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿ ದೆತ್ತಿ ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದನು.

ಮಾಲತಿ! ನಿನ್ನ ನರ್ತನವು ಅಮೋಘವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮಹಾದೇವನು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದಾನೆ ಎಂದನು.

ಮಾಲತಿಯು ತಲೆಬಾಗಿಸಿ ಮುಗುಳುನಗುವನ್ನುನಕ್ಕಳು.

ಮಾಲತಿ ಇಂದು ಜಗದೀಶನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವಿಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಗುರುದೇವ ಈ ಜನ್ಮವನ್ನೇ ಭಗವಂತನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಯೇಕೆ? ಎಂದಳು.

ಗುರುದೇವನು ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಮಾಲತಿಯ ಅಧರಾಮೃತ ಪಾನಮಾಡಿದನು. ಮಾಲತಿಯು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣಮಾಡಿದಳು.

ಮಾರನೆಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಮಾಲತಿಯು ಸ್ನಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು, ವಲ್ಕಲವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಎಂದಿನಂತೆ ಭಕ್ತ ವೃಂದದೊಡನೆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಜಂಗಮದೇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸದಾಶಿವನಂತೆ ಭದ್ರಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ದರ್ಶನಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಎತ್ತರವಾದ ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಮೈಕಟ್ಟು, ಸುಂದರವಾದ ಗೌರಾಂಗ, ವಿಶಾಲವಾದ ಲಲಾಟ, ಉಜ್ವಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಉದ್ದವಾದ ನಾಸಿಕ, ಉಬ್ಬಿದ ಎದೆ ಭುಜಗಳು, ಆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರುವ ಕಾಷಾಯ ವಸನ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳು, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಟಾಜೂಟ, ಮುವತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಮಹಾಪುರುಷ, ಜಂಗಮದೇವನು ಭದ್ರಾಸನದಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಸನಾಸೀನನಾಗಿ ಭಕ್ತರಿಂದ ಸೇವೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹಸನ್ಮುಖನಾಗಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದಾನೆ. ಮಾಲತಿಯು ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಂತು ಈ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡು ನೋಡುತ್ತ ಮಾಲತಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಘಟನೆಯು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ನಿಶಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣ ಮಾಡಿದ್ದು! ಈ ಮಹಾಪುರುಷನಲ್ಲಿಯೋ ಅಲ್ಲವೇನು ? ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಮುಖವು ಕೆಂಪಾಯಿತು. ಶರೀರವು ಬೆವರಿತು. ಆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಕಂಪನ ಉಂಟಾಯಿತು. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಭಜನೆ ಮಾಡಲು ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಕಂಠವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಳು. ಮಾಲತಿಯ ಕಂಠಧ್ವನಿಯು ಮಂದಿರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಝೇಂಕರಿಸ ತೊಡಗಿತು. ಗುರುದೇವನು ಮಾಲತಿಯು ಆ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಅಡಿ ಇಡುತ್ತಲೇ ಅವಳ ಕಡೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದನು. ಪ್ರಯತ್ನ ಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆ ಮನಮೋಹಿನಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಬೇರೆ ಕಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತನ್ನ ವೈರಾಗ್ಯ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು. ಮಾಲತಿಯ ಕಂಠಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ, ಗುರುದೇವನ ಹೃದಯವೆಲ್ಲಾ ತನ್ಮಯವಾಯಿತು. ಗುರುದೇವನು ಆ ಗಾನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾದನು. ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಗುರುದೇವನು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದಾನೆಂದೂ, ಧ್ಯಾನ ಸಮಾಧಿಯು ಬಂದಿದೆಯೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿದರು. ಭಜನೆಯು ಪೂರೈಸುತ್ತಲೇ ಭಕ್ತರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು

ಭದ್ರಪೀಠದೆದುರಿಗೆ ಮಣಿದು, ಗುರುದೇವನ ಪಾದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾಲತಿಯು ಕೊನೆಯುವರೆಗೆ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಗುರುದೇವನನ್ನು ವಂದಿಸುವಾಗ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ, ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಗುರುದೇವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ನಕ್ಕಳು. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರಿದನು.

ಮಾಲತೀ–ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪ್ರಣಯವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರಗಾಢವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಇವರಿಬ್ಬರೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರಣಯವನ್ನು ಬಹು ದಿನಗಳು ಅಂತರಂಗವಾಗಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಈ ಛಾಯೆಯು ಕಾಣುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಮಾಲತಿಗೆ ಈ ಭಕ್ತ ವೃಂದದ ಮಧ್ಯೆ ವಾಸಮಾಡುವುದು ಅಸಹನೀಯವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯಭಾವವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಮಾಲತಿಯು ಜಂಗಮವಾಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿದಳು. ಅವಳೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಆವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭೇಟಿಮಾಡಿದಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಆದರ ಔದಾರ್ಯಗಳು ಒಂದೇವಿಧವಾಗಿದ್ದುವು. ಮಾಲತಿಯು ತನಗೆ ಜಂಗಮವಾಡಿಯ ವಾಸವು ಹಿತಕರವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರೊಡನೆಯೇ ಇರುವುದಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಏಕಾಕಿನಿ. ಅವಳಿಗೊಬ್ಬ ಜೊತೆಗಾತಿ ಇದ್ದರೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಹಿತ! ಮಾಲತಿಯು ಘಾತಿಮಳಿಗೆ ಮನ ಒಪ್ಪಿದ ಗೆಳತಿ.

ಮಾಲತಿಯೇನೋ ಜಂಗಮವಾಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಳು. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಹೋಗುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ? ಅವನಿಗೆ ಮಾಲತಿಯ ವಿರಹವು ಸಹನಾತೀತವಾಗಿತ್ತು! ಮಾಲತಿಯು ಆಗಾಗ ಕಾಶೀಪುರಕ್ಕೆ ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗುರುದೇವನ ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು! ಮಾಲತಿಯ ದರುಶನದಿಂದ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಮನಸ್ಸು ವಾತಾಹತ ಕಂಪಿತ ಮೃಣಾಳದಂತೆ ಸೊಕ್ಕಿ ಸೊರಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾಲತಿಯೂ ಸ್ವಾಮಿಯೂ, ಏಕಾಂತ ದೊರತಾಗ ಪರಸ್ಪರ ಒಂದೆರಡುಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಅರ್ಥವಿದೆ. ವಿಲಾಸವಿದೆ. ಆಕರ್ಷಣೆಯಿದೆ. ಪ್ರಣಯಸ್ನಿಗ್ಧತೆ ಇದೆ. ಆದರೇನು ಮಾಲತಿಯು ದೂರವಾದಳು.

ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಒಂದುದಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಎಂದೂ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಾರದ ಜಂಗಮದೇವನು ಇಂದು ಬಂದಿದಾನೆ. ಅತ್ಯಂತಗೌರವದಿಂದ ಬೈಠಕ್ ಖಾನೆಗೆ ಕರದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು. ಮಾಲತಿಯು ಬಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಅಭಿವಾದನ ಮಾಡಿದಳು. ಜಂಗಮದೇವನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಕುರಿತು, "ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರವರೇ, ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಲುಮುಖ್ಯವಾದ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಅಂತರಂಗವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದುಹೇಳಿದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಜಂಗಮನನ್ನು ಮಹಡಿಯಮೇಲಿನ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಕರಮೊಯ್ದಳು. ಮಾಲತಿಯು "ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮಾತನಾಡುವ ಅಂತರಂಗವೇನಿರಬಹುದು. ಬಹುಶಃ ಅದು ತನ್ನ ವಿಚಾರವಾದ ಮಾತೇಆಗಿರಬಹುದು" ಎಂದು ಶಂಕಿಸಿದಳು "ನನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಅಂತರಂಗವೇನಿದೆ? ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ದೋಷವೇನು? ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಜಂಗಮದೇವನ ಪ್ರಣಯಿನಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದುಕೊಂಡಳು" "ಅಥವಾ ಜಂಗಮದೇವನು ಈ ಕೊಡಗುರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೊರಟುಹೋಗಬಹುದೇ! ದೇವ, ಹಾಗಾಗದಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು" ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು. ಮಹಡಿಯಮೇಲಿ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಜಂಗಮನೂ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳೂ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಜಂಗಮದೇವನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರೇ! ನಾನು ಹಿಂದೆ ಒಂದುಬಾರಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ವಿದ್ರೋಹಿ, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತುಳೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನುಮೇಲೆ, ನಾನು ಈ ಕಾಳೇಶ್ವರದ ಮಹಂತನಾಗಿರುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಈ ಧನಕನಕವೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮದು, ಅದನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ತಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಿಂದ ಈ ಗುರು ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಜಂಗಮರೇ! ತಾವು ಮಹಂತಪದವಿಯನ್ನೇಕೆ ತ್ಯಜಿಸುತ್ತೀರಿ?

ನಾನು ನಿಜವಾದ ಸನ್ಯಾಸಿಯಲ್ಲ, ಸನ್ಯಾಸಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ನನ್ನಿಂದಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ನಗುತ್ತಾ, ನೀವು ಗೃಹಸ್ಥರಾಗುತ್ತೀರೇನು?

ಹೌದು ! ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತರೆ, ನಾನು ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ! ನೀವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಐಶ್ವರ್ಯ, ಪದವಿ, ಗುರುಪೀಠ, ಭಕ್ತರ ಪೂಜೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಗೃಹಸ್ಥರಾಗುವುದೆಂದರೆ, ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ ಯಾರು ?

ಜಂಗಮನು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ! ಹೇಳಿರಿ ! ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಧೀರರು ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುವುದೇಕೆ ? ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷ.

ಜಂಗಮನು ತಗ್ಗಿದ ಕಂಠದಿಂದ "ಮಾಲತಿ"

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ನಕ್ಕು, ಆಹಾ! ಮಾಲತಿಯು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಣಯಿನಿಯೇ! ನಾನು–ಮಾಲತಿಯು ಜಂಗಮವಾಡಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗಲೇ ಅವಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಂಡೆ. ಯಾರಲ್ಲಿಯೋ ಅನುರಕ್ತಳಾಗಿದಾಳೆಂದು ಕೊಂಡೆ. ಅಂಥಾ ಲಾವಣ್ಯವತಿಯಾದ ತರುಣಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವು ಹುಟ್ಟುವುದೇನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ.

ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ! ನಿಮ್ಮ ನಿಶ್ಚಯವು ನನಗೆಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷ ವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಈ ಬಾಲಜೀವನವನ್ನು ಸುಳ್ಳು ವೈರಾಗ್ಯದ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ನಾವೇಕೆ ಕಳೆಯಬೇಕು.

ಇಲ್ಲ ! ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರೇ , ಆ ಸನ್ಯಾಸಿ ಜೀವನವು ಸುಖಕರ ವಾದುದು. ಅದರಿಂದ ಕ್ರೋಧ ದ್ವೇಷಗಳಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಆರ್ತರಿಗೆ, ಅನಾಥರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಭಕ್ತಿಯು ಆನಂದದಾಯಕವಾದುದು. ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹವು ಅಮೋಘವಾದುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನನ್ನಿಂದ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಛಾ—ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ! ನಾನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಧರ್ಮ-ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮ ಗಳಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿ – ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರವರೇ! ಬೇಅದಬ್ ಮಾಫ್ ಮಾಡ ಬೇಕು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೇ ನನಗೆ ಭಯ. ಇಷ್ಟತ್ತು ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬಂದಿದೆ. ತಮ್ಮನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೇಳಿರಿ! ಮಹಂತರೇ! ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾ—ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯರು ಅಪರೂಪ. ತುಂಬಿದ ತಾರುಣ್ಯ! ತಾವು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿರಬಾರ ದೇಕೆ? ಈ ರಾಜಕೀಯವು ತಮಗೇಕೆ?

ಫಾ—ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನ ರೂಪವೇ! ಅದನ್ನು ಸುಡಬೇಕು. ಆ ಮಾತು ಬಿಡಿರಿ. ನಾನು ಮಹಾಪುರುಷರಾದ ದಿವಾನರವರ ಧರ್ಮ-ಪತ್ನಿ. ಆ ಮಹಾ ಪುರುಷನ ಘೋರ ಕೊಲೆ, ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಜಘನ್ಯ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ರಸದಂತೆ ಕುದಿಯುತ್ತಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಠತೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಹಠಸಾಧನೆ ಯಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಹೋದರೆ ಬಲು ಸಂತೋಷ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಠಸಾ ಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದರೆ, ಆ ದಿವಾನರವರ ಸಮಾಧಿಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ – ತಾಯೆ! ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿಯು ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಟನು. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು ಜಂಗಮನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಳು.

ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಪ್ತ ನಿಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಮನೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದನು. ಯಾರಿಗೂ ಇದು ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿಯೂ ಗೋಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ತಿಂಗಳಕಾಲ ಕಳೆಯು ತ್ತಲೇ, ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ಒಂದುದಿನ ಪರಿವಾರ ಸಮೇತವಾಗಿ ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಕಾಳೇಶ್ವರದ ದೇವಾ

ಲಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟರಿಗೆ ವಹಿಸುವಂತೆ, ದೇವಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ರಾಜರಲ್ಲಿ ಅರುಹಿದನು. ಅವರಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಜಂಗಮದೇವನು ಎಷ್ಟು ನಿರ್ಮೋಹಸತ್ಪುರುಷನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ತ್ರ್ಯಂಬಕಭಟ್ಟನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೇಳಿ, ಆ ಮಹಂತಪದವಿಯನ್ನು ಜಂಗಮನು ಭಟ್ಟರಿಗೆ ವಹಿಸಿದನು. ಕಾಳೇಶ್ವರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಜಂಗಮದೇವನು ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನೆಂದು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಜಂಗಮದೇವನು ಕಾಳೇಶ್ವರವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಜನರು ಜಂಗಮದೇವನ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಗೈಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕಾರ್ಕಳದ ಫಕೀರ

ಫಕೀರನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದನು ಒಂದಾವೃತ್ತಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದುದಿನ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ವರ್ಣಿಸಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರಲ್ಲಿ ಅರುಹಿದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ವೇದಾಂತವೇ ಬೇರೆ! ಫಕೀರರೇ, ದೇವರಿದ್ದಾನೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಬಲ್ಲವರಾರು ? ತಮ್ಮಂತಹ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆ ದೇವರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏಕೆ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೋ ನನಗೆ ಗೋಚರವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂಢಜನರು ಆ ದೇವರನ್ನು ನಂಬಿ, ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ಹುಚ್ಚರಾಗಿದಾರೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಈ ಜನರ ಸೇವೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಾರದೇ ?

ಫಕೀರನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್, ನೀವು ದೇವರನ್ನು ದೂರುವುದೇನೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದವರಿಗೆ ಇದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ನಾವೂ ಈ ಬಡಜನರ ಸೇವೆಯೇ ದೇವರ ಸೇವೆಯೆಂದು ನಂಬಿದೇನೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ನಾನೊಂದು ಮಸೀದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ. ಒಂದು ಲಂಗರ ಖಾನೆಯನ್ನಿಡಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ.

ಫಾ—ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹಣವೆಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ?

ಫ—ಹಣವು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಬರುತ್ತದೆ. ನನ್ನಂತಹ ಕಾಸಿಲ್ಲದ ಫಕೀರರೇ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು. ಮಹಾಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು.

ಫಾ—ಫಕೀರಜಿ, ನಾನು ದೇವರನ್ನು ನಂಬದಿದ್ದರೂ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನರು. ನಾನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಬೇಕಾದ ಧರ್ಮ ಮಾಡಿರಿ.

ಫ—ಮಗಳೇ, ನೀನು ದೇವರನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಿ. ದೇವರ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನಂಬುತ್ತಿ. ಅಷ್ಟೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ. ಮರುದಿವಸದಿಂದಲೇ ಮಸೀದಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಲಂಗರ ಖಾನೆಯೂ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಕಾಶೀಶ್ವರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿಯು ತಯಾರಾಯಿತು. ಲಂಗರಖಾನೆಯ ಕಟ್ಟಡವೂ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಬಡ ಬಗ್ಗರಿಗೆ ಅನ್ನ ದಾನಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಮಸೀದಿಗೆ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾರದಿದ್ದರೂ, ಬಡಜನರು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಗೂಢಚಾರರ ಮೂಲಕ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಇದೊಂದೂ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ರಾಜರು ಕಾಶೀಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತ್ರಿಯಂಬಕ ಭಟ್ಟರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಸ್ತಾಪತ್ವೇನ ಈ ಮಸೀದಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿದರು. ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟರು ರಾಜರೇ, ನೀವು ಆ ಮಸೀದಿಗೆ ಆತಂಕಪಡಿಸಿದರೆ, ನಾನು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ, ಮಾನವ ವರ್ಗವೆಲ್ಲವೂ ಆ ದೇವರ ಮಕ್ಕಳು. ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರೆಂದು ನಂಬಿದವರಿಗೆ, ಕಾಶೀಶ್ವರವಾದರೂ ಒಂದೇ. ಆ ಮಸೀದಿಯಾದರೂ ಒಂದೇ, ನಾನಾ ದೇವರುಗಳಾದರೆ, ಯಾವ ದೇವರೂ ನಿಜವಲ್ಲ,

ರಾಜ—ಭಟ್ಟರೇ, ತಾವು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬೇರೆ. ನಾವು ಬೇರೆ, ಅವರು ನಮ್ಮ ಶತೃಗಳಾಗಿದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರೂ ಮಸೀದಿಯಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಸೀದಿಯಾದರೆ, ಈ ಕೊಡಗುರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಮಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಟ್ಟ—ಆ ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವವನು ನಿಮ್ಮ ದೇವರಲ್ಲವೇನು?

ರಾಜ—ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನೋಡಿ! ಭಟ್ಟರೆ, ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರು ಮುಸಲ್ಮಾನರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದಾರೆ.

ಭಟ್ಟ—ಹೌದು! ಆ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರೂ ನೀವೂ ಸಹೋದರರಂತೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬುದೇ ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ವಿರೋಧ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ದೈವ ದ್ವೇಷಿಗಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತೀರಿ. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೀರಿ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ರಾಜರು ಮಸೀದಿಯಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡದೇ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಿಂದಲೂ, ಮಲಬಾರು ಕಡೆಯಿಂದಲೂ, ಬಹುಮಂದಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಬಂದು ನೆಲಸತೊಡಗಿದರು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಬಡ ಬಗ್ಗರಿಗೆಲ್ಲಾ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಾಲತಿಯನ್ನೂ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೂ ಬಹಳ ಆದರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಸುಖವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಲ್ಲವರಾರು? ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರು ಸರ್ವಥಾ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಖುರ್ಶೀಖಾನನ ಗತಿಯೇನಾಯಿತೋ, ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಈ ಕೊಡಗಿನವರು ಬಹಳ ವೀರರು. ಈಗ ಯುದ್ಧವು ಬಂದರೆ ಒಂದುಲಕ್ಷ ಮಂದಿ ಕೊಡಗರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಮರಾಠರೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿದರೆ ಇತ್ತಕಡೆಯಿಂದ

ಈ ಕೊಡಗರನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿ ನುಗ್ಗಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೂ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಏನಾದರೂ ವಿರೋಧವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವಂತೆ, ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಗಳ ಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಫಕೀರನಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯಿಂದ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾಲತಿಯು ತಾನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇ ಬಳಿಗಾಗಿ ಎಂತಹ ದುರ್ಘಟ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ, ಮಾಡುವುದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದ್ದಳು.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಊರು ಊರಿಗೂ, ಮನೆ ಮನೆಗೂ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನೆ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿ ಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದಳು. ಕೊಡಗುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾ ನನಮೇಲೆ ವಿದ್ವೇಷವನ್ನು ಕಾರುವಂತೆ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿದಳು.

ವೀರರಾಜನಿಗೆ ಗುಪ್ತಚರರು ಈ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಆಗಾಗ ತಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನು ಬಹುಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀ ಗೂಢಚಾರಿಣಿ ಯರನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವರು ಆಗಾಗ ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಬಂದು ಭೇಟಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರುಗಳು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರೊಡನೆ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯಗಳನ್ನು ಮಾತ ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ದೂಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದ ರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಚಾರಗಳು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಂದು ರಾಜನಲ್ಲಿ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇ ಬಳ ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಮುಕನಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತೇಜಕವಾಗಿದ್ದುವು.

ರಾಜನು ಫಾತಿಮಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಲೋಭಮಾಡಿ, ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನೆಪಮಾಡಿ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇ ಬಳನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರಸುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜರ ವರ್ಧಂತಿ ಉತ್ಸವವು ಬಂದಿತು. ಆ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನ ಕೊಟ್ಟು ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರನ್ನು ಕರೆತರುವಂತೆ ಮ್ಯಾನಾವನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ಪರಿಜನ ರನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಬೇಗಂರವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು

ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ವೀರರಾಜಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ಬಿಡಾರದ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ರಾಜರು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ನಿಂತು, ಬಿಡಾರದ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ರಾಜರ ವರ್ಧಂತಿ ಆ ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೇಗಂರವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಅವರು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಕರದು ಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ವೀರರಾಜಪೇಟೆಗೆ ಬಂದು ತಲಪಿದ ಸಮಾಚಾರವು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ, ರಾಜರು ತಾವೇ ಬಂದು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡರು. ಭೇಟಿ ಮರುಭೇಟಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಗೌರವದಿಂದ ನಡೆದುವು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಪಚಾರಗಳಿಗೆ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ವರ್ಧಂತಿಯ ಉತ್ಸವಗಳು ಪೂರೈಸಿದ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ರಾಜರು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಭೇಟಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜರ ಭೇಟಿಗೆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದಳು. ರಾಜರು ಅರಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಸ್ವತಃ ರಾಜರನ್ನು ಎದರುಗೊಂಡು, ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಆದರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಅಂತಃಪುರದೊಳಗೆ ಕರದೊಯ್ದು ಉಚಿತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಅವರವರ ಮಾತುಕಥೆಗಳಿಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ರಾಜರು—ರಾಣೀಸಾಹೇಬರೇ! ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ತಮಗೆ ಈ ಸ್ಥಳವು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದೆ.

ಬೇಗಂ—ಈ ಸ್ಥಳವು ಬಹಳ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳ. ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಬಹಳ ಗೌರವಪಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಚಿರರುಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಉತ್ಸವಗಳೆಲ್ಲಾ ಪೂರೈಸಿವೆ. ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ನಾವು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇವೆ.

ರಾಜ—ರಾಣಿಯವರೇ! ನನ್ನದೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಾವು ಅರಿಯಿರಿ. ತಾವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಅಪಾಯಕ್ಕೊಳಗಾಗುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು!

ಫಾ—ಈ ಕೊಡಗುರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ದ್ವೇಷಿಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನರಕ್ಷಣೆಗಳಿವೆ.

ರಾಜ—ಬೇಗಂರವರೇ! ಕೇಳಿರಿ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿಹೋಗಿದೆ. ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೀರೆಂದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ವರ್ತಮಾನವು ಹೋಗಿವೆ. ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ವರ್ತಮಾನಗಳು ಹಬ್ಬಿವೆ. ಸುಲ್ತಾನರವರು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಪ್ರತಿ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವರೆಂದು ಗೂಢಚಾರು ಸಮಾಚಾರ ತಂದಿದಾರೆ.

ಬೇಗಂ—ರಾಜರವರೇ! ಇವೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ನನ್ನಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡಲು, ಅವರ ಕಡೆ ಜನರನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ದುಸ್ತರ! ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ, ನನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಈಡೇರಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ರಾಜ–ಈಗಿನ ಪ್ರಸಂಗವು ನೀವು ತಿಳಿದಿರುವಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದುದಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಸೈನ್ಯಸಮೇತವಾಗಿ ಹೊರಟಿದಾರೆ.

ಬೇಗಂ–ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕು, ರಾಜರೇ! ಅದು ಸುಲ್ತಾನರ ಅವಿವೇಕದ ಪರಮಾವಧಿ. ದಿವಾನ್ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಿಸಿದರೆಂದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ದರಬಾರೆಲ್ಲವೂ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆ ದಿವಾನರವರ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರು ಸೈನ್ಯಸಮೇತ ಬಂದರೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಆಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲವೂ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತದೆ.

ರಾಜ–ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಈಗ ತಮಗೆ ಆ ಅಂತಸ್ತಿಲ್ಲ. ನೀವು ಈಗ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದೀರೆಂದೂ, ಯಾರೋ ಕೊಡಗಿನವರೊಬ್ಬರನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ವಿರುದ್ಧ ಪಿತೂರಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರೆಂದೂ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪುಂಖಾನುಪುಂಖವಾಗಿ ಮಾತುಗಳು ಹಬ್ಬಿವೆ.

ಬೇಗಂ–ನಗುತ್ತಾ-ಸಂತೋಷ! ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಯಾರ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಯಾರನ್ನುಬೇಕಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹವೇನಿದೆ? ಪಿತೂರಿ ಎಲ್ಲಿದೆ?

ರಾಜ–ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್ ! ಕೊಡಗಿಗೂ-ಮೈಸೂರಿಗೂ ಯುದ್ಧವೇನೋ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದಂತೆಯೇ! ಅದಕ್ಕೆ ನೀವೇ ಕಾರಣ! ನೀವು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಜಯವಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ !

ಬೇಗಂ–ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ! ನಾನು ಈ ಶಪಥಸಾಧನೆಗಾಗಿ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ರಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಅರ್ಪಣೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ರಾಜ–ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೋರುವ ಹೇಡಿಗಳಲ್ಲ. ತಾವು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ತಮ್ಮ ರೂಪ-ಲಾವಣ್ಯ-ಈ ವೀರತ್ವಗಳು ತಾವು ರಾಣಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದವು ಗಳು. ತಾವು ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜ್ಯದ ಮಹಾರಾಣಿಯಾದರೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಾಗ್ಯವು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ರಣಾರಣಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ರಣದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿದ್ವಂದಿ ಇದಾನೆಂಬುದು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಾಪಜಯಗಳು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ! ನಾವು ಗೆದ್ದರೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ನಮ್ಮದು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಡಿಯೋಣ. ಇಂದೇ ಗಾಂಧರ್ವವಿವಾಹವಾಗಲಿ.

ಬೇಗಂ–ವಿಷಾದದಿಂದ ನಕ್ಕು-ರಾಜರೆ! ನನಗೆ ಗೊತ್ತು! ಅನೇಕ ದಿನ ಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯು ಪಲ್ಲಟವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಸಂದೇಹಪಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅದು ಇಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿಗಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರೂ ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರೂ ನಗರದ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು. ಆ ಪ್ರಕರಣ ದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಪತಿದೇವನ ಬಲಿಯಾಯಿತು! ಆ ಹುಣ್ಣು ನನ್ನ ಹೃದಯ ದಿಂದ ಮಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಅದರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಘಾಯವನ್ನು ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದೀರಿ!

ರಾಜ–ಫಾತಿಮ! ನಾನು ನಿನ್ನ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧನಾಗಿದೇನೆ. ನೀನು ಈ ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ, ನಾನು ನಿನ್ನ ದರ್ಶನಮಾಡಿದಾಗಿ ನಿಂದಲೂ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದೇನೆ. ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಿನ್ನ ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಮೋಹನರೂಪವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶನಮಾಡ

ಲೋಸುಗವೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ನೀನು ಹೇಳುವ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಪಿತವಾದವುಗಳು. ಸುಲ್ತಾನರು ದಿವಾನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೇ! ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯ ಪರ ಕಥೆಯಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು! ನೀನು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಗಿಂತಲೂ ಪರಮರೂಪವತಿ! ನೀನು ನನ್ನವಳಾಗು! ನಾನು ನಿನ್ನ ಪತಿವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಫಾತಿಮಳ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

ಫಾತಿ–ರಾಜರೇ! ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾಗುವೆನೆಂದು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಬೇಡಿರಿ! ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿರಿ! ನಾನು ಇಂದೇ ಈ ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಫಾತಿಮಳು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಡಂಗೂರವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿರಿ! ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ನೀವು ವಿಲಾಸಪ್ರಿಯರೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಬಲ್ಲೆ! ನಿಮ್ಮ ಅಂತಃಪುರ ರಮಣಿಯರೊಡನೆ ನೀವು ಸುಖವಾಗಿರಿ! ಈ ಯುದ್ಧವಿಗ್ರಹಗಳು ನಿಮಗೇಕೆ? ನನ್ನ ಪತಿವ್ರತವನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಬೇಡಿರಿ. ನನ್ನ ಮೋಹವು ಹಾಲಾಹಲ ವಿಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಘೋರವಾದುದು. ದಾವಾನಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ದಾರುಣವಾದುದು!

ರಾಜ–ನಗುತ್ತಾ ಫಾತಿಮ, ನೀನೆಲ್ಲಿ ಹೋಗುವೆ! ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ನಾನು ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಬಲವಾದ ಬಲೆಬೀಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ವಶವಾಗದಿದ್ದರೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದೇನೆ.

ಬೇಗಂ–ಪಲ್ಲುಕಡಿಯುತ್ತಾ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದರೆ ಈ ಕೊಡಗು ಸ್ಮಶಾನವಾಗುವುದು. ನೀನು ಪತಂಗದ ಹುಳುವಿನಂತೆ ಸಾಯುವೆ. ಈ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳು ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ನನ್ನಂಥಾ ವೀರರಮಣಿಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೇನೆ. ಹೊರಟುಹೋಗು ಎಂದು ತಳ್ಳಿ ಕಟಿಬಂಧನದಿಂದ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಹಿರಿದೆತ್ತಿದಳು.

ರಾಜನು ಫಾತಿಮಳ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಫಾತಿಮಳನ್ನು ಎದೆಗಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಫಾತಿಮಾ! ಇಂದು ನೀನು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ! ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿನಗೆ ವಿಮುಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ! ನಿನಗಾಗಿ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡೆ!

ಈ ಆಪತ್ಸಮಯದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳದೇ, ಬಿಡುವೆನೇ! ಎಂದು ಘಾತಿಮಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಘಾತಿಮಳು ಅಸಹಾಯಳಾಗಿ ಚೀರಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲು ಕಟ್ಟಿ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಳಾಗುತ್ತ ಬಂದಳು. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಘ್ರರಾಜನು ಹರಿಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಂತೆ ಘಾತಿಮಳು ರಾಜನ ಬಾಹುಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ರಾಜನು ಆ ಮೋಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಶೂನ್ಯನಾಗಿದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಆ ಅರಮನೆ ಆ ಸನ್ನಿವೇಶ, ತಾನು ರಾಜನೆಂಬ ಅರಿವು ಒಂದೂ ಬೋಧೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಪ್ರಚೋದಕವಾದ ಘಾತಿಮಳ ರೂಪ! ಘಾತಿಮಳ ಸ್ಪರ್ಶ, ಇವುಗಳಿಂದ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿದಾನೆ. ಆ ಹುಚ್ಚು ವ ನನ್ನನ್ನು ದಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಘಾತಿಮಳಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರಮಾಡಲು ಹಸಿದ ಹುಲಿಯಂತೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಬಂದು ರಾಜನ ಕೊರಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಲವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ನೆಲದಮೇಲೆ ಕೆಡವಿದರು ಘಾತಿಮಳು ರಾಜನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬುಡಕಡಿದ ಬಾಳೆಯಕಂಭದಂತೆ ನಡುಗುತ್ತಾ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಳಾಗಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು. ರಾಜನು ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದಾನೆಂದು ಬಗೆದು ಘಾತಿಮಳ ಗತಿಯೇನಾಗಿದೆಯೋ ಎಂದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಬಗ್ಗಿನೋಡಿದನು. ರಾಜನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಎದ್ದು ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಘಾತಿಮಳ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ತಿವಿದನು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆರ್ತಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಿದನು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಮಾಲತಿಯು ಚಿಟ್ಟನೆ ಚೀರಿದಳು. ರಾಜನು ಕ್ರೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು.

ನೀನು ಯಾರೇ ಬಾಂದಿ! ಈ ಘಾತುಕನು ಯಾರೇ—ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದನು.

ಮಾಲತಿಯು ರೋದನಮಾಡುತ್ತಾ--ಅವನು ಜಂಗಮದೇವ! ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ-ನೀನು ಘಾತುಕ! ಅವನನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ!--ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಜಂಗಮದೇವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತಳು.

ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಮರ್ಮಾಹತನಾಗಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಾಲತಿಯು ಕಂಪಿತಧ್ವನಿಯಿಂದ ಗುರುದೇವ! ಗುರುದೇವ! ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ

ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಖವಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ಆ ಯಾತನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುಗುಳು ನಗುವನ್ನು ನಗುತ್ತಾ ಸಣ್ಣದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿ! ಮಾಲತಿ ಎಂದನು. ಮಾಲತಿಯು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಮಹ ದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಮುಖದಮೇಲೆ ಮುಖವಿಟ್ಟು ಚುಂಬಿಸಿದಳು. ಸ್ವಾಮಿಯ ಪ್ರಾಣವು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಮಾಲತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಯು ತ್ತಿತ್ತು! ಶರೀರವು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು! ರಾಜನು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು! ರಮಣಿ! ನೀನಾರು! ಇವನಾರು! ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಮಾಲತಿಯು ನಡುಗುತ್ತಾ,-ಇವನು ಕಾಳೇಶ್ವರದ ಜಂಗಮದೇವ ಮಹಾದೇವಸ್ವಾಮಿ! ನಾನು ಅವನ ಪತ್ನಿ! ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಾಲತಿ! ಎಂದಳು ರಾಜನು ಅವಳ ಕೈಬಿಟ್ಟನು. ಮಾಲತಿಯು ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಳಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದಳು! ರಾಜನು ಬಗ್ಗಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ದನು! ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಿಷಾದಗಳಿಂದ-ಹೌದು! ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ! ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದ ಇವನಿಗೆ ಮಾಲತಿಯು ಹೆಂಡತಿ ಎಂದರೇನು? ಈ ಫಾತಿಮಳಿಗೂ ಇವನಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ! ಇವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದನು. ಹೇಗೆ ಬಂದನು! ಆಹಾ! ಎಂತಹ ಸತ್ಪುರುಷನಿಗೆ ಏನುಗತಿ! ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಮೃತ್ಯು! ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟನು. ರಾಜನು ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ಆ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟನು. ಆಪ್ತರಾದ ಸೇವಕರನ್ನು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕಾವಲಿಟ್ಟು, ಫಾತಿಮಳನ್ನೂ, ಮಾಲತಿಯನ್ನೂ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು. ಇವರ ಸಮಾಚಾರವೇ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ, ರಾಜಭಟರು ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಮ್ಯಾನಾದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿದರು. ಅವರು ಕಾಳೇಶ್ವರದ ಸಮೀ ಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದರೊಳಗೆ ಬೆಳಕುಹರಿಯಿತು! ರಾಜಭಟರು ಆ ಕಳೇಬರ ವನ್ನು ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿಸಿ, ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು.

ಬೆಳಕುಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಭಿಕ್ಷುಕನೊಬ್ಬನು ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮಶೀದಿಯಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ವಸ್ತ್ರಾಚ್ಛಾ ದಿತವಾಗಿದ್ದ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಕಳೇಬರವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಹಿಂದೂ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಶವ! ನಮಗೇಕೆ ಈ ತಂಟೆ! ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನನ್ನಮೇಲೆ ಬಂದೀತು!

ಎಂದುಕೊಂಡು ಮಶೀದಿಗೆ ಹೋದನು! ಅಲ್ಲಿ ಲಂಗರ್‌ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಫಕೀರನು ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಸದಾಬರ್ತ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಭಿಕ್ಷುಕನು ತಾನು ಕಂಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಫಕೀರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಫಕೀರನು ತಕ್ಷಣ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಸಾಧುಗಳೂ ಭಿಕ್ಷುಕರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಿ ಬಂದರು. ಫಕೀರನು ಮರದ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದನು. ಅದು ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಶವ! ಫಕೀರನ ಮುಖವು ವಿವರ್ಣವಾಯಿತು! ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂತು! ಅವನು ಆ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ನಾಲ್ಕಾರು ಸಾಧುಗಳು ಓಡಿ ಬಂದು ಆ ಮೃತ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದರು. ಫಕೀರನು ಕಠೋರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ "ಮುಟ್ಟಬೇಡಿ" ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ದೂರ ಸರಿದರು. ಫಕೀರನು ಉನ್ಮತ್ತನಂತೆ ಆ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮಶೀದಿಗೆ ಹೋದನು. ಮಶೀದಿಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ, ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಶವವನ್ನು ಅದರಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದನು. ಕಂಠದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿದ್ದ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆ ಕಠಾರಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಕೈಪಿಡಿ ಇತ್ತು. ಅದರಮೇಲೆ ಅರಬ್ಬೀ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ದಿವಾಣ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿ ಯವರ ಹೆಸರು ಕೆತ್ತಿತ್ತು! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಸೀತ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ದನು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ದೂರ ಕಳಿಸಿ, ಆ ಶವದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು. ಭಿಕ್ಷುಕರು ಸಾಧುಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ದೂರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಫಕೀರನಿಗೆ ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಅವನು ಆ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಬದುಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ಜಂಗಮರೆಲ್ಲರೂ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾ ದರು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜಂಗಮದೇವನನ್ನು ಫಕೀರನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಶೀದಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರು. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಶವವನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಫಕೀರನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಜಂಗಮರು ಗುರುದೇವನ ಶವವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಫಕೀರನು ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡಿರಿ! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಹಿಂದೆಗೆದರು. ಫಕೀರನು ಜಂಗಮನನ್ನು ಬದುಕಿಸುತ್ತಾನೆ–ಎಂದು ಅವರುಗಳು ನಂಬಿದರು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಯಿತು. ಫಕೀರನು ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಜಂಗಮರಾಗಲೀ, ಸಾಧುಗಳಾಗಲೀ, ಭಿಕ್ಷುಕರಾಗಲೀ ಯಾರೂ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲುಗಲಿಲ್ಲ! ಈ ವರ್ತಮಾನವು ಮಹಂತರಾದ ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು! ಅವರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಶವದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತರು! ಫಕೀರನನ್ನು ವಿನಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು. ಈ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಮರಣವು ಹೇಗಾಯಿತೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಫಕೀರನು ಆರ್ತಧ್ವನಿಯಿಂದ ದೈನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟನು ಸಂಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ದೂರ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಭಟ್ಟ ಫಕೀರರೇ! ಈ ಜಂಗಮದೇವನ ಮರಣವು ಹೇಗಾಯಿತು?

ಫಕೀರ—ಗಂಭೀರವಾಗಿ “ಖೂನಿ!”

ಭಟ್ಟ—ಜಂಗಮನನ್ನು ಖೂನಿ ಮಾಡಿದವರಾರು?

ಫಕೀರ—ಇವನು ವಿರಕ್ತನಾದ ಜಂಗಮನಲ್ಲ! ವೇಷಧಾರಿಯಾದ ಜಂಗಮದೇವ! ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ! ಆ ರಾಜಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಕೊಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಭಟ್ಟ- ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀವು ಹೇಗೆ ಬಲ್ಲಿರಿ? ನೀವೇಕೆ ಇಷ್ಟು ದುಃಖಿಸುತ್ತೀರಿ?

ಫಕೀರ—ಕೈಮುಗಿದು! ಭಟ್ಟರೆ, ಇದನ್ನು ತಾವೊಬ್ಬರು ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು! ಇವನು ನನ್ನ ಸಹೋದರ!

ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು! ಮುಖದ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ವಿಷಾದದಿಂದ-ಹೌದು! ನಿಜ! ಎಂದರು.

ನೀವು ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲವೇನು?

ಫಕೀರ—ನಾನು ಹೌದು! ಈ ಸ್ವಾಮಿಯು ಹಿಂದು! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಜಂಗಮರಾದೆವು. ಸುಲ್ತಾನೀರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇವನು ದೇಶಾಂತರ ಹೋದ! ನಾನು ಫಕೀರನಾದೆ? ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಮಾಗಮವಾಯಿತು. ಈಗ ನನಗೆ ರಾಜಕಾರಣವಿಲ್ಲ! ಅಲ್ಲಾನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಫಕೀರ!

ಭಟ್ಟ—ನಿಮ್ಮ ಜೀವನಕಥೆಯು ದಾರುಣವಾಗಿದೆ. ಇರಲಿ! ಅದು ಕರ್ಮಫಲ! ಈ ಜಂಗಮದೇವನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನೀವು ಈ ಕಳೇಬರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡುವಿರಿ? ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿಬಿಡೋಣ.

ಫಕೀರ—ಹೌದು! ಭಟ್ಟರೆ! ನೀವು ಈ ಕಾಶೀಶ್ವರದ ಮಹಂತರು. ನಿಮ್ಮ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಾಳೆಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದವರೆಗೆ ನನಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಿರಿ! ಈ ಜನರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ದೂರ ಕಳಿಸಿ, ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿರ್ಮಾನುಷ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಡಿರಿ! ನಾನು ಎದ್ದುನಿಂತು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದರೆ ಆ ಶಬ್ದವು ಮನುಷ್ಯರ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳದಷ್ಟು ದೂರ, ಈ ಪ್ರದೇಶವು ನಿರ್ಮಾನುಷ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ, ನನಗೊಬ್ಬ ಮಹಾಪುರುಷರು ಉಪದೇಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸುವ ಮಂತ್ರ! ಅದರಿಂದ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಒಂದುಸಾರಿ ಬದುಕಿಸಬಹುದು. ನಾನು ನಾಳೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದೊಳಗಾಗಿ ಈ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಬದುಕಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾಳೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ದಯವಿಟ್ಟು ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನಿರಿ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿಸಬಹುದು!

ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು! ಫಕೀರರೇ! ನಿಮಗೆ ಹುಚ್ಚು, ಈ ಸೋದರ ದುಃಖದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸುವುದೆಂದರೇನು?

ಭಟ್ಟರೆ! ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ, ನಾನು ಹುಚ್ಚನಾದರೆ ನಿಮಗೇನು? ನಾನು ದೇವರನ್ನು ನಂಬಿದ್ದರೆ ನಿಜವಾದ ಹುಚ್ಚನೇ ಸರಿ! ಇದೊಂದುದಿನ ನನಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಿರಿ! ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ಭಟ್ಟರು ದೇವರ ಮಹಿಮೆಯು ಹೇಗಿದೆಯೋ? ಎಂದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಫಕೀರನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಸಹೋದರನ ಶವದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದನು. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಾನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೆಳಕು

ಹರಿಯಿತು. ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟನು ಸ್ನಾನಾಹ್ನಿಕಗಳನ್ನು ವೇದಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಶೀದಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಜಂಗಮರು, ಗೋಸಾಯಿಗಳು, ಸಾಧುಗಳು, ಭಿಕ್ಷುಕರು, ಭಕ್ತವೃಂದದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರು. ಫಕೀರನು ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದನು. ಫಕೀರನ ಪ್ರಾಣವಾಯುವು ಆ ಶರೀರದಿಂದ ಶಾಂತವಾಗಿ ಹಾರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಫಕೀರನು ನೆಲದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹೀಗೆಯೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿರಿ! ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದನು. ಆ ಕಠಾರಿಯು ಆ ಎರಡು ಶರೀರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು! ಭಟ್ಟರು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಫಕೀರನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಘಾಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಖವು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮರಣವು ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಆದುದಲ್ಲ, ವಿಷದಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದುದಲ್ಲ, ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ ಮಾಡಿ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಫಕೀರನು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಿದಾನೆ-ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇವನು ಮಹಾಪುರುಷ ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಅವರ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿಸಿದರು.

ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟರು ಆ ಸಮಾಧಿಯಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಹಸ್ತಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ

> ನೈನಂ ಛಿಂದಂತಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ।
> ನೈನಂ ದಹತಿ ಪಾವಕಃ ॥
> ನಚೈನಂ ಕ್ಲೇದಯಾಂತ್ಯಾಪೋ ।
> ನಶೋಷಯತಿ ಮಾರುತಃ ॥

ಎಂದು ಬರೆದು, ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಇಂದಿಗೂ ಆ ಸಮಾಧಿ ಇದೆ. ಹಿಂದೂಗಳೂ, ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಫಕೀರನ ಸಜೀವಸಮಾಧಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಮಾಧಿಯ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಕೊಡಗಿನಮೇಲೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಕ್ರೋಧ

ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಕೊಡಗಿನ ಸಮಾಚಾರಗಳು ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುವು. ವರ್ತಮಾನಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದುವು. ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಮೂರುವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕಳಿಸಿಲ್ಲ. ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಕುಂಪನಿಯುವರೊಡನೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದಾರೆಂದು ಸಮಾಚಾರವು ಬಂದಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಶೋಧನೆಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬರುವಂತೆ ಇಬ್ಬರು ಗುಪ್ತ ಚಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಕೊಡಗಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ರಾಮಣ್ಣ–ತಿರುಮಲಯ್ಯ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಗುಪ್ತಚಾರರು, ನಗರದಕಡೆಯಿಂದ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಕೊಡಗಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಳೇಶ್ವರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲೇ ಕೆಲವುದಿನಗಳು ವಾಸಮಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿಷ್ಣಾತವಾದ ಗಾಯಕರು. ಹರಿಕಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮರು! ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟರು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಕಂಠಧ್ವನಿ, ಮಾತಿನ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಭಟ್ಟರು ಸಂತೋಷಪರವಶರಾದರು. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಭಟ್ಟರು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಶಿಸಿ ರಾಜಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ರಾಜರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹರಿಕಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ರಾಜರು ಆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಅವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವರಿಗೆ ಖಿಲ್ಲತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಯಥೇಚ್ಛವಾದ ಹಣವನ್ನೂ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಕೊಡಗುಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವರ ಕಥೆಗಳಾದುವು. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಇವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಔತಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇವರು ಕಾಳೇಶ್ವರ

ದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಜಂಗಮದೇವನ ಕೊಲೆಯನ್ನೂ ಫಕೀರನ ಜೀವಸಮಾಧಿಯನ್ನೂ ಕೇಳಿದರು. ಪರಿಕಥೆಯ ನೆಪದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ, ರಾಜಕೀಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬಹು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಕೊಡಗಿನ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿ ಕೊಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಕೊಡಗಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಠಾಣದವರು ಇವರನ್ನು ತಡೆದರು. ಇವರಿಗೆ ರಾಜರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಖಿಲ್ಲತ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಗೌರವದಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಲಪಿದರು. ಹೀಗೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹೊರಟು ಮೂರುತಿಂಗಳಕಾಲ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ರಾಜಧಾನಿಗೆ ತಲಪಿದರು. ಈ ಇಬ್ಬರು ಗೂಢಚಾರರೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸದ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದರು. ತಾವು ತಂದಿದ್ದ ಉಡುಗರೆ, ಖಿಲ್ಲತ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನರವರು ಸಂತಸಗೊಂಡು ಮುಗುಳು ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು, ರಾಮಣ್ಣನವರೇ! ಕೊಡಗಿನ ರಾಜಕೀಯವೇನು ಹೇಳಿರಿ?

ಹುಜೂರು, ಕೊಡಗಿನ ರಾಜಕೀಯವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಮೊತ್ತ ನವಾಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಒಂದಾವೃತ್ತಿ ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಆಗಿನ ಕಥೆಯೇ ಬೇರೆ! ಈಗಿನ ಕಥೆಯೇ ಬೇರೆ!

ಸುಲ್ತಾನ್—ಈಗಿನ ಕಥೆಯೇನು? ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯವೇನು? ಆ ರಾಜ್ಯವು ಹೇಗಿದೆ?

ಖಾವಂದರವರೇ! ಅಲ್ಲಿ ಕಾಶೀಪುರವೆಂಬುದೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳೂ, ದೇವರ ಸೇವೆಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ರಾಮಣ್ಣ—ದೇವರ ಮಾತು ಏಕೆ? ಹುಜೂರು, ಕಾರಣ ಉಂಟು! ಮಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅತುಲೈಶ್ವರ್ಯವಿತ್ತು. ಈಗ ಅದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಸೀದಿ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರೇ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಫಕೀರನ ಸಮಾಧಿ ಇದೆ. ಆ ಫಕೀರನೇ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರನ್ನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಕರದು

ಕೊಂಡು ಹೋದವನೆಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರ ಮನೆ ಇದೆ. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ! ರಾಜ ಭಟರು ಕಾವಲಿದಾರೆ.

ಸುಲ್ತಾನ್—ಓಹೋ! ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರು ಅಲ್ಲಿದಾರೆಯೋ? ನಗರದ ದಿವಾನರವರು ನಮಗೆ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸದೇ ಇರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಇರಲಿ. ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?

ಜಹಾಪನಾ! ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಐಶ್ವರ್ಯವಿದೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ರೋಹಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯುವಕನನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿದಾರೆ. ಜಾತಿಯ ಯಜಮಾನರೆಲ್ಲರನ್ನು ರೇಗಿಸಿದಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಉತ್ತೇಜನಗೊಳಿಸಿದಾರೆ. ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಲ್ತಾನರವರ ವಿದ್ರೋಹವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿದಾರೆ.

ಸುಲ್ತಾನರು ನಕ್ಕು, ಸಂತೋಷ, ನೀವು ಆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದ್ದಿರೋ? ಅವರ ಸಹಾಯಕರಾರು?

ರಾ—ಇಲ್ಲ! ಹುಜೂರು ನಾವು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಫಕೀರನೇ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಸಹಾಯಕ. ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ಆ ಫಕೀರನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಏನೇನೋ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವರ ಅವತಾರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ.

ಸುಲ್ತಾನ್—ನೀವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ? ಆ ಫಕೀರನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ರಾ—ಅದು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಅವನು ರಾಜಕಾರಣಿ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಸುಲ್ತಾನ್—ರಾಜರ ಸಮಾಚಾರವೇನು?

ರಾ—ಹುಜೂರು! ಮಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರಾಜಕಾರಣವೆಲ್ಲಾ ಆ ರಾಜರಿಗೇ ಗಂಟುಬಿದ್ದಿದೆ. ಫಾಲ್ಗುಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ರಾಜರ ವರ್ಧಂತಿ ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರು ರಾಜಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ತೆರಳಿದರು. ಅದೇ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜರಿಗೂ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರವರಿಗೂ ವಿವಾಹವಾಗಿದೆ. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರವರು ಈಗ ಕೊಡಗಿನ ರಾಣಿಯವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜನರ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜರ ರಾಣಿವಾಸವೆಲ್ಲವೂ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಈಗ ಆ ರಾಜರ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರೇ ಮಹಾರಾಜ್ಞಿ. ಈ ವಿವಾಹವಾದ ತರುಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಫಕೀರರ ಸಮಾಧಿಯಾಗಿದೆ. ಅದೇ ದಿನವೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಜಂಗಮಸ್ವಾಮಿಯ ನಿರ್ಯಾಣವೂ ಆಗಿದೆ.

ಸುಲ್ತಾನ್–ಇದರಲ್ಲೇನೋ ಅಭೇದ್ಯರಹಸ್ಯವಿರಲೇಬೇಕು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಈ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲರಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು! ಒಳ್ಳೆಯದು ನೀವು ಹೊರಡಿರಿ. ಸರ್ಕಾರವು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನೀವು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಯಿಬಿಡಬೇಡಿ!

ರಾಮಣ್ಣನವರೇ! ತಿರುಮಲಯ್ಯನವರೂ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ಘಟ್ಟಿಗರು. ನಿಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೇರಳವಾದ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಈಗ ಹೊರಡಬಹುದು. ಪುನಃ ಅಗತ್ಯಬಿದ್ದರೆ ನೀವು ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹುಜೂರು! ಸನ್ನಿಧಾನದ ಆಜ್ಞೆಗೆ ನಾವು ಸರ್ವದಾ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದೇವೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಆ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂ ಎಂತಹ ಹುಚ್ಚಳು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವಿಪ್ಲವಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಪ್ಲವಕ್ಕೂ ಇವಳೇ ಪ್ರೇರೇಪಕಳೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆನು. ಪುನಃ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಒತೂರಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಾಳೆ. ಕೊಡಗು ರಾಜನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದಾಳಂತೆ! ಅವಳು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗಂಡಸರನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ತಾನೆಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಾಳೆ! ನಾವು ಸ್ವತಃ ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿಹೋಗಬೇಕೆಂದೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಕಾರಣವು ಶಿಕ್ಕಿದಂತಾಯಿತು. ಈ ಬಾರಿ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಿಸಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇವಳಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆಷ್ಟು ಅಪಮಾನ. ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ತರುಣಿ! ದೊಡ್ಡ ದಿವಾನರವರ ಹೆಂಡತಿ. ಇವಳು ಅಡಿಗಡಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನೀರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ

ವಿದ್ರೋಹಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಎಂತಹ ವಿಷಾದ ಪ್ರಸಂಗ! ಈ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳ ಜಾತಕದಲ್ಲಿಯೇ ಏನೋ ದೊಡ್ಡ ದೋಷವಿದೆ. ಇವಳು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತಪರಂಪರೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ದರಿಯಾದೌಲತ್ತಿನ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಹೊರಗೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಗಲಾಟೆ ಎದ್ದಿತು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಮೇಲುಗಡೆಯಿಂದಲೇ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದರು. ಹುಚ್ಚಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾವಲುಗಾರರು ಅವಳನ್ನು ದರಿಯಾದೌಲತ್ತಿನ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ತಡೆಗಟ್ಟಿದರು. ಅವಳು ತಾನು ಸುಲ್ತಾನರ ಭೇಟಿಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ತನ್ನನ್ನು ತಡೆದರೆ ಬರತರ್ಫುಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದೂ ಗದರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೂ ಸಾವಿತ್ರಿಗೂ ಜಗಳವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಸುಲ್ತಾನರು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿ ಸಂಜ್ಞೆಮಾಡಿದರು. ಕಾವಲುಗಾರರು ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾ ದರಿಯಾದೌಲತ್ತಿನೊಳಗೆ ಹೋದಳು, ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಜರೆಮಾಡಿ ತಾನೇ ಒಂದು ಆಸನದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು.

ಸುಲ್ತಾನರು--ಏನು ಸಾವಿತ್ರಿ! ಎತ್ತಕಡೆ ಹೊರಟೆ? ನಿನ್ನ ರಾಜಕೀಯವು ಹೇಗಿದೆ?

ಸಾ-ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ನನ್ನ ರಾಜಕೀಯವೆಲ್ಲವೂ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿದೆ. ನಾನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಸು-ನೀನೇಕೆ ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನು ಕೆಲಸ! ಅಲ್ಲಿ ನಿನಗಾರಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾ-ನವಾಬರೆ! ನಿಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯು ನನಗೆ ಬಹಳ ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರಿದ್ದಾರಂತೆ! ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಮಹಾರಾಣಿಯವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಹಾರಾಣಿಗಿರಿಯು ಹೇಗಿದೆಯೋ, ಅವರ ಈ ಹೊಸಸಂಸಾರವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೋ ನೋಡಿಬರೋಣವೆಂದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಹೋಗಿ ಬಾ! ಹುಚ್ಚಿ! ಅಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಾ!

ಮಹಾರಾಜರೇ! ನಾನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ! ನಿಮ್ಮ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೆಲ್ಲಿ ಹೋದರು. ಆ ರಾಘಾರಾಣಿಯವರೇನಾದರು? ಆ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆಂದು ಜನ ರಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆ? ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೀವು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲವೇನು?

ಸಾವಿತ್ರಿ! ಆ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಗೆ ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಆವಳು ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ!

ಅಯ್ಯೋ! ಮಹಾರಾಜರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಜೋಡಿ. ಆ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ನಾಳೆ ಮಲಬಾರಿನವರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ. ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಕೊಡಗಿನವರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ. ನಿಮಗೆ ಯುದ್ಧದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಈ ಹುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲದೇ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರ ಮದುವೆಯಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಸು-ನನಗೆ ಯುದ್ಧವೂ ಬೇಡ. ಮದುವೆಯೂ ಬೇಡ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡು, ಹೊರಡು.

ಸುಲ್ತಾನರೇ ಅದೇ ಮಾತು ಖಂಡಿತವಾಗಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೇನೆ. ನಾನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆ ಘಾತಿಮಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರಕೂಡದು.

ಸು-ಇಲ್ಲ, ಹುಚ್ಚಿ ನಾನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಡೆ.

ನೀವು ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದರೆ ನಾನು ಆ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಂತೆ ಸೇರಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹುಚ್ಚಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನು ಕರಸಿದನು. ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕರಸಿದನು. ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಲೇಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು. ಮೀರ್ ಮೂರುಲ್ಲಾಖಾನ್ ಎಂಬುವರು ಕೊಡಗಿನ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಸೇನಾಪತಿಗಳೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ಸುಲ್ತಾನನು ರಾಯಸಪವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೊಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಸಿದನು. ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಹಮೀರ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾಖಾನರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ರಾಜರಿಗೆ ತಲಪಿಸುವುದೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯಾಯಿತು.

ಹಮೀರ್‌ಖಾನರು ಮಿತಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಕೊಡಗಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಬೆಳಸಿದರು. ಈ ರಾಯಭಾರದವರು ಮಡಕೇರಿಗೆ ಬಂದಿಳಿದರು. ಅವರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಚ್ಚಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದಳು.

ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ರಾಯಭಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಿಡಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಹಮೀರ್‌ಖಾನನು ರಾಜರ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಸುಲ್ತಾನರ ಪತ್ರವನ್ನು ರಾಜರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ರಾಜರು ಅದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಮೂರುದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಸದುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ರಾಯಭಾರಿಗಳಿಗೆ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಊಟವುಪಚಾರಗಳಿಗೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದರು.

ರಾಜರು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡರು. ಆ ಪತ್ರವು ಈ ಪರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು.

ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರೇ !

ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರೊಡನೆ ನೀವು ಗೌರವಾಸ್ಪದವಾದ ಕರಾರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಿ. ಆ ಕರಾರಿನ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳೂ ಮುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಕೊಡಗಿನ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ!

ಕೊಡಗಿನಸೀಮೆಯಿಂದ ಕೆಲವರು ದುಷ್ಟಜನರು ಗಡಿಪ್ರದೇಶದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೊಳ್ಳೆ, ದರೋಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನಮ್ಮ ಮಾಮಲೇದಾರರುಗಳು ಎಷ್ಟು ಬರೆಸಿದಾಗ್ಯೂ ನೀವು ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿಲ್ಲ! ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೀವು ಕುಂಪಣಿಯವರೊಡನೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಕುಂಪಣಿಯವರ ಸಹಾಯವು ನಿಮಗೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಾರದು ! ಒಂದುಪಕ್ಷ ನೀವು ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮುರಿದು ಮೈಸೂರಿನ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿರುವುದು ನಿಮಗೆ ಕ್ಷೇಮ !

ಪ್ರಕೃತ, ಮೈಸೂರಿನ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರೊಬ್ಬರು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದು, ನಿಮ್ಮ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾರೆಂದು ಸಮಾಚಾರವು ಬಂದಿದೆ. ಆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರವರು ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿದ್ರೋಹಕ್ಕೆ ಮದತ್ ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ. ಈಗಲೂ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ವಿದ್ರೋಹವನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸುತ್ತಿ ದಾರೆಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಅವರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದವರು ಅವರ ಹೆಸರು ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂ ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ, ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಕೋರುವ—

ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನ್.

ರಾಜರು ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡರು. ವಾಕ್ಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ಅಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಯೋಚನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ನಾವು ಈಗ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದವರನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಕೊಡಗಿ ನವರು ಎಷ್ಟೇ ವೀರರಾದರೂ ನಮಗೆ ಜಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರ ದಂಡು ಬಲುದೊಡ್ಡದು. ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಬರದು ಅವರ ದಂಡನ್ನು ಕರಸಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಅಪಾರವಾದ ಹಣವನ್ನು ತೆರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೇ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭರವಸೆ ಏನಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರೇ ಮಂಗಳೂ ರಿನಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರೊಂದಿಗೆ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆ? ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಲವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಂದರೂ, ನಮ್ಮ ದೇಶದವರು ಅಪ್ರತಿಮವೀರ್ಯದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದರು. ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಾದರೆ, ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯವು ಧ್ವಂಸವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ನಾವು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಯುದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಯುದ್ಧವು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಆಗಬಾರದು!

ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಬೇಗಂಳನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೊಪ್ಪಿಸಲು ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದವಳೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಾರೆ. ಅವಳು ವಿದ್ರೋಹಿಯೆಂದು ಬರೆದಿದಾರೆ. ಆದರೂ ಅವಳ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ರೋ ಹದ ದೋಷವೆಲ್ಲಾ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತೆ. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿ ಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವಳನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರ ಜನಾನಾಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬೇಗಂಳು ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ನಮ್ಮಮೇಲೆಯೇ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟುತ್ತಾಳೆ. ಹೇಗೂ ನಮಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಯುದ್ಧವು ಸಿದ್ಧ! ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಕೊಡಗಿನ ಮುಖಂಡರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರಸಿ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಮೂರು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಮುಖಂಡರನ್ನೂ ಕರಸಬೇಕೆಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತನು.

ರಾಜನು ಫಾತಿಮಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಬೇಗಂಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನರ ಪತ್ರವನ್ನು ಅವಳಮೇಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಫಾತಿಮಳನ್ನು ನೋಡಲು ವೀರರಾಜಪೇಟೆಗೆ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟನು! ಅರಮನೆಗೆ ತಲಪುತ್ತಲೇ-ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಉಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ್ದ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರಸಿ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು.

ಆ ದಾಸಿಯು-ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಲ್ಲಿ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇದಾರೆಂದೂ, ಆದರೆ, ಈ ಅರಮನೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗಲು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದಾರೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ರಾಜನಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು! ರಾಜನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದನು. ಆ ದಾಸಿಗೆ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿ, ಸುಲ್ತಾನರ ಪತ್ರವನ್ನು ಅವಳ ಕೈಲಿಕೊಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂ ಸಮ್ಮತಿಸುವುದಾದರೆ, ತಾನು ಆದಿನ ರಾತ್ರಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಹುಚ್ಚಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಡುತ್ತ ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ಅವಳೆಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಹಾಡು ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಡು ಹೇಳಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅರಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಅಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರರು ಅವಳನ್ನು ದೂರ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಚ್ಚಿಯು ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ! ಅವಳು ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ಹಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಪಹರೆಯುವರೆಲ್ಲಾ ಸ್ಥಬ್ಧರಾದರು. ಹುಚ್ಚಿಯ ಹಿಂದಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಘೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರು! ಉಗ್ರಾಣಿಯು ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟನು. ಕಾವಲುಗಾರರು! ಹೋಗು ಹುಚ್ಚಿ--ಹೊರಟು ಹೋಗು! ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದರು. ಹುಚ್ಚಿಯು ಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲ! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರು ಅಶ್ವಾರೂಢರಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ಮಹಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪಹರೆಯುವರು ಜನರನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೂರ ತಳ್ಳಿದರು. ಜನರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲವು ಹೆಚ್ಚಿತು. ರಾಜರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಚ್ಚಿ ಪುನಃ ಹಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಜನರ ಗದ್ದಲವೆಲ್ಲವೂ ಅಡಗಿಹೋಯಿತು. ರಾಜರು ಅತ್ತಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ, ಯಾರೋ ಹುಚ್ಚಿ! ಭಿಕ್ಷುಕಳು! ಹಾಡು-ಬೀದಿಯ ಹಾಡಲ್ಲ! ಅಪ್ಸರ ಕಂಠ! ಎಂದುಕೊಂಡು ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಹುಚ್ಚಿಯು ಎಲ್ಲಿಯೋ ತಿರುಗಿಕೊಂಡು, ಊರು ಹೊರಗಿನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಳು.

ಹುಚ್ಚಿಯು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ! ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಸಮಾಚಾರವೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ! ಹುಚ್ಚಿಯು ಕಾಳೇಶ್ವರವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಳು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ನಸುಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದಳು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಾಳೇಶ್ವರವನ್ನು ತಲುಪಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ದೇವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಳು. ಯಾರೋ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ತಿಂದು ಜಂಗಮವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಳು. ಅಲ್ಲಿ-ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನೇನೋ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಂಗಮದೇವನ ಮಾತು! ಫಕೀರನ ಮಾತು! ಆ ಸನ್ಯಾಧಿಯ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಮಾತು ಬಂದೇ ಬಂತು! ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ ಕಿವಿಯು ನೆಟ್ಟಗಾಯಿತು. ಅವಳು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಲೈಸಿದಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಮಹಾರಾಣಿಯೆಂದೂ, ಅತುಳೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದಳೆಂದೂ, ಕೊಡಗು ಮಹಾರಾಜರಿಗೂ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಗಾಂಧರ್ವವಿವಾಹವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಆ ಯಾತ್ರಿಕರು

ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟನು ಬಲು ದೊಡ್ಡ ದೈವಜ್ಞನೆಂದೂ, ಅವನು ಈ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ವಿವಾಹದಿಂದ ರಾಜರಿಗೆ ಹಾನಿ ತಟ್ಟುವುದೆಂದು ರಾಜರಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೆಂದೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸುಲ್ತಾನರು ಪ್ರೇಮಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣೆಂದೂ, ಅವಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತೆಂದೂ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆಯೇ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬೆಳದು, ಫಾತಿಮಳು ವೀರರಾಜಪೇಟೆಯ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದಾಳೆಂದು ಹುಚ್ಚಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು!

ಮಾರನೆಯದಿನವೇ ಹುಚ್ಚಿಯು ವೀರರಾಜಪೇಟೆಯನ್ನು ಸೇರಿದಳು. ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟಳು. ಜನರ ಗುಂಪು ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಸೇರಿತು. ಅವಳ ಗಲಾಟೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಕೊತ್ವಾಲನು ಅವಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದನು. ಹುಚ್ಚಿಯು ಕೊತ್ವಾಲನನ್ನು ಬೈಯುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಕೊತ್ವಾಲನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಬೆತ್ತದಿಂದ ಎರಡು ಏಟು ಕೊಟ್ಟನು. ಹುಚ್ಚಿಯು ನಕ್ಕಳು. ಜನರೆಲ್ಲಾ ಕೊತ್ವಾಲರೇ ಹೊಡಿಯಬೇಡಿರಿ! ಅವಳು ಹುಚ್ಚಿ! ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಕೊತ್ವಾಲನು ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಅರಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹೋದಳು. ಈ ಜನರ ಗುಂಪೆಲ್ಲವೂ ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಯಿತು! ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಹುಚ್ಚಿಯು ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಮೀಟುತ್ತ ಹಾಡಿದಳು. ಅರಮನೆಯ ರಂಗಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಕುಳಿತು,—ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯು ಕವಿಯುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಅಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಿಂದ ಖತಿಗೊಂಡ ಬೇಗಂಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಿಸುವುದು! ಅಂದು ಕ್ರೋಧಮಯಿಯಾಗಿದ್ದ ಫಾತಿಮಳು ಇಂದು ಪ್ರೇಮಮಯಿಯಾಗಿರಬಾರದೇಕೆ? ಎಂದು ಆಶಾಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ರಾಜನು ಆಲೋಚನಾತರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಗಾನವು ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು! ಎಂತಹ ಮಧುರ ಕಂಠ! ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪದ್ಮವಿರುವಂತೆ, ಈ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಈ ಅಪ್ಸರ ಕಂಠವನ್ನು ಭಗವಂತನು ಕರುಣಿಸಿದಾನೆ ಎಂದುಕೊಂಡನು! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲವು ಕೇಳಿಸಿತು. ರಾಜನು ತಾನೇ ಎದ್ದುಬಂದು, ಜಾಲರಿಯ ಕಿಟಿಕಿಯಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಪಹರೆಯವರಿಗೂ ಹುಚ್ಚಿಗೂ ಘರ್ಷಣೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜನು ಪ್ರತೀಹಾರಿಯನ್ನು ಕರದು ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ

ಆ ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ರಂಗಮಹಲಿಗೆ ಕರೆತಾ! ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು ಪ್ರತೀಹಾರಿಯು ಮುಂದಿನ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಆ ಗದ್ದಲವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಬರುವಂತೆ ಕರೆದನು. ಪಹರೆಯವರೆಲ್ಲಾ ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಹುಚ್ಚಿಯು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತ್ತಾ ಹವಾಲ್‌ದಾರನನ್ನು ಹಲ್ಲುಕಿರಿದು ಅಣಕಿಸಿ, ನೋಡಿದಿಯಾ ನನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು! ಎಂದು ಪ್ರತೀಹಾರಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋದಳು. ಪ್ರತೀಹಾರಿಯು ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ರಾಜರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು.

ಹುಚ್ಚಿಯು ರಾಜರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಮುಜರೆ ಮಾಡಿದಳು.

ರಾಜರು ಮುಗುಳು ನಗೆಯನ್ನು ನಗುತ್ತಾ ನೀನು ಯಾರೇ ತಾಯಿ?

ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆ ನಿಮಗೆ-ನಾನು ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀ!

ಸರಿ! ನೀನು ಚನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿ!! ಕುಳಿತುಕೋ! ಹಾಡು ನೋಡೋಣ!

ನಾನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ! ನಾನು ಹಾಡುವುದು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ! ಇಂಥಾ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಲ್ಲ! ಬೀದಿಯಲ್ಲೇ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲ! ನೀವೂ ಕೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು! ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಕರಸಿದಿರಿ!

ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ! ಚನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ! ನೋಡೋಣವೆಂದು ಕರಸಿದೆವು!

ಹುಚ್ಚಿ ನಗುತ್ತಾ-ಅದು ನನಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಗೊತ್ತಾಯಿತು! ನಾನು ಹೊಸ ವತಿಯಾಗಿದೇನೇನೋ, ಸುಂದರಿಯೇನೋ ನೋಡೋಣವೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಚಪಲ! ಗಂಡಸರೇ ಹೀಗೆ, ಹಾಳು ರೂಪದ ಚಪಲ!

ರಾಜನು ನಗುತ್ತಾ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?

ಹೆಸರು! ಹೆಸರು! ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? ಹುಚ್ಚಿ ಸಾವಿತ್ರಿ!

ನೀನು ಯಾವ ಊರಿನವಳು-ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ? ಬಂದೆ!

ನಾನು ಮೈಸೂರು ದೇಶದವಳು! ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಲೆಯುತ್ತೇನೆ. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಬಲ್ಲೆ! ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ಬಲ್ಲೆ! ಫಾತಿಮಾ ರಾಣಿಯವರನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆ! ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆ!

ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ? ಬಂದೆ? ಹೇಳು!

ಅದೇ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲಾ! ಆ ಫಾತಿಮಾ ರಾಣಿಯವರು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ರಾಜರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರ ಹೊಸ ಸಂಸಾರವು ಹೇಗಿದೆಯೋ, ನೋಡಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಬಂದೆ!

ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರನ್ನು ನೋಡಿದೆಯೇನು?

ಇಲ್ಲ! ಕೆಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಗದ್ದಲ! ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆ? ನಾನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳೂ ಇಲ್ಲ, ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಹೋಗು ಎಂದು ಪವಾಲ್ದಾರರು ಹೆದರಿಸಿದರು. ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೇ ಬಂದರು.

ರಾಜರು ನಗುತ್ತಾ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಈಗ ಹೋಗು.

ಏಕೆ? ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹೊಸ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚುತ್ತೀರಾ? ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹಾಡುತ್ತೇನೆ. ಚನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿ, ನಿಮಗೆ ಏನಾದರೂ ನಜರು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ನೋಡು, ಹುಚ್ಚಿ, ನಿನಗೆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೀನು ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಹರಟಿದರೆ, ಛಡಿಯಿಂದ ಹೊಡದು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಏಕೆ? ರಾಜರೆ, ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡುತ್ತೀರಿ? ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ? ಆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳೊಡನೆ ಎಷ್ಟೋ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವಳು ನನ್ನೊಡನೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೆಣಗಿದಾಳೆ. ಮಾರಾಯಿತು!

ಒಳ್ಳೆಯದು. ಒಂದು ಹಾಡು ಹಾಡು! ನೋಡೋಣ!

ಹುಚ್ಚಿಯು ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಝೇಂಕರಿಸಿದಳು!

ಯಮುನಾ ತೀರೇ। ಧೀರಸ ಮೀರೆ।
ವಸತಿ ನಾನೇ ವನಮಾಲೀ। ಹಾಡಿದಳು.
ರಂಗಮಹಲೆಲ್ಲವೂ ರಾಗಮಯವಾಯಿತು!

ರಾಜನು ತಲ್ಲೀನನಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು ಆ ದನಿಯು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಸಿತು! ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ, ಹುಚ್ಚಿ, ಸಾವಿತ್ರಿ! ಎಂದಳು.

ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಲತಿಯು ಆದಾರು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್! ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಫಾತಿಮಳು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು, ಅವಳೊಬ್ಬ ಅಭಾಗಿನಿ! ಹುಚ್ಚಿ! ಎಂದಳು.

ಅವಳನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಾ?

ಬಲ್ಲೆ! ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ!

ಅವಳು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿದಾಳೇ?

ನಾನು ಇಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಬಂದಿದಾಳೆ!

ಅವಳು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ?

ಹೌದು! ಅವಳು ಅಂಥಾ ಸಾಹಸಗಾತಿ! ನನ್ನನ್ನು ನೋಡದೆ ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ!

ಇಷ್ಟು ಕಟ್ಟು ಕಾವಲಾಗಿರುವ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಅವಳು ಹೇಗೆ ಬರಬಲ್ಲಳು?

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ವಿಷಾದಪೂರ್ವಕವಾದ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು,– ಅವಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಬರುತ್ತಾಳೆ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿಬರುತ್ತಾಳೆ! ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ, ಅವಳು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಂಗಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿದಾಳೆ. ಇಂತಹ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುತ್ತಾಳೆ!

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಾಡು ನಿಂತಿತು! ನಿಶ್ಶಬ್ದ.

ರಾಜರು— ಹುಚ್ಚಿ, ಬಲು ಚನ್ನಾಗಿ ಹಾಡಿದೆ. ನೀನು ಒಳ್ಳೇ ಸಂಗೀತಗಾತಿ!

ಸರಿ! ನನಗೆ ಇನಾಮೆಲ್ಲಿ?

ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಳ್ಳೇ ಇನಾಮನ್ನೇ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲರೀ! ಹುಚ್ಚು ರಾಜರೆ! ಇನಾಮಲ್ಲ, ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದು! ನೀವು ನನಗೆ ಇನಾಮು ಕೊಟ್ಟರೆ ಯಾರಾದರೂ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ!

ಹುಚ್ಚಿಯು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕು, ಆಹಾ! ಧರ್ಮರಾಜ! ಅಯ್ಯೋ

ಹುಚ್ಚಿ! ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕಳ್ಳರುಂಟು! ಸುಳ್ಳರುಂಟು! ಸ್ವೈರಿಣಿಯರುಂಟು! ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳುಂಟು.

ಸಾಕು, ಸಾಕು. ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸು! ನಿನಗೇನು ಬೇಕು?

ಅದೇ, ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲಾ. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರ ಭೇಟಿ!

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸದಿದ್ದರೆ?

ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲಾ! ರಾಜನು ಕಳ್ಳ, ಸುಳ್ಳ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ರಾಜನು ಪುನಃ ನಕ್ಕು ಎದ್ದು ಬಂದು, ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ನೀನು ನಿಜವಾದ ಹುಚ್ಚಿ!

ನೋಡಿದಿಯಾ! ಮುಟ್ಟಬೇಡ ಮುಟ್ಟಬೇಡ!

ರಾಜನು ಪುನಃ ನಗುತ್ತಾ, ಹೋಗು ಹುಚ್ಚಿ! ಈ ಪಹರೆಯವನು ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಒಳ್ಳೆಯದು ರಾಜರೆ, ದೊಡ್ಡ ಮಹಭಾಗ್ಯ, ನನ್ನ ಈ ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಇದನ್ನು ಕಾದು ಕುಳಿತಿರಬೇಕು. ನೀವು ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೋದರೆ, ನನ್ನ ತಂಬೂರಿಯು ಝೋಂ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ನಾನು ಓಡಿಬರುತ್ತೇನೆ.

ರಾಜನು—ನೀನು ಓಡಿಬಂದು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿ?

ಹುಚ್ಚಿಯು ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತಾ, ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿ, ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿ, ಎಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ನಿಮಗೆ! ನನಗೆ ಕೋಪಬಂದರೆ, ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂಳನ್ನು ಮಂತ್ರತಂತ್ರದಿಂದ ಗಿಣಿಯ ಮರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಈ ಜೋಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ರಾಜನು—ಓಹೋ, ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರು ಗಿಣಿಯಾಗುತ್ತಾರೆಯೋ?

ಹೂ, ಹೂ, ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ಗಿಡಗನಾಗುತ್ತಾರೇನು!

ಪಹರೆಯವನು ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಅಂತಃಪುರದೊಳಗೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾದಿದ್ದ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಮಹಾರಾಜರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ, ಇವಳಿಗೆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಹೊರಟು ಹೋದನು. ದಾಸಿಯು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿದ್ದ ಮಹಲಿಗೆ ಕರದೊಯ್ದಳು.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹಜಾರವು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ಅಲಂಕೃತ ವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ಪುಟ್ಟಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಫಾತಿಮಳು ಎದ್ದು ಪುಟ್ಟಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿದು ತಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು.

ಪುಟ್ಟಿ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿರುವುದು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು?

ನೀನು ಇಲ್ಲಿರುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ನಿನ್ನ ಹೊಸ ರಾಣಿಗಿರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಬಂದೆ.

ರಾಣಿ ಎಂದರೇನೆ? ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯಾಗಿದೇನೆ.

ಹೌದು, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್, ನನ್ನಂತೆ ಇದ್ದರೆ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ವೈಭವ, ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳು ಬೇಕೆಂದರೆ, ಹೆಂಗಸರು ಬಂದಿಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ವಿವಾಹಿತರಾದ ಹೆಂಗಸರೆಂದರೇನು? ಚಿನ್ನದ ಪಂಜರದಲ್ಲಿರುವ ಗಿಣಿಗಳು! ನೋಡಿ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್, ತಾವು ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದೀರೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದೀರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ತಮ್ಮನ್ನು ಅಂದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋದೆ, ಇಂದು ಸುಖದಲ್ಲಿ ನೋಡೋಣವೆಂದು ಬಂದೆ!

ನಾನು ಯಾರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ನಿನಗೇನು?

ನನಗೇನು? ಅದೇ ಹೇಳಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಬಂದೆ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಮದುವೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಣವೇ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾಗಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ.

ಫಾತಿಮಳು ತಿರಸ್ಕಾರವಾದ ನಗು ನಕ್ಕು— ನಿಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದರೆ ನನಗೇನು? ಅವರಿಗೆ ಕೋಪ ಬರಬೇಕೆಂದೇ ನನ್ನ ಇಷ್ಟ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೇನು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಹೌದು, ನಾನು ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಹೇಳು!

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್, ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ. ನೀವು ಮದುವೆಯಾದದ್ದು ಬಹು ಸಂತೋಷ. ಆದರೆ, ಅದೇನೋ ದೈವಗತಿ, ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆ

ಯೆಂದರೆ ಗಂಡಾಂತರದ ಮೇಲೆ ಗಂಡಾಂತರಗಳು. ನೀವು ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ದಿವಾನರವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಿರಿ. ಅವರಿಗೆ ಎಂಥಾ ಗಂಡಾಂತರವು ಬಂತು. ಈ ಹುಚ್ಚಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಪಿ! ಮೀರ್‌ಸಾದಕನಿಗೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದಿರಿ. ಆ ಪ್ರಕರಣವು ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಯಿತು. ಪಾಪ! ಆ ಹುಡುಗ ಹುಸೇನಖಾನನನ್ನು ವರಿಸಿ, ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಪ್ಲವವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದಿರಿ. ಆ ಹುಸೇನಖಾನನ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲದೇ ನಿರ್ನಾಮವಾದ. ಈ ರಾಜನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಿರಿ. ಇವನಿಗೆ ಗಂಡಾಂತರವು ಬಂದಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದಾರೆ.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ತಡೆಯಲಾರದಷ್ಟು ಕೋಪ ಬಂತು, ಅಳು ಬಂತು, ರೇಗಿಕೊಂಡು ಹುಚ್ಚಿಯ ಕಪಾಳಕ್ಕೊಂದು ಏಟು ಕೊಟ್ಟು ಮುಚ್ಚು ಬಾಯಿ, ಬಾಂದಿ, ಎಂದಳು.

ಹುಚ್ಚಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಹೊಡೆಯಿರಿ, ರಾಣಿಯವರೇ, ಎಷ್ಟೋ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದಿದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಮೃದುವಾದ ಹಸ್ತದಿಂದ ಹೊಡದರೆ ನನಗೇನಾಗುತ್ತೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಕೊಡಗಿನಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದಾರೆ. ನಿಮಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಫಾತಿಮಾ--ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ, ಅಂದು ಆ ಸುಲ್ತಾನನು ದರಬಾರಿನ ನಾಟಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ದಿವಾನರವರ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ, ನೀನು ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿ,—

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನುಡಿಯಬೇಡ, ತಪ್ಪು ನಿನ್ನದು, ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಕಡಿದು ಮೈಮೇಲೆ ಕೆಡವಿಕೊಂಡೆ, ಅಂದು ನಿನ್ನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ನೀನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ದಿವಾನರ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ಗಂಡಾಂತರವೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಫಾತಿಮಾಳು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಅತ್ತಳು. ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು.

ಹುಚ್ಚಿ ಅಳಬೇಡ, ತಾಯಿ, ಈಗಲೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಹುಚ್ಚಿ, ನೀನು ಹೊರಟು ಹೋಗು, ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯವು ಬೇಡ, ಸುಲ್ತಾನನು ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ವೀರರಾದ ಕೊಡಗು ಜನರು ನನ್ನನ್ನು

ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕೊಡಗಿನ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಹುಚ್ಚಿ—ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ, ಈಗ ನೀನು ನಿಜವಾದ ಹುಚ್ಚಿ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮಹಾವೀರನು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿಯು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಯಿಸಬಲ್ಲ ವೀರಪುತ್ರನನ್ನು ದೊಡ್ಡನವಾಬರಿಗೆ ವರಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದಾಳೆ. ಆ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನು ಈ ಇಡೀ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಜಯಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಲ್ಲ! ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಆಳುವ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ದಿವಾನರು ಬದುಕಿದ್ದರೆ, ಇಯುಜ್‌ಖಾನರು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದರೆ, ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವು ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಬಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮಾತು ಈಗ ಏಕೆ? ಸುಲ್ತಾನರ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯವು ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಫಾತಿಮಳು ನಡುಗುತ್ತಾ ಹುಚ್ಚಿ, ನೀನು ಹುಚ್ಚಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಹೇಳು, ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್, ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ನೀವು ಆ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ವರಿಸಿರಿ, ಎಂದು ಹುಚ್ಚಿಯು ನಕ್ಕಳು.

ಫಾತಿಮಳು—ಹುಚ್ಚು ಗಂಟುಹಾಕಿ, ಛಿ. ಹುಚ್ಚುಮುಂಡೆ, ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಮದ ಪರ, ಅದೇ ಮಾತನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಿ. ನೋಡು, ಸಾವಿತ್ರಿ. ನಾನು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ಒಂದು ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗೌರವವಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನನು ಹೆಂಗಳೆಗೆ ಆಸೆಪಡುವ ಹೀನಪುರುಷನಲ್ಲ.

ಹುಚ್ಚಿಯು ನಗುತ್ತಾ,—ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚಿ, ನಾನು ಹುಚ್ಚಿಯೋ, ನೀನು ಹುಚ್ಚಿಯೋ ನೋಡಿಕೋ. ಹೆಣ್ಣಿನ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗದ ಗಂಡು ಯಾವನಿದ್ದಾನೆಯೋ !

ಫಾತಿಮಳು—ಹುಚ್ಚಿ, ಆ ಮಾತು ಬಿಡು. ನೀನು ಆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಚುಕಿ ಪ್ರಾಣತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಏನು ಉಪಾಯ ಮಾಡಬೇಕು, ಹೇಳು.

ಹುಚ್ಚಿ—ಉಪಾಯವೇನಿದೆ. ನಾನು ಈ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗಿ, ಈ ಫಾತಿಮಾ ರಾಣಿಯನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿಬಿಡಿ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಹುಚ್ಚಿ, ಆ ಮಾತು ಬಿಡು. ಸೂರ್ಯನು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದರೂ ನಡೆಯುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಈ ಕೊಡಗಿನ ಧೀರರು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ತಲೆ ಬಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರ ವಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹು—ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿ !

ಫಾ—ನಾನು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸಾಮೀಪ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಶೆ ಇದೆ. ಸಾಯುವವಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂದೇ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗೊಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ.

ಫಾ—ಅದೇನು ಹೇಳು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನೂ, ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನೂ ಮರೆಹೋಗುವುದು. ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಈ ರಾಜನನ್ನು ಬದುಕಿಸಬಲ್ಲರು.

ಒಳ್ಳೆಯದು ಹುಚ್ಚಿ, ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಆದರೆ, ನೀನು ನನಗೊಂದು ವಚನವನ್ನು ಕೊಡು. ನೀನು ನನಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆರುವುದಾಗಿ ಅಂದು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದೆ. ಇಂದು ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡು. ಈ ಕೊಡಗಿನ ಪ್ರಕರಣವು ಪೂರೈಸುವವರೆಗೆ ನೀನು ನನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ವಚನವನ್ನು ಕೊಡು.

ನಾನೆಲ್ಲಿರಬೇಕೆನ್ನುವೆ ?

ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆಯೇ ಇರು.

ನಾನು ಈ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಾರೆ. ನಾನು ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಅಲೆಯಬೇಕು. ಊರೂರು ತಿರುಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುತ್ತೆ.

ಫಾ—ಆಗಲಿ, ಹುಚಿ, ನೀನು ಈ ಊರಿನಲ್ಲೇ ಇರು.

ಹು—ಇರುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಆಡಿಸಲು, ಆ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದೆ. ಅವನೇನು ಮಾಡಿದನೋ, ಆ ಮಗುವು ಅಳುತ್ತದೆ. ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಫಾ—ನಗುತ್ತಾ, ಹುಚ್ಚಿ, ನಿನಗೆ ಮಗುವೆಂದರೇನೆ?

ಹು—ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವೇ, ನನ್ನ ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಆ ರಾಜನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದೆ. ಅವನು ಅದರ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಮೀಟುತ್ತಿದಾನೆ. ತಂಬೂರಿಯು ಅಳುತ್ತಿರುವುದು ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆ ಹೊಡದುಹೋಗಿತ್ತು. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ. ಊರೆಲ್ಲವೂ ನಿಶ್ಶಬ್ದ. ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಕಾವಲುಗಾರರು ಕೂಗುವ ಕೂಗು ಕಠೋರವಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅರಮನೆಯಲ್ಲವೂ ದೀಪಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃಷ್ಟವಾದ ದೀಪಪ್ರಭೆ. ಆಹ್ಲಾದ ಕರವಾದ ಊದುಬತ್ತಿಯ ಗಂಧ, ಅತ್ತರುಗಳ ಘಮಘಮ ವಾಸನೆ. ರಾಜನು

ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರ ಭೇಟಿಗೆ ಬಂದನು. ಫಾತಿಮಳು ತನ್ನಮೇಲೆ ಬಹಳ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿದಾಳೆಂದು ಎದೆಯು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಜನು ಅಂತಃಪುರದ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಫಾತಿಮಳು ಮಂದಹಾಸವದನೆಯಾಗಿ, ರಾಜನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡಳು. ಈ ವರ್ತನೆಯು ರಾಜನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ರಾಜನು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂಳು ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಫಾತಿಮಳೇ ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲುಮಾಡಿದಳು. ರಾಜರೇ! ತಾವು ಇಂದು ಈ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವಾವುದು?

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರವರೇ! ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಬೇಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರತುಬಿಡಿರಿ. ಅಂದು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಡಸಿದ ಅಪಚಾರವು ಕ್ಷಮಾತೀತವಾದುದು. ಆ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಉದ್ರೇಕದಲ್ಲಿ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಘೋರಪಾತಕ. ಆದರೂ ತಾವು ಇಂದು ಇಷ್ಟು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ನನಗೆ ಭೇಟಿ ಇತ್ತದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ.

ಬೇಗಂ—ರಾಜರೇ ತಪ್ಪು ನನ್ನದು. ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನಂತಹ ಅಂತಃಪುರಸ್ತ್ರೀಯರು ಗಂಡುಬೀರಿಯರಂತೆ ಈ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಓಡಿಯಾಡಿದರೆ-ತಮ್ಮಂತಹ ರಾಜಪುರುಷರೊಡನೆ ಸರ್ವದಾ ಹೊಡದಾಡು ತ್ತಿದ್ದರೆ-ನನ್ನ ರೂಪಯೌವನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಮ್ಮಂತಹರು ಭ್ರಾಂತರಾಗು ವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿದೆ. ತಪ್ಪೇನಿದೆ. ಅಂದಿನ ಘಟನೆಗಳು ಘೋರವಾದವು ಗಳು. ನಡದುಹೋದ ಪ್ರಸಂಗ! ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದೇನಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನು ತಮ್ಮ ಬಂದಿ. ಆದರೂ ತಾವು ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅರುಹಿರಿ.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ! ಸುಲ್ತಾನರವರು ಬರದು ಕಳಿಸಿರುವ ರಾಯಸವನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿದಿರಲ್ಲವೇ?

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ನಗುತ್ತಾ ಹೌದು ರಾಜರೇ! ನೋಡಿದೆ ಅದರ ಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳೊಂದೂ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿಷಯವೇ ಬಲು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ತಾಜಾ ಕಲಂ, ಹೌದು, ರಾಣಿಯವರೇ ಅದೇ ಅವರ ನಿರೂಪ.

ಬೇಗಂ—ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯೇನಿದೆ! ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಧನ ದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟೇ ಇದೀರಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ತಾವು ಸುಖ ವಾಗಿರಬಹುದು. ಯುದ್ಧವೂ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್! ನಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕವರನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡ ದಿರುವುದು ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜಮನತನಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿರುವ ಪರ್ಯಂತ ಕಳಂಕವನ್ನು ತರತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂಥಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಮಾಡಲಾರೆ.

ಬೇಗಂ—ಸರಿ! ನೀವು ಮಹಾವೀರರೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಇನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರ ನಿರೂಪದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳತಕ್ಕ ದ್ದೇನಿದೆ?

ರಾಜ—ರಾಣಿಯವರೇ! ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಗೂಢವಾದ ಮರ್ಮವಿದೆ. ಆ ಕಾಗದದಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಚಲಿ ಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಆ ಹುಚ್ಚಿಯು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಂದ

ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಲಿದು ಆಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಸುಯೋಗವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾನು ತಮ್ಮಂಥಾ ವೀರರಮಣಿಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿದೇನೆ. ತಮ್ಮ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿವೆ. ತಮ್ಮ ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿವೆ. ತಾವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಾದರೆ ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣದ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಮಹಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಸಕಲ ಮರ್ಯಾದೆಗಳೊಡನೆ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವೆನು.

ಬೇಗಂ—ರಾಜರೇ! ಹುಚ್ಚಿಯ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಬೇಡಿರಿ. ನಾನು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಎಂದೋ ನಾನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ರಾಣಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ? ಆ ಭಾವನೆಯು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದಾವೃತ್ತಿಯಾದರೂ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸುಲ್ತಾನರು ಎಂದೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ರೋಮಕೂಪಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರ ದ್ವೇಷವು ತುಂಬಿದೆ. ಆದರೆ ದೈವದ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಎಂದೂ ಪರನಾರಿಯರನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಹೇಡಿಗಳಲ್ಲ. ಅವರು ಧೀರೋದಾತ್ತರು. ತಾವು ರಾಜಧರ್ಮದಂತೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಮಾಡಿರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ. ನಾನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ ದೇಶಾಂತರ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೇಗಾದರೂ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲಿನ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ರಾಜ—ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್! ನಾನು ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಲೋಕವು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಜಯಾಪಜಯಗಳು ಭಗವಂತನ ಅಧೀನ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೆ ವೀರಸ್ವರ್ಗ. ನನಗೆ ಜಯವಾದರೆ ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಮನಸಾರ ವರಿಸುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿರಿ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯು ನೂರುಮಡಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ರಾಜರೇ! ನೀವು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನರಿಯಿರಿ. ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧವು ತುಂಬಿದೆ. ಈ ಹಾಳು ಹೃದಯವನ್ನು ಹುಡುಕಿನೋಡಿದರೆ ಕ್ರೋಧ, ಹಠ, ಛಲಗಳು ಹೊರತಾಗಿ ಕಾಮ ಮೋಹಗಳ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಂದು ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಮಾಡಿದಾಗ ಆ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರ ಮಾಡಿ ಈ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಸ್ಮಶಾನವಾಗಿ ಮಾಡಿಹೋದಾಗ ಅಂದೇ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲಿನ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಹಠತೀರಿಸುವ ಹುಚ್ಚು ಆಶೆಯಿಂದ ಬದುಕಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ರೂಪಿನ ರಾಕ್ಷಸಿಯಿಂದ ತಮಗೇನು ಸುಖ, ತಮಗೇನು ಆನಂದ.

ದೇವಿಯವರೇ! ತಮ್ಮ ಮಾತು ನನಗೆ ಶೂಲದಂತೆ ಇರಿಯುತ್ತಿದೆ. ತಮ್ಮ ಹಠವನ್ನು ನಾನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಈ ಕ್ರೋಧವು ಮುಕ್ತಾಯ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ತಾವು ಬಲು ದುಃಖೋದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ನಾನಿಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡು ತ್ತೇನೆ. ಆ ಯುದ್ಧವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಆ ರಣಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಅಂದು ತಾವು ನನ್ನ ಕಂಠವಲ್ಲಿ ಮಾಲೆ ಯನ್ನು ಹಾಕಿರಿ.

ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಅವಳು ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟು ರಾಜರ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಾಜರೇ! ನೀವು ವೀರರು. ಧೀರತೆಯಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಿರಿ. ವಿಜಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವಳು. ನಾನು ಆಮರಣಾಂತ ನಿಮಗೆ ಕೃತಜ್ಞಳಾಗಿರು ವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಕಂಠಧ್ವನಿಯು ಗದ್ಗದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶರೀರವು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಫಾತಿಮಳ ಶರೀರವು ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಫಾತಿಮಳು ಬೀಳದಂತೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು, ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪರ್ಯಂತವಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಸಿದನು. ಭಯ-ಕ್ರೋಧ-ಉದ್ವೇಗಳಿಂದ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂ ಮೂರ್ಛಿತಳಾ ದಳು.

ರಾಜನು–ಇರಲಿ, ಇವಳನ್ನು ನಾನು ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವಳಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇವಳು ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅರಿಯು ವಂತೆ ಮಾಡುವೆನು. ಈ ಫಾತಿಮಳು ನನ್ನವಳು" ಎಂದುಕೊಂಡನು. ದಾಸಿಯರನ್ನು ಕರೆದು ಅವಳನ್ನು ಉಪಚರಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಘಾತಿಮಳು ಸ್ವತಂತ್ರಳು. ಅವಳಿಗೆ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಘಾತಿಮಳು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಇರಬಹುದು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ರಾಜನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಮೈಸೂರಿನ ಸುಲ್ತಾನರು ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಮಾಚಾರ ವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಕೊಡಗುರಾಜ್ಯದ ವೀರರೇ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ವೀರಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವರು. ಸುಲ್ತಾನರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಸಾನುದಾಸರಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಠತೊಟ್ಟಿದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಭಯಪಟ್ಟರೆ ಇದು ವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಕೀರ್ತಿಯು ಅಳಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ. ನೀವು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನ ತರುಣರಿದ್ದೀರಿ. ಸುಲ್ತಾನರು ಸ್ವತಃ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ಅವರಿಗಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರು ಒಂದು ಸಾರಿ ಈ ಕೊಡಗಿನವರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಲಿ. ನನಗೆ ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಯುದ್ಧ ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಠವಿತ್ತು. ಈಗ ಅವರಾಗಿ ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಿದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಬಲುಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಈ ಜೀವನವು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವು ಮಾತ್ರ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ನಶ್ವರ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಆಸೆ ಇಡಬೇಡಿರಿ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿರಿ. ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಜಯಿಸಿದರೆ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ವನ್ನು ಕೊಡಗರು ಆಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ವೀರಸ್ವರ್ಗವು ಲಭಿಸು ತ್ತದೆ. ಕ್ಷಣವಿಧ್ವಂಸಿನಿ ಕಾಯೇ. ಕಾಚಿಂತಾ ಮರಣೇ ರಣೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ರಾಜರ ಈ ಮಾತುಗಳು ಆ ಕೊಡಗಿನ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿತರ ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾರಾಜರೇ! ಯುದ್ಧಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಲೇ ಬೇಕು. ಕೊಡಗಿನ ಜಾಜ್ವಲ್ಯ ಮಾನವಾದ ಲಕ್ಷ ಪ್ರಾಣಗಳು ಹಾರುವವರೆಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಎಂದೂ ಇಂತಹ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಿರಲಾರರು. ನಮ್ಮ

ಕೊಡಗಿನ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡಲಿ ! ಎಂದು ಆನಂದೋತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ರಾಜರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೀಳಯಗಳನ್ನಿತ್ತು ಕಳಿಸಿದರು.

ರಾಯಸದವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಸಿದರು.

ಮೈಸೂರಿನ ಸುಲ್ತಾನರೇ !

ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರವು ಕೈಸೇರಿತು. ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ವೀರಭಟರಿಂದ ನಿಬಿಡವಾದ ಕೊಡಗುರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಇಂಥಾ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರವನ್ನು ಕಳಿಸಲು ತಾವು ಚನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಉಚಿತವಾಗಿತ್ತು. ಕೊಡಗಿನ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಲು ಕೊಡಗರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ, ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹಮಾಡಿರುವುದು ನಿಜ ! ಅದರಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಅಧೀನರಾಗಿಲ್ಲ, ಸಮಸಮ ಭಾವದಿಂದ ಸ್ನೇಹಮಾಡಿದೇವೆ. ನಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರರು. ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತಾವೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕ್ಷೇಮ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಾಗೆ ನೀವೂ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸಮಾನಸ್ಕಂಧರಾಗಿ ಗೆಳತನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಮಲಬಾರಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೊಡಗುಮಾರ್ಗವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಎಂದಿಗೂ ಆಸ್ಪದವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿರಿ. ಯುದ್ಧ ವಿಗ್ರಹಗಳು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟ. ನಾವು ಎರಡಕೂ ಸಿದ್ಧರಿಧೇವೆ.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರ ವಿಷಯ ತಾವು ಬರೆಸಿರುವುದು ಬಹಳ ಅಪಮಾನಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ದೊಡ್ಡ ದಿವಾನರವರ ಪತ್ನಿಯವರನ್ನು ನೀವು ಬಹಳ ಅಗೌರವಪಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಹಾಮಹಿಮರಾದ ಫಕೀರರು ಕರತಂದು ನಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು. ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣೆಯು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ಅವರ ಮೇಲೆ ತಾವು ಕೈ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಅಪಮಾನಾಸ್ಪದವಾದದ್ದು. ನಿಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಹಾಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದು ತಾವು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ವೀರಪುರುಷರೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಇದ್ದು ತಾವು ಮಾನನೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೇಲೆ ಹಠಸಾಧನೆಮಾಡುವುದು ತಮಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಕಳಂಕ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಯೋಚನೆಮಾಡಿರಿ. ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರೆಂದು ಭಾವಿಸಿರಿ. ಹಿತಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳೆಂದು ಬಗೆಯಿರಿ.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವೀರರಾಜ.

ರಾಜರು ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾದ ಹಮಿದ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾಖಾನ ರನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕರಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಖಿಲ್ಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಬರಸಿದ್ದ ಪತ್ರವನ್ನು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ವೀಳಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಖಾನರವರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಆ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದ ರಾಯಭಾರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಇತ್ತರು. ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನ ಪತ್ರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಓದಿಕೊಂಡನು. ಈ ರಾಜನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ನಮಗೆ ಪತ್ರಬರೆದಿದಾನೆ. ಬಹುಶಃ ಇದು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಪ್ರೇರೇಪಣೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ಇರಲಿ, ಎಂದುಕೊಂಡು ಅಮಿದ್ ಖಾನನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರ ಸಮಾಚಾರವೇನು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ಖಾವಿಂದ್, ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರು ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರ ಅಂತಃಪುರ ದಲ್ಲಿಯೇ ಇದಾರೆ. ಈ ರಾಜರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಯುದ್ಧದ ವೀಳಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ಅವರಿಗೆ ಕಾರಣರಿರಬಹುದು.

ಖಾನರೇ ನೀವು ಬೇಗಂರವರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದರೇನು?

ಇಲ್ಲ! ಹುಜೂರ್! ಹುಚ್ಚಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಸಾವ ಕಾಶವಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದಳು

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೂ ಆ ರಾಜನಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ!

ಖಾನನು ತಲೆಬಾಗಿಸಿದನು.

ಖಾನರೇ ನೀವು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿಯಿರಿ. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಂಗಸಲ್ಲ. ಅವಳೆಂದಿಗೂ ಆ ರಾಜನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪುವಳಲ್ಲ. ಏನೋ ಉಪಾಯದಿಂದ ಆ ರಾಜನನ್ನು ಉದ್ರೇಕಗೊಳಿಸಿ ದಾಳೆ. ಅಥವಾ ಏನೋ ಪ್ರಬಲವಾದ ಆಶೆಯನ್ನು ತೋರಿದಾಳೆ!

ಹೇಗೇ ಆಗಲಿ ನಾವು ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ. ನಾಳೆಯ ದಿನವೇ ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯವು ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೊರಡಲಿ. ಮಿರ್ ನೀರುಲ್ಲಾಖಾನ

ರವರು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ! ಈ ಬಾರಿ ಕೊಡಗು ಧೂಳೀಪಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಇತ್ತರು.

ಕೊಡಗಿನ ಪ್ರಳಯ

ಸುಲ್ತಾನರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಕೊಡಗಿನಮೇಲೆ ಪ್ರಚಂಡ ಸೈನ್ಯವು ಹೊರಟಿತು. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಸೈನಿಕರು ಹೊರಟರು. ಐದು ಸಹಸ್ರ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನಿಕರು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಆನೆಗಳ ಗುಂಪು ಹೊರಟಿತು. ಅದರಮೇಲೆ ಗುಡಾರಗಳನ್ನು ಹೊರಸಿದನರು. ಒಂಟೆಗಳಮೇಲೆ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೇರಿದರು. ಒಂದು ಸಾವಿರ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು ಹೊರಟವು. ಕಾಲೇಗಾರರು, ಸೇವಕರು, ಅಡಿಗೆಯವರು, ಎಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೊರಟರು. ಫಿರಂಗಿಯ ಗಾಡಿಗಳು ಮುಂದೆ ಹೊರಟವು. ಆಟದವರು ಹೊರಟರು. ಅಂಗಡಿಗಳವರು ಮುಂದೆ ಹೊರಟರು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಣದಿಂದ ಕೊಡಗಿನವರೆಗೆ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಸೈನಿಕರ ವಾಹಿನಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದುಗಡೆ ಸರ್ವಸೇನಾ ನಾಯಕರಾದ ಮೀರ್ ನೂರುಲ್ಲಾಖಾನರು ದರ್ಪದಿಂದ ಹೊರಟರು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಮ್ಯಾನಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟರು. ಅವರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಮೀರ್ ಸಾದಕನು ಅವನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಕೊಡಗಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಸೈನ್ಯದ ರಣೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೋಡಿ, ಪುರಜನರೆಲ್ಲರೂ, ಕೊಡಗು ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತು ಎಂದುಕೊಂಡರು.

ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರು ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹವನ್ನು ಬಹಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಇಡಿಸಿದರು. ಗುಪ್ತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದರು. ಬಯಲುಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ವೀರರಾಜಪೇಟೆ ಮಡಕೇರಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಕೊಡಗುರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವೀರಧ್ವನಿ

ಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಆ ಸಿದ್ಧತೆ, ಬಲ, ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕೊಡಗಿಗೆ ವಿಜಯವು ಸಿದ್ಧ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಇಮಾಮನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೇಗಂರವರ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹಮೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದೇ ಅವರ ಪ್ರಾಣವು ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅವರು ಒಂದುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ವೀರರಾಜಪೇಟೆಯ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಕಾಳೇಶ್ವರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು.

ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯವು ಬಂದು ಕೊಡಗನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿತು. ಕೊಡಗರು ಬಲು ಸಾಹಸದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನ ದಿನವೂ ಎರಡು ಸೈನ್ಯಗಳಿಗೂ ನಾನಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವಾಗುತಿತ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ದಿನಗಳ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ಕಳೆದುವು. ಬಹುಮಂದಿ ಕೊಡಗರು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸತ್ತರು. ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆಯೂ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ, ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನು ಬಹು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಾಗೆ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಎದುರು ನಿಂತು ಅಷ್ಟು ದಿನಗಳು ಯಾವ ರಾಜನೂ ಹೋರಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನನು ರಾಜನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿದನು. ರಾಜನು ತಾನಾಗಿ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಬೇಡಿದರೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೋಣವೆಂದು ಕೂಡ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ತೋರಿತ್ತು. ಮಳೆಗಾಲವು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಳೆ ಹಿಡಿದರೆ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲು ಕಷ್ಟ! ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮೀರ್ ಸಾಧಕನು ಈಗ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದೆಂದೂ, ಈ ಕೊಡಗರನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ, ರಾಜನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದೂ, ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದುದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೀರ್ ಸಾಧಕನು ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ತನಗೆ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂ ಇರುವ ಸ್ಥಳವು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಅವಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ, ಹೇಗಾದರೂ ಚಿತಾವಣೆ ಮಾಡಿ, ಮೋಸದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದನು. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು! ಆದರೂ ಮೀರ್ ಸಾದಕನ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ

ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಬಹಳ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತು! ಮತ್ತು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ವಶ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೊಡಗು ರಾಜನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮೋಸದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಬಹು ದೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಆಲೋಚಿಸಿದನು.

ಮೀರ್ ಸಾದಕನು ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದನು. ಹುಚ್ಚಿಯು ಮೀರ್ ಸಾದಕನ ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ! ಅವಳು ಮೀರ್ ಸಾದಕನನ್ನು ವೇಷಾಂ ತರದಲ್ಲಿ ಕರದೊಯ್ದಳು. ಅಂದು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಳೆಂದು ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು! ಘಾತಿಮಳು ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಂಬುತ್ತಿದ್ದಳು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರತಂದಿದ್ದ ಮೀರ್ ಸಾದಕನಿಗೆ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಬುಡುಬುಡಿಕೆ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಆ ವೇಷವು ಅವನಿಗೆ ಬಲುಚನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಮಶೀದಿಯ ಪತ್ತಿರವಿದ್ದ ಫಕೀರನ ಗೋರಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು. ತಾನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಮೇಲುಗಡೆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಹುಚ್ಚಿಯ ಕೊರ ಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಅವಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕರಸಿದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡ ತೊಡಗಿದರು. ಯುದ್ಧದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರು. ಜಯಾಪಜಯಗಳ ಮಾತು ಬಂತು!

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು–ಹುಚ್ಚಿ, ಯಾರಿಗೆ ಜಯವಾಗುವುದು ಹೇಳು!

ದೇವಿಯವರೇ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇನು. ನಮಗೇ ಜಯ, ಸುಲ್ತಾನ ರಿಗೆ ಜಯವಾಗುವುದು!

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು–ಕ್ರೋಧದಿಂದ–ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚು! ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪಜಯವು ಸಿದ್ಧ! ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೆ ಜಯವಾಗುವುದು.

ಹುಚ್ಚಿ—ನಗುತ್ತಾ,–ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೆ ಜಯವಾದರೆ ನಿಮಗೇನು ಸಿಕ್ಕುವುದು, ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿರಿ, ನಿಮಗೆ ಜಯವಾಗುವುದು.

ಹುಚ್ಚಿ, ನೀನು ಹೇಳುವುದೇನು?

ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿರಿ, ಎಂದು ನಕ್ಕಳು.

ಬೇಗಂ—ಕೋಪದಿಂದ–ಅಯ್ಯೋ ಕೆಟ್ಟಮುಂಡೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಮದು ವೆಯ ಮಾತೆ, ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿ, ಸುಲ್ತಾನರು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾ ಗುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೇನು?

ಹುಚ್ಚಿ—ಅವರೇಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಅವರೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಸುಲ್ತಾನರು ಈ ಕೊಡಗಿಗೇಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವೇನು? ಆ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರ ಮೋಹದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರು ನಗರದಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದರು. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ಈ ಕೊಡಗಿನಮೇಲೆ ಬಂದಿದಾರೆ. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರೇ! ನಿಮಗೆ ಗಂಡಸರ ಹೃದಯವೇ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇನು?

ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗು! ಆ ಮಾತು ನನಗೆ ಬೇಡ! ಯುದ್ಧವು ಏನಾಗುತ್ತೆ ಹೇಳು!

ಮಶೀದಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಹಕ್ಕಿಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವವನನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಬನ್ನಿ, ಹೋಗಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅವನನ್ನು ಕೇಳೋಣ.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ತಮಾಷೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣವೆಂದು ಹೊರಟಳು. ಹುಚ್ಚಿಯೂ ಹೊರಟಳು. ದೂರದಿಂದ ಮೀರ್ ಸಾಧಕನು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಾಯಿತು. ಈ ದಿವ್ಯ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ! ಆಹಾ, ಎಷ್ಟು ಚನ್ನಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ಅಂದಿಗಿಂತ ಇಂದು ನೂರುಪಾಲು ಸೌಂದರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಅವರು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೆ ತಲೆಬಾಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹುಚ್ಚಿಯು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ದರದರ ಎಳೆದು, ಕೈ ಹಿಡಿದು, ಅಯ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರದವನೇ, ಇವರ ಕೈ ನೋಡಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳು. ಬಹಳ ದುಡ್ಡು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬುಡುಬುಡಿಕೆಯವನು-ತಾಯಿ! ಕೈ ನೋಡಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವವನಲ್ಲ ನಾನು. ನಾನು ಹೆಂಗಸರ ಕೈ ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿರಿ, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಹುಚ್ಚಿಯು—ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರೇ, ನೀವೇ ಕೇಳಿ.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು-ನಗುತ್ತಾ, ತಲೆಬಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳಯ್ಯಾ, ಎಂದಳು.

ಶಕುನದವನು ಬುಡುಬುಡಿಕೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿದನು. ತಾಯಿ! ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು—ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಒಂದೇಟು ಕೊಟ್ಟು, ನೋಡೆ, ಬಾಂದಿ, ನೋಡು, ಶಕುನ ಹೇಗಿದೆ ! ಅಲ್ಲವೋ ಹುಚ್ಚ, ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳು. ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಜಯವಾಗುತ್ತದೋ, ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೆ ಜಯವಾಗುತ್ತದೋ !

ತಾಯಿ ! ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೇ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು–ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕಳು. ನೋಡು ಸಾವಿತ್ರಿ, ಈಗ ಏನು ಹೇಳುವೆ !

ಸಾವಿತ್ರಿಯು–ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಈ ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳು !

ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ! ಆದರೂ ಮದುವೆಯೇನೋ ಸಿದ್ಧ. ಆಮೇಲೆ ಚನ್ನಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬೇಗಂಳು–ನಗುತ್ತಾ, ಮದುವೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದವಳು ಈ ಹುಚ್ಚಿ ! ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಲಿ ! ನನಗಲ್ಲ ಮದುವೆ ! ಬಾ ! ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾ ! ನಿನಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋದಳು. ಬುಡುಬುಡುಕೆಯವನು ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹೋದನು. ಮಹಡಿಯಮೇಲೆ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಬುಡುಬುಡುಕೆಯವನೂ ಹೋದನು. ಹುಚ್ಚಿಯು ಕೆಳಗೇ ನಿಂತಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಇನಾಮನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಾಗ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಏನೋ ಸಂದೇಹ ಬಂದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ಗಪಗಪನೆ ನಕ್ಕಳು. ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವವರೇ! ನೀವೆಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಿ ! ಇಲ್ಲಿಗೆ ?

ಹೌದು ! ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್. ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿದಿರಿ ! ನಾನು ತಮ್ಮ ಭೇಟಿಗಾಗಿಯೇ ಬಂದೆ !

ತಮ್ಮ ಭೇಟಿಯ ಉದ್ದೇಶವೇನು ? ಈ ಬಾರಿಯಾರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ ?

ಅಂತಹ ಮಹಾತ್ಕಾರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ! ತಮಗೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿ ಹೋಗಲು ಬಂದಿದೇನೆ.

ನಿಮ್ಮ ಹುಚ್ಚಿ ಎಲ್ಲಿ?

ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಹುಚ್ಚಿ ಇಲ್ಲ!

ಬೇಗಂಳು–ಹುಚ್ಚಿ! ಹುಚ್ಚಿ! ಬಾ! ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕರೆದಳು.

ಹುಚ್ಚಿಯು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ನೋಡು! ಹುಚ್ಚಿ! ನಿನ್ನ ಬುಡುಬುಡುಕೆಯವನು ನಿನಗೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳಲಿ! ಅಂದು ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ನನ್ನನ್ನು ಮೋಸಮಾಡಿದಿರಿ! ಇಂದು ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಿ?

ಹುಚ್ಚಿಯು–ನಗುತ್ತಾ, ತಾಯೆ! ಈ ಮೀರ್ ಸಾಧಕನು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿದ! ಕರೆದು ತಂದೆ!

ಒಳ್ಳೆಯದು. ಮೀರ್ ಸಾಧಕ್, ನೀನು ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವೆಯೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳು!

ದೇವಿಯವರೇ! ಸುಲ್ತಾನರವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಅವರನ್ನು ವರಿಸಿದರೆ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗುವಿರಿ! ಈ ಯುದ್ಧವೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಮೀರ್ ಸಾಧಕ್! ನಾನು ಮಹಾರಾಣಿಯಾದರೆ ನೀನೇನಾಗುವಿ?

ನಾನೇನಾಗಬೇಕು. ನನ್ನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಸುಖವಾಗಿರುವೆನು.

ನಾನು ಮಹಾರಾಣಿಯಾದರೆ, ನೀನು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರವರಲ್ಲಿ ಕೇಳುವ ಮೊದಲನೆಯ ವರವೇ ಅದು!

ರಾಣಿಯವರೇ! ನಾನು ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಂತೋಷ! ತಾವು ಮಹಾರಾಣಿಯವರಾಗಬೇಕು.

ಮೀರ್ ಸಾಧಕ್, ನಾನು ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಲಿ, ಆಗದಿರಲಿ, ನಿನಗೆ ಬಂದೀಖಾನೆ ಏನೋ ಶಾಶ್ವತ! ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾರೆ! ಆಹಾ ಎಂಥೆಂಥ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ! ನೀನು ಈಗ ನನ್ನ ಬಂದಿ! ದಿವಾನರಿಗೆ ವಿಷ ಕುಡಿಸಿದಂತೆ ನಿನಗೆ ಈಗ ನಾನು ವಿಷ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ವಿಷ ಕುಡಿಸಿದರೆ ಬೇಗ ಸಾಯುತ್ತಿ! ನೀನು ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದು ಕತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲು! ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರೆ, ಈಕ್ಷಣವೇ ಸಾಯುವಿ! ಎಂದು ಗದರಿಸಿದಳು.

ಇಮಾಮುನನ್ನು ಕರದಳು.

ಇಮಾಮುನು ಬಂದು ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು.

ಇವರು ಸುಲ್ತಾನರವರ ಪರಮ ಮಿತ್ರರು! ಇವರನ್ನು ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಡಿಸು!

ಹುಚ್ಚಿ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ! ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ! ಈಗ ನೀನು ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಇಮಾಮುನು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು.

ಫಾತಿಮಳು—ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ—ಈ ಪಾಪಿಯು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ದಿವಾಣರವರಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾದ. ಇಂದು ಅದೇ ಮೋಹದಿಂದ ಬಂದು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದ. ಅಂದಿನ ಮೃದು ಹೃದಯವು ಇಂದು ನನಗಿಲ್ಲ. ಇಂದು ವಜ್ರ ಹೃದಯ. ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನ ಹಠವು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂಳು ಕೊಡಗಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರವಾಗಿ ಬರದು ನಗರಕ್ಕೆ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಇಮಾಮುನು ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನು. ನಗರಕ್ಕೆ ಕೊಡಗಿನ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದಿತು. ಸುಲ್ತಾನರು ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೊರಟಿದಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯೂ ಬಂದಿದ್ದಿತು. ಇಮಾಮುನು ನಗರಕ್ಕೆ ತಲಪಿ ಜೋನಾಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು. ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರ ಪತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಮಹಲಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕರದು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ನಕ್ಕರು.

ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ!

ನಾನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿರುವುದು ತಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಈಗ ಈ ಕೊಡಗಿಗೆ ಮಹದಾಪತ್ತು ಬಂದಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ನಾನಿಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತಿಳದು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಶರಣಾಗತರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ರಾಜರು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯು

ತ್ತರ ಬರೆಸಿದರು. ಈಗ ಕೊಡಗಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೂ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ದೇಶದ ಜನರು ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಬದ್ಧದ್ವೇಷವುಳ್ಳವರಾಗಿದಾರೆ. ಅವರವರು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ನನಗೇನು ? ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಕಾರಣವಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧವಾಗುವುದರಿಂದ ನಾನು ಹಾಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸಮಾಚಾರವು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಂಡು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದಿದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದಾರೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷವು ಉರಿಯುತ್ತಲಿದೆ. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ? ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ದಿವಾನರವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಎಂಥಾ ಅಪಕೀರ್ತಿ. ಅದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆಷ್ಟು ಅಪಘಾತ. ಈ ಅವಗಡದಿಂದ ತಾವು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ನೀವಿಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಿ. ನಾನು ನನ್ನ ಮಾನಕ್ಕೆ ಭಂಗಬರುವ ಸಂದರ್ಭವು ಬಂದರೆ ವಿಷಪಾನ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುವೆನು. ಇವೇ ತಮಗೆ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಣಾಮಗಳು.

ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇದೆಂತಹ ಪ್ರಮಾದ. ಈ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ನಾವೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಈ ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಳು. ಇಂತಹ ಆಪತ್ತನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನರು ದಿವಾನರವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗುವುದೆಂದರೇನು ? ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೇನು ? ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇಷ್ಟು ಮಾತುಕಥೆಗಳಾದಮೇಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳ ಮಾನಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಇಮಾಮುನನ್ನು ಕರಿಸಿ–ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರು. ಇಮಾಮುನು ಆ ದಿನ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನು.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ಮಿತಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ

ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಆ ಯುದ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯುವರೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರೂ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅವರುಗಳು ಕಾಳೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಲಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ತಾವು ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ರಾಜೀಮಾಡಿಸಲು ಬಂದವ ರೆಂದೂ ತಮಗೆ ಆ ಸಹಾಯಮಾಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಮಹಂತನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವನಿಗೂ ಸಂಧಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಲವತ್ತರ ವಾದ ಅಭಿನಿವೇಶವಿತ್ತು, ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡು ವುದಾಗಿ ಭರವಸೆ ಇತ್ತನು. ಜಂಗಮವಾಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ರಾಣಿಯುವರು ಗಳಿಗೂ ಅವರ ಪರಿವಾರದವರಿಗೂ ವಸತಿಗೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ರಾಣಿಯುವರಿಬ್ಬರೂ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕೊಡಗರ ಉತ್ಸಾಹವು ಬಹಳವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಕೊಡಗಿನವರು ಸುಲ್ತಾನ ರೊಡನೆ ಸರಿಜೋಡಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಲ್ಲರೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಕೊಡಗಿ ನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವೂ ಬಹಳ ಬಿರುಸಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ರಾಜರ ಗೂಢಚಾರರು ನಗರದಿಂದ ಯಾರೋ ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯುವರು ಬಂದು ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿವಾರೆಂದೂ ಇವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯುವರೆಂದೂ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ರಾಜರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಣಿಯುವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದಳು.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯು–ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್ ತಮ್ಮ ಕಾಗದದಂತೆ ನಾವು ಬಂದಿಧೇವೆ. ತಾವು ಭಯಪಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಬೇಗಂ–ರಾಣಿಯುವರೇ ಈಗ ನನಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬಂತು.

ರಾಧಾ–ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಭಯವೇ ಇರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದೀರಿ.

ಬೇಗಂ–ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಏನು ? ರಾಣಿಯುವರೇ ! ಸುಲ್ತಾನರವರು

ಅಪಾರ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿದಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೇ ಬಂದಿದಾರೆಂದು ಸುದ್ದಿಯು ಬಂದಿದೆ.

ರಾಧಾ–ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದೀರೆಂದು ಬಲವಾದ ವರ್ತಮಾನವಿದೆ ಎಂದು ನಕ್ಕಳು.

ಬೇಗಂ–ಅಳುತ್ತಾ ರಾಣಿಯವರೇ! ಅದು ಸುಲ್ತಾನರವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಫಾನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಾರೆ. ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನು ನನ್ನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಸುಲ್ತಾನರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಭಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದನು. ನಾನು ಈ ರಾಜನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದೀನೆಂಬ ಅಪವಾದವನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯವರು ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿಸಿದಾರೆ. ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಬೇಕು.

ದೌಲತ್–ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್! ಅಂತಹ ಅಪವಾದಗಳಿಗೆ ಭಯಪಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನೀವು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರಿ. ಸುಲ್ತಾನರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಏನೂ ಮಾಡಲಾರರು.

ಬೇಗಂ–ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೇ ತಮ್ಮಷ್ಟು ಧೈರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಗಳು ನನಗಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರು ಈ ಕಾಳೇಶ್ವರವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ವದಂತಿಯು ಹರಡಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇರಲಾರೆ. ನನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸವಾರಿಯು ಬಿಜಯಮಾಡಿದರೆ ಧನ್ಯಳಾಗುತ್ತೇನೆ.

ಇಲ್ಲ! ಬೇಗಂ ಸಾಹೆಬ್! ಸುಲ್ತಾನರು ಈ ಕಾಳೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿನಡೆಸುವುದಾದರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಸಮಕ್ಷಮ ಸುಲ್ತಾನರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡಲು ಅವರಿಗೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯಬೇಕು. ಆಗ ಸುಲ್ತಾನರು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೊಡನೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು! ನೀವು ಇಲ್ಲಿರಲು ಭಯಪಡುವುದಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಆವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿ. ನಿಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯು ನಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಫಾತಿಮಳು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಆವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಫಾತಿಮಳು ತನ್ನ ಆವಾಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಮಾಮನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಹಳ ಆತುರದಿಂದ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್! ಪ್ರಮಾದವು

ಸಂನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯುವರೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರೂ ಕಾಳೀಶ್ವರದಲ್ಲಿದಾರೆಂದು ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರು ಆ ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯುವರೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡಯುವರೆಂದೂ ಅವರನ್ನು ಇಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದೂ ರಾಜನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದಾರೆ. ಪ್ರಮಾದ! ಪ್ರಮಾದ! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಘಾತಿಮಳು ಭಯುಪಡಲಿಲ್ಲ! ಅವಳು ಆ ದೀನವೇ ಬಂದು ದರ್ಶನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ರಾಜರಿಗೆ ದೂತರ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದಳು.

ಈ ವಾರ್ತೆಯುನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಘಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರನ್ನು ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನೋ ಇಂದು ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವರು ಭೇಟಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದಾರೆ. ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಮುಖವಾಗಿ ಅವನ ಆಶಾಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮೂಡಿದವು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಿಂದ ಕಾದಿದ್ದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಇಂದು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆಂದುಕೊಂಡನು. ಘಾತಿಮಳ ಅನುಗ್ರಹವು ಇಂದು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ತಲೆಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಇಮಾಮನು ನಿಂತಿದ್ದನು. ರಾಜರಿಗೆ ಬಗ್ಗಿ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ಒಳಗಡೆ ದಾರಿಯುನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಹೊರಗಿನ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿಯು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಸಿಂಹದಂತೆ ಬಿರುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾಜನು ಅಪ್ರತಿಭನಾಗಿ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆ ತೇಜೋವಿರಾಜಮಾನವಾದ ಮುಖಪದ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಚಿನ್ನದ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತಿರುವ ಆ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆ ಕಪ್ಪನೆಯ ಕೇಶಪಾಶವನ್ನು ಕಂಡನು. ಆ ರೂಪರಾಶಿಯನ್ನು ಗೈರಿಕವಸನವು ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯುನ್ನು ನೋಡಿನು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ರಾಜನು ವೈಮುರತು ಆ ಹಜಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತಬ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತನು. ಇವಳಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಳು? ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಘಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರು ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲುಸರದ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ರಾಜನು ಎಚ್ಚತ್ತು ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಮಹಡಿಯುಮೆಟ್ಟಲುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ನಿದಾನವಾಗಿ ಹತ್ತಿದನು. ಮಾಲತಿಯು ಕಲ್ಲುಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ

ನಿಂತು ಅದೇ ಬಿರುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾಜನು ಕಣ್ಣುಮರೆಯಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ರಾಜನು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿನ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರನ್ನು ಕಂಡನು. ರಾಜನು ಬೇಗಂರವರ ದಿವ್ಯವಾದ ಪ್ರಸನ್ನಮುದ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಫಾತಿಮಳು ಕೇಸರೀಬಣ್ಣದ ತೆಳುವಾದ ಶೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಕಾವಿಯಬಣ್ಣದ ಮೇಲುದುವನ್ನು ಹೊದ್ದಿದ್ದಳು. ಕಲಾಪತ್ತಿನ ಬಿಳಿಯ ಕಂಜುಕವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮುತ್ತಿನ ಲೋಲಕವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಹಾರ. ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ದಾಳಿಂಬೆಯ ಬೀಜಗಳಂತೆ ರಕ್ತವರ್ಣವನ್ನು ಕಾರುತ್ತಿರುವ ಕೈ ಬಳೆಗಳು. ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ವಜ್ರದ ನಡುಕಟ್ಟು. ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಸರಪಣಿ. ಬೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹಚ್ಚೆಯುಂಗುರ. ರಾಜನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ದಣಿಯದೇ ಹೋದನು. ಇದೆಂತಹ ಮೋಹಿನಿಯ ರೂಪ. ಎಂತಹ ಮನೋಹರ ಸೌಭಾಗ್ಯ. ಈ ಫಾತಿಮಳು ಇಂತಹ ಜಗನ್ಮೋಹಿನಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೆ. ಆ ಸುಲ್ತಾನನು ಇಷ್ಟು ಸೈನ್ಯಸನ್ನಾಹದಿಂದ ಈ ಕೊಡಗಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನೆ.

ಈ ಮನೋಹರವಾದ ವನಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಸೌಧದಲ್ಲಿ ಈ ಮೋಹಿನಿಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಂದು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಧೇನೆ ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ರಾಜನನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು. ರಾಜನು–ದೇವಿಯವರೇ! ಇಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಕಳಿಸಿದ ಅತಿಶಯವೇನು ?

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ–ರಾಜರವರೇ! ಯಾರೋ ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯವರು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದಿದಾರೆಂದು ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿನಿವೇಶನವು ಹೇಗಿದೆಯೋ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ತಮ್ಮ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ.

ರಾಜ—ಬೇಗಂರವರೇ! ನಮಗೆ ಆ ಸಮಾಚಾರವು ಈದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರ ಆಗಮನವು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಅವರುಗಳು ನಗರದ ರಾಣಿಯವರಂತೆ ತಮಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯವಿರಲೇಬೇಕು.

ಬೇಗಂ—ಹೌದು! ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಾನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ಒಬ್ಬರ ಹೆಸರು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹೆಸರು ರಾಧಾರಾಣಿ. ನಾನು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಅವರ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ.

ರಾಜ—ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯುವರೆಂದು ಕೇಳಿದೇನೆ.

ಬೇಗಂ—ಹೌದು! ಇಬ್ಬರೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯವರು. ನಗರದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದಲೇ ಸುಲ್ತಾನರು ಬದುಕಿಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರು ಆ ಸುಲ್ತಾನರ ತಲೆಯನ್ನು ಅಂದೇ ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಜ—ತಾವು ಅವರೊಡನೆ ಇದ್ದು ಅವರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಬಂದುದೇಕೆ?

ಬೇಗಂ—ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರ ಪರಮ ದ್ವೇಷಿ. ಅವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಪ್ರಿಯ ಬಂಧುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಬಂದೆ.

ರಾಜ—ನಮ್ಮ ಗೂಢಚಾರರು ಅವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡಯುವರೆಂದು ಸುದ್ದಿ ತಂದರು. ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅದು ನಿಜವಾದಂತಾಯಿತು.

ಬೇಗಂ—ತಾವು ಅವರನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಿ.

ರಾಜ—ಇಂಥಾ ಯುದ್ಧ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯುವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿರಲು ಬಿಡುವುದೆಂತು. ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಲೇ ಬೇಕು.

ಬೇಗಂ—ರಾಜರೇ ತಾವು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಆ ರಾಣಿಯುವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಈ ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ. ಅವರಿಗೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ರಾಜ—ಅವರಿಗೆ ಅಂತಹ ರಕ್ಷಣೆ ಏನಿದೆ. ಕಾಳೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿಕರಂತೆ ಬಂದು ಇಳಿದಿದಾರೆ.

ಬೇಗಂ—ಅವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಭಯವಿದ್ದರೆ ರಕ್ಷಣೆಯು ಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು, ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿಕರಂತೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್ ನನಗೊಂದೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯವರೆಂದು ತಾವೇ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಅವರನ್ನು ನಾವು ಹಿಡಿಯಲೇ ಬೇಕು.

ರಾಜರೇ! ಅವರು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಸಂಭವಿಸಕೂಡದೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರಸಿದೇನೆ.

ದೇವಿಯುವರೇ! ಇದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಸನ್ನಾಹವೇತಕ್ಕೆ. ನನಗೆ ದೂತರೊಡನೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ರಾಜರೇ ತಮ್ಮ ಪರಮಾನುಗ್ರಹ!

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್ ತಾವು ಆ ರಾಣಿಯರ ಭೇಟಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೀರಾ?

ಬೇಗಂ–ನಗುತ್ತಾ–ಮಹಾರಾಜರೇ! ಆ ರಾಣಿಯುವರಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯರು! ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅವರ ಸೌಂದರ್ಯದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅವರದು ಪ್ರಗಲ್ಭಸೌಂದರ್ಯ! ಅವರ ಪಾದದಾಸಿಯಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ನನಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಗೊಂಡು ಹುಚ್ಚರಾದರೆ ಪ್ರಮಾದವಾದೀತು. ಈ ಕೊಡಗುರಾಜ್ಯವು ಸುಟ್ಟು ಉರಿದು ಹೋದೀತು.

ರಾಜ–ಇಲ್ಲ! ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್

ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅಂತಹ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮನಸೋತಿದೇನೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾವು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದಂತೆ

ಬೇಗಂ–ನಾಚಿಕೆಇಂದ ತಲೆಬಾಗಿಸಿ–ರಾಜರೇ ಈ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

ಈ ಯುದ್ಧವು ಪೂರೈಸುವವರೆಗೆ ಈ ಸೌಂದರ್ಯದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಿರಿ ಮೋಹಕಥೆಗಳನ್ನು ನೆನೆಯದಿರಿ ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ ನೀವು ಈ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ

ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ತಮ್ಮ ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಹಸ್ರಬಾರಿ ಮೆಚ್ಚಿದೇನೆ. ಕೊಡಗಿನ ವೀರರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದಾರೆ. ಈ ಯುದ್ಧದ ಖರ್ಚಿಗೆ ತಮಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಧನವು ಬೇಕು. ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನನ್ನ ಯುದ್ಧವೆಂದು ಭಾವಿಸಿವೇನೆ. ಇದು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಕಡೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶ. ಇಂದು ನಾನು ತಮಗೆ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಫಾತಿಮಳು ರಾಜರನ್ನು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ಕರದೊಯ್ದಳು. ರಾಜನು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧನಂತೆ ಅವಳಹಿಂದೆ ಹೋದನು ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿದು ಆ ಮನೆಯ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ದೀಪವು ಹಚ್ಚಿತ್ತು. ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆರೆದಿಟ್ಟದ್ದರು. ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ರಾಜರೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಚಿನ್ನವಿದೆ. ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಂದು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದೇನೆ. ಇವನ್ನು ತೆಗೆದು ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿರಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟ ನಿಧಿಯಿದು. ಈಗ ಇದನ್ನು ನೀವು ವೆಚ್ಚಮಾಡಿಬಿಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ರಾಜನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ರಾಣಿಯವರೇ ! ಈ ಹಣ ಇಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವು ಎಲ್ಲಿಯದು ? ಇದನ್ನು ಶೇರಿಸಿದವರಾರು ? ಅದೆಲ್ಲಾ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಕಥೆ. ಈ ಕೊಡಗಿನ ಯುದ್ಧವು ಪೂರೈಸಿದಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಹಣ. ಇದರ ಯಜಮಾನನು ಹುಸೇನಖಾನನೆಂಬ ವೀರಾಗ್ರಣಿ. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯೂ, ಆ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಫಕೀರನೂ, ಇದನ್ನು ತಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರು. ಇಂದು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಅಧಿಕಾರಿಣಿ. ಈಗ ನಿಮಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಇಮಾಮನೂ ಇಂದು ನೀವು ಕಂಡ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯೂ ಕಾವಲುಗಾರರು.

ಫಾತಿಮಳು ದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಮೇಲೆ ಬಂದಳು. ರಾಜನು ಅವಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿ ಎಂದು ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ಕೂಗಿದಳು. ಆ ನವಮೋಹನ

ಮಾಯೆಯು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ರಾಜನು ಅವಳನ್ನು ದುರುದುರನೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಫಾತಿಮಳು, ಮಾಲತಿ! ಈ ನಿಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಾಜರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಮಾಲತಿಯು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ! ರಾಜನು ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ ಈ ರಮಣಿ ಯಾರು?

ಅವಳೊಬ್ಬ ನನ್ನಂತಹ ಅಭಾಗಿನಿ! ಎಂದು ಫಾತಿಮಳು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಳು. ಮಾಲತಿಯ ಕೆಂಡದಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಂಬನಿಯು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜನು ಈ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಶೃಂಗಾರದ ಲಹರಿಯು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಏಳುತ್ತಿವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಈಗ ಹೊರಟುಹೋಗು ಮಹಾ ದುಃಖಸಾಗರವು ಮೇಲೆ ಹರಿದುಬರುವಂತೆ ಬೋಧೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು! ಮಾಲತಿಯ ಕಣ್ಣೀರು, ಫಾತಿಮಳ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗಳು ರಾಜನಿಗೆ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ ಕವಿದಂತಾಯಿತು. ರಾಜನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಯುದ್ಧವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಬಲವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯದ ಕೈಮೇಲಾಗುತ್ತಬಂದಿತು. ಕಡೆಯ ಮೂರುದಿನಗಳು ಘೋರ ಯುದ್ಧ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು ನಡೆಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕೊಡಗಿನವನೂ ಪ್ರಾಣದ ಹಂಗು ತೊರೆದು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು. ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯವೂ ಬಹಳವಾಗಿ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಆಹುತಿಯಾಯಿತು. ಕೊನೆಯದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನರಾಜನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸೋತನು. ನೂರುಲ್ಲಾಖಾನರವರು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಅಸಮಸಾಹಸ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿಯಿತು. ಯುದ್ಧವು ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಮೈಸೂರು ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ದಣಿದಿದ್ದರು. ನೂರುಲ್ಲಾಖಾನರವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಪಾನಮಾಡಲು ಮದ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು. ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಮದ್ಯಪಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಫಾತಿಮಳು ಇಮಾಮನಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತಳಾದಳು. ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಕೊಡಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದಳು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ದೊಂದಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊರಟರು. ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯದ ಕಾವಲುಗಾರರು ಈ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಪಾಪ! ಪುರುಷರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸ್ತ್ರೀಯರು. ಆ ಕಹುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಮತಮ್ಮ ಪುರುಷರ ಶವಗಳನ್ನು

ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗುಂಪುಗಳು ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದವು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರಾಣದಮೇಲೆ ಹಂಗುತೊರೆದು ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಡೇರೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದರು. ನಾಲ್ಕುಕಡೆಗಳಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಎದ್ದು ಉರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು, ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಆ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡರು. ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರದಕಡೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ದೌಡಾಯಿಸಿದರು. ಅವರು ಈ ಕೊಡಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ತಂಡಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ತಂಡವು ಸಾವಿರಗಟ್ಲೆ ಇದ್ದಿತು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕ್ರೋಧಾವೇಶವನ್ನು ಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಅವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎದುರಿಗೆ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದರು. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು ರಾಣಿಯವರನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಣೀಸಾಹೇಬರೇ! ಇಲ್ಲಿರಬೇಡಿರಿ! ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿರಿ! ನೀವು ಬೆಂಕಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುತ್ತೀರಿ! ಇಲ್ಲವೇ ಸೈನಿಕರ ಗುಂಡಿನೇಟಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು.

ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂ ನೀವು ಹೋಗಿರಿ! ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ! ನಾವು ಸುಲ್ತಾನರ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ದೌಲತ್ತಳು ಹೇಳಿದಳು. ಬೇಗಂ ನಗುತ್ತಾ ಸುಲ್ತಾನರ ಗುಡಾರವೆಲ್ಲಿದೆ? ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಗುಡಾರದೊಳಗಿದ್ದರೆ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಗುಂಡಿನಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಸಿತು. ಬೇಗಂಳ ಕುದುರೆಯು ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು! ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಕುದುರೆಗಳು ಚಿಮ್ಮಿಹಾರಿದವು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗುಂಪೊಂದು ದೊಂದಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೂಗುತ್ತಾ ನುಗ್ಗಿತು.

ಈ ಗದ್ದಲವು ಏಳುತ್ತಲೇ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾರವೆದ್ದಿತು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗುಡಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸುಲ್ತಾನರು ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಸೈನ್ಯದ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನೂರಾರುಕಡೆ ಬೆಂಕಿಯಜ್ವಾಲೆಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಏನೋ ಪ್ರಮಾದವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಸೈನ್ಯಶಿಬಿರದಕಡೆ ದೌಡಾಯಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲೆ

ಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಡಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಿಬಿಡವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇದೆಲ್ಲಾ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾಹಸಕಾರ್ಯ ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜೊತೆ ಗೂಳಿಸಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರದ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿಯಿರಿ! ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಸೈನಿಕರು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಹಿಡಿ ಯುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನಿಕರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಧಿಸಿದರು.

ಈ ಗಡಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು, ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಗುಡಾರದ ಸಮೀಪವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದರು. ದೌಲತ್ತಳು ಸುಲಾನರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಘಾಸಿಯಾಗಿದೆಯೇ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಗುಡಾರದ ಹತ್ತಿರ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾಧೆಯೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿ ದ್ದಳು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಸೈನಿಕರು ಬಂದು ಈ ಇಬ್ಬರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಹಿಡಿ ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಭಯಪಡಲಿಲ್ಲ. ಸೊಂಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಸೆಳೆದು ಬೀಸಿದರು. ಆ ಸೈನಿಕರ ತಲೆಗಳು ಕಳಚಿಬಿದ್ದುವು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸೈನಿಕರ ಗುಂಪು ಬಂದು ಆ ಇಬ್ಬರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯರು ಶೆರೆಸಿಕ್ಕಿದರು. ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶೆರೆ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂಳು ಈ ಶಿಬಿರದಿಂದ ಓಡಿಹೋದಳು. ಅವಳು ಮಡ ಕೇರಿಯ ಅರಮನೆಯ ಹತ್ತಿರಹೋಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಅರಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನಿಕರಿಂದ ಸಿಬಿಡವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಓಡಿ ಸುತ್ತಾ ಕಾಳೇಶ್ವರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ತನ್ನ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಪರ್ಯಂಕದಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಳು. ಮಾಲತಿಯು ಬಂದು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಬೇಗಂಳು ಮಾಲತಿ! ಇಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ನಾಳೆಯದಿನ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆ ಯವರು ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ನೀನೇನು ಮಾಡುವಿ ?

ತಾಯಿ! ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ಭಯವೇನು? ಸುಲ್ತಾನರು ನಮ್ಮ ನ್ನೇನುಮಾಡಬಲ್ಲರು ?

ಮಾಲತಿ ! ಆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಈಗ ಫಲವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮಾತನಾಡೆ ಲಾರೇ, ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಧುವನ್ನು ತಂದುಕೊಡು ! ಇಂದು ಮನಸಾರ ಪಾನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಾಲತಿಯು ಮಧುವಿನ ಹೂಜಾವನ್ನು ತಂದು ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳ ಮುಂದಿಟ್ಟಳು. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಪಾನಮಾಡಿ ದಳು.

ಮಾಲತಿಯು ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ್ ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನ ಗತಿಯೇನಾ ಯಿತು ?

ರಾಜನ ಗತಿಯೇ ! ಅವನೆಲ್ಲಿಯೋ-ಓಡಿಹೋಗಿದಾನೆ. ಅವನ ಚಿಂತೆಯು ನನಗೇಕೆ ? ನೀನು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗಿ–ಆ ಮಹಂತನನ್ನು ನೋಡಿ–ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯುವರು ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರು ಸೆರೆಶಿಕ್ಕಿದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಬಿಡು ! ಅವನೇನಾದರೂ ಸಾಹಸಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಾದರೆ ಉಳಿಸಲಿ.

ಮಾಲತಿ ! ತಾಯಿ ! ಆ ರಾಣಿಯರು ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೇನು ? ಹಾಗಾ ದರೆ ಅವರು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೇಗಂಳು ! ಮತ್ತೊಂದು ಬಟ್ಟಲು ಮಧವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ, ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ನಕ್ಕು, ಆ ರಾಣಿಯುವರಿಗೆ ಭಯುವೇನು ? ಅವರು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು ! ನೀನು ಹೋಗಿ ಆ ಮಹಂತನಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡು ಹೋಗು.

ಮಾಲತಿಯು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಬೇಗಂಸಾಹೇಳು, ಪುನಃ ಮಧುವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದಳು. ಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಶೂನ್ಯಳಾಗಿ, ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು. ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಮೂರನೆಯ ಝಾಮವು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನು ಸಮರಕ್ಷೇತ್ರ ದಿಂದ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವಳ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದನು. ಅವನ ಹೃದಯುವು ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ರಕ್ತಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳ ಪರ್ಯಂಕದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ಘಾತಿಮಳ ಕೈಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು. ಅವಳು ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ! ರಾಜನು ಬಗ್ಗಿ ಘಾತಿಮಳ ಮುಖದಮೇಲೆ ಮುಖವಿಟ್ಟು ಚುಂಬಿ

ಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಡೆ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ರಾಜನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಮಾಲತಿಯು ಓಡುತ್ತಾ ಬಂದಳು.

ಫಾತಿಮಳ ಮಂಚದಬಳಿ, ಪುರುಷಾಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು ರಾಜನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದಳು. ರಾಜನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, "ನೀನಾರೇ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಮಾಲತಿ—ನನ್ನನ್ನು ಅರಿಯೆಯಾ? ಅಂದು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇ?

ರಾಜ—ಹೌದು! ಮಾಲತಿ! ಅಂದು ನಿನ್ನ ಜಗನ್ಮೋಹನ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡೆ!

ಮಾಲತಿ—ಹಾಳು ಮಾತನಾಡಬೇಡ! ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಅಪವಿತ್ರ ಮಾಡಬೇಡ! ಅಂದು ನೀನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕೊಂದೆ! ಆ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯು ನಿನಗೇನು ಅಪರಾಧಮಾಡಿದ! ನನ್ನ ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದೆ. ಅಂದು ಈ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದೆ. ಇಂದು ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಳಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವಾಗ, ಅವಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನಗೆ ಇನ್ನು ಜೀವದ ಆಶೆಯಿದೆಯೆ?

ಇಲ್ಲ! ಮಾಲತಿ! ನನ್ನೊಡನೆ ಕಠಿಣವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ನೋಯಿಸಬೇಡ! ಇದೊಂದು ರಾತ್ರಿ ನನಗೆ ಜೀವದ ಆಶೆ! ಅದು ಈ ಫಾತಿಮಳಿಗಾಗಿ ಅವಳಿಗಾಗಿಯೇ ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ.

ರಾಜನೆ! ಈ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರ ಮೇಲಿನ ಆಶೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆಯಾ! ನಾನು ನನ್ನ ಆಶೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮಯಶಿಕ್ಕಿತು! ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಲೆಯ ತುರುಬಿದಿಂದ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ರಾಜನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರಿದಳು. ರಾಜನು ಆರ್ತನಾದಮಾಡುತ್ತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಅವನ ಶರೀರವು ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು! ಅವಳೆದ್ದು ಬಂದು ರಾಜ, ರಾಜ! ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಮಾಲತಿಯು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು

ಫಾತಿಮಳು—ಮಾಲತಿ ಇವನನ್ನು ಯಾರು ಕೊಂದವರು।

ಮಾಲತಿ—ದೇವಿ! ಇವನನ್ನು ನಾನು ಕೊಂದೆ! ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯಾಗಲು-ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟೆ!

ಫಾತಿಮಳು—ನೆಲದಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನ ಶರೀರವನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವನ ಮುಖದ ಹತ್ತಿರ ಮುಖವಿಟ್ಟು ರಾಜ! ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ರಾಜನು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದನು. ಅವನ ಮುಖ ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಗುವು ಬಂತು! ಪ್ರಾಣಗಳು ಹಾರಿಹೋದುವು!

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಸೈನಿಕರು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದರು. ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂ ಮತ್ತು ಮಾಲತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದಿಗಳಾದರು.

ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನರು ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಶಿಬಿರದ ಬಹು ಭಾಗ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾಗಿದೆ. ರಾತ್ರಿ ಬಹುಮಂದಿ ಸೈನಿಕರು ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದಾರೆ. ಹಿಂದಿನರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಸಂಗವು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಸುಲ್ತಾನರು ಎಷ್ಟೋ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾರೆ ಆದರೆ ಇಂತಹ ಯುದ್ಧ ವನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೀಗೆ ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಬಂದು ಸೈನ್ಯದಮೇಲೆ ಅಪಘಾತಮಾಡಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಸರ್ವಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಮೀರ್ ನೂರುಲ್ಲಾಖಾನರವರು ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸೈನಿಕರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಖಾನರವರೇ! ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರ ಸಮಾಚಾರವೇನಾದರೂ ತಿಳಿಯಿತೆ? ಈ ಕೊಡಗು ರಾಜರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ? ಅಥವಾ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿದರೆ? ರಾಜರ ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ? ಈ ರಾಜರ ರಾಣಿವಾಸದವರು ಎಲ್ಲಿದಾರೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಸೇನಾನಾಯಕರು—ಹುಜೂರು! ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ರಾಜರ ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರ ತಂಟೆಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ರಾಣಿವಾಸದವರಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಲ ವಾದ ಪಹರೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿ–ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಯ ರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಏನಪ್ಪಣೆ! ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರು ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಹರಾಂ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕು. ನಾವು ಮೊದಲು ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರ ಬೇಟಿ ಮಾಡಲಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅವರೆಲ್ಲಿದಾರೆ? ಬಲ್ಲಿರಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಜಹಾಪನಾ! ಅವರು ಕಾಳೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ಆವಾಸದಲ್ಲಿದಾರೆಂದು ದೂತರು ಸಮಾಚಾರ ತಂದಿದಾರೆ.

ಒಳ್ಳೆಯದು! ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಈಗಲೇ ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದಮೇಲೆ ಹರಾಂಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅರಮನೆ ಮುಂಭಾಗದ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ! ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ಷೀಸ್ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವಯಾವ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಯಾವಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬೇಕೋ ಅವಳನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಲಿ! ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು.

ತಾವು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕಾಳೇಶ್ವರದಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಮುಂಗಾವಲಿನವರು ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಹೊರಟರು. ಕಾಳೇಶ್ವರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಬೇಗಂರವರ ವಸತಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರು ಕಾವಲುಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಲ್ತಾನರವರ ಸವಾರಿಯು ಬರುತ್ತಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಅದಬ್ಬಿನಿಂದ ಮುಜರೆ ಮಾಡಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಹೋಗಿ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಸುಲ್ತಾನರು ಗಂಭೀರ ಸ್ವರದಿಂದ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರವರು ಎಲ್ಲಿದಾರೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಕಾವಲುಗಾರರ ಯಜಮಾನನು— ಖಾವಂದರವರೇ! ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರು ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲಿದಾರೆ ಎಂದು ಅರಿಕೆಮಾಡಿದನು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಯಾರಾದರೂ ದಾಸಿಯರಿದ್ದರೆ ಕರೆದುತಾ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ಹುಜೂರು— ಇಲ್ಲಿಯಾರೂ ದಾಸಿಯರಿಲ್ಲ! ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀ ಇದಾಳೆ ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನರು, ಅವಳನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕರದುತಾ! ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದರು. ಕಾವಲುಗಾರರು ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಕರತಂದರು. ಮಾಲತಿಯು ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು.

ಸುಲ್ತಾನರವರು, ನೀನಾರು? ಎಂದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು.

ಮಾಲತಿಯು---ನಾನೊಬ್ಬ ಬಂದಿ! ಎಂದು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದಳು.

ಒಳ್ಳೆಯದು! ನೀನು ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳು! ಸುಲ್ತಾನರು ಭೇಟಿಗೆ ಬಂದಿದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸು. ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಬಂದು ಭೇಟಿಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಮಾಲತಿಯು ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನ್ನರವರು ಭೇಟಿಗೆ ಬಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು---ಮಾಲತಿ! ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುತಾ. ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಡೆಯ ಎರಡುಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಿದೆ. ಅವರಾಗಿ ಬಂದುದು ಒಳೆಯದೇ ಆಯಿತು ಎಂದಳು—ಮಾಲತಿಯು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಮುಜುರೆಮಾಡಿ, ಸುಲ್ತಾನರವರೆ ತಾವು ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸೋಣವಾಗಲಿ! ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದಳು.

ಸುಲ್ತಾನರು ಆ ಮನೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿಯು ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು. ಒಳಗಿನಿಂದ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂವರು ಬಂದು ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ತಲೆಬಾಗಿ ನಿಂತರು.

ಸುಲ್ತಾನರು-- ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರವರೇ! ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವಾದದ್ದು ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ದಯಮಾಡಿಸೋಣವಾಯಿತು?

ಸುಲ್ತಾನರವರೆ! ತಾವು ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಂದು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ! ನನ್ನ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿದೆ! ನಾನು ಇಂದು ತಮ್ಮ ಬಂದಿ.

ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರವರೇ! ತಾವು ನಮಗೆ ಪೂಜ್ಯರು! ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೌರವನೀಯರು. ತಾವು ಬಂದಿಗಳಲ್ಲ. ದೇವಿಯವರೇ! ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಕರವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇಳಬಹುದು. ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳಬಹುದು. ಇದು ನನ್ನ ಕಡೆಯ ದಿನ.

ಸುಲ್ತಾನ್—ನಿದಾನವಾಗಿ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರೇ! ತಮಗೂ ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ?

ಬೇಗಂ—ಸುಲ್ತಾನರೇ! ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರೆಂದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬೇಡಿರಿ. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ನನ್ನನ್ನು ಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಪೂಜ್ಯರಾದ ದೊಡ್ಡ ದಿವಾನರವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಸಹೋದರಿಯಂತೆ. ಅಂಥಾ ನನ್ನನ್ನು ಭರ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನಪಡಿಸಿ, ಗುಲಾಮನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿದಿರಿ! ಇಂದು ನನ್ನ ಎದುರಿನಲ್ಲೇ ನಾನು ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂಬ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಲು ಬಂದಿದೀರಿ! ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ. ನಿಮಗೆ ಹೃದಯವಿಲ್ಲವೇ? ಸುಲ್ತಾನರೆಂಬ ಗಾಂಭೀರ್ಯವಿಲ್ಲವೇ? ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ದೊಡ್ಡ ದಿವಾನರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲವೇ? ಛೀ! ನೀವು ಎಷ್ಟು ಹೀನ ಬುದ್ಧಿಯುವರು! ನಿಮಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ! ಹೋಗಿರಿ! ನನ್ನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಿರಿ! ನಿಮ್ಮ ಸೈನಿಕರು ನನ್ನನ್ನು ಬಂದಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದಾರೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ! ಈ ಹಾಳು ಶರೀರವನ್ನು ಇನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಜೀವದಮೇಲೆ ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಆ ಜೀವವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹಿಂಡಿ ಈ ನಿರ್ಜೀವವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಿಸಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು ಆಸನದಿಂದ ಎದ್ದು ಬೇಗಂಳ ಮುಂದೆ ವಿನಯದಿಂದ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರವರೆ, ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ, ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ, ನಾನು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರಮೇಲೆ ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ನಾನು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದೆ. ತಾವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಮಾತುಶ್ರೀಯವರಂತೆ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ಸುಲ್ತಾನನೇ, ನೀನು ಸುಳ್ಳ, ವಂಚಕ ದಿವಾನರವರನ್ನು ಮೋಸಮಾಡಿ ಕೊಂದೆ. ನನ್ನನ್ನು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನ ಪಡಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಾನಾ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಇಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋತಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ನನ್ನ ಕಡೆಯದಿನ ನಾನು ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದೇನೆ. ನೀವು ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈಗಲೂ ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ನೀನು ವಂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿ.

ತಾಯಿಯವರೇ, ತಮ್ಮ ದುಃಖವು ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ವಂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು. ಪುನಃ ಪುನಃ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಆಡಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಯಿಸುತ್ತೀರಿ. ನನ್ನ ವಂಚನೆಯೇನಿದೆ ?

ಬೇಗಂ—ಸುಲ್ತಾನನೇ, ಅದು ವಂಚನೆಯು ಮಾತ್ರವಲ. ಅತ್ಯಂತ ನೀಚವೃತ್ತಿ. ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಅಳಿಸಲಳಿಯದ ಅಪಕೀರ್ತಿ. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಾನಿ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲಿ. ನೀನೇ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶೋಧನೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆ.

ದೇವಿಯವರೆ, ತಮ್ಮ ಮಾತು, ಜಟಿಲಸಮಸ್ಯೆಯಂತಿದೆ. ನನ್ನ ಅಪರಾಧವು ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಬೇಗಂ—ಕ್ರೋಧದಿಂದ–ಸುಲ್ತಾನನೇ–ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ಅದೇ ಆಶೆಯಿಂದಲ್ಲವೆ ಈ ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿಬಂದು ಇಷ್ಟು ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದು.

ಸುಲ್ತಾನ್—ಹಾಯ್, ಹಾಯ್, ಎಂತಹ ಮಾತು. ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಸವನ್ನು ಕಾಸಿ ಹುಯಿದಂತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೃದಯವು ಶಲ್ಯಯಾತನೆಯನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್ ಯಾರೋ ನನ್ನ ಶತೃಗಳು ತಮ್ಮ ಕಿವಿಗೆ ಈ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದಾರೆ. ತಾವು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಂಬಿದಿರಿ, ತಾಯೇ.

ಬೇಗಂ—ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಸಾಕ್ಷಿ ಇದೆ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಲ್ಲ, ಇಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವವರೊಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಾಕ್ಷಿ ಇದೆ.

ಸುಲ್ತಾನ್—ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ್, ತಮ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಡಿರಿ, ತಾವೇ ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿರಿ, ತಾವೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿರಿ. ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು ಮಾಲತಿಯಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಮಾಲತಿ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುವಂತೆ ಇಮಾಮುನಿಗೆ ಹೇಳು, ಎಂದಳು.

ಸುಲ್ತಾನರೇ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು.

ಇಮಾಮನು ಮಿರ್‌ಸಾದರ್‌ನನ್ನು ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ಹುಚ್ಚಿಯು ಸುಲ್ತಾನರವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ಈ ರಾಣಿಯು ನಗರದ ರಾಣಿಯವರಂತಲ್ಲ. ಬಹಳ ಕ್ರೂರ ಹೃದಯಳು. ನಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದಾಳೆ. ಇವಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂದಳು.

ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು—ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಬಾಂದಿ, ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚು. ಈಗ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿ—ಮಿರ್‌ಸಾಧಕನೇ ಇಂದು ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಣೆ. ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳು. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ ಈ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರು ಪಾಪಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರರು.

ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಂಡಿದಾರೆಂದು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ? ಅವರು ಈ ಮಹಾಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಅದೇ ಉದ್ದೇಶವೇ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಹುಚ್ಚಿಯು ಸಾಕ್ಷಿ.

ಹುಚ್ಚಿಯು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರವರೇ, ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರೇ, ನೀವು ಪ್ರಾಣದಾನಮಾಡುವುದಾದರೆ ನಾನು ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಿಜ ಈ ಮಿರ್‌ಸಾಧಕನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು—ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ಈಗ ಏನು ಹೇಳುವಿರಿ?

ಸುಲ್ತಾನನು, ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ ಮಿರ್‌ಸಾಧಕ್ ನೀನು ಪಾಪಿ. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ಆಮಾತನ್ನು ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ಹೇಳಿದಾರೆ. ಇರಲಿ. ಈಗ ಒಂದು ಬಾರಿ ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳು. ನಾನು ಎಂದಾದರೂ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ನುಡಿದುದುಂಟೆ. ಮನದಲ್ಲಾದರೂ ಹಾಗೆ ಎಣಿಸಿದುದುಂಟೆ.

ಮಿರ್‌ಸಾದಕನು—ಇಲ್ಲಾ, ಇಲ್ಲಾ, ಅದೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ. ಈ ಬೇಗಂಳನ್ನು ವಂಚಿಸಲು ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಲೋಭಾ ಎಂದು ದೀನವಾಣಿಯಿಂದ ನುಡಿಯುತ್ತಾ ಸುಲ್ತಾನರ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು.

ಸುಲ್ತಾನರು —ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ–ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ್ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಪುನಃ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಿಸಿರಿ. ಇವರ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ.

ತಮಗೆ ಈಗಲಾದರೂ ನಾನು ನಿರಪರಾಧಿಯೆಂದು ಕಂಡರೆ ನನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಿರ್‌ಸಾದಕನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರವರೇ, ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿರಿ. ಆದರೆ ತಾವು ಅಪರಾಧಿಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಬೀತಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳ ಅಪರಾಧವು ಅಳಿಸಿಹೋಗಲಾರದು. ಈ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು ದೊಡ್ಡ ದಿವಾನರವರ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದು ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರನ್ನು ವರಿಸಿ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ತಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಸುಲ್ತಾನ್ ರಾಜ್ಯದಮೇಲೆ. ಈ ಕೊಡಗರನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ಸುಲ್ತಾನನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಮಿರ್‌ಸಾದಕ್ ನೀನು ಸುಳ್ಳ! ವಂಚಕ! ಆ ರಾಜನೆಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದಾನೆ, ನೀನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರಮೇಲೆ ಅಪವಿತ್ರವಾದ ದೂರುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು–ಸುಲ್ತಾನರೇ! ನಾನು ಇಂಥ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಮಿರ್‌ಸಾದಕನು ನನ್ನ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅದು ನ್ಯಾಯುವಾಗಿದೆ. ಆ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಾನು ಒದಗಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಎದೆತಟ್ಟಿ ಹೇಳಿದಳು. ಬನ್ನಿ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ! ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ದಡದಡನೆ ತನ್ನ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೃಹದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಡಬಾರನೆ ಒದ್ದಳು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಿತು!

ಸುಲ್ತಾನರೇ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ! ಈ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರನ್ನು ಎಂದು ತೋರಿಸಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದನು.

ಆ ಮೃತದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಇವನು ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನೇ! ಎಂದನು. ಹುಚ್ಚಿಯು ತಟ್ಟನೆ ಹಾರಿಬಂದು ನೋಡಿದಳು. ಹೌದು, ಹೌದು, ಇವನೇ

ಕೊಡಗಿನ ರಾಜ! ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳ ಶಯನಗೃಹ ದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನ ಮೃತಶರೀರ ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನರು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ಈ ರಾಜನನ್ನು ಯಾರು ಕೊಂದರು ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಮಾಲತಿಯು ಮುಂದೆಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರೇ! ಇವನನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಕೈಯ್ಯಾರ ಕೊಂದೆ. ಇವನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪತಿಯನ್ನು ಕೊಂದನು. ಒಂದುದಿನ ಬೇಗಂರವರಮೇಲೆ ಈ ರಾಜನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿದ್ದನು. ನನ್ನ ಪತಿಯು ಈ ರಾಜನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ದೂರ ತಳ್ಳಿದನು. ರಾಜನು ಕೋಪೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಇರಿದು ಕೊಂದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಈ ರಾಜನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ತಾವು ಸೈನ್ಯಸಮೇತವಾಗಿ ಕೊಡಗಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಭಯದಿಂದ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಟ್ಟನು. ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರು ಗಾಢನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಈ ರಾಜನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಬಂದು ಬೇಗಂರವರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಮಾಡು ವುದರಲ್ಲಿದ್ದನು. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ಕಠಾರಿಯಿಂದ ಇರಿದು ಇವನನ್ನು ಕೊಂದೆನು.

ಸುಲ್ತಾನನು–ಮಾಲತಿ, ನೀನು! ನೀನು ಈ ರಾಜನನ್ನು ಕೊಂದೆಯಾ? ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಮಾಡಿದವಳು ನೀನು! ಎಂದು ಶಹಬಾಸ್‌ಗಿರಿ ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ರಾಜಭಟರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಮಿರ್‌ಸಾದಕನನ್ನೂ ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನೂ ಬಂಧನ ದಲ್ಲಿಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಭಟರು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ಸುಲ್ತಾನನು–ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಾ! ನನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ತಾವು ನನ್ನೊಡನೆ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿರಿ, ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಸುಲ್ತಾನರೆ—ಬಡಾಫಕೀರರು ನನ್ನನ್ನು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ದರು. ನಾನು ಅವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದುದೇ ತಪ್ಪು. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬಂದಿಯಲ್ಲಿದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಆ ರಾಣಿಯವರ ಬಂದಿ ನಾನು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವೆನು. ಇನ್ನು ಆಮರಣಾಂತ ಅವರ ನೆರಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲು ವುದಿಲ್ಲ.

ಸುಲ್ತಾನ್—ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ್, ದೌಲತ್ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಈ ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದಿದಾರೆಯೋ? ಅವರೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ನಾನು ಅವರ ದರ್ಶನವನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಬೇಗಂ—ಸುಲ್ತಾನರವರೇ, ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

ಸುಲ್ತಾನ್—ಅವರೆಲ್ಲಿದಾರೆ? ನನಗೆ ಭೇಟಿಮಾಡಿಸಲಾರಿರಾ?

ಬೇಗಂ—ಸುಲ್ತಾನರವರೇ, ನಾನು ಅವರನ್ನು ನಿನ್ನೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗುಡಾರದ ಹತ್ತಿರ ನೋಡಿದೆ. ಪುನಃ ಅವರನ್ನು ನಾನೆಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಅವರು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

ಸುಲ್ತಾನ್—ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರೆ, ಅವರಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಂಥಾ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಜಯಿಸಬಲ್ಲರು. ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರು ಅವರಮೇಲೆ ಕೈಯೆತುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊಡಗಿನ ಸೈನಿಕರು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬೆದರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಪತ್ತೇ ಮಾಡಿಸಿ-ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಸುಲ್ತಾನರೇ—ರಾಣಿಯವರಿಬ್ಬರೂ ಕಾಳೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿದಾರೆ. ಅಲ್ಲೇ ಅವರ ವಸತಿ.

ಸುಲ್ತಾನ್—ನಾನು ಅವರ ಅನ್ವೇಷಣಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು—ಬೇಗಂರವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನರವರು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ತಲಪುವಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ಮುಂದಿನ ರಂಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಬಂದು ಆ ದೃಶವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದನು. ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ಅರಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಎತ್ತರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾನೆ. ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದಾರೆ. ಅವರ ಮುಖಕಮಲಗಳು ರೋಷದಿಂದ ಕೆಂಪಡರಿವೆ. ಹಿಂದಿನದಿನ ರಾತ್ರಿ ಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತವಾಗಿವೆ. ಅವರುಗಳು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ನಿಂತಿದಾರೆ. ಆ ಮೈದಾನದ ಎಂಟು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊಡ್ಡ

ಫಿರಂಗಿಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎರಡುಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸೈನಿಕರು ನಿಂತಿದಾರೆ. ಈ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳೆಂದು ಸೈನಿಕರು ಅತ್ಯಾನಂದಭರಿತರಾಗಿದಾರೆ. ಸುಲ್ತಾನನು ಒಂದು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ಕರದು ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಂತೆ ಎಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಸ್ತ್ರೀಸೈನ್ಯವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ನಿನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿ ಇವರು ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರದಮೇಲೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಧಾಳಿಯನ್ನು ನಡಸಿದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೊಂದಿದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಮಾಡಿದಾರೆ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಲೇಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರು ಅವರವರಿಗೆ ಯಾವ ರಮಣಿಯು ಬೇಕೋ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ. ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕರದುಕೊಂಡಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಸೇನಾನಾಯಕರು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೂರದಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಾ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಾ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿದ್ದಳು. ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಸುಲ್ತಾನರೆ, ಪ್ರಮಾದ, ಪ್ರಮಾದ, ನೀವು ಎಂತಹ ಮಹಾಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದಿರಿ. ಈ ದರಬಾರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಿರಿ. ಇಂದಿನ ಕಾರ್ಯವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೈಮಿಂಚಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಮೈಸೂರಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕಳಂಕವು ತಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಈ ಬಂದಿಗಳ ಮಧ್ಯವಲ್ಲಿ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಇದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಪುರಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸೇರಿಹೋಗಿದಾರೆ. ಈ ಕೃತ್ಯವು ಕೈಮಿಂಚಿಹೋಗಿದ್ದರೆ ನೀವು ಆತ್ಮಹತ್ಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಗಳು. ವೀರರಮಣಿಯರು. ಈ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಮೇಲೆ ನೀವು ಅತ್ಯಾಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇವರನ್ನೆಲಾ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿದವಳು ನಾನು. ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತಳು ನಾನು. ಈ ಪಾಪವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಾರೆ. ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರೆ ಎಂದು ಹುಚ್ಚಳಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಾ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಎದೆಗೆ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂಳ ಶರೀರವು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನನೇ ಎದ್ದು ಬಂದು ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದನು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ

ನಾಟಿದ್ದ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಮೆತ್ತಗೆ ಕಿತ್ತು ತೆಗೆದನು. ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂಳ ತಲೆಯು ಸುಲ್ತಾನನ ತೊಡೆಯಮೇಲಿತ್ತು. ಫಾತಿಮಳು ಒಂದು ಬಾರಿ ಬಿರುಗಣ್ಣನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು. ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ನಕ್ಕಳು! ಜೀವವು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅಶ್ರುಮಯವಾದವು. ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನು ಎದ್ದು ಕಾಲುನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ, ತನ್ನ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾಗಿ ತನ್ನ ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟನು.

ಸೈನ್ಯದ ಶಿಸ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಆ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀ ವೃಂದದಿಂದ ಬುರಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದಿತು, ಯಾರೂ ಅವಳನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೇ ಹೋದರು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸುಲ್ತಾನರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆಸನದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಳು! ಸರ್ವಸೇನಾನಾಯಕರಾದ ಮೀರ್ ನೂರುಲ್ಲಾಖಾನರು, ಗಡುಸುಧ್ವನಿಯಿಂದ ನೀನಾರು? ನಿನ್ನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದೆ! ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೋ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗುಂಡಿನಿಂದ ಹೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿದರು.

ದೌಲತ್ತಳು—ಖಾನ್‌ಸಾಹೇಬರೇ! ನಾನು ಕೊಡಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲ. ನಾನು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಪುತ್ರಿ! ಈ ಉಂಗುರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಂದು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಅವರ ಕಡೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ-ಸುಲ್ತಾನರು ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ! ಅವರಿಲ್ಲದಾಗ ನಾನು ಮಹಾರಾಣಿ! ನನ್ನ ಹೆಸರು ದೌಲತ್! ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನಳಾದರೂ ಈ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುತ್ತೇನೆ. ನೋಡಿರಿ! ಎಂದು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಫಾತಿಮಳ ಶವದಮೇಲೆ ಹೊದ್ದಿಸಿದಳು. ನಂತರ ಸುಲ್ತಾನರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಏರಿ ನಿಂತು ಸೇನಾ ನಾಯಕರೇ! ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲನೆಮಾಡುವುದಾದರೆ ಮಾಡಿರಿ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ತೋಪುಗಳನ್ನು ಉಡಾಯಿಸಿರಿ! ಈ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಕೊಡಗಿನ ಸತೀಮಣಿಯರೊಡನೆ ನಾನೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನೊಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಸೈನಿಕನೂ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಕರಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದಳು.

ಸೇನಾನಾಯಕನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅಭಿವಾದನ ಮಾಡಿ, ಮಹಾ

ರಾಣಿಯವರೇ! ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಇದು ನನ್ನ ತಪ್ಪಲ್ಲ! ಸುಲ್ತಾನರವರ ಆಜ್ಞೆ! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಖಾನ್‌ಸಾಹೇಬರವರೇ! ಈ ಮೈಸೂರುರಾಜ್ಯವು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರದು! ಈ ಸೈನ್ಯವು ಅವರದು; ಅವರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ನಡೆಯಕೂಡದು! ನಾನು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸರಿದು ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕು!

ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಂಠದಿಂದ ಜೈ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿ-ಕಿ ಜೈ! ಎಂಬ ಜಯಧ್ವನಿ ಎದ್ದಿತು. ಆ ಜಯಧ್ವನಿಯು ಭೂವ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಸೇನಾಪತಿಯು ಕತ್ತಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಸೈನಿಕರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸರಿದು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು ರಾಜಸೀಠದಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಲೇ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ—ಮಹಿಳೆಯರಿರಾ! ವೀರರಮಣಿಯರಿರಾ! ನೀವುಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರರು. ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿರಿ! ನಾಳೆಯದಿನ ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬನ್ನಿರಿ! ಈ ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರ ಕೈಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಮಹಾಕಾಳೇಶ್ವರನ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡೋಣ! ಈ ರಾಜ್ಯವು ನಿಮ್ಮದು! ಜಯವು ನಿಮ್ಮದು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದಳು. ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತೆರಳಿದರು.

ದೌಲತ್ತಳು—ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಈ ಘಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರ ಶರೀರವನ್ನು ಕಾವಲಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ. ನಾಳೆಯ ದಿನ ಗೋರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಮೈದಾನವೆಲ್ಲವೂ ಬರಿದಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾತ್ರ ಅಲುಗದೇ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನಿಂತಳು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೇ! ಇಂದು ನೀವು ನಿಜವಾದ ರಾಣಿಯವರಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದಿರಿ! ಈ ಕೊಡಗನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದಿರಿ! ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದಿರಿ! ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ದೌಲತ್ತಳನ್ನುಆಲಿಂಗಿಸಿದಳು. ಅವಳು ರಾಧಾರಾಣಿ!

ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯರು ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅವರ ಪರ್ಯಂಕದ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತರು. ಸುಲ್ತಾನರು ಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ! ಅಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆ. ಕಲವರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಘಾಶಿವಾಬೇಗಂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂದ ಪಾಪಿಯು ನಾನು— ದೌಲತ್ ನೀನು ಬಂದಿಯಾದಿಯಾ? ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ನನ್ನ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮೆಯುಂಟೆ! ಇಯಜ್‌ಖಾ‌ ನೀನೆಲ್ಲಿ ಹೋದೆ! ಎಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯು ಹೋಗಿ ಮಂಚದಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು, ಸುಲ್ತಾನನ ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಮೆತ್ತಗೆ ನೈತಡವುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಪನ್ನೀರನ್ನು ತಂದು ಸುಲ್ತಾನನ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಚುಮುಕಿಸಿದಳು. ಲಾಮಂಚದ ಬೀಸಣಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೀಸತೊಡಗಿದಳು. ಈ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ತಿಳಿವು ಬಂತು!

ಸುಲ್ತಾನನು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಬಾರಿ ದೌಲತ್ತಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಪರ್ಯಂಕದಿಂದ ಎದ್ದನು. ಕೈ ಮುಗಿದು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕ್ಷಮೆಬೇಡಿದನು. ಗುಡಾರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಹೊರಟನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ತಡೆದು ಸುಲ್ತಾನರೇ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ! ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ತಾಯೆ! ರಾಣಿಯವರೇ! ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಕ್ಷಮೆಬೇಡಲು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆ ದಿವಾ‌ರವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯ ಶರೀರವು ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಂದು ಇಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು.

ರಾಧೆಯು ನಗುತ್ತಾ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ! ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಮಾಡಿದಾರೆ. ಇಂದು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ನಿಜವಾದ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ರಾಜಪೀಠವನ್ನೇರಿ ನಿಮ್ಮ ನವಾಬ್‌ಗಿರಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಲಾಯಿಸಿದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ! ದೌಲತ್ ನೀನು ಇಂದು ರಾಣಿಗಿರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿದೆಯಾ! ಇನ್ನು ನಾನು ಆ ರಾಜಪೀಠವನ್ನು ಏರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸೇನಾನಾಯಕನಾಗಿ

ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ.. ಎಂದು ಹೇಳಿ ದೌಲತ್ತಳ ಕೈ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವಳ ಹಸ್ತವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದನು.

ದೌಲತ್ತಳು—ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ನಾನು ಇಂದು ರಾಜಪೀಠವನ್ನೇರಿ ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ರಾಣಿಗಿರಿಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪಾಪವೆಲ್ಲಾ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಈ ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯದಮೇಲೆ ನಿಷ್ಕಾರಣ ವಾಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿಬಂದು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷ ಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಕ್ರೌರ್ಯವಂತೂ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಿಹೋಗದಂತ ಹದು! ನಾನೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಅದ ರಂತೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನಕೊಡಿರಿ!

ದೌಲತ್! ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯುಂಟೆ! ಆಜ್ಞೆಮಾಡು! ಆ ಅರಮನೆಯ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ರಾಣಿಗಿರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡು! ನಾನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವೆನು.

ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ನಿಮ್ಮ ಪದಾಘಾತದಿಂದ ಈ ಕೊಡಗು ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗಿದೆ. ನೀವು ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊಡಗಿನವರಿಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕು. ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ನೀವು ಎಂದಿಗೂ ಮುಟ್ಟಕೂಡದು!

ಸುಲ್ತಾನರು ಸೇನಾನಾಯಕನನ್ನು ಕರಿಸಿದನು. ಮಿರಾಲ್ ನೂರುಲ್ಲಾ ಖಾನರವರೇ ತಮ್ಮ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಯನ್ನು ತಂದಿರಿ! ಈದಿನವೇ ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಡತಕ್ಕದ್ದು. ನೀವು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೊರಡಿರಿ! ನಾವು ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕೊಡಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಕುರುಡುಕಾಸನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಕೂಡದು! ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು.

ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ತಕ್ಷಣ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾರೀಮಾಡಿದರು. ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟಿತು.

ಆದಿನ ರಾತ್ರಿ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರುಗಳು ಕಾಳೇ ಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವದೊಂದಿಗೆ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂಳ ಶವವು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮಶೀದಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಫಕೀರನ ಸಜೀವಸಮಾಧಿಯು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಫಾತಿಮಳ ಗೋರಿಯು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರ ವಸತಿಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾಲತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಧನಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಳೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆದಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ದೇವಾಲಯದ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಕೊಡಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಮಹಾರಾಣಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೆರದಿದ್ದರು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು ಆ ಧನಕನಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು, ಪತಿ-ಪುತ್ರರನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ದಾನವು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಬಂದು ಒಂದು ಎತ್ತರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ದಾನಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲಾ ಪೂರೈಸುವವರೆಗೆ ಮಾಲತಿಯು ದೌಲತ್ತಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಇಮಾಮನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲವೂ ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಲೆ ಮಾಲತಿಯು ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ ನನ್ನ ಭಾರವೆಲ್ಲವೂ ಪೂರೈಸಿತು. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರವರು ಈ ನಿಧಿಯನ್ನು ನನಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ತಾವು ವಿನಿಯೋಗಿಸೋಣವಾಯಿತು! ಇಂದಿಗೆ ಪೂರೈಸಿತು ಎಂದು ರಾಣಿಯವರನ್ನು ವಂದಿಸಿದಳು.

ದೌಲತ್ತಳು—ಮಾಲತಿ! ನಿನ್ನ ಒಡತಿಯ ಮರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ದುಃಖಿಸಬೇಡ! ನೀನು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಬಾ! ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಮಾಲತಿಯು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ದೇವಿಯವರೇ! ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿರಿ! ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ಈ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರ ಸಮಾಧಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಕೆಲವು ಕಾಲವಿರುತ್ತೇನೆ. ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಇಮಾಮನು—ರಾಣಿಯವರೇ! ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಪೂರೈಸಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಬಂದಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಹಾಪರಾಧಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಅವರನ್ನು ಕರತರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದಳು. ಇಮಾಮನು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

ದೌಲತ್ತಳು—ಮಿರ್‌ಸಾಧಕನನ್ನು ಹುಚ್ಚಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದಳು. ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೇ ಬಂದಿರುವಿರಾ ? ಎಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತಗಳು ನಡೆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನೀವು. ಇರಲಿ! ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಾನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತೀನೆ. ಹೊರಟು ಹೋಗಿರಿ! ಎಂದು ದೌಲತ್ತಳು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಕೈಮುಗಿದು ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಇಮಾಮನನ್ನು ರಾಣಿಯವರು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ರಾಣಿಯವರಿಬ್ಬರೂ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತ್ರಿಯಂಬಕಭಟ್ಟನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡದು ಕಾಳೇಶ್ವರಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಪರಿವಾರ ದೊಡನೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.

ಸುಲ್ತಾನರವರು ಅಶ್ವಾರೂಢರಾಗಿ ಹಿಂದೆಯೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬರಲೇಬೇಕೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಬೇಡಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಬದ್ಧರಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ರಾಜ ಧಾನಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಒಪ್ಪಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನರು ರಾಣಿಯವರುಗಳೊಡಗೂಡಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಕೊಡಗು ನಿರ್ಮುಕ್ತವಾಯಿತು.

ದೌಲತ್ತಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ

ಸುಲ್ತಾನನು ಕೊಡಗಿನಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರುಗಳನ್ನು ಕರೆದುತಂದನು. ಅವರನ್ನು ದರಿಯಾದೌಲತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದನು. ಅವರುಗಳಿಗೆ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಆತಿಥ್ಯಗಳು ಸಿದ್ಧಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ರಾಣಿಯವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದುಭಾರಿಯೂ ದೌಲತ್ತಳು ಎಂಥರಾಜನೀತಿಜ್ಞಳೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ದೌಲತ್ತಳ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣವೂ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳೂ ರಾಧೆಯೂ ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೆನೆನೆನೆದು ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೊಡಗಿನಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳು ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ವಿರಾಜಿಸಿದುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಈ ದೌಲತ್ತಳು ರಾಣಿಗಿರಿಗೆ ಅರ್ಹಳೆಂದು ನೂರಾರುಬಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸುಲ್ತಾನನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈಗ ಪೂರ್ಣಮನೋರಥವಾಗಿದಾನೆ. ದೌಲತ್ತಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ತನಗೆ ದೊರಕಿದೆ. ಇದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೂ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಮನೋವೇಧನೆಯು ಇದ್ದೇಯಿದೆ. ದೌಲತ್ತಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ಜಗತ್ತು ಒಪ್ಪುವಂತೆ ದೌಲತ್ತಳು ರಾಣಿಪಟ್ಟವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತು ರಾಣಿಗಿರಿಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ವದಾ ದರಬಾರನ್ನು ನಡಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಇದೇ ಸುಲ್ತಾನನ ಆಶೋತ್ತರ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವೇನಿದೆ?

ದೌಲತ್ತಳ ಮಾತುಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಸುಲ್ತಾನ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನಗಿರಿಗಿಂತ ದೌಲತ್ತಳಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿಇದೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಸುಲ್ತಾನನು ಹೀಗೆಯೇ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಮಾಡಲಾರದೇ ಹೋಗಿದಾನೆ. ದೌಲತ್ತಳಲ್ಲಿ

ಸರಳತೆಯಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಲಾರದೇ ಇದಾನೆ. ಏಕೆ? ತನ್ನ ಆಶೆಯನ್ನು ದೌಲತ್ತಳು ಅರಿಯಳೇನು? ನಗರದಲ್ಲಿ ಸೋನಾಮುಹಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಯಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇನು? ಅವನ ನೋಟದಲ್ಲಿ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ನಡೆನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹಾವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಣಯವು ಹೊರಸೂಸುತಿಲ್ಲವೇನು? ಆದರೂ ದೌಲತ್ತಳು ತನ್ನನ್ನು ಸ್ವಯಂವರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧಭಾವ ವನ್ನು ತೋರಲೂ ಇಲ್ಲ! ಇದೇನು ವೈಚಿತ್ರ! ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಉದ್ವೇಗದಲ್ಲಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಲಾರದೇ ಸ್ಥಂಭೀತನಾದಂತಾಗಿದಾನೆ.

ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಹಣವಿಲ್ಲ. ಕೊಡಗಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗಿವೆ. ಕೊಡಗಿನಿಂದ ಏನೂ ತರಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನನು ಹಣಕ್ಕೇನುಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸ ತೊಡಗಿದನು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಂದ ಹಣ ತರಬೇಕು. ಅವ ನಿಗೆ ಒಂದೂ ತೋರದೆ ಇವೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು ವರೊಡನೆಯೂ, ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೊಡನೆಯೂ, ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ನಡಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನೇ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ರಾಯಸಗಳನ್ನು ಬರಮು ಕಳಿಸಿ ಹಣವನ್ನು ತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಹೀಬಂದರಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೀಸೇಟ್‌ನೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗುವ್ಯಾಪಾರಿ ಇದ್ದಾ ನೆಂದೂ ಆತನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಐಶ್ವರ್ಯವಿದೆಯೆಂದೂ, ಅವನು ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ಒತ್ತೆಯಿಡದೇ ಹಣ ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸುಲ್ತಾನನು ವಿಷಾದ ದಿಂದ ತಿಳಿಸಿದನು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು—ಸುಲ್ತಾನರೇ, ಈ ರಾಯಭಾರಕ್ಕೆ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಮಲಬಾರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರಿ! ನಾನು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವೆನು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಭರಣಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂ ರವರ ಜವಾಹಿರಿಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರವರಲ್ಲಿಡಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಅಗೌರವವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರು. ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನರು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ವಿಷಣ್ಣ ವದನನಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಲು ಚಿಂತೆ ಇತ್ತು. ಕುಂಪಣಿಯವರು ಒಳಗೊಳಗೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದಾರೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರು ಮೈಸೂರನ್ನು ನುಂಗಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದಾರೆ. ಹೈದರಾಬಾದಿನವರು ಮೈಸೂರಿನವರ ವಿರೋಧಿಗಳೇ! ಎಂದು ಬುಗ್ಗನೆ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು ಏಳುತ್ತದೆಯೋ ನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಸಂಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಲೇ ಇದಾನೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರೊಡನೆ ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಆಪ್ತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಾನೆ. ಕುಂಪಣಿಯವರೊಡನೆಯೂ ಹೈದರಾಬಾದಿನವರೊಡನೆಯೂ ರಾಯಭಾರಿಗಳು ಸಂಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಲೇ ಇದಾರೆ. ಆದರೇನು? ಇದೊಂದೂ ಶಾಂತಿ ಸೂಚಕವಾಗಿಲ್ಲ!

ರಾಣಿಯವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮಾತಿಗೆಮಾತು ಬಂದು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಮಾತುಬಂವಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಬಲು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೆ! ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರ ಸಮಾಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲಿ ಇದಾರೆ. ಏನುಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ನಾನು ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲಾದರೂ ಅವರು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದೆ ಅವರು ಇನ್ನೂ ನಗರದ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಜ್ಞಾತವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದೇನೆ. ಅವರ ಸುಳಿವನ್ನು ತಾವಾದರೂ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲಾರದೇ ಹೋದಿರಾ? ಅವರ ಬೆಂಬಲವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನನಗೆಷ್ಟೋ ಧೈರ್ಯ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯು,—ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಖಾನರವರು ನಗರದಶೀಮೆಯಲ್ಲಿರುವರೆಂಬ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಯು ಶುದ್ಧ ಭ್ರಾಂತಿ! ಅವರು ನನ್ನನ್ನೂ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರನ್ನೂ ಕಂಡು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ನಗರದ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರು. ನಾವು ಅವರನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಲು ಸರ್ವಸಾಹಸಮಾಡಿದೆವು. ಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅವರ ದರ್ಶನವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದೊರೆಯಿತು!

ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಪ್ಲವವಾದಾಗ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಕಂಡೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಖಾನರವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಆ ವಿಪ್ಲವದ ಮೂಲಪುರುಷರು ಅವರೇ ಎಂದು ನಾವು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾದೆವು. ಆ ವಿಪ್ಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದವನು

' ಭಕ್ಷಿ ' ಎಂದು ತಾವು ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಆ ಭಕ್ಷಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ನಿಜವಲ್ಲ! ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರವರ ಸೇನಾನಾಯಕನೇ ಆ ಭಕ್ಷಿ! ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿದವರು ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರೇ! ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ನಾವು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಔದಾರ್ಯ. ಅದೇ ವೈಭವ! ಅವರು ಒಬ್ಬ ರಾಜರಂತೆಯೇ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರು ಎಲ್ಲೋ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಭಕ್ತಿಯುಅಚ್ಚಳಿಯದೇ ಇದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲಿನಅಭಿಮಾನವು ಅಪಾರ ವಾಗಿದೆ ಎಂದಾದರೊಂದುದಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಣ್ಣಾರ ನೋಡುವೆವೆಂಬ ಆಶೆಯು ನಮಗಿದೆ.

ಸುಲ್ತಾನನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರುಬಂತು! ಸುಲ್ತಾನನು ರಾಣಿ ಯವರೇ! ತಾವು ಆ ಖಾನರನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಬಲ್ಲಿರಿ. ಅವರನ್ನು ನನಗೊಮ್ಮೆ ಭೇಟಿಮಾಡಿಸಿರಿ! ಪುನಃ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದಂತೆ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಅವರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯು ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಖಾನರನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣಮಾಡು ವುದಾಗಿಯೂ ಅವರನ್ನು ಕರತಂದು ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೂ ಅವರಿಗೂ ಸಖ್ಯ ಮಾಡಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಆಶ್ವಾಸನವಿತ್ತಳು.

ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು, ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಬಲು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಅವರುಗಳು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರು ಕನ್ನಾ ನೂರಿಗೆ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಲುಪಿದರು.

ಮೂವರು ರಾಣಿಯುವರ ಸಮಾಗಮ.

ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಸರ್ವದಾ ವಿಲಾಸಪ್ರಿಯೇ! ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಕುಳತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಹಳ ಅಸಮಾಧಾನ. ಈ ಸೇಟನು ಎಂತಹ ಹುಚ್ಚ! ಇವನಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರವೇಕೆ. ಈ ಗುಪ್ತ ವೇಷವೇಕೆ? ಇವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ರಾಜನಾಗಲೊಲ್ಲನೇಕೆ? ಇದೆಂತಹ ಜೀವನ ನಮ್ಮದು. ಈ ಸೇಟನು ತನ್ನ ನಿಜತ್ವವನ್ನು ಹೊರಪಡಿಸಿ ರಾಜನಾದರೆ ಈ ಮಲಯಾಳವೆಲ್ಲವೂ ಇವನ ಪಾದಾಕ್ರಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪು ನನ್ನದು! ನಾನು ಅವನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನೊಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೆದರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯೊಬ್ಬಳು ಬಂದು ಹುಸೇ ಖಾನನು ಬಂದು ರಾಣಿಯುವರ ದರ್ಶನವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದಾನೆಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದಳು. ರಾಣಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸೇನಾನಾಯಕನನ್ನು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರಸಿದಳು, ಹುಸೇಖಾನನು ರಾಣಿಯುವರ ಸಮುಖಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಗ್ಗಿ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು. ರಾಣಿಯುವರು ಖಾನನನ್ನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ಖಾನನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ರಾಣಿಯವರು ಸೇನಾನಾಯಕನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅವರು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ಖಾನನು ವಿನಯದಿಂದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ! ನಗರದಿಂದ ರಾಘಾರಾಣಿಯವರು, ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಚಾರರ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದಾರೆ. ಅವರು ಸುಲ್ತಾನರವರ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೀಬಿರಾಣಿಗೆ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವರಿಬರೂ ನಗರದ ಮಹಾರಾಣಿಯರೆಂದೂ, ಅತುಳೈಶ್ವರ್ಯವತಿಯರೆಂದೂ, ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಬಹು ದಿನಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಇದ್ದಿತು. ಅವರಾಗಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸತೊಡಗಿದಳು. ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ

ಅವರುಗಳನ್ನು ಇಳಿಸುವುದಾಗಿ ಹುಸೇ್ನಖಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಹುಸೇ್ನ ಖಾನನು ರಾಣಿಯವರ ಸಮ್ಮುಖದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ವಾರದೊಳಗಾಗಿ ಮಿತಪರಿವಾರ ದೊಂದಿಗೆ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಮಂಗಳೂರಿನ ಮಾರ್ಗನಾಗಿ ನಾವೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಹುಸೇ್ನಖಾನನು ಅವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಅರಮನೆಗೆ ಕರತಂದನು. ಅರಮನೆಯ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರು ಬಂದು ನಗರದ ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನೀಡಿ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರದೊಯ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಆತಿಥ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಅಣಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಭೋಜನೋತ್ತರ ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನೂ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಳು. ನಗರದ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯರನ್ನೂ ಬಹಳ ಗೌರವ ವಾಗಿ ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಯಸವನ್ನು ಬೀಬೀ ರಾಣಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು ಬೀಬಿರಾಣಿಯು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಹುಡು ಗಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಿಲನೆನಕ್ಕಳು. ರಾಣಿಯವರೇ! ಈಪತ್ರವು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಈರಾಯಭಾರವನ್ನು ತಂದಿರುವುದಂತೂ ನನ್ನನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವಂತಿದೆ. ನಾನು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದೂ ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುವುದೂ ಇದೆಲ್ಲಾ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯಮಾತುಗಳು ನಾನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ರಾಜ್ಯವೇ ತಮ್ಮದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರುವ ಸಮಸ್ತ ಧನಕನಕಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಸುಲ್ತಾನ ರವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಅವರ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾದ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ಭೇಟಿಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಬರಸಿದಾರೆ. ಇದು ಸೋಜಿಗದ ಸುದ್ದಿಯೇ ಸರಿ! ಏನು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿ ಯವರೇ ತಮಗೆ ನಾನು ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ಭೇಟಿಮಾಡಿಸಬೇಕೇನು? ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ನಕ್ಕಳು. ರಾಧೆಗೆ ಈ ರಾಣಿಯ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ಬೀಬೀರಾಣಿಯು,—ರಾಣಿಯವರೇ ಈ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿಗಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರವರು, ಇಯುಜ್‌ಖಾನರವರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆಂದು ಜನವದಂತಿಯಿದೆ. ಇಂದು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಯ

ಭಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸುಲ್ತಾನರವರು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಗೆದ್ದಂತೆಯೇ ಆಯಿತು! ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳು ಬೀಬಿಯ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿ, ಬೀಬಿರಾಣಿಯವರೇ! ನೀವು ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ! ಎಂದು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ನಗುತ್ತಾ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿ ಯವರ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಾಣಿಯವರೇ! ತಮ್ಮ ಬಿರುಗಣ್ಣುನೋಟಕ್ಕೆ ಸುಲ್ತಾನರು ಬೆದರಬಹದು. ಅಲ್ಲೀಸೇಟರು ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳಬಹುದು! ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿದಳು.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು, ಬೀಬೀರಾಣಿಯ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಎಂತಹ ರಾಣಿಯೇ ನೀನು! ನೀನು ಎಷ್ಟು ಬೆಡಗಿನ ರಾಣಿಯೇ ನೀನು! ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರರಾಯಭಾರಕ್ಕೆ ಒಡಂಬಡಿಸು ವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬಂದೆವು. ನೀನು ಎಳೆಯ ಮಗುವು ತಾಯಿಯ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ತೆಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಂತೆ ನಮಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದಿರುವೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಲ್ಲವಳಂತೆ ಮಾತನಾಡುವೆ.

ಬೀಬೀ! ನೀನು ನಮ್ಮೊಡನೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಬರುವಿಯಾ? ಕಾಡು ಮೇಡುಗಳನ್ನಲೆಯುಬಲ್ಲಿಯಾ? ರಣಕ್ಷೇತದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಬಲ್ಲೆಯಾ! ನೀನು ಈ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸರೋವರದಿಂದ ಕಿತ್ತ ಕಮಲದಂತೆ ಬಾಡಿ ಹೋಗುವೆ.

ಅಕ್ಕನವರೇ! ಬರುವೆನು. ನಗರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಏಕೆ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬರುವೆನು. ಈ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಗಿರಿಯು ನನಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿದೆ.

ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳು ಬಹಳ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿಬಿಟ್ಟರು.

ಮಾರನೆಯದಿನ ಕೋಬೇಬಂದರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧವಾದುವು. ಮೂವರೂ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು. ಆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂಧರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ದೌಲತ್ತಳು ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೋಬೇ ಯಬಂದರಿಗೆ ದೋಣಿಯು ತಲಪುತ್ತಲೇ ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ದಡಕ್ಕೆ ಹಾರಿದಳು. ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ದೋಣಿಯಿಂದ

ಇಳಿಸಿದಳು. ಅವರು ಮೂವರೂ ಅಲ್ಲೀಸೇಟನ ಮನೆಯನ್ನು ಒಳ ಹೊಕ್ಕರು ಸೇಟರೇ ಸ್ವತಃ ಬಂದು ಮೂವರನ್ನೂ ಎದುರುಗೊಂಡರು. ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡರು!

ಬೀಬೀರಾಣಿಯು—ಸೇಟರೇ! ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರ ರಾಯಭಾರಿಗಳು. ಅವರು ಬಂದಿರುವ ರಾಯಭಾರವನ್ನು ಅವರೇ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನೂ ಸಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಸೇಟ್—ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಯಭಾರಿಗಳೇ! ನಮ್ಮ ರಾಯಭಾರವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರು ವಹಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ!

ದೌಲತ್—ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮವರಾಗಿಯೇ ಇದೇವೆ.

ಬೀಬೀ—ದೌಲತ್ತಳು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಒಂದುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಗಳ ಸಾಲ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದಾಳೆ. ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೇನೆ ಎಂದು ನಕ್ಕಳು.

ದೌಲತ್—ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ ಸೇಟರೇ, ಸುಲ್ತಾನ ರವರೇ ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲೀಸೇಟರು ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ಒತ್ತೆ ಇಟ್ಟಲ್ಲದೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಲೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು! ನಾವು ಅನರ್ಘವಾದ ಜವಾಹಿರಿ ಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸೇಟ್—ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಒಂದುಕೋಟಿರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಗಟ್ಟುವ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರು ಭದ್ರ ವಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ತಲಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸೇಟ್—ರಾಧೆಯಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ರಾಣಿಯವರೇ, ಕೊಡಗಿನ ಸಮಾಚಾರವೇನು? ಸುಲ್ತಾನರರೇಕೆ ಕೊಡಗಿನಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿಹೋದರು ಏಕೆ ಕೊಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದರು. ತಾವುಗಳೇಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿರಿ! ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ರಾಧೆ—ಖಾನರವರೇ! ತಾವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಕೊಡಗನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ್ದರಲ್ಲೇನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ದೌಲತ್‌ರವರು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ರಾಣಿಗಿರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಕೊಡಗನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಡಗರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಸುಲ್ತಾನರವರನ್ನು ಸೈನ್ಯವನ್ನೆತ್ತಿ ಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದರು.

ಸೇಟ್—ಹಾ! ದೌಲತ್‌ರವರ ಪ್ರಭಾವವು ಅಷ್ಟಿದೆಯೇ ?

ರಾಧೆ—ನಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲದೇ ಏನು? ದೌಲತ್ತರವರಿಗಾಗಿ ನವಾಬರು ನಗರವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆ? ಸುಲ್ತಾನರು ಕೊಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುವುದರಲ್ಲೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ!

ಸೇಟ್—ಈಗ ಕೊಡಗಿನ ಧೊರೆತನವು ಯಾರದು?

ದೌಲತ್—ಕೊಡಗಿನ ಮಹಾರಾಣಿಯರದು!

ಸೇಟ್—ನಗುತ್ತಾ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ರಾಣಿಯವರ ರಾಜ್ಯಭಾರವಾಗಿದೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ರಾಣಿಯವರು ಏರಿದರೆ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ದೊರೆತನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರು!

ಸೇಟ್—ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೂ ತಾವೂ ಕೊಡಗಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿದ ರಾಜಕಾರಣವಾವುದು ?

ರಾಧ—ಆ ಘಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು!

ಸೇಟ್—ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರವರ ಗತಿ ಏನಾಯಿತು?

ರಾಧ—ಅವರು ಸ್ವರ್ಗಧಾಮವನ್ನೇರಿದರು.

ಸೇಟ್—ರಾಣಿಯವರೇ! ತಾವು ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರದೇ ಹೋದಿರಾ?

ರಾಧ—ಇಲ್ಲ! ಖಾನರವರೇ! ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳು ಆತ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

ಸೇಟ್—ವಿಷಾದದಿಂದ-ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋದದ್ದು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು!

ರಾಧೆ—ವ್ಯರ್ಥವೇಕೆ? ಸಹಸ್ರ, ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಕೊಡಗಿನ ರಮಣಿಯರ ಉದ್ಧಾರವಾಯಿತು. ದೌಲತ್ತರವರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಂದೂ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯದ ಅನಾಹುತವು ಸುಲ್ತಾನರ ಕೈಯಿಂದ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು!

ಸೇಟ್—ಆಹಾ! ದೇವರು ರಕ್ಷಿಸಿದ! ಹಾಗೇನಾದರೂ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ನಡದಿದ್ದರೆ ಮೈಸೂರು ನಾಶವಾಗಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು!

ರಾಧೆ—ನಗುತ್ತಾ ಸುಲ್ತಾನೀರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರಾದ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿರುವಾಗ ಅಂತಹ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ.

ಸೇಟ್—ಸುಲ್ತಾನರವರು ತಮ್ಮ ಹಠವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದರೆ?

ದೌಲತ್—ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದರೆ—ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಆತ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಸೇಟ್—ಎರಡು ಜೀವರತ್ನಗಳು ಅಸ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು?

ಈ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯ ಪ್ರಭಾವವು ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲಿಷ್ಟಿದೆ! ಇವರು ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಣಿಯವರೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಕೀರ್ತಿಯು ಇಡೀ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು!

ದೌಲತ್ತಳ ಮುಖವು ಕೆಂಪೇರಿತು. ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿದವಳಾಗಿ ಖಾನರವರೇ! ನೀವು ಸ್ತ್ರೀ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ. ನಾನಿಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ! ಎಂದು ಎದ್ದು ಹೊರಟಳು.

ಬೀಬೀ—ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೇ! ತಮ್ಮ ರಾಯಭಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವರಾರು?-ಎಂದು ಕೈಹಿಡಿದಳು.

ದೌಲತ್ತಳು ಕಿರುನಗುವಿನಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತಾ ನೀನು! ನೀನು ರಾಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸು! ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ಬೀಬೀರಾಣಿಯ ಕೋಮಲ ಕಪೋಲದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮೃದುಹಸ್ತದಿಂದ ನೋಯದಂತೆ ಒಂದೇಟು ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ದೌಲತ್ತಳು ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತಳು. ಆ ಅಗಾಧ ಸಾಗರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಆ ಅಲೆಗಳ ಆಂದೋಳನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ

ನಿಂತಳು. ಚಂದ್ರಮನು ಭೂರಮಣಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಚಲ್ಲು ತ್ತಿದ್ದನು. ತಾರಾಮಣಿಯರು ಧಶಾನಾಥನನ್ನು ಓಲೈಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರತಳು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ಮರತಳು. ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಮರತಳು. ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಸೋನಾ ಮಹಲು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆ ಸೋನಾಮಹಲು ಮೇಲೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ಸೇರಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಣವು ಸ್ಮೃತಿಪಥವನ್ನಡರಿತು. ಆ ರಾಜಧಾನಿಯು ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ತೇಲುವಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಸೂರ್‍ಯಬಿಂಬವು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಮುಳುಗುವಂತೆ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಗಂಭೀರ ಸಾಗರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು! ತಕ್ಷಣ ಕೊಡಗಿನ ಅಂದಿನ ಘೋರ ದೃಶ್ಯವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿತು. ಆ ಕೊಡಗಿನ ಸುಂದರಿಯರ ಮುಖಾರವಿಂದಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅವು ಚಂದ್ರ ನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಆ ದಿವ್ಯವದನಾರವಿಂದ ಗಳಿಂದ ಎದ್ದುಬಂದ ದೀನವಾಣಿಯು ಕೇಳಿಸಿತು! ಆಹಾ! ಅನಾಥ ರಾದ ಅಬಲೆಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವರಿಲ್ಲವೆ? ಎಂಬ ಆರ್ತನಾದವು ಸ್ವರ್ಗ ಧಾಮದಿಂದ ಕೇಳಿಬಂದಂತಾಯಿತು! ಏಕಿಲ್ಲ! ನಾನು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿರು ವುದೇಕೆ? ನಾನು ಅಬಲೆಯೇ! ನನ್ನ ಭುಜಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಿಲ್ಲವೆ? ಎನ್ನಿಸಿತು. ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಂದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಬಂದು ಮೃದುವಾಗಿ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು. ದೌಲತ್ತಳು ತಟ್ಟನೆ ಹಿಂದಿರಿಗಿ ಯಾರು? ಎಂದಳು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ನಾನು! ದೌಲತ್ ನೀನು ಯಾರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಿ ಎಂದನು.

ದೌಲತ್ತಳು ನಕ್ಕಳು. ಆ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿ— ನೋಡು ಖಾನ್ ಆ ಸಮುದ್ರವು ಎಷ್ಟು ಗಾಂಭೀರ್‍ಯದಿಂದಿದೆ. ಆ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರದೊಯ್ಯುವೆಯಾ? ಎಂದಳು. ಖಾನನು ದೌಲತ್ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಆ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರದೊಯ್ಯುವೆನು. ಇಂದು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು! ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡೆ! ನೀನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆಯೆಂದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಬ ದೆ! ನೀನು ಈ ದಿವ್ಯವಾದ ಸೈಕತರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಮನೋಹರವಾದ ಬೆಳ ದಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೆ! ಆ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದ

ಮೋಹಿನಿಯಂತೆ ನೀನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವೆ! ನಿನ್ನ ಈ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಮನದಣಿದು ನಿನ್ನ ಸಮಿಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ಎಂದನು, ದೌಲತ್ತಳ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮುಂಗೈಯ್ಯನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ ಆ ಹಸ್ತವನ್ನೆತ್ತಿ ಚುಂಬಿಸಿದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಖಾನನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಹಲಿನ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಹಲಿನ ಮೇಲಂತಸ್ಥಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಭವ್ಯವಾದ ಮಹಲನ್ನು ಕಂಡು ದೌಲತ್ತಳು ಅಪ್ರತಿಭಳಾದಳು. ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿಳಿಯ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯು ಹಾಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹಾಲುಚಲ್ಲಿದಂತಿದೆ. ಗೋಡೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಎಳಗಂಪು ಬಣ್ಣ! ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೂ ಎಣ್ಣೆಗೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ತೆಳ್ಳನೆಯ ರೇಸಿಮೆಯ ಫರದೆಗಳು ಕಟ್ಟಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಆ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಶಾಲವಾದ ರಜತ ಪರ್ಯಂಕಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಹಂಸ ತೂಲಿಕಾತಲ್ಪಗಳು. ಅವು ಸಮುದ್ರದ ನೊರೆಯಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಿವೆ. ಆ ಹಂಸತೂಲಿಕಾತಲ್ಪಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಕುತ್ತನಿಯ ದಿಂಬುಗಳು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ಬಿಳಿಯ ಮೇಘಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಎಳೆಯ ಸೂರ್ಯ ಬಿಂಬವು ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮಂಚಗಳಿಗೆ ಮೇಲುಗಡೆ ಮುತ್ತಿನ ಝಾಲರಿಗಳು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸೋಫಾಗಳು ರಂಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆ ಸೋಪಾಗಳಿಗೆ ಹಸನಾದ ನೇರಳೆಯ ಬಣ್ಣದ ಮಕಮಲ್ಲಿನ ಮೆತ್ತೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಜರಿಗೆ ಕಸೂತಿಯಿಂದ ಕಮಲಗಳು ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಆ ಕೋಣೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಾಲುಮಣೆಗಳು ನಿಂತಿವೆ. ಆ ಕಾಲುಮಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಂಧರ್ವಕನ್ನಿಕೆಯರ ಚಿನ್ನದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆ ದಿಗಂಬರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಶಿರದಲ್ಲಿ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾದ ವಜ್ರದ ಕಿರೀಟಗಳು ರಾಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಊದುಬತ್ತಿಯ ದಾನಿಗಳಿವೆ. ಆ ಊದುಬತ್ತಿಗಳ ಸುವಾಸನೆಯು ಮಹಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿದೆ. ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂದೀಲು ದೀಪಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿವೆ. ಭಿತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ದಂತದ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಮಾನವಾದ ನಿಲುಗನ್ನಡಿಗಳು ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಚಿನ್ನದ ಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾಲ್ಕಾರು ಚಿತ್ರಪಟಗಳಿವೆ. ಆ ಚಿತ್ರಪಟಗಳಲ್ಲಿ ಫಾರಸೀ ದೇಶದ ನಗ್ನ ಸೌಂದರ್ಯ.

ದೌಲತ್ತಳು ಆ ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತಳು. ಕಪೋಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪೇರಿ ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಬೆವರು ಹನಿಗಳೆದ್ದು ಸಣ್ಣ ಮುತ್ತು

ಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಿಚ್ಚಿದ ಕೇಶದಾಮವು ನಿತಂಬದ ಮೇಲೆ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು. ವಾತಾಯನದಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಮಂದಮಾರುತದಿಂದ ಶಿರಗು ಜಾರಿತ್ತು. ದೌಲತ್ತಳು ತನ್ನ ಆ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನೇ ನಕ್ಕಳು. ಆ ದಂತಪಂಗ್ತಿಯು ನಕ್ಷತ್ರಪಂಗ್ತಿಯಂತೆ ಮಿಣುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದಿರುಗಿ ಖಾನನ ಕಡೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಳು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಿಲುಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಳು. ಪುನಃ ಖಾನನ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿದಳು.

ಖಾನನು ಆ ತೇಲುವ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆ ಆಲಸ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆ ಬೆವರುಹನಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆ ಬಳುಕುತ್ತಿರುವ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಂದುಟಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ದಂತಪಂಗ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೌಲತ್! ದೌಲತ್! ಎಂದು ಆ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದನು.

ಆ ಪ್ರಶಸ್ತ ಭವನದಲ್ಲಿ, ಆ ಪ್ರಶಾಂತ ನಿಶಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಆ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದುಹೋದುದನ್ನು ದೌಲತ್ತಳಾಗಲೀ ಖಾನನಾಗಲಿ ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ! ನಿಶಾದೇವಿಯು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಾಲದ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟು ತೂಗಿ ಚಂದ್ರನೊಡನೆ ನಗುತ್ತ ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹುಸೇನ್ ಖಾನನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ

ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರು ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಸ್ವರ್ಣ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದರು. ಆ ಸ್ವರ್ಣಭಾರವನ್ನು ಆನೆಯಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಆ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸೇನಾನಾಯಕನಾದ ಹುಸೇನ್ ಖಾನನೇ ಬಲವಾದ ಕಾವಲಿನಿಂದ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಬರಬೇಕೆಂದು ರಾಣಿಯವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಹುಸೇನ್ ಖಾನನು ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಇನ್ನೂರು ಮಂದಿ ಬಂದೂಕಿನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕರಮುಕೊಂಡು ಆ ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಕನ್ನಾನೂರಿನಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗವು ಅರಣ್ಯಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಇತರ ರಾಜರ ಭಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸೈನ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅರಣ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಕಾಕರ ಭಯವು ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ಸುಸಜ್ಜಿತರಾದ ಸೈನಿಕರಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಧೈರ್ಯವು ಯಾವ ಕಳ್ಳರ ಗುಂಪಿನವರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹುಸೇನ್ ಖಾನನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ದಿನ ಪ್ರಯಾಣದಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತಲಪಿದನು. ತಾನು ಬಂದಿರುವ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ದೂತರ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ಬಹಳ ಮರ್‍ಯಾದೆಯೊಡನೆ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಸೇನಾನಾಯಕನನ್ನು ರಾಜಭವನಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸೇನಾನಾಯಕರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹುಸೇನ್ ಖಾನನಿಗೆ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಹುಸೇನ್ ಖಾನನು ತಾನು ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ನಿಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಮುಜರೆಮಾಡಿದನು. ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯವರು ಈ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದಾರೆಂದೂ ಇದು ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಸ್ವರ್ಣನಿಧಿಯೆಂದೂ ವಿನಯದಿಂದ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು—ಹುಸೇನ್ ಖಾನನನ್ನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದನು. ರಾಣಿಯವರ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಆದರ

ದಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಹುಸೇ೯ಖಾನನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವನಿಗಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸುಲ್ತಾನನು ರಾಜದೂತರಿಂದ ಹುಸೇ೯ಖಾನನನ್ನು ಕರಸಿ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೂ ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ಬಂದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೂ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೂ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

ಹುಸೇ೯ಖಾನನು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರು ಅವರನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಅಂಶವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿದನು ಸುಲ್ತಾನರು ಹುಸೇ೯ಖಾನರವರೇ! ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಣವನ್ನು ರಾಣಿಯವರು ಹೇಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಹುಸೇ೯ಖಾನನು ರಾಣಿಯವರು ಅಲ್ಲೀಸೇಟರಲ್ಲಿ ಸಾಲಮಾಡಿದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಸೇಟರ ಮಾತು ಬಂತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ ಆ ಸೇಟರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಕುತೂಹಲವಿದೆ. ನೀವು ಅವರನ್ನು ಬಲ್ಲಿರಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಖಾನನು ಹೌದು! ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ನಾನು ಒಂದೆರಡುಬಾರಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದೇನೆ. ಅವರು ಬಲು ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರು. ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಕಂಪನಿಗಳಂತೆಯೇ ಸೇಟರ ಕೋಠಿಗಳೂ ಬಹಳ ಪ್ರಬಲವಾಗಿವೆ.

ಸೇಟರು ತಮ್ಮ ಕೋಠಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟದಾರೆಯೋ?

ಇಲ್ಲ! ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಅವರು ಸೈನ್ಯವೇಬೇಕಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು—ಅವರ ಕೋಠಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯು ಹೇಗಾಗುತ್ತೆ? ಅವರ ಹಣದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡುವವರು?

ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಸೇಟರು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಫ್ರೆಂಚರಿಗೆ ಮಿತ್ರರು. ನಮ್ಮ ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಬೇಕಾದವರು. ತಮಗೂ ವಿಧೇಯರು. ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿರುವ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಹುಸೇಲ್‍ಖಾನರವರೇ! ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕ್ರೋಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?

ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಅದೇ ಸ್ವಾರಸ್ಯ! ಅವರು ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನಿಡದೆ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ! ಅವರ ಭಂಡಾರಗಳನ್ನು ಫ್ರೆಂಚರ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳವಾದ ಮಹೀಬಂದರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸೈನ್ಯವಿರುವ ತಲಚೇರಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಭದ್ರವಾದ ಕೋಠಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸು—ಆ ಜನರೇ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ!

ಹು—ಆ ಜನರು ಮುಟ್ಟುಗೋಲುಹಾಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಲೂಟಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸೇಟರು ನಂಬಿದಾರೆ.

ಹುಸೇಲ್‍ಖಾನನು ಆಸನದಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ನಾನು ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯುವರ ಆತಿಥ್ಯದಲ್ಲಿದೇನೆ. ನನಗೆ ನನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಳ್ಳನಂತೆ ಇರುವುದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ನಾನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಇಯುಜ್‍ಖಾನರ ಶಿಷ್ಯ ನೆಂಬುದು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅರಿಕೆಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಂಶ!

ಹೌದು! ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ ಅದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.

ನಾನು ಖಾಸಿಂಖಾನನ ಸಹೋದರನೆಂಬುದು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ವೇದ್ಯವೇ ಇದೆಯಲ್ಲವೇ?

ನಗರದ ಆ ಸೇನಾನಾಯಕನ ವೀರರಾದಾ ಸಹೋದರರು ನೀವೆಂ ಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹುಜೂರು! ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿಪ್ಲವವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದ ಭಕ್ಷಿಯು ನಾನೇ ಎಂಬುದು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿರಲಾರದು!

ಗೊತ್ತಿದೆ! ಚನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ! ಆದರೆ ಆ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಕೊನೆಮುಟ್ಟಿದ ಬಗೆಯು ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನೀವು ಅದೃಶ್ಯ ರಾದ ಪರಿಯು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯವರ ಸೇನಾನಾಯಕರಾದುದಂತೂ ಮತ್ತೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ!

ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಮತ್ತು ಇಯಜ್‌ಖಾನ ರಿಂದ ಆ ವಿಪ್ಲವವು ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು. ನಾನು ಭಿಕಾರಿಯಂತೆ ಮಲ ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರನ್ನು ಒಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಅಪಾಯದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಸೇವೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಕ್ರಮೇಣ ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನರಿತು ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರೇ! ನಿಮ್ಮ ವೀರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿದೇನೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನವಾಬ್ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ! ನೀವು ನಮ್ಮ ವರಾಗಿದೀರೆಂದು ನಮಗೆಷ್ಟೋ ಹೆಮ್ಮೆ.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸುಲ್ತಾನರವರ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಕೊಂಡನು. ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸುಲ್ತಾನನು ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರಸು ತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನೊಡನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಕಾಲ ಕಳೆಯಿತು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಸುಲ್ತಾನರವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದಿತು.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರಿಗಿ ಹೋಗಲು ಸುಲ್ತಾನ ರವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಆದರಿಸಿ ಅನೇಕ ಖಿಲ್ಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು. ಸೇನಾ ನಾಯಕರೇ! ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಆಶೆ! ಆದರೆ ರಾಣಿಯವರ ಸೇನಾನಾಯಕ ರನ್ನು ನಾವು ಅವರ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಜ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀವು ಮೈಸೂರಿನವರು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸೇನಾನಾಯಕರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಆಶೆ! ತಮ್ಮ ಸಹೋದರ ಖಾಸಿಂಖಾನರ ಪರಾಕ್ರಮುವನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಮೆಚ್ಚಿದೆ. ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಸೇನಾನಾಯಕರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ. ಭಗ ವಂತನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತು. ಆ ದುಃಖವು ಇನ್ನೂ ನನ್ನ

ಹೃದಯದಿಂದ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಖುದಾನ ಆಣೆಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹುಜೂರು! ನಾನು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಶಿಷ್ಯ. ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಈ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸತಕ್ಕವನು. ತಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನ ತಾವು ತೋರಿಸಿರುವ ಮನ್ನಣೆಗಳಿಂದ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದೇನೆ.

ಈಗ ಸನ್ನಿಧಾನದ ಆಜ್ಞೆಯಾದರೆ ನಾನು ರಾಣಿಯವರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗರೀಬನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಬೇಕು.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್ ಇನ್ನು ಹತ್ತು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವರ್ಧಂತಿಯು ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ನೀವು ರಾಣಿಯವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ತೆರಳಬಹುದು ಎಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಖಾನನಿಗೆ ಯಾವ ಮನೋಭಾವವಿದ್ದಿತೋ ಆ ಮನೋಭಾವವು ಇಂದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿದೆಯೋ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಗೌರವವಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಆದರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಅವನನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿವೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನಿಗೆ ದೊರೆತ ಮಾನಮನ್ನಣೆಗಳು ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ತನ್ನ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರು ಏನೆನ್ನುತ್ತಾರೆಯೋ. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಎಷ್ಟು ಪರಿಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ. ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರು ಹೇಗೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಈ ಯೋಚನೆಗಳಿಂದೆಲ್ಲಾ ಏನು ಫಲ! ನಾನು ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರ ಕೈಗೊಂಬೆ! ಅವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿವೇದನ ಮಾಡುವೆನು. ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವೆನು ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಸುಲ್ತಾನರವರ ವರ್ಧಂತಿಯ ಏರ್ಪಾಡುಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಲು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೊಡಗಿನ ಅಖಂಡ ವಿಜಯದಿಂದ ದರಬಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ದರ್ಪದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದಾರೆ. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಿಂದ ಗೂಢಚಾರರು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ದರಿಯಾ ದೌಲತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಗೂಢಚಾರರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದರು. ಅವರ

ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನೂ ಇದ್ದನು. ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ಮರಾಟರಿಗೂ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರ ಅಭಿಸಂಧಿ! ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮರವರೂ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನವಿತ್ತಿದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಅಂಶಗಳು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಂದುವು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ! ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಕೊಯಮತ್ತೂರಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ, ಸೇಲಂ ಕಡೆಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಹೊರಡಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಗೂಢಚಾರರು ಅರಿಕೆಮಾಡಿದರು. ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವು ಪುಣೆಯಿಂದ ಹೊರಟಿದೆಯೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನರವರು ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರನ್ನು ಕುರಿತು, ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ ನೀವೇನು ಹೇಳುವಿರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಖಾನನು ಹುಜೂರು ಬಲು ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿ. ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಈ ಸಂಭವವಿದ್ದೇ ಇತ್ತು! ಇಂದೇ ಆಗಬಾರದೇಕೆ? ನಮ್ಮ ನವಾಬರಾದ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರು ಹೇಳಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಹಿಂದೂ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ರಾಜ್ಯವೋ, ಸುಲ್ತಾನೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೋ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕು. ಒಂದು ಮಹಾ ಯುದ್ಧದಿಂದಲೇ ಅದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ! ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯವರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಧಾರೆ ಎರೆಯಲು ತಯಾರಾಗಿದಾರೆ. ನನಗೂ ನನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಒಂದು ಮಹದವಕಾಶವು ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

ಸು—ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ! ನೀವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ನೀವೆಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೀರಿ?

ಖಾವಿಂದರವರೇ ನಾನು ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯವರಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೆ ನಿಂತಿದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಾಳುಗಳ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸೈನಿಕರಿದಾರೆ. ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಕಣಿವೆಯನ್ನು ಹತ್ತದೇ ತಡೆಯಬಹುದು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸೈನ್ಯವು ಕೊಯಮತ್ತೂರಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು.

ನನಗೆ ಆ ಮರಾಟರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ನೋಡ ಬೇಕೆಂದು ಬಲುದಿವಸಗಳಿಂದ ಆಶೆ ಇದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರಿ. ನಾಸಿನ್ನೂ ತರುಣ. ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಮಹಾ ಸರದಾರರಿದಾರೆ. ನನಗೆ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ಸೇನಾಧಿಪತಿತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವುದು ಸಾಹಸವೇ ಸರಿ. ಹುಜೂರಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ ನಾವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಿಂದ ಸೈನ್ಯ ವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು. ನಗರದ ಸೈನ್ಯವೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಅನು ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲವೂ ಖಂಡಿತವಾಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನರ ವರ್ಧಂತಿಯಾಗುವ ವರೆಗೆ ಹುಸೇಖಾನನು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು. ವರ್ಧಂತಿಯು ಉತ್ಸವಗಳು ಪೂರೈಸುತ್ತಲೇ ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹುಸೇ ಖಾನನು ಮಲಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನು. ಐದನೆಯ ದಿನವೇ ಕನ್ನಾನೂರನ್ನು ಸೇರಿದನು.

ಹುಸೇಖಾನನು ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣದ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಿದನು. ಅವರು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟರು. ಅದೇ ದಿನವೇ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಸೇಟರವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು. ಅವರೊಡನೆ ವಿನಯದಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಯ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದನು. ಹುಸೇಖಾನನು ಸುಲ್ತಾನರವರ ಪರಮಾನು ಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದುದು ಖಾರವರಿಗೆಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷ.

ಹುಸೇಖಾನ ಮುಖದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷರೂ ಮರಾಟರೂ ಹೈದರಾ ಬಾದಿನವರೂ ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೊರಟಿದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾದನು.

ಹುಸೇಖಾ ನೀನು ಹುಡುಗ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಯಾತನೆ ಯನ್ನು ನೀನು ಅರಿಯಲಾರೆ. ತಪ್ಪು ನನ್ನದು. ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದುದು ತಪ್ಪು. ನಾನು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿರುವುದು ತಪ್ಪು. ಸುಲ್ತಾನ ನಿಗೆ ನಾನು ಸರ್ವದಾ ಬೆಂಬಲನಾಗಿದೇನೆಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸದಿದ್ದುದು

ಸರ್ವಥಾ ತಪ್ಪು. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಆಣೆಗೆ ನಾನು ಕೃತಘ್ನನಾದೆ. ನಾನು ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಮರಾಟರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೀಷರೂ ಮೈಸೂರನ್ನು ಇಣಿಕಿನೋಡಲು ಭಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿದಾನೆಂದು ಶತೃಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಧೈರ್ಯಬಂದಿದೆ. ಇರಲಿ ಕಾಲವು ಮಿಂಚಿಹೋಗಿಲ್ಲ. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಾಣವನ್ನೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಾರಿಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್ ನೀನು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸು. ನಾನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಖಾನರವರ ಸಮ್ಮುಖದಿಂದ ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ಹೊರಟನು.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಕನ್ನಾನೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟನು. ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿದನು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಇಯುಜ್‌ಖಾನನ ಪ್ರಯಾಣ ಸನ್ನಾಹ.

ಅಲ್ಲೀಸೇಟನು ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು. ಅವರೊಡನೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಬರೆದಿರುವ ಪತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಸೇಟನು, ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಹುಡುಕಿದನು. ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರೂ, ತಾನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಪಕ್ಷವನ್ನು ವಹಿಸಿದರೆ ಈ ಕನ್ನಾನೂರನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹಿಡಿಯುವುಮ ಖಂಡಿತ! ಕನ್ನಾನೂರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ನಿಂತರೆ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಣವು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ರಾಣಿಯವರಿಂದ ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಛೇರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರಸಿದನು. ರಾಣಿಯವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸ್ನೇಹಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆಂದು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸುಲ್ತಾನರವರೊಡನೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದರು. ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಯು ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ರಾಣಿಯವರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು, ಅದರಂತೆ ಬರಸಿ ರಾಣಿಯವರ ದಸ್ಕತ್ತನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಸೇಟನೂ, ದೌಲತ್ತಳೂ, ರಾಧೆಯೂ, ಬೀಬಿರಾಣಿಯೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಹೊರಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೊಡಗಿನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು! ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ರಾಜ್ಯಭಾರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿದಳು. ತಾನು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮೈಸೂರಿನ ಯುದ್ಧವು ಪೂರೈಸುವವರೆಗೆ ರಾಧೆಯವರ ಮತ್ತು ದೌಲತ್‌ರವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ಈ ಬೀಬಿರಾಣಿಯನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಲು ಪರಮ ಆನಂದ! ಬೀಬಿಯು ರಾಣಿಯಾದರೂ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ ಆಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಯುಜ್‌ಖಾನರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಹಾಸ್ಯಪ್ರಿಯೆ! ಪ್ರಯಾ

ಣಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೀಸೇಟನು ಬಹಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಿಂದ ಮಾಡಿದನು.

ದೌಲತ್ತಳು ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಆಡಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದೆರಡುಬಾರಿ ಬೀಬೀರಾಣಿಯೊಡನೆ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಆ ನೌಕಾ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದಳು. ದೌಲತ್, ರಾಧೆ ಮತ್ತು ಬೀಬಿ ಇವರು ಮೂವರೇ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು. ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಅಂಬಿಗರು ದೋಣಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರು ಜಾವದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೋಣಿಯು ಹೊರಟಿತು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಮೈಲಿಗಳದೂರ ದೋಣಿಯು ಹೋಯಿತು. ಮೂವರು ರಾಣಿಯವರು ಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೌಲತ್ತಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಆ ಗಾನಸುಧೆ ಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯ ದೇವನು ಅಸ್ತಾಚಲವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೀನು ಬಂತು. ಆ ಮೀನು ಮನುಷ್ಯಾ ಕೃತಿಯಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಥಳಥಳನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣ! ರಾಧೆಯು ಆ ಮೀನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಚಲ್ಲಿದಳು. ಆ ಮತ್ಸ್ಯವು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಆ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಗಬಕ್ಕನೆ ನುಂಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಅಪ್ಪಟಸ್ವರ್ಣವರ್ಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೂವರು ಆನಂದಿಸುತ್ತ ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ದೌಲತ್ತಳು ಈ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದಳು. ಬೀಬೀಯು ಗಾಣವನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸಿದಳು. ಮೀನು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಪ್ರಚಂಡ ಗಾಳಿಯೆದ್ದಿತು. ನಾವಿಕರು ಆ ಮೀನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ಈ ಗಾಳಿಯ ಹೊಡತದಲ್ಲಿ ದೋಣಿಗೆ ಅಪಾಯವಿದೆ ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ನಾಲ್ವರೂ ದೋಣಿಯನ್ನು ಹತೋ ಟಿಯಲ್ಲಿಡಲು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೌಲತ್ತಳಿಗಾಗಲೀ, ಬೀಬೀಗಾಗಲೀ, ಏನೂ ಅಪಾಯವಿರುವಂತೆ ಗೋಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವ ರಿಬ್ಬರೂ ಮೀನಿನ ಬಲೆಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದೋಣಿಯು ಬಲ ವಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ಬೀಬಿಯರು ಮೀನನ್ನು ಎಳೆಯುವಾಗ ಮೀನು ಬಲವಾಗಿ ದೋಣಿಗೆ ಡಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯಿತು.

ದೋಣಿಯು ತಲೆಕೆಳಗಾಯಿತು. ರಾಧೆಯು ದೌಲತ್ತಳನ್ನೂ ಬೀಬಿಯನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗಿ ಅವರ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು ಮೂವರೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋದರು. ವಿಾನು ಬಲೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ನಾವಿಕರು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರು.

ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೋಣಿಯು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕರಿದ್ದರು. ಅವರು ವೇಗದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೋಣಿಯನ್ನು ರಾಣಿಯರ ದೋಣಿಯು ಮುಳುಗಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಡಸಿದರು. ದೋಣಿಯು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ತೇಲುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಬಿಗರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ನೀರಿನಮೇಲೆ ಈಜುತ್ತಾ ಮೂವರು ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಮುಳುಗಿಹೋದರು ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಗಾಬರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರೋ ಮುಳುಗಿದಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರು. ಬಹಳವಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಎತ್ತಿತಂದು ತಮ್ಮ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಮುಳಯಾಳಿ ಅಂಬಿಗನು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದೋಣಿಯನ್ನು ಏರಿದನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರಾಣಿಯುವರು ನೀರಿನಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿದಾರೆ ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ನನು ಸಾಹಸದಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಣಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಎತ್ತಿತಂದನು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು ! ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದೋಣಿಯು ಸವಿಾಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಆ ಮೂವರು ಹೆಂಗಸರನ್ನೂ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದರು. ಮೂವರೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ನನು ತಕ್ಷಣ ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾಂಪಿನ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರಸಿದನು. ಡಾಕ್ಟರನು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದನು. ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ! ಸರಿಯಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಮಾಡಿದರೆ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ! ಎಂದು ಹೇಳಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕುಡಿಸಿದನು. ಮೂವರನ್ನೂ ಮಂಚಗಳಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದರು.

ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರಾರೆಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿಚಾರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಿಬಂದ ಮಲಯಾಳಿ ಅಂಬಿಗನು ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯವರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಕ್ಷಣ ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು

ತಿಳಿಸಿದರು. ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದು ನೋಡಿದರು. ರಾಣಿಗೆ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಮೂವರಿಗೂ ವಿಪರೀತ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಡಾಕ್ಟ ರನು ಅವರನ್ನು ಮಲಗಿಸಿರುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಒಂದು ವಾರ ಎಬ್ಬಿಸಕೂಡ ದೆಂದೂ ಪ್ರಯಣಮಾಡಿಸಿದರೆ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ಖಚಿತ ವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೀಸೇಟನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನ ಪ್ರಯಾಣದ ಉತ್ಸಾಹವೆಲ್ಲಾ ಉಡುಗಿಹೋಯಿತು. ಆ ಮೂವರು ರಾಣಿ ಯವರನ್ನೂ ಹಾಗೆ ಶತೃಗಳ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ. ಶತೃಗಳು ಅವ ರನ್ನು ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ತಾನು ಹೋಗಿ ಆ ಮೂವರನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ತಲಚೇರಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಹೋಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ದನು. ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಸೇಟರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂ ಡನು. ಸೇಟರು ತಾವು ಬೀಬಿರಾಣಿಯವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿ ಕೊಂಡನು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಸೇಟರಿಗೂ ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರಿಗೂ ಇದ್ದ ಅಂತರಂಗ ಸಂಬಂಧವು ತಿಳಿದಿದ್ದಿತು. ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಅದರ ಲ್ಲೇನೂ ವ್ಯಂಗ್ಯ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸೇಟರಿಗೆ ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸುವುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದರು. ವೈದ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಮೇಜರ್ ಡೋವ್‌ಸಾಹೇಬರು ಸೇಟರನ್ನು ರಾಣಿಯವರಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಸೇಟರು ಬೀಬೀರಾಣಿಯ ಮಂಚದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಣಿಯ ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ತಲೆ ಸವರಿದರು. ರಾಣಿಯು ಬಿರುಗಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು. ಪುನಃ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದಳು. ಜ್ವರದವೇಗವು ಅತಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಜ್ಞಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಜರ್ ಡೋವ್ ಸಾಹೇಬರು ಸೇಟರನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಕರದೊಯ್ದರು. ಆ ಮೇಜರ್ ಸಾಹೇಬರು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ಸೇಟರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲರು. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರಾಣಿಯವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತುಕಥೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಸೇಟರವರೇ! ಈ ಬೀಬೀಯವರ ಜೊತೆಗಾತಿಯರಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಯಾರೆಂದು ತಾವು ಗುರ್ತಿಸಬಲ್ಲಿರಾ? ಇಲ್ಲ! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾರೆ! ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಹಿಂದು, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮುಸಲ್ಮಾನ್‌ರಮಣಿ! ಬಹುಶಃ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯಿಂದ ಈಗ್ಯೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಕೆಳಗೆ ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದವರೆಂದು ನಾನು ಊಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತಾವು ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಲ್ಲವೆ?

ಹೌದು ಒಂದುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೋಠಿಯಿಂದ ಸಾಲಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರ ಮೂಲಕ ಎರಡುಕೋಟಿರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟಿದಾರೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

ಈಗ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಯುದ್ಧವು ಆರಂಭವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೋ?

ತಿಳಿದಿದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ!

ತಮ್ಮ ಹಣವೆಲ್ಲವೂ ಮುಳುಗಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಈ ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೀವೇನು ಮಾಡುವಿರಿ?

ಸೇಟನು ನಗುತ್ತಾ ಮೇಜರ್ ಸಾಹೇಬರೇ! ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಗೆದ್ದುಬಿಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡಿರಿ! ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾದ ನೆಪೋಲಿಯನ್‌ರವರಿಗಿಂತಲೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳು ಸುಲ್ತಾನರು. ಒಂದುಪಕ್ಷ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರು ರಣದಲ್ಲಿ ಮೃತರಾದರೆ ಈಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಂಡಿನಲ್ಲಿಯೋ, ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೋ ನಾನು ಮಾರಬಲ್ಲೆ! ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಲಾಭ ಬರುತ್ತೆ. ತಮಗೆ ಈ ನಗಗಳ ಬೆಲೆಯೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಕ್ಕರು.

ಮೇಜರ್ ಸಾಹೇಬರೇ! ತಾವು ನನಗೊಂದು ಉಪಕಾರಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರು ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಳಿಯುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದು ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣಗುಣವಾಗುವವರೆಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅನುಜ್ಞೆಕೊಡಬೇಕು.

ಸೇಟರೇ ! ನಮ್ಮ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನವನ್ನು ತಾವು ಅರಿಯಿರಿ. ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಪ್ರೇಮಾರಾಧನೆಗೆ ಸಹಕರಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯ ವಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನೀವು ನಮಗೆ ಪರಮಮಿತ್ರರು. ನೀವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಹುದು. ರಾಣಿಯವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಇರಬಹುದು. ನಾನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ರಾಬರ್ಟ್ ಟೈಲರ್ ಸಾಹೇಬರವರಿಗೂ ಬರೆಯು ತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಇದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಂಗಿಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತಾವು ನಮಗೊಂದು ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯವರ ಜೊತೆಗಾತಿಯರಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಪತ್ತೇಮಾಡಿಸಿಕೊಡ ಬೇಕು. ಸೇಟರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಬೀಬೀಯವರಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಂತು ! ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆಮೊಯ್ದರು. ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಂಷ್ ಡಾಕ್ಟರೇ ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಏರ್ಪಾಡಾಯಿತು. ಬೀಬೀ ರಾಣಿಗೆ ಅರ್ಧಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆಯುಬಂದಾಗ, ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೇ ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರೇ ! ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಗಾಧಜಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ ! ಕ್ಷಮಿಸಿ ! ಕ್ಷಮಿಸಿ ! ಎಂದು ಕಿರುಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪುನಃ ಅಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಡಾಕ್ಟರರು ಮೂವರು ರೋಗಿಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಕೊಟ್ಟರು. ಮೂವರನ್ನೂ ಮ್ಯಾನಾದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಯಿತು. ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಅರಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೋಲ್ಜರುಗಳ ಪಹರೆ ಇತ್ತು. ಸೇಟರು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿತ್ತು. ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಕ್ರಮೇಣ ಆರೋಗ್ಯ ವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದಳು. ಆದರೆ ದೌಲತ್ತಳ ಮತ್ತು ರಾಧೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜ್ವರವು ವಿಷಮಶೀತಜ್ವರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಕೊಂಡಿತು. ಹೀಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳು ಜೀವನ-ಮರಣಗಳ ಹೋರಾಟ ದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಧೆ ಮತ್ತು ದೌಲತ್ತರುಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೇಟನು ಆರ್ತನಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಮರಣೋನ್ಮುಖರಾಗಿದ್ದ ಆ ರಾಣಿಯರ ಸಮೀಪ ದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಎರಡು ತಿಂಗಳನಂತರ ಅವರಿಗೂ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಗುಣಮುಖವಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಒಂದು ಧಿನ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನ ಬಂದಿತ್ತು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಖಾರವರ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಖಾರವರೇ ತಾವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇ?

ಇಲ್ಲ!

ನೀವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಿ ವಂಚಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಆಗುತ್ತದೆ.

ನೀವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ? ನಿಮಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೆ?

ಮನಸ್ಸೇ! ಮನಸ್ಸು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ಬದುಕು-ಸಾವುಗಳ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ!

ಒಳ್ಳೆಯದು ಖಾನರವರೇ! ಈಗಲಾದರೂ ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಿರಿ.

ಖಾನನು ಕುಗ್ಗಿದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲ! ದೌಲತ್! ಈಗಲೂ ನಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಗಳಂತೆ ಇದ್ದೇವೆ.

ನಾವು ಬಂದಿಗಳಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರಿರಾ?

ದೌಲತ್! ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೇನೂ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ! ಆದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮೂವರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಉಳಿಸಿ ಕಾಪಾಡಿದವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರದಾರರು! ನೀವೂ ನಾನೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಋಣಬದ್ಧರಾಗಿದೇವೆ.

ಹಾ! ಹಾ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಆ ಜಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಅರಚಿದಳು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪುನಃ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಳಾಗಿ ಹೋದಳು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ದೌಲತ್ತಳ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು.

ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದಳು. ಇಯಜ್ ಖಾನ ದುಃಖವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯು ಖಾನಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬೀಬೀರಾಣಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ! ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಅರಮನೆಯು ಅಂಥ ಕಾರಮಯವಾಗಿತ್ತು!

ಮೈಸೂರಿನ ಮೂರನೆಯ ಯುದ್ಧ.

ಮೈಸೂರಿನ ಮೂರನೆಯ ಯುದ್ಧವು ಚರಿತ್ರೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಲು ಮುಖ್ಯವಾದ ಯುದ್ಧ! ಆ ಯುದ್ಧದ ಕಥೆಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಅವೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಈ ಕಥೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೇಲೆಯೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಕೊಯಮುತ್ತೂರಿನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆಯೂ ಬಂದಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಜಯದ ಮೇಲೆ ಜಯಗಳಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಬೆಂಗಳೂರು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸ್ವಾಧೀನವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ದೊಡ್ಡ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸರೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ಯಾಜಮಾನ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ನುಗ್ಗಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಡಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನರವರೂ ಅಧೈರ್ಯಪಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಯವರೆಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿಯೇ ಮುಕ್ತಾಯಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಠತೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಉತ್ತರದಕಡೆ ಹುಸೇನಖಾನನು ಬಲವಾದ ಸೈನ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆಕಡೆಯಿಂದ ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಮರಾಟರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಹೈದರಾಬಾದನ್ನು ಒಳಹಾದು ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವು ಮೈಸೂರಿನ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಹುಸೇನಖಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಹುಸೇನಖಾನನು ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಮರಾಟರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ಮರಾಟರನ್ನು ಹೆಜ್ಜೆಮುಂದಿಕ್ಕದಂತೆ ತಡೆದನು. ಹುಸೇನಖಾನನಿಗೂ ಮರಾಟರಿಗೂ ಯುದ್ಧವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರಚಂಡರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಮರಾಟರ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಹರಿಪಂತನು ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಲಾರದು ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿದನು. ಇದೇ ಅಂಶವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನಿಗೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕಾರ್ನ

ವಾಲೀಸನು ನಿರಾಶನಾದನು. ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಸ್ಥಿರಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಬೇಹುಕಾರರು ಈ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಉತ್ತರದಿಂದ ಬಂದ ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹುಸೇಖಾನನು ಪ್ರಚಂಡವಾಗಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದಾನೆಂದು ಇನ್ನು ಒಂದು ವಾರದೊಳಗಾಗಿ ಅಳಿದುಳಿದ ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಲಾಯನವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನು ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವಾಯಿತು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದನು.

ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನ ಶಿಬಿರದಿಂದಲೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡಿಗೆ ಆಹಾರಕ್ಕಿಲ್ಲ. ರೋಗರುಜಿನಗಳು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮಳೆಯು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುವ ಸನ್ನಾಹಮಾಡುತ್ತಿದಾನೆ ಎಂದು ಸಮಾಚಾರವು ಬಂದಿತು. ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನನು ಶತೃಗಳ ದಂಡನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿಡಕೂಡದೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಹುಸೇಖಾನನ್ನು ಅತ್ತಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡನ್ನು ಮುತ್ತಬೇಕೆಂದು ಚಾರರ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು. ತಾನೂ ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ದಂಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ದೈವವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಡೆಗೇ ಇದೆಯೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವಾದ ಕೀರ್ತಿಯು ಹುಸೇಖಾನನದು ಎಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹುಸೇಖಾನನ ಪೆಟ್ಟು ತಾಳಲಾರದೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸೈನ್ಯವು ಶಿಥಿಲವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಹರಿಪಂತನು ತಮಗೆ ಜಯವಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ದಂಡನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಮರಾಟರ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಎರಡುಗಾವುದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದನು.

ಹುಸೇಖಾನನು "ಈ ಮರಾಟರನ್ನು ಒಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋತರು. ಇನ್ನು ಮೂರೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು." ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯವರು ಬಂದು ಹುಸೇ

ಖಾನನು ಬೆಂಗಳೂರು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಸುಲ್ತಾನರ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿ ದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹುಸೇಖಾನು ಎರಡು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದ ತನ್ನ ಮಹಾಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನ ಸೈನ್ಯದಮೇಲೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಹಮದ್‌ಖಾ ಎಂಬ ತರುಣ ಸೇನಾಪತಿಯ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ವೇಗವಾಗಿ ಹಿಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮರಾಟಗ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಸೈನ್ಯವು ಸಾಕೆಂದು ಹುಸೇಖಾನು ಲೆಖ್ಖಹಾಕಿದನು. ಇನ್ನು ಮೂರೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮರಾಟರನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್‌ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಆಹುತಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಭರವಸೆಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಆದರೆ ದೈವಚಿತ್ತವು ಬೇರೇ ವಿಧವಾಗಿದ್ದಿತು. ಬೊಂಬಾಯಿನಿಂದ ಐದು ಸಾವಿರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಂಡು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಆ ದಂಡು ಹಿಮ್ಮೆ ಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಮರಾಟರು ರಭಸದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹುಸೇಖಾನಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಂತಾಯಿತು, ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಶಿರಾದಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದನು. ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವು ಹುಸೇಖಾನ ಸೈನ್ಯ ವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಹುಸೇಖಾನು ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದು ಶಿರಾಕ್ಕೆ ತಲಪಿದನು.

ಶಿರಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಹುಸೇಖಾನನಿಗೆ ಯಾವ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾರದೇ ಹೋದನು. ಹುಸೇಖಾನನ ಸೈನ್ಯವು ದಣಿದಿದ್ದಿತು. ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಶಿರಾದಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟನು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವು ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಹುಸೇಖಾನನು ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹುರಿ ದುಂಬಿಸಿ ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ಪ್ರಚಂಡಯುದ್ಧ ವಾಯಿತು. ಹುಸೇಖಾನನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಮಡಿಯಿತು. ಹುಸೇಖಾನನು ಆ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿದನು.

ಹುಸೇಖಾನನ ಮರಣವಾರ್ತೆಯು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ವರದಿಯಾ ಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಸಿಡಿಲುಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಎಂದೂ ದುಃಖ ಪಡದ ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಸುಲ್ತಾನನು ಅನ್ನಾಹಾರಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಹಲುಬಿ ಹಂಬಲಿಸಿದನು.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರ ಸೈನ್ಯವು ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿತು. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸರಪರಾಜು ದೊರೆಯಿತು. ಸೈನ್ಯ ಬಲವು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ತಿರ್ಮಾನಿಸಿದನು. ಈ ಸಮಾಚಾರವೂ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ಹಠತೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಖ್ಯಸೇನಾ ನಾಯಕರುಗಳು ಬಲಾಬಲಗಳನ್ನು ಅರಿತು, ಈಗ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಕೂಡ ದೆಂದೂ ಸಂಧಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿ ಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಸುಲ್ತಾನನು ಸಂಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನು ಹಾಕಿದ ಸಂಧಿಯ ಷರತ್ತುಗಳು ಬಲು ಕಠಿನವಾಗಿ ದ್ದವು ಮತ್ತು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಬಹಳ ಅಪಮಾನಕರವಾಗಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಅಂಥಾ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಕನಸುಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನೆನದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಆ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು.

ಮೈಸೂರಿನ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ಶತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಯುದ್ಧದ ಖರ್ಚಿಗಾಗಿ ಮೂರುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಈ ಸಂಧಿಯ ಷರತ್ತುಗಳ ಪಾಲನೆಯ ಭರವಸೆಗಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನ ರವರ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಈ ಸಂಧಿಯಿಂದ ಮರಾಟರೂ, ಇಂಗ್ಲೀಷರೂ, ಹೈದರಾಬಾದಿ ನವರೂ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮೆರೆದರು.

ಈ ಷರತ್ತುಗಳು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಪಮಾನಕರವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಒಪ್ಪಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಸೇನಾಧಿ ಪತಿಗಳೂ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಕ್ರೋಧ ದುಃಖ ಗಳಿಂದ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾ ಆ ಸಂಧಿಪತ್ರಕ್ಕೆ ರುಜುಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣದ ಸರದಾರರು ರಾಜಮರ್ಯಾದೆಗಳೊಡನೆ ಸುಲ್ತಾನರವರ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರತಂದು ಕಾರ್ನವಾಲೀಸರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಜನರಲ್ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸರು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಬಹಳ ಗೌರವದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ರಾಜಕುಮಾರರಿಬ್ಬರನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು.

ಶತ್ರುಗಳ ದಂಡು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಅವರವರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರವರು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನರವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದರಾಸಿನ ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟರು. ಅವರ ಏರ್ಪಾಡುಗಳೆಲ್ಲವೂ ರಾಜಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಜಯವಾಯಿತು. ಜನರಲ್ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಮಹಾಪುರುಷನೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡನು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ್ನು ಪ್ರಶಂಶಿಸಿ ಎಷ್ಟೋ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದಾರೆ. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೂ ಬಹಳ ಗೌರವದಿಂದ ಪತ್ರ ಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದಾನೆ. ಆದರೇನು! ಸುಲ್ತಾನನು ಜನ್ಮತಾಳಿದಂದಿನಿಂದ ಇಂತಹ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಎಂದೂ ಅನುಭವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ದಶದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಅವನನ್ನು ಅಣಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸರ್ವದಾ ದುಃಖಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಸರ್ವದಾ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಅಪಮಾನ. ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟ ಅಪಮಾನ. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತುಹೋದ ಅಪಮಾನ ಮತ್ತೇನು ಬೇಕು. ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರೇಕೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇನಾದರು? ಈ ಸಮಾಚಾರವೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಊಟವಿಲ್ಲ, ಉಪಚಾರವಿಲ್ಲ, ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸುತರಾಂ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಏಕೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟನು. ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಏಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಆತ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ ನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜವೈಭವಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಸುಖಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಎಂದೋ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಸಖ್ಯ ವನ್ನು ಬೆಳಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಪುನಃ ಮಹತ್ತರವಾದ ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಯಿಸಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನೀರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯು

ಸದಾ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಮರಾಟಿರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಹೈದರಾಬಾದು ನವಾಬರಿಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಅವೆರಡು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜ್ಯ. ಸುಲ್ತಾನನು ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿ. ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಜಯಿಸಿದರೆ ಸಮಗ್ರ ದಕ್ಷಿಣದೇಶವನ್ನು ಜಯಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಮೂರನೆಯ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಆಶೋತ್ತರವು ಪೂರ್ಣವಾಯಿತೇನು? ಇಲ್ಲ! ಪುನಃ ಒಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಈಗ ಮಾತ್ರ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಗ್ರಹಣವು ಹಿಡಿದಂತಾಗಿದೆ.

ಈ ಯುದ್ಧವು ಪೂರೈಸಿ, ಸಂಧಿಯಾಗುವಹೊತ್ತಿಗೆ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ಪೂರ್ಣ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ವಿಶದವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇಯಜ್‌ಖಾನರೂ ರಾಣಿಯವರೂ ಬಹಳ ದುಃಖಪಟ್ಟರು. ಮೈಸೂರಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ಖಿನ್ನರಾದ ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಹುಚ್ಚರಂತಾದರು. ಅವರು ಕನ್ನಾನೂರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೋಜೀಬಂದರಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಯಾರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಬಾರದೆಂದು ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರು. ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಅನ್ನಾಹಾರಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಸರ್ವದಾ ಚಿಂತಾಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದುಹೋದವು. ಅವರು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದರು.

ಪ್ರಿಯ ಸುಲ್ತಾನರವರೇ!

ಮೈಸೂರಿನ ದುಃಖಮಯವಾದ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ನಾನು ಅಪರಾಧಿ! ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಸೇವೆಯಾಗುವ ಭಾಗ್ಯವು ನನಗೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತು. ನಾನು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ನನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಭರವಸೆಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೈಸೂರಿನ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವು ಶತೃಗಳ ವಶವಾದುದು ಅಷ್ಟು ಮಹ ತ್ತರವಾದ ಅಂಶವಲ್ಲ. ನಗರವು ತಮ್ಮ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜಧಾನಿಯು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಇದೆ. ನಾವು ಮೂರುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದನ್ನೂ ನಾವು ಕೊಡಬಲ್ಲೆವು. ನಮ್ಮ ರಾಜಕುಮಾರರು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವುದು ನಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕ್ಷಮಾಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕುದಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ನಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರ ಕುಮಾರರನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕರತರುವವರೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಪಥಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧವು ಆರಂಭವಾದ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯುವರು, ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರು, ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯವರೂ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರದಾರರು ಅವರನ್ನು ಎತ್ತಿ ರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆ ರಾಣಿಯರು ತಿಂಗಳುಗಟ್ಲೆ ಅಜ್ಞಾನಾ ವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ವಸ್ತುತಃ ಆ ಮೂವರು ರಾಣಿಯರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಬಂದಿಗಳಾದರು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ನನಗೆ ಬಂತು. ಅವ ರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಮಲಬಾರಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದೆ.

ನಾನು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದೇನೆ. ತಾವು ನನ್ನ ಅನ್ವೇಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಬೇಡಿರಿ. ರಾಜಕುಮಾರರು ಗೌರವದಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು, ನಾವುಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿದರೆ ನಾನು ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಹಗಲಿರಳೂ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿದೇನೆ.

ಇತಿ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ

ಇಯಜ್‌ಖಾ

ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಇಮಾಮುನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಈ ಪತ್ರವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟದ ಸುಲ್ತಾನರವರ ಕೈಸೇರಿತು. ಅವರು ಇದನ್ನೋದಿಕೊಂಡು ಒಂದು ದೀರ್ಘನಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೈವವೇ ಪ್ರತಿ ಕೂಲವಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡರು.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು ಕನ್ನಾನೂರಿನಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಜಡಾವಸ್ಥೆಯು ಅವರನ್ನು ದುಃಖ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿತ್ತು. ದೌಲತ್ತಳೂ ರಾಧೆಯೂ ಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಖಾನರನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರು. ತಾವು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಸರಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡು ತ್ತಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಖಾನನು ರಾಣಿಯವರುಗಳೇ ಸುಲ್ತಾನರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ವಶವಿಂದ ವಾಪಸುಕರತರಬೇಕು. ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡ ಬೇಕು. ಇವೆರಡು ಚಿಂತೆಗಳು ಸರ್ವದಾ ನನ್ನನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ದೌಲತ್ತಳು—ಖಾನರವರೇ ಮೂರುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕುಮಾರರನ್ನು ಇಂದೇ ಬಿಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಶತೃಗಳು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವಾಯಿದೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವ ಮೈಸೂರಿನ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಆ ವಾಯಿದೆಯನ್ನು ಹೂಡಿರಬಹುದು. ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧದ ವಿಚಾರ! ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಯೋಚನೆಮಾಡಲೇಕೆ?

ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ನಗರದ ಪಾಳಯಗಾರರೆನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಸುಲ್ತಾನರು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ನೆರವೇರುತ್ತದೆ.

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು, ಒಂದು ಸಾವಿರ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಳೆ ಯುವುದೆಂತು? ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವು ಬಹುದಿನ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬದುಕುವುದು ಅಸಂಭವ.

ದೌ—ಖಾನರವರೇ! ತಾವು ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲ! ದೌಲತ್! ಸುಲ್ತಾನರ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಬಾರದು. ಅವರದೊಂದು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಸಿದ್ಧವಾದರೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರಬಹುದು.

ಖಾಂರವರ ಸವಾರಿಯು ಆದುವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರೋಣಾಗು ತ್ತದೇನು ?

ಇಲ್ಲಿಯೋ! ಅಲ್ಲಿಯೋ! ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದೆಡೆ ಈ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಇರುವೆನು.

ನಮಗೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿರಿ.

ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಅಗತ್ಯವೇನು ? ತಾವೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬಹುದು. ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನು.

ರಾಣಿಯವರು ಬಲು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬೀಬೀರಾಣಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಸೇಟರವರು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಜಹಜಿನಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಲಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ

ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಸೋನಾಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಅದೇ ವೈಭವ. ಅದೇ ವೈಖರಿ. ದಾನಧರ್ಮಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ—ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ದೌಲತ್ತಳು ಮೊದಲಿದ್ದಹಾಗೆ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದಿಲ್ಲ. ಸದಾ ಕೊರಗುತ್ತಾಳೆ. ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯದ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಮುಳುಗಿದಾಳೆ. ಸುಲ್ತಾನರಾಗಲೀ, ಇಯಜ್‌ಖಾನರಾಗಲೀ ಯಾರೂ ಮೈಸೂರನ್ನು ಉಳಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವು ಹೋಯಿತು. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಅಧೀನರಾಜ್ಯದ ಬಣ್ಣವು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ದೌಲತ್ತಳು ಸಹಿಸಲಾರದೇ ಹೋದಳು. ಅವಳಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದು. ಯುದ್ಧ-ಯುದ್ಧ! ಎಷ್ಟು ಯುದ್ಧಗಳು. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ಪರಲೋಕಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದಂದಿನಿಂದ ಎಡಬಿಡದೇ ಯುದ್ಧವೇನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಈ ಮೈಸೂರು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಆತ್ಮೀಯರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಗುರವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದುದಿನ ರಾಧಾರಾಣಿಯೊಡನೆ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ನೋಡು! ರಾಧೆ ನನ್ನ ಮನಃದುಖವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾರೆ! ಈ ಮೈಸೂರು ಹೀಗೆ ಹರಿದುಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರೆ! ಮೈಸೂರಿನಮೇಲೆ ಅಳಿಸಲಾರದ ಅಪಮಾನದ ಮಸಿಯು ಬಳಿದಿದೆ. ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಣೆ! ಹೀಗೆಯೇ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಉದ್ರೇಕವು ಹೆಚ್ಚಿ ಒಂದುದಿನ ಆತ್ಮಹತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಹೌದು! ನೀನು ಆತ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದೇನು?

ಇಲ್ಲ! ನನ್ನ ದುಃಖವಾದರೂ ಶಮನವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಮತ್ತಾವ ದಾರಿಯನ್ನೂ ಕಾಣೆ.

ರಾ—ದಾರಿ ಇದೆ. ರಾಜಮಾರ್ಗವಿದೆ. ಮೈಸೂರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ಇಬ್ಬರು ಮಹಾಪುರುಷರಿದಾರೆ. ಸುಲ್ತಾನರೊಬ್ಬರು, ಇಯಜ್ ಖಾನರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮಹಾ ಶಕ್ತಿಯು ನೀನು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನಕನಕವಿದೆ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಲಕ್ಷಾಂತರ ವೀರಪುರುಷರಿದಾರೆ. ದೌಲತ್! ನೀನು ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸು. ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದು. ನಿನ್ನ ಹೆಸರು, ಕೀರ್ತಿಗಳು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಿರುವವರೆಗೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುವುವು. ಈಗ ಹೇಳು ದೌಲತ್! ಆತ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗುವೆಯಾ ? ಆತ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರವಾಗಿ ಬೆಳಗುವೆಯಾ ?

ರಾಧೆ, ನೀನು ಹೇಳುವಂತೆ ನಾನು ನಡೆಯುವೆನು. ಹೀಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋರದೇ ಕುಳಿತಿರುವುದಂತೂ ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಡೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ.

ರಾ—ನಗುತ್ತಾ ದೌಲತ್ ! ನೀನೂ, ನಾನೂ ಸುಲ್ತಾನರವರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾಡುವುದೇನು ? ಸುಲ್ತಾನನು ಅಪಮಾನ-ದುಃಖಗಳಿಂದ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ನೆನಪುಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಪುನಃ ವಿರಸವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯಾರಂಭಮಾಡೋಣ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಪುಣೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.

ದೌ—ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವೇನು ಮಾಡುವುದಿದೆ ?

ರಾ—ಇದೆ! ಬಹಳವಿದೆ. ನಾವು ಸುಲ್ತಾನರು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಂತು ಕಟ್ಟೋಣ. ಮೈಸೂರಿನ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ–ಪೇಷ್ವೆಗಳಿಗೂ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗದಂತಹ ಸಂಧಿ ಯನ್ನು ಮಾಡೋಣ. ಅದರಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಬಹಳ ಬಲಬಂದಂ ತಾಗುತ್ತದೆ.

ದೌ—ನಿಜ! ರಾಧಾರಾಣಿ! ಈ ಯೋಚನೆಯು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಮೊದಲು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರೊಡನೆ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇವೆರಡು

ಶತೃಕಾಟವು ತಪ್ಪಿದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮೇಲುಬಿದ್ದು ಬರಲಾರರು. ಅದೇ ಸರಿ. ನಾವು ಪುಣೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.

ಪುಣೆಗೆ ಹೊರಡುವ ಸಿದ್ಧತೆಯೆಲ್ಲಾ ಆಯಿತು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಗುಪ್ತನಿಧಿಯಿಂದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಳು. ಸಣ್ಣ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯರು ಪುಣೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟರು. ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಮೈಸೂರಿನ ಸ್ವಯಂನಿಯುಕ್ತ ರಾಯಭಾರಿಗಳು ಪುಣೆಯ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಪುಣೆಯ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸರದಾರರಿಗೆ ಈ ನಗರದ ರಾಣಿಯವರುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗೌರವವಿತ್ತು. ರಾಣಿಯವರ ಆಗಮನ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪೇಷ್ವೆ ದರ್ಬಾರಿನವರು ಇವರುಗಳಿಗೆ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಿಡಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ಈ ನಗರದ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಈ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಪಂತನು ಬಲು ಗೌರವಸ್ಥನಾದ ಸರದಾರರು. ಪೇಷ್ವೆ ದರ್ಬಾರಿನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ನಾನಾಫಡ್ನಾವೀಸನ ಬಲಗೈಯ್ಯಂತೆ. ನಗರದ ರಾಣಿಯರು ಹರಿಪಂತನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಲು, ಮೊದಲು ಹೇಳಕಳುಹಿಸಿದರು. ಹರಿಪಂತನು ಬಂದು ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು. ತಾವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯವರೆಂದೂ, ಪೇಷ್ವೆಯವರ ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮೂರನೆಯ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದ ಮೊದಲನೆಯ ಕಂತು ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ತಂದಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದರು. ತನ್ನ ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದನು. ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಪೇಷ್ವೆ ದರ್ಬಾರಿನ ಬೊಕ್ಕಸದವರು ರಾಣಿಯವರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಖಜಾನೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದರು. ರಾಣಿಯವರಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸರದಾರರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ, ಸಂಧಾನಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಆಪ್ತರಾದ ಸರದಾರರ ಮುಖಾಂತರ ನಾನಾಫಡ್ನಾವೀಸನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನಿಗೂ ರಾಣಿಯವರುಗಳನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡುವ ಕುತೂಹಲವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಹರಿಪಂತನು ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಅಣಿಮಾಡಿದನು.

ರಾಣಿಯವರಿಬ್ಬರೂ ನಾನಾಫಡ್ನವೀಸನ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ರಾಧೆಯೂ ದೌಲತ್ತಳೂ ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮ್ಯಾನಾಗಳಲ್ಲಿ ಫಡ್ನಾವೀಸನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರು. ದಿವಾಣಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಡುದಿಂಬುಗಳನ್ನು ಒರಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ರಾಣಿಯವರು ದಿವಾಣಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡುತ್ತಲೆ ನಾನಾಫಡ್ನವೀಸನೆದ್ದು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನೀಡಿ, ಅವರುಗಳಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಲೋಡುಗಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ಆ ರಾಣಿಯವರಿಬ್ಬರೂ ತರುಣ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಂದೂ, ಪರಮಸುಂದರಿಯರೆಂದೂ ಅತುಳೈಶ್ವರ್ಯವತಿಯರೆಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದನು. ಈಗ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವಾಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ರಾಜಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನರಾದ ಮಹಾರಾಣಿಯರೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು! ಅವರನ್ನು ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾನೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಹರಿಪಂತನೂ ನಾನಾನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತನು. ಪರಸ್ಪರ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದುವು. ಅನಂತರ ಮಾತುಕಥೆಗಳಿಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ನಾನಾ—ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ! ನಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ತಾವು ಖುದ್ದಾಗಿ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದು ನಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು! ತಾವು ಬಂದ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಬಹುದು. ಸುಲ್ತಾನರ ಮನೋಭಾವವು ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಕುತೂಹಲ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದೇವೆ.

ದೌ—ಮಾನ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳವರೇ! ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಹರ್ಷವಾಗಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಖಿನ್ನರಾಗಿದಾರೆ. ನಾವು ತಮಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ದೃಢವಾದ ಸ್ನೇಹಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಾರೈಕೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ತಮಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಂತನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದೇವೆ.

ನಾನಾ—ಬಹಳ ಸಂತೋಷ! ಸುಲ್ತಾನರವರು ಅಸಮಸಾಹಸಿಗಳೆಂದೂ, ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೆಂದು, ನಾವು ಒಪ್ಪಿದೇವೆ. ನಮಗೆ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಇದೆ. ಅವರಿಗೂ ಕುಂಪಣಿಯವರಿಗೂ ಹೇಗಿದೆ?

ದೌ—ಸುಲ್ತಾನರವರ ಮತ್ತು ಕುಂಪಣಿಯವರ ಬಾಂಧವ್ಯವು ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹವು ಭದ್ರವಾದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತ ದೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಾನಾ—ರಾಣಿಯವರೇ! ನಮಗೆ ಮೈಸೂರನ್ನು ನುಂಗಿಹಾಕ ಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಮೈಸೂರನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಡ ಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನ ರಿಗೂ ನಮಗೂ ನಿಜವಾದ ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧವು ಬೆಳೆಯುವುದು ಅಸಂಭವ ವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ದೌ—ಏಕೆ! ಮಂತ್ರಿಗಳೇ! ತಮ್ಮಂಥಾ ರಾಜನೀತಿವಿಶಾರದರು ಈ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಬ್ಬರಿಲ್ಲವೆಂದು ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ತಮಗೆ ಹೊಳೆಯದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನವರೂ ನೀವೂ ವೈರವನ್ನು ಬೆಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕುಂಪಣಿಯವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕಟ್ಟಲು ಅನುಕೂಲವಲ್ಲವೇ?

ನಾನಾ—ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು ರಾಣಿಯವರೇ! ತಾವು ಮಹಮ್ಮದೀಯರು, ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯವು ಹಿಂದೂ ರಾಜ್ಯ! ನಮಗೆ ರಾಜ್ಯವಾಗಲೀ, ಐಶ್ವರ್ಯವಾಗಲೀ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಹಿಂದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ರಾಜರಾದರೆ ನಮ್ಮ ಅಸ್ಥಿಭಾರವೇ ಒಡದುಹೋದಂತೆ, ಕುಂಪಣಿಯವರು ಮತದ ಗೋಜಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ!

ದೌ—ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ.

ಹರಿಪಂತ್—ರಾಣಿಯವರೇ! ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಅಗಾಧವಾದು ದೆಂದು ತಿಳಿದೇ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸುಲ್ತಾನರ ಪೇಷ್ವೆಗಳ ಸ್ನೇಹವು ಶಾಶ್ವತ ವಾಗಿರಲಾರದೆಂದು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದರು. ಕೇಳಿರಿ! ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಮೈಸೂರರಸರದು. ಹೈದರಾಲಿಯವರು ಸೇನಾನಾಯಕರಾಗಿದ್ದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಕೈಲಿಟ್ಟು

ಕೊಂಡು ನಡೆಸಿದರು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರಂತೆ ನಾವೇ ರಾಜರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೇನು? ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೋರಾಡಿದರೇನು?

ನಾನಾ—ರಾಣಿಯುವರೇ! ನಿಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರು ಹಿಂದೂರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂರಾಜರನ್ನು ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಲಿ. ಅವರು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿ. ನಾನಾಗಿ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂತೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರ ಸ್ನೇಹ ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸುಲ್ತಾನರಂಥಾ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿಗಳೊಡನೆ ಸ್ನೇಹಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಾತೇ ಸರಿ!

ದೌ—ತಾವು ಹೇಳುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಇಂದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಮಾತು! ಸುಲ್ತಾನರ ಪೇಷ್ವೆಯವರ ಈ ವೈಮನ ಸ್ಯದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

ನಾನಾ—ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಆ ಭಯವೆಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ! ನಾವು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಡೆಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಾವಿಯ ಧ್ವಜವು ಡೆಲ್ಲಿಯ ಕೋಟೆಯಮೇಲೆ ವಿರಾಜಿಸು ತ್ತದೆ. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿಯೂ, ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕುಂಪಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದಾರೆ. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದಮೇಲೆ ಪರದೇಶಿಯರಾದ ಕುಂಪಣಿ ಯವರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದೀತೆ?

ಒಳ್ಳೆಯದು! ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳೇ! ನಾನು ತಮ್ಮಂಥಾ ರಾಜನೀತಿ ನಿಪುಣರಲ್ಲಿ ವಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಹೋಚನೆಮಾಡಿರಿ! ನಾವು ಸುಲ್ತಾನರ ಪರವಾಗಿ ಸ್ನೇಹಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಲು ಬಂದಿದೇವೆ. ತಾವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರೋ ಹೇಳಿರಿ! ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ! ತಾವು ಶುದ್ಧ ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಾಣಿಯವರು. ಇವರು ಶುದ್ಧ ಹಿಂದೂರಾಣಿಯವರು. ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಈ ದೃಢಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಮತ್ತು ತಮಗೂ ಸುಲ್ತಾ ನರವರಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ತಮಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದ್ದರೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ!

ಮಂತ್ರಿವರ್ಯರೇ! ನಾನು ಶುದ್ಧ ಮುಸಲ್ಮಾನಳೇನೋ ಹೌದು! ಆದರೆ ನಾನು ರಾಣಿಯಲ್ಲ! ಯಾವ ರಾಜಕುಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿದವಳಲ್ಲ, ಅನಾಥಬಾಲೆಯನ್ನು ತಂದು ಹೈದರಾಲಿಯವರು ಕಾಪಾಡಿದರು. ನಾನು

ಆ ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಪಾಲಿತ ಪುತ್ರ! ಈ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವವರು ನಿಜವಾದ ರಾಣಿಯವರು. ನಗರದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪಾಳಯಗಾರರ ಮಗಳು! ಇವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಗರದ ರಾಜ್ಯದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು. ಇವರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದೇನೆ. ಇವರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ನಾನೂ ರಾಣಿಯಾಗಿದೇನೆ, ಅಷ್ಟೇ!

ನಾನಾ—ಬಹಳ ಸಂತೋಷ! ದೇವಿಯವರೇ! ತಾವು ರಾಜಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೇನು? ಬಡವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದರೇನು? ರಾಜಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ! ರಾಜವೈಭವಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮಗಿದೆ. ನಗರದ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯವೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮದೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ರಾಣಿಯವರೇ! ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರೇಕೆ ರಾಜ್ಯಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು?

ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಾರದೆಂದು ರಾಜ್ಯಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು.

ಅವರವರಿಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವೇಕೆ ಬಂತು? ಯುದ್ಧದ ಪ್ರಮೇಯವೇನು?

ತಮಗೂ ಅವರಿಗೂ ಏಕಾಭಿಸಂಧಿ ಇದೆ. ಅವರೂ—ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಹಿಂದುಗಳ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ನಾನಾ—ನಾವೂ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆ ಅವರ ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ದೌ—ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನೀವೂ, ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರೂ ಒಂದುದಿನ ಸಂಧಿಸುವಿರಿ.

ಮಂತ್ರಿಗಳೇ! ನಮಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿರಿ! ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿದ್ದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ! ನಾವು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವೇನೋ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ!

ರಾಣಿಯವರೇ! ತಮ್ಮ ರಾಯಭಾರವು ಫಲಿಸಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ

ಗೌರವವುಳ್ಳವರಾಗಿದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಗೌರವಭಾವವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅರಿತಿದ್ದೀರಿ. ಅಷ್ಟೇಅಲ್ಲ. ನಾವು ಸರ್ವಥಾ ಕುಂಪಣಿಯವರ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲ. ದೇವರ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ನಾವು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಂಥಾ ಪ್ರಮೇಯವು ಒದಗಲಾರದೆಂದು ಭರವಸೆಯಿಂದ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ.

ಮಂತ್ರಿಗಳವರೇ! ನಮ್ಮಾಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಕುಂಪಣಿಯುವರಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿರಿ. ತಮ್ಮಾಕಡೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಸುಲ್ತಾನರವರನ್ನೂ, ಇಯಜ್‌ಖಾನರನ್ನೂ ನಾವು ತಂದು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲವೇ! ಸುಲ್ತಾನರು ಇಂಗ್ಲಿಷರಮೇಲೆ ಪ್ರಚಂಡಯುದ್ಧ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವೀರ ರೆಲ್ಲರೂ ನಮಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

ರಾಣಿಯವರೇ! ತಾವು ರಾಜನೀತಿಜ್ಞರು. ಅಂಥಾ ಪ್ರಮೇಯವು ಈಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಲ್ಲ! ಹಾಗೆ ಕಾಲಕರ್ಮಸಂಯೋಗವು ಬಂದಾಗ ಈಶ್ವರನ ಇಚ್ಛೆಯು ಹೇಗಿದೆಯೋ ನೋಡೋಣ!

ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ನಾನಾಫಡ್ನವೀಸನು ರಾಣಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗಿ ಹೋದನು. ಇಂತಹ ರಾಣಿಯನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ದೌಲತ್‌ರವರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಇಂದೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಹೂಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತಲ್ಲಣಿಸಿತು. ಇನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ಪಾಡೇನು ಎಂದುಕೊಂಡನು. ರಾಣಿಯವರಿಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲ ಸರದಾರರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು.

ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಒಂದುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಂತನ್ನೂ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ತಲಪಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ನಗರದ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾಳಯಗಾರರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸಂಧಿಸಿ ಬಲವಾದ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸೈನ್ಯಸನ್ನಾಹಗಳು ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದುವು. ಈ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ವರದಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮರಾಟರಿಗೂ, ಹೈದರಾಬಾದಿನವರಿಗೂ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಕಂತುಗಳನ್ನು ರಾಧೆಯವರು ಪಾವತಿ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ವರದಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಅವರು ಅಪ್ರತಿಭ

ರಾದರು. ಈ ರಾಧೆಯವರಿಗೆ ತನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಲ್ಲಿಸ ಬೇಕೆಂಬುದು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ತೋರದಾಯಿತು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಚಾರರ ಮುಖಾಂತರ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರಿಗೂ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರಿಗೂ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ರಾಯಸಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದನು. ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ತಾವಾಗಿಯೇ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದರು. ಸುಲ್ತಾನರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಬಂದ ಮೇಲಂತೂ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ರಾಣಿಯರು ಎರಡುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸ್ವರ್ಣವರಹಾ ಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ದರಿಯಾ ದೌಲತ್‌ನಲ್ಲಿ ಇವರ ಬಿಡಾರವು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ರಾಣಿಯವರು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ತಲಪಿದ ದಿನವೇ, ಸುಲ್ತಾನ ರವರು ಬಂದು ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಕಳೆಗುಂದಿದವರಾಗಿ ದ್ದರು. ಅಂತಹ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಲ್ತಾನರವರನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಣಿಯವರಿಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ಖಿನ್ನರಾದರು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಗಾಂಭೀರ್ಯ ದಿಂದ ಮರಾಟರಿಗೂ ನೈಜಾಮರಿಗೂ ಕಂತುಗಳನ್ನು ತಲಪಿಸಿದ್ದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ರಾಣಿಯವರು ತಾವುಗಳು ಪುಣೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ನಾನಾ ಫಡ್ನಾವೀಸನು ಬಹಳ ಘಟ್ಟಿಗನೆಂದೂ ರಾಜನೀತಿನೈಪುಣ್ಯ ಉಳ್ಳವನೆಂದೂ ಹೊಗಳಿದರು. ಫಡ್ನಾವೀಸನು ಅಂತಃ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗ ಪರಮವಿರೋಧಿ ಯೆಂದೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೆ ಫಡ್ನಾವೀಸನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಬಹುದೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ತಿರಸ್ಕಾರಪೂರ್ಣವಾದ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು ರಾಣಿಯವರೇ! ಕುಂಪಣಿಯವರ ರಾಜ್ಯವು ಹಿಂದೂ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿಲ್ಲದು. ಹಿಂದುಗಳ ರಾಜ್ಯ, ಸುಲ್ತಾನೀರಾಜ್ಯ ಇವೆರಡೇ ಈಗ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವುವು. ಇವೆರ ಡಕ್ಕೂ ಘರ್ಷಣೆಯು ತಪ್ಪಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲ? ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದುರಾಜ್ಯವು ಮಾತ್ರ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲದು. ನಾವು ಪೇಷ್ವೆಗಳನ್ನು ಮಟ್ಟಹಾಕುತ್ತೇವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಭಯ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೋರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಣಿಯವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನು ದಿನದಿನವೂ ಹರ್ಷಚಿತ್ತ

ನಾಗುತ್ತ ಬಂದನು. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಬಹಳ ಅಭಿಮಾನಿ. ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ರಾಣಿಯರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಒಂದುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಂತಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಗಾದೆಯ ಪತ್ರಗಳು ಬರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲೀಸನು ಆ ಅಂಶವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಅನೇಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದನು. ಆ ಕಾಗದಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸ ಗೌರವಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದನು.

ಸುಲ್ತಾನರು ಆ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತೀಮಾಡದೇ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವರ ಕುಮಾರರುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅನೇಕಬಾರಿ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದನು. ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲೀಸನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿ ಬೇರೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಬರುವುದು ಗೊತ್ತಾಗಿಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಆತನು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಸಿದನು. ತಾನು ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದಾಗಿಯೂ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ಬಹಳ ಸೌಜನ್ಯಭಾವದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಕುಮಾರರನ್ನು ತಾನೇ ಕರೆತಂದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಬರಬೇಕೆಂದೂ ತನಗೆ ಬಹಳ ಆಶೆಯಿತ್ತೆಂದೂ, ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಂಡಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವುದಾಗಿಯೂ, ಮಕ್ಕಳು ಬಂದು ಸುಖವಾಗಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ತಲಪಿದ್ದಕ್ಕೂ, ಸುಲ್ತಾನರವರ ಕ್ಷೇಮಲಾಭಗಳಿಗೂ ತನಗೆ ಇಂಗ್ಲಂಡಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಸಬೇಕೆಂದೂ ಬರೆದಿದ್ದನು.

ಈ ಪತ್ರದ ಸಮಾಚಾರವು ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಕಂಡು ತಾವು ಒಂದುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಂದಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಅದನ್ನು ಕುಂಪಣಿಯವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರು ಆ ಹಣವನ್ನು ಮದರಾಸಿಗೆ ತಲಪಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸುಲ್ತಾನರವರ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರರುಗಳನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನರ ಕುಮಾರರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದುದು. ರಾಜಧಾನಿಯೆಲ್ಲವೂ ಬೆಳಕಾದಂತಾಯಿತು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸರದಾರರು ಎಲ್ಲರ

ಮುಖಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸಕಳೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕುಮಾರರನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರವರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರು ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಗೌರವಪಡಿಸಿದರು. ಕುಮಾರರನ್ನು ಹಸನ್ಮುಖದಿಂದ ನೋಡಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ತಲೆಸವರಿದರು. ಅನಂತರ ಅವರನ್ನು ವರಿಯಾದೌಲತ್ತಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಕುಮಾರರನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಮುದ್ದಾಡಿದರು. ಕಳೆದುಹೋಗಿದ್ದ ಮೈಸೂರಿನ ಕೀರ್ತಿಯು ಪುನಃಬಂದಂತೆ ಅವರ ಹೃದಯಗಳು ಉಬ್ಬಿ ಆನಂದಪಟ್ಟರು.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನವಿತ್ತರು. ಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಆರಂಭವಾದುವು. ಎಲ್ಲ ಸರಹದ್ದುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯದ ಠಾಣ್ಯಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನು ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದನು. ಹೊಸ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನೆಪವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದೇನೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸರಹದ್ದುಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜ್ಯದಮೇಲೆ ನುಗ್ಗಿ ಲೂಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಪತ್ರಗಳು ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದುವು. ಒಂದಕ್ಕೂ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದಂತೆಯೇ ಆಯಿತು.

ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮರಸೈಪುಣ್ಯದಲ್ಲಾಗಲೀ, ರಣೋತ್ಸಾಹದಲ್ಲಾಗಲೀ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ! ಇದು ಇಡೀ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ಇದ್ದುದು ಹಣದ ಕೊರತೆ. ಈ ಬಾರಿ ರಾಣಿಯವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಣವು ಸಾಲದೆಂದು ಸುಲ್ತಾನರು ಒಳಗೊಳಗೇ ಯೋಚನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಗರದ ರಾಣಿಯವರಿಬ್ಬರೂ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಪಾಳಯಗಾರರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯರು

ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ತಮಗೆ ಬಹಳ ಬಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ರಾಣಿಯವರ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಮುಂದೆ ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಬಂದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಸುಲ್ತಾನರು ರಾಣಿಯವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸುಲ್ತಾನರು ಪೂರ್ಣ ಉತ್ಸಾಹಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಅರಿತುಕೊಂಡು ರಾಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣದ ಮಾತನ್ನೆತ್ತಿದರು.

ಸು—ಈಗ ಯುದ್ಧವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಾನು ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೇನೆ. ನೀವೇಕೆ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಲು ತವಕಪಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?

ದೌ—ನಾವು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಗರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದುದು ಬಲು ಮುಖ್ಯ! ಪಾಳಯಗಾರರ ದಂಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಅಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡು ಮಲಬಾರಿನಿಂದ ನಗರದ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಿಬರುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಶಕ್ತಿವಂತರಾಗಿ ತಡೆಯಲು ನಾವಿರಬೇಕು. ಉತ್ತರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರ ದಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರದಾರರೆಲ್ಲರೂ ನಮಗೆ ಪರಿಚಿತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೋ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿಯೋ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ತಡೆಯಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ನಗರದಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಸು—ದೌಲತ್ ನೀನೂ ರಾಧಾರಾಣಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹವು ದೈವೀಪ್ರೇಮದಂತಿದೆ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನಮಗೆ ಐದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವರಿಗೆ ಸಾಲಕೊಟ್ಟದೀರಿ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಣವು ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲಿಯದು?

ದೌ—ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಅದು ಸಾಲವಲ್ಲ. ಅದು ತಮಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿರುವ ಕಾಣಿಕೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ಹಣವೂ ಅಲ್ಲ! ಇಯಜ್‌ಖಾ‌ನರವರು ತಮಗೆ ಇತ್ತಿರುವ ಹಣ.

ಸು—ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರೇ! ಅವರದೇ ಈ ಹಣ! ನಿಮಗೆ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರು ಅಜ್ಞಾತಸ್ಥಾನವು ಗೊತ್ತಿದೆ! ಇಯಜ್‌ಖಾನರಲ್ಲಿರುವ ಹಣವೆಲ್ಲವೂ ಮೈಸೂರಿನ ಹಣವೇ? ಆದರೂ ಅವರು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಹಣವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಮಹದುಪಕಾರವೇ ಸರಿ!

ದೌ—ಖತಿಗೊಂಡು ಸುಲ್ತಾನರೇ! ಇಯಜ್‌ಖಾನರಲ್ಲಿರುವ ಹಣವೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಹಣ. ಮೈಸೂರಿನ ಒಂದು ಕುರುಡುಕಾಸೂ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲ! ಅವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಪಾರವಾದ ಹಣವಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಖಾನರವರ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷಬುದ್ಧಿಯು ಇನ್ನೂ ಜಾಗರಿತವಾಗಿಯೆ ಇದೆ.

ಸು—ದೌಲತ್! ಸುಳ್ಳು! ನನಗೆ ಖಾನರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಗೌರವವಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೀನು ನಂಬಲಾರದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ನಂಬುವವರಾರು? ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗಮಾಡಿರುವ ಖಾನರವರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಹಣವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು.

ದೌ—ಅದು ಇದುವರೆಗೆ ಗುಪ್ತವಾದ ವಿಚಾರ! ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆ ಗುಟ್ಟು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವವರೆಗೆ ಆ ಗುಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೆಂಬ ಖಾನರ ಆಶಯವಿತ್ತು. ಅದು ಸಿದ್ಧಿಸಿತು. ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ವ್ಯಾಪಾರವು ಕುಂಪಣಿಯವರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು. ಸೇಟರ ಕೋಠಿಗಳು ಬಹಳ ಭಾರೀಕೋಠಿಗಳು. ಅವರ ಜವಾಹಿರಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಟರ್ಕಿ ರಾಜ್ಯಗಳವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಆ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರೇ ಇಯಜ್‌ಖಾನರು.

ಸು—ನಕ್ಕು ದೌಲತ್! ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯರು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮರು. ಮತ್ತೇನು ಬೇಕು. ಅವರು ಕುಂಪಣಿಯವರಿಗೆ ಸಮಜೋಡಿಯು. ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿಗಳು. ರಾಣಿಯವರೇ! ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿರಿ! ಇಯಜ್‌ಖಾನರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿರಿ. ಅವರನ್ನು ಈ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕರತನ್ನಿರಿ. ನಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ನಾನು ಅವರ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಜಯವು ಸಿದ್ಧ. ಸುಲ್ತಾನರು ಸ್ವದಸ್ತುರು ಇಯಜ್‌ಖಾನರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಆ ಪತ್ರವು ಈಪರಿಯಾದುದು.

ಪರಮಪ್ರಿಯರಾದ ನಗರದ ನವಾಬರೇ,

ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ಕಾಲವಾದಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಭೇಟಿಯಾಗದಿದ್ದುದು ಪರಮ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ. ನಾನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ

ತಪ್ಪುಭಾವನೆಯಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದೇನೆ. ತಾವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಾ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಕುಂಪಣಿಯವರಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದೇವೆ. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ರಾಜ್ಯದಾಶೆಯನ್ನು ತೊರೆದುಬಿಡಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ ನಾವು ನಿಶ್ಶೇಷವಾಗಿಹೋಗಬೇಕು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು. ನಾನು ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿ, ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ನಗರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ಅಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಜೊತೆಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಗಾದರೂಮಾಡಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನರನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕರೆತರಬೇಕೆಂದೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಮಲಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನವರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡುತ್ತಾರೆಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ವರ್ತಮಾನ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರೂ ಬಲವಾದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪುಣೆಗೆ ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ತಲಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಬೀಬೀರಾಣಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಗುಪ್ತ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದಳು. ಖಾನರಿಗೆ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರ ಕುಮಾರರು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಕೇಳಿ ಖಾನರು ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷಿತರಾದರು. ಸುಲ್ತಾನರು ಹರ್ಷಚಿತ್ತರಾಗಿದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಖಾನನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು ದೌಲತ್ತಳು ಸಮಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಯುದ್ಧದ ಮಾತು ತೆಗೆದಳು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಉತ್ಸಾಹಭರಿತನಾಗಿ,

ಹೌದು! ನಗರದ ರಾಣಿಯವರೇ! ಈಗ ಯುದ್ಧವು ಆರಂಭವಾದರೆ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡಿರಿ! ಅದು ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳ ಮಹಾಯುದ್ಧ! ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ! ಅವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ನಾವೇ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲೆವು. ಆದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರ ಮಾತು ಹಾಗಲ್ಲ. ಅವರು ಬಹಳ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದಾರೆ. ಶಕ್ತಿವಂತರಾಗಿದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಶತೃಗಳಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಶತೃಗಳು ಹೆಚ್ಚು! ಹೈದರಾಬಾದನ್ನು ನಾನು ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ಎರಡು ರಣಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಹೂಡಬೇಕು. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರೊಡನೆ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ.

ದೌ—ನೀವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಏಕಾಕಿಗಳಾಗಿದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಪರಾಕ್ರಮವಿದ್ದರೂ ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ. ನೀವು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತರೆ ಉತ್ಸಾಹವು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗುವುದು. ನಿಮ್ಮ ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನೀವು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರೆ ಮೈಸೂರು ಉತ್ತೇಜಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಖಾ—ನಗುತ್ತಾ ಮೈಸೂರನ್ನು ಉತ್ತೇಜನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೇ ಇದಾರೆ.

ದೌ—ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇದೆಯೇನು? ಆ ದೌಲತ್ತುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಅಧೀನ. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ಈ ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಬಲೆಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಮಹಾಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಕುಳಿತಿದಾರೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲ್ಲಿದಾರೆ.

ಖಾ—ಪ್ರಿಯೆ! ದೌಲತ್! ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಆಶೆಯನ್ನು ಎಂದೋ ತೊರೆದುಬಿಟ್ಟೆ. ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವು ನನಗೂ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ. ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿರುವವಳು ನೀನು. ಇದನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವವಳೂ ನೀನು. ಆದರೆ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಈಗ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಇಂದೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮಗೇ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಖಾನನು ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆದನು. ಅಂದಿನ ದಿನವೇ ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕಂಡು ತಾನು ಮೈಸೂರಿನ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ವೀರರಮಣಿಯಾದ ಬೀಬಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಖಾನನ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಖಾನನೂ ದೌಲತ್ತಳೂ ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು.

ಯುದ್ಧ ಸನ್ನಾಹ.

ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಸೋನಾಮಹಲು ಪುನಃ ರಾಜವೈಭವದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಯಿತು. ಖಾನರವರು ಬಂದ ಸಮಾಚಾರವು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ದಿವಾರರವರು ಬಂದು ಖಾನರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಪಾಳಯಗಾರರು ಬಂದು ಭೇಟಿಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಖಾನರು ಮೈಸೂರಿನ ಯುದ್ಧದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಾಳಯಗಾರರಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಪಾಳಯಗಾರರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಖಾನನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರು ಮೈಸೂರುಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿಬರುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸೈನ್ಯದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಮಲಬಾರಿನ ಕಡೆಯಿಂದ, ಮಂಗಳೂರಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯಗಳು ಬರುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸೈನ್ಯದ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿದನು. ಈ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಇಯಜ್ ಖಾನರವರು ಕಳುಹಿಸಿದ ಪತ್ರವು ತಲುಪಿತು. ಅವರು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದರು. ಪುನಃ ಓದಿದರು. ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವಾದಂತೆಯೇ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಆ ಪತ್ರವು ಈ ಪರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಷಹಾರ್-ಷಹಾ ಸುಲ್ತಾನರವರೇ, ಮೈಸೂರಿನ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಸಂಭವವು ಬಂದಿದ್ದು ನನಗೆ ಮಹತ್ತರ ಹರ್ಷದಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಎಂದಾರೊಂದುದಿನ ನಮ್ಮಗಳ ಅದೃಷ್ಟಪರೀಕ್ಷೆಯು ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ ಆಗಬೇಕು. ಅದು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ. ಈ ಯುದ್ಧವು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸುವ ಯುದ್ಧವಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಮರಾಟರೊಡನೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನೊಡನೆ ನಾವು ಕೊನೆಮುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಪಾರವಾದ ಹಣಬೇಕು. ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನಾದರೂ ನಾನು ಒದಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ಹಣದ ಕೊರತೆಯು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ನಗರದ ಕಡೆಯ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ತರಬೇತು ಮಾಡಿಸಿ ಶತೃಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮೂರುಭಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೊಯಿತ್ತೂರಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಸೇಲಂಕಡೆಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸೈನ್ಯಗಳು ಭರದಿಂದ ಬರುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಎರಡು ಸೈನ್ಯಗಳು ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲಲಿ. ಒಂದು ಸೈನ್ಯವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗ ಇರಲಿ. ಯುದ್ಧವು ಸಿದ್ಧವಾದಂತೆಯೇ ! ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ರಣವೀಳಯವನ್ನು ಕಳಿಸಿರಿ. ಮೈಸೂರಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದುಬಾರಿ ಅವರು ನೋಡಲಿ. ನಗರವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಇತಿ ತಮ್ಮಸೇವಕ,

ಇಯಜ್ ಖಾ಼ನ್.

ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆಯೂ, ಸೇನಾನಾಯಕರೊಡನೆಯೂ ಆಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದನು. ಅವರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶತೃಗಳು ಎಷ್ಟು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಾರೆಯೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಲೇಬೇಕು. ಮೂರನೆಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮಗಾದ ಅಪಮಾನವು ಅಳಿಸಿಹೋಗಬೇಕು. ಈ ಯುದ್ಧವು ಕೊನೆಯ ಯುದ್ಧ. ನಾವು ಈಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಗೆದರೆ ಇಷ್ಟುದಿನ ತಮ್ಮ ಉಪ್ಪು ತಿಂದಿದ್ದು ವ್ಯರ್ಥ ಎಂದು ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಿಂದ ನುಡಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಶ್ಚೈಸಿದನು. ಕುಂಪಣಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ರಾಯಭಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು. ರಾಯಭಾರಿಗಳು ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಂಫಣಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಸುಲ್ತಾನರು ಮೂರುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದಾರೆಂದು ಅವರ ಶೀಮೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡ

ಬೇಕೆಂದೂ ವಾದಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ರಾಯಭಾರವು ಅಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಅವರು ಸಂಧಿಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಷರತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರೂ, ಹೈದರಾಬಾದಿನವರೂ, ತಮಗೆ ಸೇರಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮದೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಹೇಗೇ ಇರಲಿ, ಕೈಗೆ ಬಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಾವು ಬಿಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಯಭಾರದ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇಷ್ಟೆ. ಅವರಿಗೆ ರಾಜಿಯು ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೆಲ್ಲ ಆಗಿಯೇ ಇತ್ತು.

ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸರದಾರರು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಊರುಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಉತ್ತರದಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಇಸುಜ್‌ಖಾನನು ತಮ್ಮ ಗಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧವಾದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ನಗರದ ಸ್ಥಾನಗಳೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಲ ಕೋಟೆಗಳೆಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಮರಾಟರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಊರನ್ನೂ ಅವರು ಆಕ್ರಮಿಸಲಿಲ್ಲ.

ನಾನಾಫಡ್ನಾವೀಸನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಬಂತು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕೆಣಕಿದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಕೈಯೆತ್ತಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡ ಮೈಸೂರುರಾಜ್ಯದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರ ಚಾತುರ್ಯವಿರಬೇಕು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಹರಿಪಂತನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಅರುಹಿದನು.

ಹರಿಪಂತನು ಸ್ವಾಮಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನವರು ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಕತ್ತಿಕಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ನಾವು ಪದೇಪದೇ ಏಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದಾದರೊಂದುದಿನ ಅವರು ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡತಕ್ಕವರೇ.

ನಾನಾ—ಪಂತರವರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದೌಲತ್‌ರವರ ರಾಯಭಾರದ ಪ್ರಭಾವವು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ನಮಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಾಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕರಾರಾಗಿರುವುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ.

ಹರಿಪಂತ್—ಗೊತ್ತಿದೆ, ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ. ಅವರ ಸಹಾಯವು ನಮಗೆ ಏಕೆ ಬೇಕು? ಇಂಗ್ಲಿಷರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಣಗಿಸಬೇಕೆಂದಿದಾರೆ.

ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಿಂದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲು ಅವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆ ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಮಧ್ಯ ಮೈಸೂರಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅವರಿಗೆ ಮೈಸೂರನ್ನು ಹಾದುಬರುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾನಾ—ನಾವು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪಂತ—ಈಬಾರಿ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕಾದರೆ ತಾವೇ ಖುದ್ದು ಹೊರಡಬೇಕು. ಮೈಸೂರುದೇಶದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಯಜ್‌ಖಾನರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಫಡ್ನಾ—ಪಂತರವರು ಇಯಜ್‌ಖಾನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಭಯಪಡುವಂತಿದೆ.

ಪಂತ—ಭಯವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು? ಶಸ್ತ್ರಹಿಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಭಯವೆಂದರೇನು. ಕ್ಷಣವಿಧ್ವಂಸಿನಿಕಾಯೇ ಕಾಚಿಂತಾ ಮರಣೇರಣೆ ಆದರೆ,

ಫಡ್ನಾ—ನಗುತ್ತಾ, ಆದರೇನು?

ಪಂತ—ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ಪಾಳಯಗಾರರ ದಂಡು. ಹಿಂದೂ ಜನರ ಸೈನ್ಯ. ಆ ಹಿಂದೂದಂಡಿನೊಡನೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಮರಾಟರು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದೇ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧೆಯವರು.

ನಾನಾ—ಆ ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಪಂತರು ಭಯಪಡುವರೇನು? ಭಯವಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲ. ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕಡಾಕಡಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಫಡ್ನಾ—ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆ ರಾಣಿಯವರುಗಳ ನೇತ್ರಬಾಣಗಳು ಬಿದ್ದರೆ ಪಂತರವರು ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರಂತೆ ಶಸ್ತ್ರಸನ್ಯಾಸ ಮಾಡೋಣಾಗುತ್ತದೇನು.

ಪಂತ—ಕೋಪದಿಂದ ಆ ರಾಣಿಯವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ತಾವೇ ದಯಮಾಡಿಸಬಹುದು.

ಫ—ನಾನೇ ಹೋದರೆ.

ತಾವೇ ಹೋದರೆ, ಲೋಕವು ನಗುತ್ತದೆ. ಜಯಾಪಜಯಗಳು ಯಾರಿಗೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ. ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸೋತು ಹೋದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಕಳಂಕ. ಗೆದ್ದರೆ ಹೆಂಗಸ ರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು ಎಂಬ ಅಪಖ್ಯಾತಿ.

ಸರಿ, ಪಂತರವರೇ, ದೌಲತ್‌ರವರ ರಾಯಭಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಯವಾದಂತೆಯೇ, ಆದರೆ ರಾಜನೀತಿಯು ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆಯೋ ನೋಡೋಣ ಸಂದ ರ್ಭವು ಹೇಗೆ ಬಂದರೆ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈ ಯುಕ್ತಿಯು ಪಂತ ರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿತು. ಮರಾಟರಸೈನ್ಯವೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಮಾಡಿ ಹೊರಟಿತು.

ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹವು ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ಏನೋ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಹೊಸ ಹುರುಪು. ಎಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರ ಡುವವರೇ ! ಸುಲ್ತಾನರು ಬ್ರಂಹ್ಮಾಂಡವಾದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ನಗರದಿಂದ ಅಪಾರವಾದ ಹಣವು ಬಂದಿತ್ತು. ಹಣಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಕುಂದಿಲ್ಲ. ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವು ಸಿದ್ಧ. ಯುದ್ಧವು ಪೂರೈಸಿದಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ರಾಮೇಶ್ವರದ ವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ. ಜಯಶೀಲರಾದ ಸೇನಾಧಿಗತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಶಾಲ್ಯ ದಲ್ಲಿ, ಕೊಯಮತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಚನಾಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ, ಮಲ ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನವಾಬರುಗಳಾಗಬಹುದೆಂಬ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ! ಇಂಥಾ ಮಹ ದುತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಸೇನಾಪ್ರವಾಹವು ಕೊಯಮತ್ತೂರುಕಡೆ, ಮದ್ರಾಸಿನಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿತು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಜಯದಮೇಲೆಜಯದ ಸುದ್ದಿಗಳೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಕುಂಪಣಿಯವರಿಗೂ ಈ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ತಲಪಿತು. ಅವರು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರಿನಕಡೆ ಹೊರಟರು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡ ಬೇಕೆಂದೂ, ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಆಮರಣಾಂತ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಡಬೇಕೆಂದೂ ಹಠ ತೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಯುದ್ಧ ವಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಬಹಳ ಸಿದ್ಧತೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದೂ. ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಚಾರ ಬಂದಿತ್ತು ! ಪೇಷ್ವೆ

ಯವರಿಗೂ, ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮರವರಿಗೂ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರವರೇ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಎತ್ತಿದಾರೆಂದೂ, ತಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಮೈಸೂರಿನಮೇಲೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ದಂಡನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೊರಟರು.

ಮೈಸೂರಿನ ಸೇನಾನಾಯಕರು ವಾಣಿಯಂಬಾಡಿ, ವೇಲೂರವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಕುಂಪಣಿಯದಂಡು ಮದ್ರಾಸಿನಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿತು. ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಟಗಳೇನೋ ನಡೆದವು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ದೊಡ್ಡಯುದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನ ದಂಡು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರರು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಾಚಾರಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಳೆ ಇಲ್ಲ.

ಸುಲ್ತಾನನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆಯು ಮೂಡಿತು. ಆಲೋಚಿಸ ತೊಡಗಿದನು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮೀರ್‌ಸಾಧಕನು ಬಂದನು. ಮೀರ್‌ಸಾಧಕನಿಗೆ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿದ್ದ ಸಲಿಗೆಯು ಈಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹಳೆಯಸ್ನೇಹದಮೇಲೆ ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯದ ವಿಚಾರ ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹಗುರವಾದ ವಿಚಾರ. ರಾಜ್ಯವು ಇದ್ದರೇನು? ಹೋದರೇನು? ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಕ್ರಮಗಳೊಂದೂ ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಕುಂಪಣಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಕೂಡದೆಂಬೇ ಅವನ ಸಿದ್ಧಾಂತ! ಸದಾ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ರಣೋತ್ಸಾಹಿಯಾದ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಇದು ಹೇಗೆತಾನೇ 'ಸರಿಹೋಗಬೇಕು. ಮೀರ್‌ಸಾಧಕನು ಸುಲ್ತಾನನ ಮನವರಿತು ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದನು.

ಖಾವಂದರವರೇ! ಇಂದು ತಮ್ಮ ಚಿತ್ತವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಚಿಂತಾಮಗ್ನವಾಗಿರುವುದೇಕೆ?

ಸುಲ್ತಾನರು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬಿರುಗಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹುಜೂರು — ಯುದ್ಧವು ದಿನದಿನವೂ ಹತ್ತಿರಬರುತ್ತಿದೆ.

ಹೌದು! ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಯುದ್ಧವಲ್ಲ! ಭಯಂಕರ ಘೋರಯುದ್ಧ! ನೀನು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲರಿಯದ ಹೇಡಿ! ಗುಂಡಿನ ಶಬ್ದವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದ ಹೆಣ್ಣು ಹೃದಯ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡು, ಇಂದೇ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಿಬಿಡು.

ಹುಜೂರು-ನಾನೇಕೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ನಾನು ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಏನಾದರೂ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿರಿ!

ನೀನು ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಏನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ಮೀರ್ ಸಾದಕ್!

ಖಾವಿಂದ! ನನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ನಾನು ಶತೃಗಳ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮರಾಟರಿಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ವಿರೋಧವನ್ನು ತಂದಿಕ್ಕುತ್ತೇನೆ. ಹೇಗಾದರೂ ತಂತ್ರದಿಂದ ಕುಂಫಣಿಯವರು ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಒಳ್ಳೆಯದು ಹೋಗು! ಮರಾಟರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಹುಷಾರಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರ ಸಹವಾಸ ಹಾವಿನ ಸಹವಾಸದಂತೆ, ನೀನು ಅವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡರೆ, ಸಾಯಲೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಎಡೆಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಎಚ್ಚರಿಕೆ?

ಜಹಾಪನಾ! ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವೃಥಾ ಜಂಭಕೊಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ಮರಾಟರಾದರೇನು? ಇಂಗ್ಲೀಷರೇ ಆದರೇನು. ಒಂದುಬಾರಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೋಸಮಾಡಬಲ್ಲೆ! ಆದರ ಸುಳಿವು ಯಾರಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ದೇವರು ನನಗೆ

ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವ ವರ! ಸಂತೋಷ! ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನು ತೋರು! ಆದರೆ ಇಂತಹ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಜಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಜಯವಾಗಬೇಕು.

ಹುಜೂರು! ಮಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕು. ನನ್ನದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಪಾರ ಸೈನ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾದ ಸೇನಾನಾಯಕರಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತು ಇದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಗಳು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ವೇದ್ಯವಿರಬಹುದು! ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ನಾನೂ ಅದನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ತಂತ್ರವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಣಕೌಶಲವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿದೇನೆ. ಶತೃಗಳು ಮುಂದೆಮುಂದೆ ಬಂದರೆ - ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಗಳು ಶತೃಸೈನ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಇದೆ. ಹಿಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ - ಮುಂದುಗಡೆ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ ಮಧ್ಯೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸೈನ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡರೆ—ನಾವು ಅವರನ್ನು ಹುಟ್ಟಡಗಿಸಿಬಿಡಬಹುದು! ಈ ರಣವ್ಯೂಹಕೌಶಲವು ಅಮೋಘವಾದುದೇ ಹೌದು! ಆದರೆ ನಮ್ಮವರೇ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆಲೋಚನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ.

ಬೇಕೂಫ್! ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕುತಂತ್ರಿ, ಮಸಲತ್ತುಗಾರ! ನೀಚಬುದ್ಧಿಯವ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನೀನೇ ಉತ್ತರ ಹೇಳು.

ಖಾವಿಂದ್! ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾನೇ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಖಾವಂದರವರೇ! ನಾನು ಹೋಗುವ ಕಾರ್ಯವು ಅಸಾಧ್ಯ ಸಾಹಸ! ಬದುಕಿಬರುತ್ತೇನೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ಸಂಶಯ! ನಾನು ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಾಗ ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಎರಡು ಮಾತನಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಆಶೆ! ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಹೇಳು! ಮೀರ್‌ಸಾದಕ್! ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಹುಜೂರು! ನಾನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತ! ನಾನೆಷ್ಟೋ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೀರಿ, ಈಚಿಗೆ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರ ಸಹವಾಸವು ತಮಗೆ ಬೆಳೆದುಬೆಳೆದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಹಿತವಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ತಮಗೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ದುಃಖವು ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಬಂದಿದೆ. ಆತ್ಮಹತ್ಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೋಸಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಹೇಡಿಯ ಕೆಲಸವೆಂದು ಅಂತರಾತ್ಮವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈಗ ಶತೃಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಅದ್ಭುತಸಾಹಸಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಣಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದೇನೆ.

ನೀನು ಹುಚ್ಚ! ಭಾವನಾತರಂಗಗಳಿಂದ ಭ್ರಾಂತನಾಗಿದೀಯೆ! ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ನಿನಗೇನು ಅಪಕಾರಮಾಡಿದರು.

ಖಾವಿಂದ್! ಅವರ ಮಾತನಾಡಲು ನನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ! ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ! ಅವರ ಹೆಸರೆತ್ತುವುದಕ್ಕೂ ನನಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಿ ಈ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರುವವರು. ಆದರೆ, ಅವರಿಗೆ ನನ್ನಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ದ್ವೇಷವಿದೆ.

ದ್ವೇಷವೇಕೆ ?

ನಗರದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಾರಣಕರ್ತನೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದಿದಾರೆ.

ನೀನು ಹೇಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತ?

ಹುಜೂರು! ತಮ್ಮ ಪ್ರಣಯಪತ್ರವನ್ನು ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೇ ಮೊದಲು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಕೊಂಡುಹೋದವನು.

ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ದೋಷವೇನಿದೆ. ಅಂದು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ನೀನು ಕೊಂಡುಹೋಗದಿದ್ದರೂ, ನಾನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲರು

ಹುಜೂರು! ನಾನೊಂದು ಅಂತರಂಗದ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದೀರಿ! ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿದ್ದೀರಿ! ಉತ್ತೇಜಿತರಾಗಿದ್ದೀರಿ! ಇದಕ್ಕೊಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನಾನೊಬ್ಬನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಕೊಡಗಿನ ವಿಜಯೋತ್ಸವದಿಂದೀಚೆಗೆ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ತಮ್ಮನ್ನು ವರಿಸಿದಾರೆಂದು ನಾನು ಊಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ವಿವಾಹವೇ ಆಗಿವೆಯೆಂದು ನಂಬಿದೇನೆ.

ಸುಲ್ತಾನ್—ದೀರ್ಘನಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೀರ್‌ಸಾದಕ್ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸು! ಅದೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು! ದೇವರ ಇಷ್ಟವು ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರುಕ್ತವಾಗಿರುವಂತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಸಂದೇಹಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಂದೇಹವು ನನಗಿದೆ. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಇಯಜ್‌ಖಾನರನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು! ಮೀರ್‌ಸಾದಕ್! ಆ ದೌಲತ್ತಳು ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಹತ್ತರವಾದ ಶಕ್ತಿ ಅವಳದು. ದೌಲತ್ತಳು ಮೈಸೂರಿನ ಅಧಿಷ್ಠಾತ್ರಿಯಾಗುವಳು, ಅವಳ ಹೃದಯವು ಅಮೃತದಂತಹುದು, ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ದೌಲತ್ತಳ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಹೋಗು, ಇನ್ನು ಹೊರಟುಹೋಗು, ನನ್ನನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗು, ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಒಂದುಕ್ಷಣ ಮರೆತು ಈ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಂದುಕಡೆಗಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸುಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಮೀರ್‌ಸಾದಕನು ನೆಲಮುಟ್ಟಿ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ದೌಲತ್! ನೀನು ಎಂತಹ ರಮಣಿ, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಎಂಥಾ ತೇಜೋಮಯವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ನಿನ್ನ ಮಂದಹಾಸವು ಎಂತಹ ಮನೋಹರವಾದುದು, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಹೇಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹುಚ್ಚನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವೆ, ಇಯಜ್‌ಖಾನನಿಗೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿರುವೆ, ನೀನು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಮೋಸಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ, ಇಲ್ಲ, ನಾವೇ ನಿನ್ನ ಮೋಹದ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಿದೇವೆ. ನೀನು ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟಗಳು ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನೀನು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಚತುರೆ ಶೃಂಗಾರದಲ್ಲಿ ಚತುರೆ, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಚತುರೆ, ಯುದ್ಧವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಚತುರೆ, ಆ ಭಗವಂತನು ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ತೋರಿವಾನೆ. ತಪ್ಪು ನಿನ್ನದಲ್ಲ, ನನ್ನದೂ ಅಲ್ಲ, ಅದು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ತಪ್ಪು, ಅವರು ಅಂದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನನಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸುಲ್ತಾನೀರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಅದು ಮಿಗಿಲಾದ ವರಪ್ರದಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ, ದೌಲತ್ತಳು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಆದರೇನು ಅದಕ್ಕೂ ಕಾಲವುಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಯುದ್ಧವು ಪೂರೈಸುತ್ತಲೇ ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲೇಬೇಕು. ಇದೇನು? ಈ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಭಗವಂತನನ್ನು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದಂತಾಗಿದೆ, ಹೌದು ಅವಳು ಅಂತಹದೇವೀ ಮೂರ್ತಿ, ಎಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯ, ಎಂತಹ ಬುದ್ಧಿ, ಅದೆಂತಹ ತೇಜಸ್ಸು, ನಿಜವಾಗಿ ಈ ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತದ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗುವ ಹೆಣ್ಣೇ ಅವಳು, ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು, ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮತರಂಗಗಳು ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಿದ್ದುವು, ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಂದೆ ದೌಲತ್ತಳು ಬಂದು ನಿಂತಂತೆ ಆಗಿತ್ತು, ಥಟ್ಟನೆ ಯುದ್ಧದ ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂತು, ಈ ಯುದ್ಧವು ದೌಲತ್ತಿಳಿಗಾಗಿ, ಈ ರಾಜ್ಯವು ದೌಲತ್ತಿಳಿಗಾಗಿ, ನಾನು

ದೌಲತ್ತಳಿಗಾಗಿ, ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ದೌಲತ್ತಳಿಗಾಗಿ, ದೌಲತ್ತಳೇ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವ ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು,

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೇವಕನು ಬಂದು ಮುಜರೆ ಮಾಡಿದನು, ಖಾವಿಂದ್ ಶತೃಗಳ ಪಾಳಯದಿಂದ ಗುಪ್ತಚಾರರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಅರಿಕೆಮಾಡಿದನು, ಅವರನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರತರುವಂತೆ ಸುಲ್ತಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು, ಗುಪ್ತಚಾರರು ಬಂದು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು, ಸುಲ್ತಾನನು ಮುಗುಳುನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು ಅವರ ಕ್ಷೇಮಲಾಭವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು ಅವರನ್ನು ಆಸನದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದನು, ಅನಂತರ ವಿಶೇಷಸಮಾಚಾರವೇನೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದನು. ಗೂಢಚಾರರು ಹುಜೂರು ಶತೃಪಾಳಯದ ಸಮಾಚಾರವು ಅಷ್ಟು ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿಲ್ಲ, ನಾವುಗಳು ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಶತೃಪಾಳಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿ ಎರಡು ತಿಂಗುಗಳಾದುವು, ಅಲ್ಲಿ ನಾರಣಪ್ಪನು ಉಪ್ಪುಕಡಲೆ, ಹುರಿದವಲಕ್ಕಿ ಮಾರುವವನು. ನಾನು ಜೋತಿಷವನ್ನು ಹೇಳುವವನು. ಕುಂಪಣಿಯ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಖುಷಿಯಿಂದ ಇದಾರೆ, ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇದಾರೆ, ಒಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಸೋಲಾಗಲಿಲ್ಲ, ಅವರು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದಾರೆ. ಈಬಾರಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಸೈನಿಕರಿದಾರೆ, ಮಲಬಾರಿಗಳಿದಾರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳಿದಾರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಯಭಾರಿಗಳಿದಾರೆ, ಆಸೈನ್ಯವು ಬೇಗಬೇಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಒಳ್ಳೆಯದು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯುವರಿಗೆ ಜಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸರ್ಕಾರೀ ಸುದ್ದಿಗಳು ಬಂದಿವೆಯಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೇನು ಹೇಳುವಿರಿ, ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಪ್ರಭು, ಒಂದೊಂದುವೇಳೆ ಮಧ್ಯೆಮಧ್ಯೆ ನಮ್ಮವರು ಬಲವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದಾರೆ, ಅದು ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರು ಧಣಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ

ಭಕ್ತಿ, ಕುಂಫಣಿಯ ಸೈನ್ಯವು ಆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗ ದಿಂದ ಮುಂದೆಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ ನಮ್ಮ ಫೌಜುದಾರರುಗಳು ಅತ್ತಕಡೆ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಪುನಃ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ಹಿಂದುಗಡೆಯಿಂದ ಬಂದು ಶತ್ರುಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಬಹುದು.

ಖಾವಿಂದ್ ಅದು ಭ್ರಾಂತಿ ಶತ್ರುಗಳು ನೂರಾರು ಮೈಲಿಗಳು ಮುಂದುವರಿದು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದುಬಾರಿಯಾದರೂ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಗಳು ಹಿಂದಿಸಿಂದ ಬಂದು ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮುತ್ತಲಿಲ್ಲ.

ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಗಳು ಏನಾದುವು? ಸುಲ್ತಾನೀ ಸೈನ್ಯ ವೆಲ್ಲವೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ತಿರೋಗಮನ ಮಾಡಿ ರಾಜಧಾನಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿದ್ದನು, ಅನಂತರ ರಾಮ ಣ್ಣನಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿಸಿನೋಡಿ, ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು? ತಪ್ಪು ಎಲ್ಲಿದೆ?

ಖಾವಂದರವರೇ ಮಾಫ್‌ಮಾಡಬೇಕು ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಯವೇಕೆ? ಹೇಳಿರಿ! ಗೂಢಚಾರರ ಕೆಲಸವೇ ಅದು. ನೀವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಹದಿನಾರಾಣೆ ಕೂಡ ಸತ್ಯವೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ'

ರಾಮಣ್ಣ—ಖಾವಂದರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುವುದೇನೋ ನಿಜ! ಈಗ ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಷ್ಟು ಸತ್ಯವೆಂದು **ನಂಬೋಣ** ವಾಗಲಿ! ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಎಂತಹುದೆಂದು ನಮಗೆ **ಗೊತ್ತು!**

ನಾವು ಹೇಳುವುದು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ನಿಜವೆಂದು ತೋರಲಿ, ಸುಳ್ಳೇ ಎಂದು ಸಾಬೀತಾಗಲಿ. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಹೇಗೋ ಹೊರಪಟ್ಟು ಯಾವನೋ ನಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆಂದು ನಾವು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೂ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡಕೂಡದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದೇವೆ.

ಅಂತಹ ವಿಷಯವೇನು? ಏನಾದರೂ ಪಿತೂರಿ ನಡೆದಿದೆಯೇ?

ಹೌದು! ಪಿತೂರಿ! ಭಯಂಕರವಾದ ಪಿತೂರಿ! ಉಪ್ಪುಂಡ ಮನೆಗೆ ದ್ರೋಹವೆಣಿಸಿರುವ ಪಿತೂರಿ!

ರಾಮಣ್ಣ—ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಸರದಾರರು ಯಾರಾದರೂ ಈ ಪಿತೂರಿಯನ್ನು ನಡಸಿದಾರೆಯೇ?

ಛೆ! ಛೆ! ಎಲ್ಲರೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸರದಾರರು! ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಆಪ್ತರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸೇನಾನಾಯಕರುಗಳು! ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲಿ ಸೋಲಲಿ ಕುಂಫಣಿಯವರು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕುಂಫಣಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ ಬರದುಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ. ಹೈದರಲ್ಲೀಖಾನ್ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರಂತೆ ನಾವೂ ನವಾಬರಾಗಬಾರದೇಕೆ? ಎಂದು ಅವರು ದುರಾಶೆಪಟ್ಟಿದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿದೆ ನಮ್ಮ ಸೋಲಿನ ಗುಟ್ಟು! ಹುಜೂರು. ಮಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕು ಇನ್ನು ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವು ಮೇಲುಗೋಟೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸತ್ಯ! ತಾವು ಇದನ್ನು ನಂಬಬೇಕು.

ನೀವು ಹೇಳುವುದು ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಸಮಾಚಾರ. ನಾವು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸುಳ್ಳಾದರೆ—

ನಮ್ಮನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸಬಹುದು.

ಗೂಢಚಾರರಿಬ್ಬರೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು! ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟೀರಿ! ಇದು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಹೊರಗೆ ಬಂದರೆ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹುಕ್ಕುಂ! ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಇದು ನಿಜವಿರಬಹುದೇ! ನಿಜವೇ ಇರಬೇಕು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಾತು ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆಹಾ! ಈ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ಎಂತಹ ನೀಚರು. ಈಗ ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನನು ಇದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭಯಭ್ರಾಂತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ! ಭಯವಿಲ್ಲ! ರಾಜಧಾನಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಯುದ್ಧವಾಗಲಿ! ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಸಿದ್ಧತೆ ಇದೆ. ಇಯಜ್‌ಖಾನರನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಈಗ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕರಸಬೇಕು. ನಾನು ಅವರು ಇಬ್ಬರೇ ಈ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸರ್ವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಬಲ್ಲೆವು ಎಂದು ಘಟ್ಟಿಮಾಡಿದನು. ಪುನಃ ಗೂಢಚಾರರನ್ನು ಕರಸಿದನು. ರಾಮಣ್ಣ ಮತ್ತು ನಾರಣಪ್ಪ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಬಂದು ನಿಂತರು.

ಸುಲ್ತಾನ್—ನೋಡಿರಿ! ಜೋಯಿಸರೆ! ನೀವು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವುದೇ ಮೇಲು. ನೀವುಗಳು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ. ಈ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ. ನಾವು ಒಂದು ಗುಪ್ತ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಲಪಿಸಿರಿ! ಹೇಗಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಹುಜೂರಿನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾಪಾಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸೋನಾಮಹಲಿನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ

ದೌಲತ್ತ್ರಳು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಲಾಸಮಯಿ! ರಾಗಮಯಿ! ರಸಮಯಿ! ಉತ್ಸಾಹಮಯಿ! ಭಗವಂತನ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಅಂತಹ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ವವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದವರಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದು. ಲಕ್ಷಕ್ಕೊಂದು. ಕೋಟಿಗೊಂದು. ದೌಲತ್ತಳಂತಹ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ರತ್ನಕ್ಕೆ ಸಕಲ ಕಲೆಗಳ ಕುಂದಣವನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಆ ಜೀವಕಮಲಗಳನ್ನು ಈ ಜಗತ್ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟು ಆ ಆನಂದವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ರತ್ನಗಳನ್ನು ನನ್ನದು ನನ್ನದು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವರು ಕೆಲವರು, ನನಗೆ ಬೇಕು ನನಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುವವರು ಹಲವರು. ಅದನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಎಂದು ಧರಿಸುವವರು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು. ನಿಜವಾಗಿ ಆ ಸಂತೋಷವನ್ನನುಭವಿಸುವವನು ಆ ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಪುರಾಣಕವಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ತಾನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು ಎಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದೌಲತ್ತಳಂತಹ ಜಗನ್ಮೋಹನ ಸ್ವರೂಪವು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ! ಆ ರೂಪಸೌಭಾಗ್ಯವು ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಆಗಾಗ ಮಾರುತನು ತಂದೊಡ್ಡಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪುಷ್ಪಸೌರಭದಂತೆ! ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಮಾಯವಾಗುವ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ! ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಕಂಡ ದಿವ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಂತೆ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುವುದು ಹೇಗೆ? ಆ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಣಿಸುವುದು ಹೇಗೆ! ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಜೀವರತ್ನಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು

ಕವಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದಾನೆ. ನನಗೆ ಅಂತಹ ದಿವ್ಯಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ! ಕಾಳಿದಾಸನು ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದಾನೆ. ಭಾಸನು ವಾಸವದತ್ತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಾನೆ. ಬಾಣಭಟ್ಟನು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದಾನೆ. ಜಯದೇವನು ರಾಧೆಯನ್ನು ಎರಕಹೊಯ್ದಿದಾನೆ. ಮಾಘಕವಿಯು ನೂರಾರು ಅಮೃತಪುತ್ಥಳಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿದೆ ಆ ವರ್ಣನಾಚಮತ್ಕಾರ. ನಮ್ಮಂತಹ ಕತೆಗಾರರಿಗೇಕೆ ಆ ಹಂಬಲ! ನಾವು ಕತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸೋಣ.

ಸೋನಾಮಹಲಿನ ಮೇಲು ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಡಪಾರ್ಶ್ವದ ಕೋಣೆ ದೌಲತ್ತಳ ಅಂತಃಪುರ! ಆ ಕೋಣೆಗೆ ಕೇಸರೀಬಣ್ಣದ ರತ್ನಕಂಬಳಿಯು ಹಾಸಿದೆ. ಗೋಡೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಎಳೆಗೆಂಪುಬಣ್ಣ. ಮೇಲುಗಡೆ ಚಿನ್ನದ ಪರಕುಗಳಿಂದ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಹುವ್ವಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಪಿತಾನ. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲಿನಿಂದ ತೂಗುಹಾಕಿದ ಕಂದೀಲು ದೀಪಗಳು. ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೂ ವಾತಾಯನಗಳಿಗೂ ತೆಳುವಾದ ಕಲಾಪತ್ತಿನ ಪರದೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಗೋಡೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಣಿಮಾಡಿಟ್ಟ ರಜತಪೀಠಗಳು. ಆ ರಜತಪೀಠಗಳ ಮುಂದುಗಡೆ ಗಂಧದ ಮರದ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ಕಾಲುಮಣೆಗಳು. ಆ ಕಾಲುಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಣಪುತ್ಥಳಿಗಳು. ಪುತ್ಥಳಿಗಳ ಮುಕುಳಿತ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಛಗಳು, ಇಂತಹ ಭವ್ಯವಾದ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ರಮಣೀಯವಾದ ದಂತದ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ಪರ್ಯಂಕ. ಆ ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಹಂಸತೂಲಕಾತಲ್ಪ. ಕುತ್ತಣಿಯ ದಿಂಬುಗಳು. ಆ ದಿಂಬುಗಳ ಮೇಲೆ ದೌಲತ್ತಳು ಅರ್ಧಶಾಯಿತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಚಂದ್ರಗಾವಿಬಣ್ಣದ ಶೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ರೇಶಿಮೆಯ ಕುಪ್ಪಸವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆ ಕಂಚುಕವು ದೌಲತ್ತಳ ಬಿಳಿಯ ಕಂಠವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರುತ್ತಾ ಬಿಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಹಾರವು ರಂಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ

ನೇರಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂತಹ ನೀಲಮಣಿಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಿಚ್ಚಿದ ಕಚವು ಮೈಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ದೌಲತ್ತಳು ದಿಂಬಿನಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಕೈ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನೊರಗಿಸಿ ಆಲೋಚನಾಮಗ್ನಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುತ್ತಾ ಆ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಶಾಯಿತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಕಂಡನು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ದೌಲತ್ತಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿದು ಪರ್ಯಂಕದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿನಿಂತನು. ದೌಲತ್ತಳ ದೃಷ್ಟಿಯು ಖಾನನ ಕಡೆ ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲ! ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ದೌಲತ್ತಳ ಭುಜವನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ತಟ್ಟಿದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಜಗ್ಗನೆದ್ದಳು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಖಾನನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕಳು.

ರಾಣಿಯವರು ಇಷ್ಟೊಂದು ಯೋಚನಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿರುವುದೇತಕ್ಕೆ?

ಏತಕ್ಕೆ! ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಯುದ್ಧದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಈದಿನ ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಗೂಢಚಾರರು ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆ?

ತಿಳಿಸಿದರು! ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ! ಸರಿ! ಮತ್ತೇನುಬೇಕು.

ಈಗ ಯುದ್ಧವು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವು ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಕುಂಪಣಿಯವರ ಬಂದಿಗಳಾಗಿ ಆಮರಣಾಂತ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತೆ.

ಖಾನನು—ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು ವೀರರಮಣಿಯಾದ ನೀನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಭಯಪಡುವ ಹೆಂಗಸೆಂದು ನಾನೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ!

ದೌಲತ್! ಯುದ್ಧಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನರಿಯೆಯಾ ನೀನು! ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸೈನ್ಯವಿದೆ. ಎಷ್ಟು ತೋಪುಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ನಗರದ ಸೈನ್ಯದ ಬಲವೆಷ್ಟು? ಯುದ್ಧವು ಆರಣಿಯಲ್ಲಿ ಆದರೇನು? ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆದರೇನು? ಕುಂಪಣಿಯುವರ ಸೈನ್ಯ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ಅರ್ಧದಷ್ಟಿಲ್ಲ! ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೆಂದು ಕುಂಪಣಿಯುವರು ಆಶೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದಾರೆ. ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ! ಬಂದರೂ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಂತರು ಈಬಾರಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆಯುಲ್ಲ.

ದೌಲತ್ತಳು ನಗುತ್ತಾ—ನಿಮ್ಮ ಆಕಾಶಪುರಾಣವೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ನೀವು ಎಲ್ಲಿ? ನಿಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲಿ? ರಾಜಧಾನಿಯಿರುವುವೆಲ್ಲಿ? ಯುದ್ಧವೆಲ್ಲಿ ನನಗೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾಣಿಯುವರೇ! ಇದೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ರಾಜಧಾನಿಯ ಗೂಢಚಾರರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಮುಂಚೆಯೇ ನಮ್ಮ ಗೂಢಚಾರರು ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಗಳು ರಾಜಧಾನಿಯಕಡೆ ಹೊರಟು ಹತ್ತು ದಿನಗಳಾಯಿತು. ನಾವು ಒಳಮಾರ್ಗದಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಆ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತೇವೆ.

ದೌ—ಖಾನರವರೇ, ಸುಲ್ತಾನರವರು ನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಏನೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.

ದೌಲತ್! ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವ! ನಿನ್ನ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವು ಸುಲ್ತಾನರಮೇಲಿರುವಾಗ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಭಯವೆಂದರೇನು?

ದೌಲತ್ತಳು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ—ಖಾನರವರೇ! ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವೆಂದರೇನು? ತಮ್ಮ ಭುಜಬಲಪರಾಕ್ರಮ, ಸುಲ್ತಾನೀ

ರಾಜ್ಯವು ಉಳಿಯುವುದು ಅಳಿಯುವುದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, ಆದರೂ ನನಗೇಕೋ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಅಳುಕುತ್ತದೆ.

ದೌಲತ್, ಅಳುಕುವುದೇಕೆ? ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಜಯವಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ, ನಾನು ಮಹತ್ತರವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದೇನೆ.

ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿದವಳು ನೀನು, ಇಂಥದೊಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧವಾಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವಿತ್ತು. ಈ ಯುದ್ಧವಾಗದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಯುದ್ಧವು ನಮಗೀಗ ಸಂಭವಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಂತೋಷಕರವಾದುದು ನನಗೆ ಬೇರಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನಾಳಿಯದಿನ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದೇನೆ. ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ.

ಖಾನರವರೇ! ತಾವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟುದು ಬಲು ಆನಂದದ ಸುದ್ದಿ. ನಮಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗುವುದೆಂದರೇನು? ನಾನು ರಾಧಾರಾಣಿಯು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವವರು, ನಾವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೇವೆ.

ದೌಲತ್—ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದೆಂದರೇನು? ಈ ಯುದ್ಧವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯಾ?

ಖಾನರವರೇ! ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಯುದ್ಧವೆಂದು ನಾನು ಬಗೆದಿಲ್ಲ, ಸಾಮಾನ್ಯಯುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಷ್ಟು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಮಹಾಯುದ್ಧವೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಲು ಇಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇರುವುದು. ಈ

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಉಳಿಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ ಅಳಿಯಬೇಕು, ನೀವೂ ಸುಲ್ತಾನರವರೂ ಎಷ್ಟು ಪೌರುಷದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಲ್ಲಿರೋ ನಾನೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು. ನಾನು ಬದುಕಿರುವುದೇ ಈ ಕಡೆಯ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿರುವುದೇ ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ. ನಾನು ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದೇನೆ. ಆ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆಷ್ಟು ಮನನೋಯಿಸಿದೇನೆ. ಅದೆಲ್ಲವೂ ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ನೀವು ಇಷ್ಟುದಿವಸ ವನವಾಸವಮಾಡಿದ್ದು ನನ್ನ ಈ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲವೆ ? ಈ ನಗರದ ಮಹಾಸೈನ್ಯವು ಜೀವದಮೇಲೆ ಹಂಗು ತೊರೆದು ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವುದು ನನ್ನ ಉದ್ರೇಕದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೆ ? ನಾನು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕಡೆಯ ರಕ್ತಬಿಂದುವಿರುವವರೆಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರು, ನನ್ನನ್ನು ಈ ಯುದ್ಧದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲಾರಿರಿ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲವೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಫರಂಗಿಯವರು ನೋಡಲಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಲಿ ಈ ನವಾಬರ ಮಗಳು ಎಂತಹ ಭೈರವಿ ಎಂಬುದನ್ನು.

ಖಾನನು ನಗುತ್ತಾ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ಇಷ್ಟು ಉದ್ರೇಕಗೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನೀವು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬಲ, ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬಹುದು. ನಾನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಆ ವಿಜಯಕೀರ್ತಿಯು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿಗೇ ಬರಲಿ.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಬಲುಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಮರುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಖಾನನೂ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.

ವಿಚಿತ್ರ ಗೂಢಚಾರರು.

ಮೇಲುಗೋಟೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಂಫಣಿಯವರ ದಂಡುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಪಾಳಯವು ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಳು ಮೈಲಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಆರು ಮೈಲಿಗಳು ಈ ಪಾಳಯವು ಅಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಒಳಗಡೆ ಸಾವಿರಾರು ಗುಡಾರಗಳು. ಒಳಗಡೆ ಫಿರಂಗಿ ಸೈನಿಕರು, ದೇಶೀ ಸೈನಿಕರು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಿಡದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದಾರೆ. ಶಿಬಿರದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸರದಾರರ ವಿಶಾಲವಾದ ಗುಡಾರಗಳು. ಆ ಗುಡಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬಾವುಟಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಪಾಳಯದ ಹೊರವಳಯದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಶಿಪಾಯಿಗಳು ಸುತ್ತುವರಿಯುತ್ತಾ ಪಹರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದಾರೆ. ಶಿಬಿರದ ಹೊರಗಡೆ ಅಂಗಡಿಗಳು, ಪಾನಗೃಹಗಳು, ಮಿಠಾಯಿ ಅಂಗಡಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಜಗಜಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸೈನಿಕರು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಿಂದುಂಡು ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಟಪಾಟದವರು ತಮ್ಮ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿ ಕಾಸು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದಾರೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ದೇಶದ ದೊಂಬರಾಟದ ಗುಂಪೊಂದು ದೂರದಲ್ಲಿ ಗಣೆಕಟ್ಟಿ ಸಾಹಸವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕರು ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದು ಆ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದಾರೆ. ಆಟವು ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನರ್ತಕಿಯೊಬ್ಬಳು ದೊಂಬರ ಗುಡಾರದಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಂದಳು. ಎಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಅವಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿತು, ಅಮೋಘವಾದ ನರ್ತನ! ಬಿಳಿಯ ಶೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟು ವೀರ ಕಚ್ಚೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಾಳೆ. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ರೇಶಿಮೆಯ ಕಂಚುಕವು ಎದೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಯುತ್ತಿದೆ. ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ನಡುಕಟ್ಟು ಕಟಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನವಿಲುಗರಿ

ಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಿರೀಟ. ಕೇಶದಾಮವು ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮುತ್ತುಗಳ ಶರಡು ಕಂಠವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮುಂಗೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹವಳದ ಕರಬಂಧ. ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪದಕಗಳಿಂದ ಪೋಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಹುಬಂಧ. ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಜ್ಜೆಗಳ ಕಿಂಕಿಣಿ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಂಜರಿ. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು. ಗೋರಂಟಿಯ ಬಣ್ಣದಿಂದ ರಂಜಿಸುವ ಹಸ್ತ ಪಾದಗಳು. ಉಜ್ವಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಕುಣಿಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಂದ ಆ ನರ್ತಕಿಯ ಆ ಚಂಚಲ ನೇತ್ರಗಳು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆ ಕುಣತವನ್ನು ನೋಡಿ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಮೈಮರತಿದಾರೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ನರ್ತಕಿಯು ಒಂದು ಹೂಜಿಯನ್ನು ಅಂಗೈಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಣಿಯತೊಡಗಿದಳು. ಆ ಹೂಜಿಯು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೆಂಡಿನಂತೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಹೂಜಿಯು ಭಾರವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ? ಏನಿದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕುತೂಹಲಾವಿಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರು. ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಸೈನಿಕರು ಅವಳ ಮೇಲೆ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ನರ್ತಕಿಯು ಒಂದೇ ಒಂದು ಚರಣವನ್ನು ಹಾಡಿದಳು.

ಮಧು ಮಧುಕರ ಮನಕಿದು ಸುಖಕರ
ಮಧುವನೀಡುವೆ............

ಈ ಚರಣವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಆ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾದ ನೇತ್ರಗಳನ್ನು ತಾಗಿಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಲೂ ಬಂದು ಸುತ್ತುತಿರುಗಿ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ನಿಂತಳು.

ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಹೂಜಿಯನ್ನು ಕೊಡಿರಿ! ಕೊಡಿರಿ! ಎಂದು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆ ದೊಂಬರಾಟದ ವಸ್ತಾದನು ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಹರಾಜು ಹಾಕಿದನು. ಆ ಜನಮಧ್ಯದಿಂದ ತರುಣನೊಬ್ಬನು ನುಗ್ಗಿಬಂದು ಹತ್ತು ವರಹಗಳನ್ನು ಆ ನರ್ತಕಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವು

ದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆ ನರ್ತಕಿಯು ಮುಗುಳು ನಗು ನಗುತ್ತಾ ಎಡಗೈ ಯನ್ನು ನೀಡಿದಳು. ಅವನು ಆ ವರಹಗಳನ್ನು ಅವಳ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಬಲಗೈಯ್ಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಧುಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಅವನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹಾರಿಹೋಗಿ ದೊಂಬರ ಗುಡಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಳು.

ಎಲ್ಲರೂ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಆ ಯುವಕನು ಆ ಹೂಜಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮದ್ಯವನ್ನು ರುಚಿ ನೋಡಿದನು. ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಕುಂಫಣಿಯವರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಆ ರಾತ್ರಿ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಅವಳ ಮಾತ ನಾಡುವವರೇ. ಆ ನರ್ತನವನ್ನು ನೋಡದೇ ಇದ್ದ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಗಳಲ್ಲಿ ಆ ನರ್ತಕಿಯ ವರ್ಣನೆ. ಅವಳ ರೂಪಿನ ವರ್ಣನೆ. ಅವಳ ವೈಕಟ್ಟಿನ ವರ್ಣನೆ, ಅವಳ ವೇಷದ ವರ್ಣನೆ, ಅವಳ ಗಾನದ ವರ್ಣನೆ, ಅವಳ ಕಣ್ಣು ಮುಖ ಕೈಕಾಲುಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಆ ಹೂಜಿಯ ವರ್ಣನೆ, ಅದರ ಬೆಲೆ ಹತ್ತು ವರಹಗಳಾದರೆ ಆ ನರ್ತಕಿಯ ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು? ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅಂತೂ ಶಿಬಿರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನರ್ತಕಿಯ ಮಾತೇ ಮಾತು. ಅವಳ ಹೆಸರು! ದುರ್ಗಾಬಾಯಿ! ಅಂದು ಎಲ್ಲರ ಕನಸು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ಗಾ!

ಹೂಜಿಯನ್ನು ಕೊಂಡವನ ಹೆಸರು ಡೇವಿಡ್. ಅವನು ಮಲ ಬಾರಿನ ಕಡೆಯವನು. ಒಳ್ಳೆಯ ಸುಂದರಪುರುಷ. ಬುದ್ಧಿವಂತ ಆ ಯುವಕನು. ಆ ದುರ್ಗೆಯ ರೂಪನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಅವಳ ಕುಣಿತ ವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಹೂಜಿಯ ಮದ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುಡಿದುಬಿಟ್ಟನು. ಆ ನರ್ತಕಿಯು ಅವನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿರುವಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹತ್ತು ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೂಜಿಯನ್ನು ಕೊಂಡದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಹತ್ತು ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ದುರ್ಗೆಯನ್ನೇ ಕೊಂಡುಕೊಂಡಂತೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದನು. ಅವನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ.

ಬೆಳಗಾಯಿತು! ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲಾ ದುಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರು ಊಟವಮಾಡಿದರು ಸೈನಿಕರು ಶಿಬಿರದ ಹೊರವಳಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗುಡಾರವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನ ಕುಳಿತು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಾಮುದ್ರಿಕವನ್ನು ನೋಡಿ ಕುರುತೇಟ್ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನಿಗೆ ಕಾಸುಕೊಟ್ಟು ಕೈ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಸ್ವಲ್ಪ ಗದ್ದಲವು ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಡೇವಿಡ್‌ನ ಆ ಜೋಯ್ಸರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು.

ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ತನ್ನ ಕೈತೋರಿಸಿದನು.

ನನಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಶಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೇ ಹೇಳಿ.

ಹೌದು. ಶಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ?

ಕಲಾವತಿಯಾದ ಸುಂದರಿ.

ಹೇಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೆ ?

ಮದುವೆಯು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕೇಳಬೇಡ.

ಏಕೆ? ಹೇಳಿರಿ!

ಬಲು ಗಂಡಾಂತರದ ಪ್ರಶ್ನೆ ?

ಏನು ಗಂಡಾಂತರ ?

ಪ್ರಾಣದಮೇಲೆ ಹಂಗು ತೊರೆದು ಹೋರಾಡಿದರೆ ಮದುವೆ. ಆದರೆ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಶಿಕ್ಕಿದರೆ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಜೇಬಿನಿಂದ ತೆಗೆದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಒಂದು ವರಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ತನ್ನ ತಕ್ಷನಾಳದಿಂದ ಒಂದು ಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನು ದಾರದಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ಕೈಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೋ. ಗಂಡಾಂತರಗಳೆಲ್ಲಾ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಡೇವಿಡ್ಡನು ಜೋಯಿಸರೇ! ಪುನಃ ನಾಳೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟನು.

ಡೇವಿಡ್ಡನಿಗೆ ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯ ಹುಚ್ಚು ಹತ್ತಿತ್ತು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆ ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ದುಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ದೊಂಬರ ಗುಡಾರದ ಹತ್ತಿರ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ದೊಂಬರ ಯಜಮಾನನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಒಂದು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಾಸಿಕೊಂಡು ದಿಂಬು ಒರಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಹರಕುಬಟ್ಟೆಗಳು. ಒಂದು ಹುಕ್ಕಾವನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶೀಧುಪಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಡೇವಿಡ್ಡನು ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತನು. ಮೆತ್ತಗೆ ಅವನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸತೊಡಗಿದನು. ಅವನ ಹೆಸರು ಪರಶುರಾಂ! ಅವನ ದೇಶ ವಾವುದೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅವನ ಕಡೆ ದೊಂಬರ ಸಾಹಸವನ್ನು ಹೊಗಳಿದನು. ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯ ನರ್ತನಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದನು.

ಪರಶುರಾಂಬಾವಾನು–ಅಯ್ಯ ನೀನಾರು? ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವೆ ನೀನೇ ಅಲ್ಲವೆ ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ಹತ್ತು ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮಹರಾಯ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಹೌದು! ವಸ್ತಾದರೇ! ನಾನೇ ನಿನ್ನೆ ಹತ್ತು ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನು. ಅದೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಹತ್ತಲ್ಲ ನೂರು ವರಹಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಆ ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯಾರು? ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವೋ ಸಹೋದರಿಯೋ?

ಪರಶುರಾಂನು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು. ಅಯ್ಯಾ ಯುವಕನೇ ನೀನು ಯಾರೋ ಗೌರವಸ್ಥನಂತೆ ಕಾಣುವಿ. ಆದರೆ ಪ್ರಪಂಚ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನರಿಯೆ ಈ ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯಂಥವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ನಾನು ಮಣ್ಣು ತಿನ್ನಬೇಕು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮರ್ಯಾದೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡತಕ್ಕವರೇ! ಹುಲಿ ಕರಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತಂದು ಆಟವಾಡಿಸುವಂತೆ ನಾವು ಈ ತರುಣೆಯರನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ಕುಣಿಸಿ ಆಟವಾಡಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿನವಾದರೆ ಅವಳೆಲ್ಲಿಯೋ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟೆ! ಎಂದನು. ನೀನಾರು ಹೇಳು? ನಿನಗೆ ಆ ದುರ್ಗೆಯ ಹುಚ್ಚು ಹತ್ತಿರುವಂತಿದೆ ಎಂದು ನಕ್ಕನು.

ಮಹ್ರಾಶರೆ ನಾನು ಸಾಮಾನ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿರಿ. ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ ದೊರೆಗಳೇ ನನ್ನನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿ ಕಳಿಸಿದಾರೆ. ಈ ಸೈನ್ಯದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್‌ಸಾಹೇಬರ ಮುಖ್ಯ ರಾಯಸದವನು ನಾನು. ನಿಮಗೆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಿಂದ ಏನು ಸಹಾಯವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲೆ!

ನನಗೇನುಬೇಕು! ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮದೊಂದು ಆಟವಾಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಉಪಕಾರ.

ಹೋ! ಛೇಷಾಗಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳೇ! ನಾವು ಬಡವರು. ನೀವು ನಮ್ಮ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಹಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಡೇವಿಡ್ಡನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಂಗೀಕಾರಮಾಡಿದನು.

ಪರಶುರಾಂನು ಎದ್ದು ಡೇವಿಡ್ಡನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಗುಡಾರದೊಳಗೆ ಕರದೊಯ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ದುರ್ಗಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಡೇವಿಡ್ಡನಿಗೆ ರೋಮಾಂಚ

ವಾಯಿತು. ಪರಶುರಾಮನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ, ನೋಡು ದುರ್ಗಾ! ಇವರು ಮುತ್ಸದ್ದಿ ಸಾಹೇಬರು. ಕುಂಫಣಿಯವರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಇವರ ಮಾತು ಬಹಳ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಸ್ನೇಹವಾಗಿದೆ. ಇವರೇ ನಿನ್ನೇ ದಿನ ನಮಗೆ ಹತ್ತು ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು. ಇವರಿಗೆ ಚಹಾ ತಂದುಕೊಡು ಎಂದನು. ದುರ್ಗಾ ಜಗ್ಗನೆದ್ದು ಓರೆನೋಟದಿಂದ ಡೇವಿಡ್ಸನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿದಳು. ಡೇವಿಡ್ಸನು ಧನ್ಯನಾದನು. ದುರ್ಗಾ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ಚಹಾ ತಂದು ಒಯ್ಯಾರದಿಂದ ಡೇವಿಡ್ಸನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ವಸ್ತಾದರಿಗೂ ಚಹಾ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಚಹಾಪಾನಮಾಡಿದರು. ದುರ್ಗಾ ತಾಂಬೂಲದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಳು. ತಾಂಬೂಲವಾದ ಮೇಲೆ ಹುಕ್ಕಾವನ್ನು ತಂದು ಮುಂದಿಟ್ಟು ನಳಿಗೆಯನ್ನು ಡೇವಿಡ್ಸನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಡೇವಿಡ್ಸನಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹುಕ್ಕಾ ಸೇವನೆಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕಲ್ಲ. ಜೋಯಿಸನ ಅದ್ಭುತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸತೊಡಗಿದನು. ದುರ್ಗಾದೇವಿಯು ಮಾತುಪೋಣಿಸಿ ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ವಸ್ತಾದರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ತಾನೂ ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಕೈತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ವಸ್ತಾದರು—ದುರ್ಗಾ! ನಿನಗೇನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆಯೇನು?

ದುರ್ಗಾ—ನಗುತ್ತಾ ಏಕೆ ಆಗಬಾರದು. ನಾನು ಸರಿಯಾದ ಗಂಡನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ನಿಮಗೂ ಸಂತೋಷವಲ್ಲವೇನು?

ಹೌದು! ದುರ್ಗಾ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕುಣಿಸಿ ದುಡ್ಡುಸಂಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಆ ಗಂಡನನ್ನು ಮಾರಿ ದುಡ್ಡು ಸಂಪಾದಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ವಸ್ತಾದಳಾಗುತ್ತಿ.

ಇಲ್ಲ! ವಸ್ತಾದರೆ! ನಾನು ಮದುವೆಯಾದರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಮದುವೆ ಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಕ್ಕಳು.

ದುರ್ಗಾ! ನನಗೆ ಮದುವೆ ಬೇಡಮ್ಮಾ! ನಾನು ಈ ದೊಂಬ ರಾಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟು ಸಂಸಾರದಾಟವನ್ನು ಹೂಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಉಪವಾಸ.

ಇಲ್ಲ! ವಸ್ತಾದರೇ! ನನಗೆ ಮದುವೆ ಬೇಡ. ಮದುವೆ ಆಶೆ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲೇ ನನಗೊಬ್ಬ ಗಂಡನು ಸಿಕ್ಕು ತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಆದರೂ ಜೋಯಿಸಂಗೆ ಕೈ ತೋರಿಸಲೇಬೇಕು.

ಒಳ್ಳೆಯದು! ಹೋಗಿ ಬಾ.

ವಸ್ತಾದರೇ! ನೀವೂ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬರಬೇಕು.

ನಾನು ಬರಬಾರದು! ವಸ್ತಾದರು ಯಾರಹತ್ತಿರಲೂ ಹೋಗ ಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಖರಾಮತ್ತು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾರು?

ಈ ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ.

ದುರ್ಗಾ ಮುತ್ಸದ್ದಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ಕಟಾಕ್ಷಬಾಣವನ್ನು ಬೀರಿದಳು. ಡೇವಿಡ್ಸನು ಹರ್ಷದಿಂದ ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯನ್ನು ಕರದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದನು.

ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯು ಮೇಲು ಹೊದ್ದಿಕೆಯನ್ನು ಹೊದ್ದು ಹೊರ ಟಳು. ಡೇವಿಡ್ಸನು ವಸ್ತಾದರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯ ಹಿಂದು ಹಿಂದು ಹೊರಟನು.

ಡೇವಿಡ್ಸನಿಗೆ ಬಲು ಹೆಮ್ಮೆ! ಸೈನ್ಯದವರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಡೇವಿಡ್ಸನಿಗೆ ದೊರೆತಿರುವುದನ್ನು! ದುರ್ಗಾ

ಬಾಯಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಹೊರಟನು. ಜೋಯಿಸರ ಗಮ್ಬುಗೆಗೆ ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯನ್ನು ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಜೋಯಿಸನು ಡೇವಿಡ್ಸನನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕನು.

ಜೋಯಿಸರೇ! ಈ ತರುಣಿಯ ಕೈ ನೋಡಿ.

ಜೋಯಿಸನು ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯ ಯಡಗೈ ನೋಡಿದನು. ಬಲ ಹಸ್ತವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿದನು.

ಮಗಳೇ! ನಿನಗೇನು ಬೇಕು?

ದುರ್ಗಾ ಮಾತನಾಡದೇ ನಕ್ಕಳು.

ಡೇವಿಡ್ಸನು–ಜೋಯಿಸರೇ ಇವಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಹೇಳಿರಿ.

ಜೋಯಿಸನು ನಕ್ಕನು! ಇವಳು ವಿಧವೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ಮದುವೆಯಾಗಕೂಡದೇ?

ಹಿಂದೂ ಹೆಂಗಸು ಗಂಡಸತ್ತಮೇಲೆ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೇಕೆ ಕೇಳಬೇಕು.

ಅದೆಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ! ಮದುವೆ ಯೋಗ ಹೇಗಿದೆ ಹೇಳಿ.

ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ!

ಇಂತಹ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯಮೇಲಿನ ಮಾತು ಹೇಳಬೇಡಿ! ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿ?

ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆ? ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳೇ ನಿಮಗೇಕೆ ಈ ಮಾತು ಇವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವವನು ರಾಜನಾಗಬೇಕು.

ಮುತ್ಸದ್ದಿಯು ಹಾ! ಎಂದು ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟನು.

ದುರ್ಗಾ—ಜೋಯಿಸರೇ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಜಯವಾಗುವುದು ಹೇಳಿರಿ.

ಜೋಯಿಸನು ರೇಗಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಕಾಣೆ! ಬೆಡಗುಗಾತಿ! ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ನಿನಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೈ ನೋಡಿ ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಈ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಜಯವಾಗು ವುದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತನ್ನ ತಲೆಯು ಹಾರಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೇನೆ?

ಜೋಯಿಸರೇ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ! ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಜಯ ವಾಗುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳಿರಿ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆ!

ಇನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ!

ಕೇಳು!

ನಮ್ಮ ವಸ್ತಾದರಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವಾಗ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜೋಯಿಸನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡಿದನು. ಲೆಖ್ಖ ಹಾಕಿ ದನು, ಹೇಳಲೇಬೇಕೇನು?

ಹೇಳಿಬಿಡಿ! ಜೋಯಿಸರೇ, ನಿಮಗೆ ಎರಡುವರಹಾ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಮೂರೇದಿನ, ಮುಂದಿನ ಸೋಮವಾರ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಡ ಹೊರಡು, ಎಂದನು. ದುರ್ಗಾಬಾ ಯಿಯು ಎದ್ದಳು, ಜೋಯಿಸನು ದೇವಿಡ್ಡನಕಡೆ ನೋಡಿ ಕಣ್ಣುಹಾರಿಸಿ ದನು. ದೇವಿಡ್ಡನು ನಗುತ್ತಾ ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಎರಡು ವರಹಾ ಕೊಟ್ಟನು.

ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯು ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳೇ ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವುಕೊಡಬೇಡಿರಿ, ಎಂದು ಕೈಹಿಡಿದಳು. ಇಲ್ಲ ದುರ್ಗಾ, ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಅದರ ಫಲವು ನನಗೆ ಬರಲಿ, ನೀನು ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನನಗೇ ಕೊಡು.

ದುರ್ಗಾ ನಕ್ಕಳು, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಟುಹೋದರು, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಳುಮಂಟಪವಿತ್ತು, ಇಬ್ಬರು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು, ದುರ್ಗಾ ದೇವಿ ಡ್ಡನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮೋಹಜಾಲವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೀರಿದಳು.

ಡೇವಿಡ್ಸನು ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೋಡು, ದುರ್ಗಾ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು, ನಾವಿಬ್ಬರು ಸುಖವಾಗಿರೋಣ.

ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳೇ! ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಎಷ್ಟು ಹಣವಿದೆ.

ನೂರುಗಟ್ಟಿ ವರಹಗಳಿವೆ.

ದುರ್ಗಾ! ನಕ್ಕಳು ಇದರಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸಂಸಾರಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ?

ದುರ್ಗಾ! ನಮ್ಮ ಸಾಹೇಬರು ನನಗೆ ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳೆ, ಕೈಬಿಡಿರಿ, ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡಿ, ನೀವು ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ, ನೀವೆಲ್ಲಿ? ನಿಮ್ಮ ಸಾಹೇಬರೆಲ್ಲಿ? ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಧೂಳಿಪಟಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇಂದೇ ಈ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗಬೇಕು.

ದುರ್ಗಾ! ಯುದ್ಧದ ವಿಚಾರವು ನಿನಗೇನುಗೊತ್ತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಪರಾಜಯವಾಗುತ್ತೆ, ಅವರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲವೇ ಕೊಂದುಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚ, ನನಗೆ ನಿನ್ನ ತಂಟೆ ಬೇಡ, ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯವೆಷ್ಟಿದೆ ಬಲ್ಲಿಯಾ? ಅವರ ಫಿರಂಗಿಗಳೆಷ್ಟಿವೆ ಬಲ್ಲಿಯಾ? ನಿಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವು ಒಂದು ಇಕ್ಕಟವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದೆ.

ದುರ್ಗಾ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಿನಿಂದಲೂ, ಹುಚ್ಚನೇ ಆಗಿದೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಜಯವು ಸಿದ್ಧ.

ಅದು ಹೇಗೆ?

ನೋಡು ದುರ್ಗಾ! ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕುಂಫಣಿಯವರಿಗೆ ಒಳಗೊಳಗೇ ಸಹಾಯ, ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ದಕ್ಷಿಣಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ನಾನಾ ಖಿಲ್ಲೆಗಳ ನವಾಬ್‌ಗಿರಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಬರದುಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಅದಕ್ಕೆ ಅವರೇನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅವರು ಕುಂಫಣಿಯವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಾಗಿ ಬರದು ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ.

ಈ ರಾಜಕೀಯವೆಲ್ಲಾ ನನಗೇಕೆ? ನನ್ನನ್ನು ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಿಡು, ವಸ್ತಾದರು ಸಂದೇಹಪಡುತ್ತಾರೆ.

ದುರ್ಗಾ! ನೀನು ನನಗೆ ವಾಗ್ದಾನಕೊಡು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಾಲುಬುಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ನೋಡು, ಡೇವಿಡ್! ಇಂದು ನೀನು ನಮ್ಮ ಆಟಕ್ಕೆ ಬಾ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ನೂರು ವರಹಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ವಸ್ತಾದರಿಗೆ ಇನಾಂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು, ನಾಳೆ ಭಾನುವಾರ ನಿಮ್ಮ ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಸಮ್ಮುಖ ಆಟವಾಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳು, ವಸ್ತಾದನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಒಂದುನೂರು ವರಹಾಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಋಣ ತೀರಿಸಿಬಿಡು, ಈ ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಆಟ ಆಗುವವರೆಗೆ ಕಾದಿರು, ನಾನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನದೊಂದು ಷರತ್ತಿದೆ ನೀನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಸಾಧಿಸಿದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ಆಮರಣಾಂತ ನಾನು ನಿನಗೆ ಪತ್ನಿ.

ಡೇವಿಡ್ಡನ ಶರೀರವೆಲ್ಲಾ ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿತು, ಅವನು ಅವಳ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ನೋಡು ದುರ್ಗಾ ಎಂತಹ ಸಾಹಸ

ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಬೇಕಾದರೂ ಹಾರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಣಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ದುರ್ಗಾ ನಕ್ಕಳು, ಮುತ್ಸದ್ದಿಯು ಆ ನಗುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿ ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯ ಕಪೋಲವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದನು. ಅವಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಆಲಂಗಿಸಿದನು, ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯು ಅವನ ಬಾಹುಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು.

ದುರ್ಗಾ-ಮುತ್ಸದ್ದಿಯನ್ನು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದಳು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯು ಡೇವಿಡ್ಸನನ್ನು ಹುಚ್ಚನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಡೇವಿಡ್ಸನು ದುರ್ಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಕರದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಡೊಂಬರ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟನು. ವಸ್ತಾದನು ಮುತ್ಸದ್ದಿಯನ್ನು ದುರುದುರನೆ ನೋಡಿದನು ಮೌನ, ಡೇವಿಡ್ಸನು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ವಸ್ತಾದನು-ಸಾವಿತ್ರಿ ಏನು ಮಾಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೇನಾದರೂ ಮುಂದುವರಿಯಿತೋ ?

ದುರ್ಗಾ, ವಸ್ತಾದರೆ! ಕಾರ್‍ಯವು ಬಹುದೂರಬಂದಿದೆ, ಜೋಯಿಸನು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಾನೆ. ಮುತ್ಸದ್ದಿಗೆ ಮದುವೆಯ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದಾನೆ, ನಾನೇ ಮದುವೆ ಮದವಣಗಿತ್ತಿ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು.

ವಸ್ತಾ—ಮುತ್ಸದ್ದಿಯು ಏನು ಹೇಳಿದನು.

ದುರ್ಗಾ—ಸುಲ್ತಾನರ ಸೇನಾನಾಯಕರೆಲ್ಲಾ ವಳಸಂಚುಮಾಡಿದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತನ್ನಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಸಾವಿತ್ರಿ—ಈಗ ನಾವು ಮುಂದೇನುಮಾಡಬೇಕು.

ಆ ಹಾಳು ಸಾವಿತ್ರಿ! ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಮರೆಯಲಾರೆಯ! ನನ್ನ ಹೆಸರು ದುರ್ಗಾ, ದುರ್ಗಾಬಾಯಿ, ದುರ್ಗಾದೇವಿ, ಬಾಯಿ ತಿರುಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?

ದುರ್ಗೆ—ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕನು ನಾನು, ಮುಂದೇನು ಮಾಡ ಬೇಕು ?

ಆ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ಅವು ನಿಜವಾದುವುಗಳಾದರೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮುತ್ಸದ್ದಿಗೆ ಏನು ಪ್ರಲೋಭವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವೆ ?

ಪ್ರಲೋಭವೇ! ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನು ಪ್ರಲೋಭವಿದೆ? ನಾನು ಅವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದೇನೆ.

ಆ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಅವನು ನಂಬಿದನೆ?

ಮಾಂತ್ರಿಕನ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹಾವು ನಂಬುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ? ನನ್ನ ನಗು, ನನ್ನ ನೋಟ ಒಂದೇ ಒಂದು ಚುಂಬನ, ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು. ಆ ಮುಟ್ಠಾಳನಿಗೆ, ಎಂದು ನಕ್ಕಳು.

ಸಾವಿತ್ರಿ—ಅವನ ಚಾತುರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಮೋಸಹೋಗುವೆನೋ? ಏನೋ ?

ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚ! ಎಷ್ಟು ಅಸೂಯೆ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹವು ಹರಿಣ ವನ್ನು ಮುದ್ದಿಸಿದರೆ ಗಂಡುಸಿಂಹವು ಅಸೂಯೆಪಡುವುದೆ? ಈ ದುರ್ಗೆ ಹುಚ್ಚು ಸಾವಿತ್ರಿ ವಿಾರ್‌ಸಾಧಕವನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ವಶವಾಗುವುದುಂಟೆ! ನನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಂಥಾ ಬೇರೊಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಹುಟ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವ.

ವಸ್ತಾದನು—ದುರ್ಗೆಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಚುಂಬಿಸಿದನು.

ವಸ್ತಾದನು ಮಿರ್‌ಸಾಧಕನೆಂಬುದನ್ನು ವಾಚಕರೇ ಬಲ್ಲರು.

ರಾತ್ರಿ ಪುನಃ ಅಂಗಡಿಗಳು, ಆಟದವರು, ಪಾನಗೃಹಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಜಗಜಗಿಸತೊಡಗಿದವು. ದೊಂಬರಾಟವು ಪುನಃ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇಂದು ಆಟವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಸರದಾರರು ಬಂದಿದಾರೆ

ಡೇವಿಡ್ಡನೂ ಹೊಸ ಅಂಗರೇಕುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಂದಿದಾನೆ. ಆಟವೆಲ್ಲವೂ ಪೂರೈಸಿ ನರ್ತನವಾಗುವವರೆಗೆ ಆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ವಸ್ತಾದನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಉಮೇದುವಾರರು ವಸ್ತಾದರೆ, ಮೊದಲು ನರ್ತನವೇ ಆಗಲಿ, ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಣೆಯಮೇಲಿನಿಂದ ಝುಁ ಎಂದು ಖಂಜರಿಯ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಗಣೆಯಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು. ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯು ಗಣೆಯಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆ ಲಾಗಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದಳು. ಗಣೆಯಮೇಲೆ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ದುರ್ಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇವಳು ಗಂಧರ್ವಕನ್ಯೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವಸ್ತಾದನು ಪಟ್ಟಾಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒರೆಯಿಂದ ಶೆಳೆದು ಗಣೆಯಮೇಲೆಸೆದನು. ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯು ಆ ಹಾರಿಬರುತ್ತಿರುವ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದಳು. ಆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಾ ಭೂಮಿಗೆ ಹಾರಿದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದರು. ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸೆದರು. ಒಂದು ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಲ್ಲು ಗಿಂಜಿದರು. ದುರ್ಗೆಯು ದಿವ್ಯ ಕಂಠದಿಂದ ಹಾಡಿದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಬೆರಗಾಗಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ದುರ್ಗೆಯು ಗುಡಾರದೊಳಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ವಸ್ತಾದನು ಒಳಗೆ ಹೋದನು. ಮುತ್ಸದ್ದಿಯು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಾ ಒಳಹೊಕ್ಕನು. ವಸ್ತಾದನು ಬಿರುಗಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ಅವನಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಏನು ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳೇ ? ಏನು ಬಂದಿರಿ ? ಆಟಗಾರರ ಅಂತಃಗೃಹದೊಳಗೆ ಬರಬಾರದೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಿರೋ ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದನು. ಡೇವಿಡ್ಡನಿಗೆ ಭಯವಾಯಿತು, ದುರ್ಗೆಯು ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ನಕ್ಕಳು ಮುತ್ಸದ್ದಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಾಯಿತು, ವಸ್ತಾದರೆ ತಮ್ಮ ಆಟವನ್ನು ಭಾನುವಾರ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳ ಮುಂದೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದೇನೆ ಎಂದನು. ವಸ್ತಾದನು ಮೆಹರ್ಬಾನ್ ಎಂದನು. ವಸ್ತಾದರೆ ಈ ದುರ್ಗಾದೇವಿಗೆ ಇನಾಂ ಕೊಡಲು ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ತಂದಿದೇನೆ, ತೆಗೆದು

ಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಎಂದು ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ವಸ್ತಾದರ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಇಲ್ಲಾ ! ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಗೇ ಕೊಡಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಹಾರಿಬಂದು ಆ ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡು ವಸ್ತಾದರೇ, ಈ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಒಂದುನೂರು ವರಹಗಳಿವೆ, ತಮ್ಮ ಸಾಲ ಹರಿಯಿತು. ನಾನು ಇನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಳು.

ವಸ್ತಾ—ದುರ್ಗಾಬಾಯಿ, ನೀನು ನಮ್ಮ ಆಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಿಯೇನು ?

ಇಲ್ಲ ! ವಸ್ತಾದರೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ, ಇನ್ನುಮೇಲೆ ನೀವು ನನಗೆ ಸಾಲಗಾರರು, ಅಷ್ಟೆ, ಆಗಲಿ ತಾಯಿ ನೀನೇ ಯಜಮಾನಿಯಾಗು. ಈ ಆಟ ನಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ದಡುತಿ ಆಸಾಮಿ ಬೇಕಲ್ಲ. ಹೌದು ವಸ್ತಾದರೇ, ನೀವೇ ವಸ್ತಾದರು, ನೀವೇ ಯಜಮಾನರು, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಆಟದ ನರ್ತಕಿ, ಆದರೆ ನನಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳಿರಕೂಡದು, ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರಳು.

ದುರ್ಗಾದೇವಿಯು ಮುತ್ಸದ್ದಿಯನ್ನು ದರದರನೆ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗುಡಾರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋದಳು, ಇಬ್ಬರೂ ಓಡಿಹೋದರು, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಳುಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ದುರ್ಗಾ-ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳೇ ನನ್ನ ಷರತ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಿರೋ ?

ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪುವೆನು.

ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವಿರೋ ?

ದೇವರ ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಮದುವೆಯಾಗುವೆನು ?

ಈ ಪಾಳಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಓಡಿಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಿರೋ ?

ನೀನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧ.

ನನ್ನ ಷರತ್ತನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳಿರಿ.

ಹೇಳು, ಎಂದು ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

ನೋಡಿ! ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳೆ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸೇನಾನಾಯಕರು ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಲ್ಲವೇ ಅದನ್ನು ತಂದು ನನಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಮುತ್ಸದ್ದಿಯು ಅವಾಕ್ಕಾದನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಕಲ್ಲು ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

ದುರ್ಗಾ—ಡೇವಿಡ್ಡನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಚುಂಬಿಸಿ ಪ್ರಿಯನೇ ಮಾಡಲಾರೆಯಾ? ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದೆಯಾ?

ಇಲ್ಲ! ದುರ್ಗೆ, ನಾನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೇಳು.

ನೀನು ಆಟದವಳಲ್ಲ, ನೀನು ಯಾರೋ ಗುಪ್ತಚಾರಳಿರಬೇಕು.

ಹೌದು, ಗುಪ್ತಚಾರಳೇ ಎಂದುಕೋ.

ಡೇ—ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ, ನಾನು ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆಲ್ಲ ವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ದುರ್ಗೆಯು ಅವನಗಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ, ಹೇಡಿಯೆ! ಅಂಜುಬುರುಕನೆ! ತಿಳಿಸಿಬಿಡು. ನಿಮ್ಮ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇನು ಮೂರ್ಖ ರೇನು? ಈ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನೇ ನನಗೆ ಹೇಳಿದವನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇನು? ಅವರು ಈ ಯುದ್ಧಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಲೆ ಯನ್ನು ಮೊದಲು ಹಾರಿಸಿ ನನ್ನ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ದುರ್ಗಾ, ನೀನು ಗುಪ್ತಚಾರಳಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಕಾಗದಗಳು ನಿನ ಗೇಕೆ? ಪ್ರಿಯನೆ ನೋಡು! ರಣದುಲ್ಲಾಖಾನನೆಂಬ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಆಶೆಪಟ್ಟಿದಾನೆ. ನಮ್ಮ ವಸ್ತಾದರಿಂದ ವಾಗ್ದಾನ ಪಡೆದಿದಾನೆ. ನನಗೆ ಅವನನ್ನು ಮದುವೆ

ಯಾಗಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಈ ಬೆಳಿಗ್ಯೆ—ಈ ವಸ್ತಾದರ ಆಧಿನ್ಯ ಯಾವಾಗ ತಪ್ಪುತ್ತದೆಂದು ಜೋಯಿಸನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಕೇಳಿದ್ದು! ಈ ಕಾಗದವು ನನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದರೆ—ಈ ಯುದ್ಧವು ಪೂರೈಸುವವರೆಗೆ ಆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು ನನ್ನ ತಂಟೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪತ್ರವು ನನಗೆಬೇಕು, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನದಾರಿ ನಿನಗೆ - ನನ್ನದಾರಿ ನನಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟಳು. ಹಿಂತಿರಿಗಿ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಡೇವಿಡ್ಡನಿಗೆ ತಲೆತಿರುಗಿತು, ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂತು, ಓಡಿಬಂದು ದುರ್ಗೆಯ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

ದುರ್ಗೆ - ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆ! ನಾನು ಆ ಕಾಗದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ದುರ್ಗೆಯು ಪಕಪಕನೆ ನಕ್ಕಳು. ಆ ಮುತ್ಸದ್ದಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎಡಬಿಡದೇ ಮುತ್ತಿಟ್ಟಳು. ಮುತ್ಸದ್ದಿಯು ಕರಣಶೂನ್ಯನಾಗಿ ಹೋದನು. ದುರ್ಗೆಯು ತನ್ನ ಡೊಂಬರ ಗುಡಾರದಕಡೆಗೆ ಹೋದಳು. ಡೇವಿಡ್ಡನು ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಮಾರನೆಯದಿನ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಡೇವಿಡ್ಡನು ಯೋಚನೆಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ದುರ್ಗಾದೇವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೇಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಆ ಕಾಗದಗಳು ಭದ್ರನಾದ ಸಂದೂಕದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆ ಸಂದೂಕದ ಬೀಗದಕ್ಕೆ ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್ ಸಾಹೇಬರ ಕೈಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಹ್ಯಾರಿಸ್ ಸಾಹೇಬರು ಸೈನ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಡೇವಿಡ್ಡನು ಅವರ ಕೈಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೀಗದಕೈಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದವರೆಗೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಾದಿದ್ದವ್ನು ಅಸ್ತಮಾನವಾಯಿತು. ಸಂದೂಕವನ್ನು ತೆಗೆದನು. ಆ ಕಾಗದಗಳನ್ನು

ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದನು. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಂಪು ಕಾಗದಗಳು, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಕಾಗದಗಳಿದ್ದುವು, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು, ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಂದುಬಾರಿ ನೋಡಿದನು, ದುರ್ಗೆಯು ಕೇಳಿದ್ದು ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾಗದ, ಈ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಕಾಗದಗಳೇಕೆ ? ಎಂದು ತೋರಿತು, ಅವನಿಗೆ ಉರ್ದು ಅಕ್ಷರಗಳ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ, ಯಾವ ಕಾಗದವೋ ಗುರ್ತಿಸಲಾರದೇ ಹೋದನು. ಅಷ್ಟು ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯವಧಾನವೂ ಇಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ತನ್ನ ಜೋಬಿನ ಕಿಶೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು, ಸಂದೂಕದ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಭದ್ರಗೊಳಿಸಿದನು, ಬೀಗದಕೈಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟನು, ಆ ಗುಡಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟನು.

ಸೈನ್ಯದ ಹೊರವಳಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು, ಡೊಂಬರಾಟವು ಇನ್ನೂ ಆರಂಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು, ಎದೆಯು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು, ಡೊಂಬರಾಟವು ಆರಂಭವಾಯಿತು, ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಸೈನ್ಯದವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿದ್ದರು, ಆಟಗಳೆಲ್ಲಾ ಪೂರೈಸಿದಮೇಲೆ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ನರ್ತನವಾಯಿತು ಎಲ್ಲವೂ ಪೂರೈಸಿದಮೇಲೆ ಗುಂಪು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು, ದೇವಿದ್ದನು ನೋಡುತ್ತ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದನು, ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಶಿಳ್ಳು ಹಾಕುವುದು ಕೇಳಿಸಿತು. ದೇವಿದ್ದನು ಅತ್ತಕಡೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯು ನಿಂತಿದ್ದಳು, ಮುತ್ಸದ್ದಿಯು ಲಗುಬಗಿಯಿಂದ ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ಅವಳು ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ, ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಾ ! ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು, ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಹಾಗೆ ಮೌನವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕುಮೈಲಿ ದೂರ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಳುಮಂದಿರ ! ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗಿ ಆ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತರು. ದುರ್ಗೆಯು ಮುತ್ಸದ್ದಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ತನ್ನ ತೋಳನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಆಲಂಗಿಸಿ–ಪ್ರಾಣನಾಥ ಕೊನೆಗೆ ನೀನೇ ಗೆದ್ದೆಯಾ ?

ದುರ್ಗೆ! ಇವೇ ಆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳ ಕಾಗದಗಳು, ತೆಗೆದುಕೋ ಎಂದು ದುರ್ಗೆಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವಳನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಚುಂಬಿಸಿದನು.

ದುರ್ಗೆಯು-ಪ್ರಿಯ! ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ನನ್ನನ್ನು ಗೂಢಚಾರಳೆಂದು ಸಂಶಯಪಟ್ಟೆ! ನೀನು ಬುದ್ಧಿವಂತನೇ ಹೌದು! ಒಂದುಪಕ್ಷ ನಾನು ಗೂಢಚಾರಳಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನಂಬುವೆಯಾ? ಈ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುವೆಯಾ?

ದುರ್ಗೇ! ನೀನು ಯಾರಾದರೂ - ನಾನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮವು ಅಚಂಚಲವಾಗಿದ್ದು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು!

ದುರ್ಗೆಯು ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ ನಾನು ಆಮರಣಾಂತ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಗಲುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುತ್ಸದ್ದಿಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿದಳು, ಮುತ್ಸದ್ದಿಯು-ದುರ್ಗೆ! ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಸಾಹಸಮಾಡಿ ಆ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ತಂದಿದೇನೆ. ಈಗ ಕಡುಕತ್ತಲೆ, ನೀನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ, ಒಂದುಪಕ್ಷ ಅವು ನೀನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಕಾಗದಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಫಲಿಸಿದಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಡೇವಿಡ್! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿ ಎಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ, ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ತಂದಿದ್ದಿ ಎಂದು ನಾನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬಿದೇನೆ, ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗಣ, ಈ ಪ್ರಾಂತ ದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನೀನು ಎಂದಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುವೆ, ಸೇನಾದಿಪತಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಗುಂಡಿನಬಾಯಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವರು. ಹೌದು, ಹೊರಟುಹೋಗೋಣ, ಆದರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಶ್ರಮವಾಗಿದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ, ಒಂದು ಮಾತು! ನೀನು ಪಸ್ತಾದರಿಂದ ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ?

ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಂಕುಬೂದಿಯನ್ನು ಚಲ್ಲಿದೇನೆ. ಅವನ ಚಿಂತೆ ನಿನಗೆ ಬೇಡ, ನಿನಗಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮದ್ಯವನ್ನು ತಂದಿದೇನೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಪಾನಮಾಡು, ಶ್ರಮಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಜೋಳಿಗೆಯಿಂದ ಒಂದು ಸೀಸೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಸ್ವಲ್ಪಕುಡಿದು ಮುತ್ಸದ್ದಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು, ಮುತ್ಸದ್ದಿಯು ಅದನ್ನು ಕುಡಿದು ದುರ್ಗಾ ಬಹಳ ರುಚಿ ಯಾಗಿದೆ ಎಂದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಲ್ಲುಚಪ್ಪಡಿಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿದನು, ದುರ್ಗೆಯ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದನು.

ದುರ್ಗೆ, ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಧುವಿದ್ದರೆ ಕೊಡು, ಮನದಣಿಯೆ ಕುಡಿ ದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಡೇವಿಡ್, ನಿನಗಾಗಿ ಇಂದು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಮದ್ಯವನ್ನು ತಂದಿ ದೇನೆ, ಕುಡಿ! ಕುಡಿ! ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕುಡಿ.

ದುರ್ಗೆ, ಅಂದು ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಹೂಜಿಯ ಮದ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಇದು ರುಚಿಯಾಗಿದೆ.

ಅಂದು ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಮಾರಿದ ಮದ್ಯ, ಇಂದು ಪ್ರಣಯಕ್ಕಾಗಿ ತಂದಿ ರುವ ಅಮೃತ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸೀಸೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟಳು. ಡೇವಿಡ್ಡನು ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಡಿದುಬಿಟ್ಟನು, ದುರ್ಗೆಯು ನಕ್ಕಳು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕಳು, ಪಿಶಾಚಿಯ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕಳು.

ಡೇವಿಡ್ಡನು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದನು, ದುರ್ಗೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಕರೆದನು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಯಾತನೆಯಾಗಿ ಡೇವಿಡ್ಡನು ಹೊರಳಾಡತೊಡಗಿದನು, ದುರ್ಗೆಯು ತರಂಗ ತರಂಗವಾಗಿ ನಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು, ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಬಂದರು, ಆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ವಸ್ತಾದನೆಂದು ಗುರ್ತಿಸಿದಳು.

ವಸ್ತಾದರೇ! ನೀವೆಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಿ! ದುರ್ಗೆ! ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ, ಆದರೆ ಕಾಗದಗಳು ದೊರತಿವೆ ಯೇನು ?

ಹೌದು! ನನ್ನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿದೆ.

ಅವು ಅದೇ ಕಾಗದಗಳೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿ!

ವಸ್ತಾದರೆ, ದುರ್ಗೆಯು ಅಷ್ಟು ಮುಟ್ಠಾಳಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಿರಾ? ಅವುಗಳ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ! ಅವೆಲ್ಲಾ ವರಟಾದ ಕಾಗದಗಳು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಡೇವಿಡ್ಡನು ಬಹಳ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಿದ್ದನು, ಅವನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ದುರ್ಗೆಯು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಕ್ಕಳು, ಮುತ್ಸದ್ದಿಯ ಪ್ರಾಣವು ಹಾರಿಹೋಯಿತು!

ವಸ್ತಾದನೂ-ದುರ್ಗೆಯೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದರು, ಅಲ್ಲಿ ಊರು ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾರಿಯಗುಡಿ, ಮಾರಮ್ಮನಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಕಕ್ಕಡವು ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು, ಮೀರ್‌ಸಾದಕನು ಆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿದನು, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಕಾಗದಗಳು, ಹದಿನಾಲ್ಕುಮಂದಿ ಮುಖ್ಯಸೇನಾಪತಿಗಳು ಬರದಿರುವುದು, ಎಲ್ಲವೂ ಅವರವರ ಸ್ವದಸ್ತೂರು, ನೋಡಿ ಅವನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವಿಲ್ಲ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು, ಇಬ್ಬರೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು,

ಮೀರ್‌ಸಾದಕ್ ಮತ್ತು ಸಾವಿತ್ರಿ ಇಬ್ಬರೂ ವೇಷಗಳನ್ನು ಮರಸಿಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿಯಕಡೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು.

ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ

ಸುಲ್ತಾನನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ದರಿಯಾದೌಲತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದಾನೆ. ಅವನ ಮುಖವು ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿದೆ ಮಳವಳ್ಳಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಕಡುಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದನು. ಆದರೇನು! ಸುಲ್ತಾನೀ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಸುಲ್ತಾನನ ಖೇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನೀ ಸೈನ್ಯವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸುಲ್ತಾನೀ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಜಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧಗಳಾಗಲೂ ಇಲ್ಲ. ಪಶ್ಚಿಮದಕಡೆ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನೀ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಬಲವಾದ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆಸೋಲೇ, ಮಲವಳ್ಳಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಂತೂ ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು, ಜಯವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಗೂಢಚಾರರು ಹೇಳಿದ ವರ್ತಮಾನವು ನಿಜವಾಗಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಹೀಗೆಯೇ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ದೂರದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಯ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಮೇಲುಛಾವಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಧೂಳು ಆಕಾಶದವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದಿತು. ಇದು ಸೈನ್ಯವು ಒರುತ್ತಿರುವ ಚಿಹ್ನೆಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಬಲವಾದ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು, ಬೇಹುಗಾರರು ಬಂದು ಯಾವ ವರ್ತಮಾನವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಯಾಯಿತು. ಆರೋಗಣೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದನು, ಬೇಹುಗಾರರು ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಮುಜುರೆ ಮಾಡಿದರು, ಸಮಾಚಾರವೇನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು.

ಹುಜೂರು! ಕರೀಘಟ್ಟದಆಚೆ ಫರಂಗಿಯವರ ದಂಡಿಗೂ ದೇಶೀಯ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಬಲವಾದ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಎರಡು ಕಡೆಗೂ ಸಮಸಮ ಬಲವಿದೆ. ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಫಿರಂಗಿಗಳಿವೆ, ಬಂದೂಕಗಳ ಸದ್ದು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ. ದೇಶೀಯ ಸೈನ್ಯದ ಕೈಯ್ಯೇ ಗಂಟೆಗಂಟೆಗೂ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನ್—ಸುಲ್ತಾನೀ ಸೈನ್ಯವು ಈವತ್ತು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲವೆ ?

ಚಾರರು—ಇಲ್ಲ! ಖಾವಿಂದ, ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿಲ್ಲ, ಈಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಮೇಲೆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ಯುದ್ಧವು ಸಂಭವಿಸಬಹುದೆಂದು ಸೈನ್ಯಸನ್ನಾಹ ಮಾಡುತ್ತಿದಾರೆ.

ಸುಲ್ತಾನ್—ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡಿನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಯಾವ ದಂಡೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೋ? ಬಹುಶಃ ಫ್ರೆಂಚರ ದಂಡು ಇರಬಹುದು, ನಾವು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ನಾವೇ ಬಹಳ ವಿಚಾರಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಅದು ಫ್ರೆಂಚರ ದಂಡಲ್ಲ, ಆ ದಂಡೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹಿಂದೂಗಳ ದಂಡು, ಕೊಂಬು ಕಹಳೆಗಳು ಕೇಳುತ್ತವೆ, ಪಾಳಯಗಾರರ ದಂಡೆಂದು ಊಹಿಸಿದೇವೆ.

ಸುಲ್ತಾನರು ನಕ್ಕರು! ಓಹೋ ಅದು ಹಿಂದುಗಳ ದಂಡಾದರೆ ಪಾಳಯಗಾರರ ದಂಡಾದರೆ ಅದು ನಗರದ ಸೈನ್ಯವೇ ಇರಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಸೈನ್ಯದ ನಾಯಕರು ಸ್ವಯಂ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಬೇಹುಗಾರರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ದಲಾಯಿತರನ್ನು ಕರದು ಮಂತ್ರಿ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರನ್ನು ಕರತರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಮಂತ್ರಿ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಒಂದು ಸುಲ್ತಾನರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರ ಮುಖವು ಇಷ್ಟು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಸುಲ್ತಾನರು ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರನ್ನು ಮೇಲಿನ ಚಾವಣಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ದುರ್ಬೀನಿನಿಂದ ಆ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಡೆಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳವರೇ ಆ ಯುದ್ಧವು ಯಾರದೆಂಬುದು ಬಲ್ಲಿರಾ? ಅದು ನಗರದ ಸೈನ್ಯಕ್ಕು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯಕ್ಕು ಆಗುತ್ತಿರುವ ಯುದ್ಧ. ನಗರದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ನಗರದ ನವಾಬರಾದ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಜಯವು ಸಿದ್ಧ, ನಾನು ಈಗಲೇ ಆ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಪೂರ್ಣಯ್ಯ—ಹುಜೂರು ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಂದವರಾರು?

ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮಗೆ ಸುದ್ದಿಯು ಬಂದಿಲ್ಲ, ಬೇಹುಗಾರರು ತಂದ ಸಮಾಚಾರಗಳಿಂದ ನಾನೇ ಊಹಾಪೋಹಮಾಡಿದೇನೆ.

ಹುಜೂರು, ಆ ಊಹೆಯು ನಿಜವಾದರೆ ಬಹು ಸಂತೋಷ, ಆದರೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದ ಹೊರತು ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಕೂಡದು. ಹಾಗೆ ನುಗ್ಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅಪಾಯವಿದೆ.

ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬಿಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಸ್ತಮಾನವಾಗಿಹೋಯಿತು, ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಯಿತು. ನಭೋಮಂಡಲವು ಭೇದಿಸುವಂತೆ ಕೊಂಬುಕಹಳೆಗಳ ಸದ್ದಾಯಿತು, ಅದು ಸುಲ್ತಾನರ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಿವಿಗೂ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸದ್ದು ಅಡಗಿಹೋಯಿತು.

ಸುಲ್ತಾನರ ಊಹೆಯು ಬರೀ ಊಹೆಯುಲ್ಲ, ನಿಜವೇ ಆಗಿದ್ದಿತು, ಅತ್ತಕಡೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಆದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ನಗರದ ಸೈನ್ಯವು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡಿನಮೇಲೆ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಸ್ವಯಂ ಇಯುಜ್‌ಖಾನನೇ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದನು, ಸುತ್ತಲೂ ಹದಿಮೂರು ಮಂದಿ ಪಾಳಯಗಾರರು ಸುತ್ತುವರಿದು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ದಂಡು ಧ್ವಂಸವಾಗಿ ಹೋಯಿತು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ಹಾರಿಸ್ಸನು ದೊಡ್ಡದಂಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಇಯುಜ್‌ಖಾನನ ಯುದ್ಧಪ್ರೈಖರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದಾರೆಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನರು ಬಹು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೆಂದು ಅವನು ಕೇಳಿದ್ದನು. ಇಂದು ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಯುದ್ಧವು ಬಂದಿತೆಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಹಿಂದೂ ಸೈನ್ಯ ! ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು, ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಪಾಳಯಗಾರರ ದಂಡೆಂದು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೇನೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದರೂ ಆ ಮಹಾ ಸೈನ್ಯದ ಸರ್ವಸೇನಾಯಕರಾರೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧವೇನೋ ಬಹಳ ಘೋರವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಗಂಟೆಗೆಂಟೆಗೂ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾರಿಸ್ಸನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಸೈನ್ಯವು ಜನರಲ್ಲನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿತು. ಆದರೂ ನಗರದ ಸೈನ್ಯವು ಬಹಳ ಭರದಿಂದ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೇನಾನಾಯಕನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯುವುದು ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಶತೃಗಳ ಸೈನ್ಯವು ಭರದಿಂದ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕಾದರೂ ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿಸಿದನು. ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಉಡಾಯಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಅದರೂ ದೇಶೀಯ

ಸೈನ್ಯದ ಪ್ರಚಂಡಶಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಬಂದಿತು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಅರ್ಧ ಸೈನ್ಯವು ನಾಶವಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್ಸನು ಇಂದು ತಮಗೆ ಜಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಬಹು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು. ಪಾಳಯಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಣದ ಹಂಗೂ ತೊರೆದು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದವರಿಗೆ ದೌಲತ್ತಳೂ ರಾಧೆಯೂ ಇಯುಜ್‌ಖಾನನ ಸಮೀಪ ದಲ್ಲಿಯೇ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನಾ ತ್ಪರ ಆ ರಣಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಇಯುಜ್‌ಖಾನನಿಗೂ ಅವರಿಗೂ ಬಹುದೂರ ವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ವೇಗವು ತೀವ್ರವಾಗಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಇಯುಜ್‌ಖಾನನಿದಾನೆಂದು ಅವರು ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ವಾಗುತ್ತಲೇ ಯುದ್ಧದ ವೇಗವು ಹತ್ತರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ರಾತ್ರಿ ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಯಿತು. ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕನಾದರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಿತು ನಾಲ್ಕಾರು ಪಾಳಯಗಾರರು ಇಯುಜ್‌ಜಾನನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಲೇ ನಗರದ ಸೈನ್ಯದವರು ಬಲವಾದ ಕೊಂಬುಕಹಳೆಗಳನ್ನು ಊದಿದರು. ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಇಯುಜ್ ಖಾನನು ನಗುತ್ತಾ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದನು. ಅನುಸರಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಪಾಳ ಯಗಾರರನ್ನು ಕುರಿತು ನಗರದ ವೀರರೇ ಇಂದಿನ ಜಯವು ನಿಮ್ಮದು ಎಂದು ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ರಣಭೂಮಿಯೆಲ್ಲಾ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿ ದಿತ್ತು. ಆರ್ತನಾದಗಳು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಖಾನನು ಮನನೊಂದ ಸೈನಿಕ ರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಡೋಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು. ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರು ಆ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಗ ದಲ್ಲಿದಾರೆಯೋ ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಅರಸತೊಡಗಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿ ನಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡು ಕುದುರೆಗಳು ಬಂದು ಇಯುಜ್‌ಖಾನನ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡವು. ಆ ಮಶಾಲು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಖಾನನು ಆ ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿ

ಯುವರನ್ನು ನೋಡದನು. ರಾಣಿಯುರ ಮುಖವು ಮಸಿಯು ಕೊಡದಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದುವು. ಅಂಗರೇಕುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹರುಕಲು ಛಿಪ್ರವಾಗಿದ್ದುವು. ಇಯಜ್ ಖಾನನು ನಗುತ್ತಾ ರಾಣಿಯುವರೇ! ಯುದ್ಧವು ಹೇಗಿದೆ? ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ರಾಣಿಯುವರು ಬಳಲಿರುವಂತಿದೆ ಎಂದನು. ಪಾಲತ್ತಳು ನಗುತ್ತಾ ಇಂಥದ್ದೊಂದು ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೀಗೆ ದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈದಿನದ ಯುದ್ಧವಂತಹ ಯುದ್ಧವು ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ನಡದೇ ಇಲ್ಲ! ಇಂದಿನ ಅಖಂಡ ಜಯುವು ನಮ್ಮದು. ಸುಲ್ತಾನರು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದು ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಚನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಇಯಜ್ ಖಾನನು ನಕ್ಕನು. ಎಲ್ಲರೂ ಶಿಬಿರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ತೆರಳಿದರು.

ಮಂಡ್ಯಕ್ಕೂ ಹಿರೋಡೆಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಗರದ ಶಿಬಿರವು ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ಕಡೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಸೈನ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದವು. ಖಾನರವರೂ ಸುಮಾರು ರಾತ್ರಿ ೧೧ ಗಂಟೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಲಪಿದರು. ಶಿಬಿರವು ಬಹಳ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದಿತು. ರಾತ್ರಿ .ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇಯಜ್ ಖಾನನು ತನ್ನ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನು ಕರಸಿ ಭೋಜನೋತ್ತರ ಸೈನ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಜ್ಜಾಗಿರಬೇಕು ಯಾರೂ ಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿರಕೂಡದು ಎಂದು ಕಟ್ಟಾಜ್ಞೆಮಾಡಿ ದಿರಸನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರು. ರಾಣಿಯವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುಡಾರಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಪಾಳಯಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಗಳನ್ನು ಸೇರಿದರು.

ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಸುಲ್ತಾನನು ಚಡಪಡಿಸಹತ್ತಿದನು. ಈದಿನ ನಡದ ಯುದ್ಧದ ಪೂರ್ವಪರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಆ

ಯುದ್ಧವು ಇಯುಜ್‌ಖಾನರದೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಅಂಗರೇಕುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಅಂಗರಕ್ಷಕರೊಡನೆ ರಣಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ವಿಶಾಲವಾದ ರಣಕ್ಷೇತ್ರವು ಬರಿದಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸೈನಿಕರ ಶವಗಳು! ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳು! ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಮರಣೋನ್ಮುಖರಾದ ಸೈನಿಕರ ಆರ್ತನಾದ! ನಾಯಿ, ನರಿಗಳ ಕೂಗು! ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಆ ರಣಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ದಾಟಿ ನಗರದ ಸೈನ್ಯಶಿಬಿರವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟನು. ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಬಿರವು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಶಿಬಿರದ ಮಹಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ತಲಪುತ್ತಲೇ ಆ ಅಗಾಧ ಶಿಬಿರವನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಲ್ತಾನನು ಉಬ್ಬಿಹೋದನು. ಶಿಬಿರದ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಫೌಜುದಾರನು ಬಂದು ಆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದವರಾರೆಂದು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ಆದ್ಯತೆಯಿಂದ ನಾವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದವರು. ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಶಿಬಿರವು ನಗರದ ನವಾಬರವರದೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಹೌದು! ಇದು ನಗರದ ನವಾಬ್ ಇಯುಜ್‌ಖಾನರ ಶಿಬಿರ! ಈ ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ಒಳಗೆ ಬಿಡಲು ಹುಕ್ಕುಂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಫೌಜುದಾರೀ ಹುಕ್ಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ನೀವುಗಳು ವಾಪಸು ಹೋಗುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವವರೆಗೆ ಬಂಧನದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಸರ್ದಾರವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾಗ್ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು–ಸರಿ! ಪಾಳಯಗಾರರೇ! ನಿಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ನಾವು ತಲೆಬಾಗುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಈಗಲೇ ನಿಮ್ಮ ನವಾಬರವರ ಸಮ್ಮುಖ ಹಾಜರ್ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸರಿ! ಸರದಾರರೇ! ಅದಕ್ಕೆ ಹುಕ್ಕುಂ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ನವಾಬರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹುಕ್ಕುಂ ದೊರತರೆ ಒಳಗೆ

ಕರದೊಯ್ಯುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಕಡೆ ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆ ಈ ಹೊಸಬರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಇಯುಜ್‌ಖಾನರವರ ಗುಡಾರದ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಒಳಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಒಳಗೆ ಬರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು. ಮಹಾದ್ವಾರರಕ್ಷಕರ ನಾಯಕನು ಡೇರೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸುಲ್ತಾನರವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಸರದಾರರೊಬ್ಬರು ಬಂದು ಈಗಲೇ ನವಾಬರ ಭೇಟಿಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವರು ಕೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರವರ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಯಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನವಾಬರವರನ್ನೇ ಭೇಟಿಮಾಡಬೇ ಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು-ಸುಲ್ತಾನರವರಕಡೆ ಸರದಾರರಾದರೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಯಿಂದ ಶಿಬಿರದೊಳಗೆ ಕರಮತರಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು.

ನಾಯಕನು ಮಹಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸರದಾರರನ್ನು ಶಿಬಿರದೊಳಗೆ ಕರತರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ಕಣ್ಣುಸನ್ನೆಮಾಡಿ ಆ ನಾಯಕನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಆ ಮಹಾಶಿಬಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾಶಿಬಿರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ಆನಂದಿಸುತ್ತ ಹೋದನು. ನವಾಬರ ಡೇರೆಯ ಮುಂದೆ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿದನು. ನವಾಬರ ವಾಸಭವನದ ಜಮಾದಾರನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸರದಾರನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರದೊಯ್ದನು.

ಆ ಪಟಭವನದಲ್ಲಿ ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಶೀಧು ಪಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸರದಾರನು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುತ್ತಲೇ ಖಾನನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅತ್ತಕಡೆಗೆ

ತಿರುಗಿತು. ಖಾನನು ಆ ಭವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಪ್ರತಿಭನಾಗಿ ಆಸನದಿಂದ ಜಗ್ಗನೆದ್ದು ಸುಲ್ತಾನನ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ಮುಜರೆ ಮಾಡಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನ ಶರೀರವು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಆನಂದದ ಆವೇಶದಿಂದ ಖಾನನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು. ಇಬ್ಬರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಡದಾದುವು. ಖಾನನು ಸುಲ್ತಾನನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಖಾನರವರೇ! ನಾನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲವೇ ತಾವು ರಣಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀರೆಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿದೆ. ಆಗಲಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮನವು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಂದು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವು ದೊರೆಯಿತು.

ಇಯಜ್-ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುಂಫಣಿಯವರನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೆ. ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಭೇಟಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಫಿದವಿಯಮೇಲೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಖುದ್ದು ಸವಾರಿಯೇ ದಯಮಾಡಿಸೋಣವಾಯಿತು. ಇದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ.

ಖಾನರವರೇ! ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಇದುವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಪರಾಜಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಮನಸ್ಸು ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ತಾವು ಅಖಂಡ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೀರಿ.

ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಈ ಯುದ್ಧವು ನಮ್ಮದು. ಜಯವು ನಮ್ಮದು. ಈ ಜಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿರುವುದು. ನಾನು ತಮ್ಮ ಸೇವಕ. ನೀವು ಈ ಯುದ್ಧದ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇರೋಣವಾಗಲಿ. ನಾನು ವಿಜಯವನ್ನು ತಂದು ತಮ್ಮ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಖಾನರವರೇ! ತಾವು ಅಂತಹ ಅಪ್ರತಿಮವೀರರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಯುದ್ಧವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು ನನಗೆ ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಖಾನನು ನಕ್ಕನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಯುದ್ಧದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಸುದ್ದಿಯು ಶಿಬಿರವಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವು ವಿದ್ಯುದ್ವೇಗದಿಂದ ಪ್ರವಹಿಸತೊಡಗಿತು. ಸೈನಿಕರು ಸೇನಾನಾಯಕರು, ಪಾಳಯಗಾರರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೊಸ ಆತುರ. ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹ. ಸುಲ್ತಾನರ ಮತ್ತು ಖಾನರವರ ಸವಾಗಮದ ಸುದ್ದಿಯು ರಾಣಿಯವರ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ತಲಪಿತು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ಭವ್ಯವಾದ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ನವಾಬರ ಪಟಭವನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ದೌಲತ್ತಳು ಏಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಟಿಪ್ಪುವನ್ನು, ಖಾನನನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಾತಿರೇಕದಿಂದ ಬಾಲಕಿಯಂತೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಎರಡು ತೋಳುಗಳಿಂದ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಆಲಿಂಗಿಸಿದಳು. ಖಾನನು ಆದರದಿಂದ ದೌಲತ್ತಳನ್ನೆತ್ತಿ ಪರ್ಯಂಕದಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ರಾಧೆಯು ಅವರುಗಳ ಆನಂದಾತಿಶಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತಸಪಡುತ್ತಾ ಹಸನ್ಮುಖದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಖಾನನ ಕಡೆ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿ ದೌಲತ್ತಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳತುಕೊಂಡಳು.

ದೌಲತ್ತಳು ಉತ್ಕಂಠಿತಳಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ನಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಹೇಗೆ ಪತ್ತೆಮಾಡಿದಿರಿ! ಈ ಅವೇಳೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಜ್ಞಾತ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸುಲ್ತಾನನು-ದೌಲತ್ ಆ ಯುದ್ಧದವರಿಯನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಈ ರಣವೈಖರಿಯು ಖಾನರವರದೆಂದೇ ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುವುದು

ತಿರುಗಿತು. ಖಾನನು ಆ ಭವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಪ್ರತಿಭನಾಗಿ ಆಸನದಿಂದ ಜಗ್ಗನೆದ್ದು ಸುಲ್ತಾನನ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ಮುಜರೆ ಮಾಡಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನ ಶರೀರವು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಆನಂದದ ಆವೇಶದಿಂದ ಖಾನನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು. ಇಬ್ಬರ ಬಾಯಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಡದಾದುವು. ಖಾನನು ಸುಲ್ತಾನನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆಸನವಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಖಾನರವರೇ! ನಾನು ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲವೇ ತಾವು ರಣಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀರೆಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿದೆ. ಆಗ ಲಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮನವು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಂದು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವು ದೊರೆಯಿತು.

ಇಯುಜ್-ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುಂಘಣಿಯವರನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೆ. ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಭೇಟಿಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಫಿಪಪಿಯಮೋಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಖುದ್ದು ಸವಾರಿಯೇ ದಯಮಾಡಿಸೋಣವಾಯಿತು. ಇದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ.

ಖಾನರವರೇ! ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಇದುವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಪರಾ ಜಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಮನಸ್ಸು ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ತಾವು ಅಖಂಡ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೀರಿ.

ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಈ ಯುದ್ಧವು ನಮ್ಮದು. ಜಯವು ನಮ್ಮದು. ಈ ಜಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿರುವುದು. ನಾನು ತಮ್ಮ ಸೇವಕ. ನೀವು ಈ ಯುದ್ಧದ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇರೋಣವಾಗಲಿ. ನಾನು ವಿಜಯವನ್ನು ತಂದು ತಮ್ಮ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಖಾನರವರೇ! ತಾವು ಅಂತಹ ಅಪ್ರತಿಮವೀರರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು ನನಗೆ ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಖಾನನು ನಕ್ಕನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಯುದ್ಧದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಸುದ್ದಿಯು ಶಿಬಿರವಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವು ವಿದ್ಯುದ್ವೇಗದಿಂದ ಪ್ರವಹಿಸತೊಡಗಿತು. ಸೈನಿಕರು ಸೇನಾನಾಯಕರು, ಪಾಳಯಗಾರರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೊಸ ಆತುರ. ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹ. ಸುಲ್ತಾನರ ಮತ್ತು ಖಾನರವರ ಸಮಾಗಮದ ಸುದ್ದಿಯು ರಾಣಿಯವರ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ತಲುಪಿತು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ಭವ್ಯವಾದ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ನವಾಬರ ಪಟಭವನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ದೌಲತ್ತಳು ಏಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಟಿಪ್ಪುವನ್ನು, ಖಾನನನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಾತಿರೇಕದಿಂದ ಬಾಲಕಿಯಂತೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಎರಡು ತೋಳುಗಳಿಂದ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಆಲಿಂಗಿಸಿದಳು. ಖಾನನು ಆದರದಿಂದ ದೌಲತ್ತಳನ್ನೆತ್ತಿ ಪರ್ಯಂಕದಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ರಾಧೆಯು ಅವರುಗಳ ಆನಂದಾತಿಶಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತಸಪಡುತ್ತಾ ಹಸನ್ಮುಖದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಖಾನನ ಕಡೆ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿ ದೌಲತ್ತಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳತುಕೊಂಡಳು.

ದೌಲತ್ತಳು ಉತ್ಕಂಠಿತಳಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ನಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಹೇಗೆ ಪತ್ತೆಮಾಡಿದಿರಿ! ಈ ಅವೇಳೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಜ್ಞಾತ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸುಲ್ತಾನನು-ದೌಲತ್ ಆ ಯುದ್ಧದವರಿಯನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಈ ರಣವೈಖರಿಯು ಖಾನರವರದೆಂದೇ ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುವುದು

ಪ್ರಯಾಸವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಖಾನರವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಕಾತುರನಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಅವರ ದರ್ಶನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಕಾಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ.

ದೌಲತ್ತಳು ನಗುತ್ತಾ ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ತಮ್ಮ ಖಾನರನ್ನು ತಮಗೆ ತಂದು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವು ಈಡೇರಿದಂತಾಯಿತು.

ಸುಲ್ತಾನನು–ರಾಣಿಯವರೇ ತಾವು ಖಾನರವರ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಕೈಕಳಚಿಹೋಗಿದ್ದ ಈ ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಪುನರುದ್ಧಾರಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಈ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರಿಗೂ ನಿಮಗೂ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಋಣಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ತೀರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನ ಕಂಠವು ರುದ್ಧವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಬಿಂದುಗಳು ಉದುರುತ್ತಿದ್ದವು.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಆ ರಾತ್ರಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರ ಗುಡಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಎದ್ದರು. ಪರಿಚಾರಕರು ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಭೋಜನವನ್ನು ತಂದು ಆ ವಾಸಭವನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದರು. ಖಾನರವರೂ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಒಂದೇ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನಮಾಡಿದರು. ದೌಲತ್ತಳು ಸ್ವತಃ ಆದರದಿಂದ ಬಡಿಸಿದಳು. ಭೋಜನೋತ್ತರ ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ದೌಲತ್ತಳು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ತಂಬಾಕನ್ನು ಹಾಕಿ ಹುಕ್ಕಾವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದ ನಳಿಗೆಯನ್ನು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಸುಲ್ತಾನನೂ ಖಾನನೂ ಆನಂದದಿಂದ ಹುಕ್ಕಾ ಸೇವನೆ ಮಾಡಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಇಯಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ರಾಣಿಯವರುಗಳನ್ನು ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಆಗಲೇ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ಖಾನನು-ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷ, ಆದರೆ ಈ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನಿದ್ದರೆ ಈ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಈ ಪಾಳಯಗಾರರಿಗೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಸಂಗ್ರಾಮದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಅರಿತ ತಮಗೆ ನಾನು ವಿಶೇಷ ಅರಿಕೆಮಾಡುವುದೇನಿದೆ. ತಾವು ನನಗೆ ಈ ಸೈನ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಯುದ್ಧವು ಪೂರೈಸುವವರೆಗೆ ಇರಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು ತಲೆದೂಗುತ್ತಾ ನವಾಬರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಈ ರಾಣಿಯವರು ದರಿಯಾದೌಲತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡದಿ ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಹೌದು! ಅದು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ವಸತಿ, ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಣಿಯವರ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಸೇನಾನಾಯಕರಂತೆ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಸರಿನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದೌಲತ್ತಳು ನಗುತ್ತಾ ಹೌದು ಸುಲ್ತಾನರೇ ಹೌದು. ಈ ಯುದ್ಧವು ಪೂರೈಸುವವರೆಗೆ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ವಿಜಯದುಂದುಭಿಯು ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ನಾವು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತೇವೆ ಇಂಥದೊಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೇ ಇಷ್ಟುದಿವಸಗಳು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು. ನಾವು ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು ಮೌನದಿಂದ ತಲೆದೂಗಿ ಒಪ್ಪಿದನು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಶಿಬಿರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪಾಳಯಗಾರರಿಗೂ, ಸೇನಾನಾಯಕರಿಗೂ, ಸೈನಿಕರಿಗೂ ಭೇಟಿಮಾಡಿಸಿದನು. ಶಿಬಿರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜಯಧ್ವನಿಯಾಯಿತು. ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೊಂಬುಕಹಳೆಗಳನ್ನು ಊದಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೇ ಆ ಸೈನ್ಯಸಾಗರವು

ಉಕ್ಕುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾದನು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉತ್ಸಾಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಇಯುಜ್ ಖಾನನು, ದೌಲತ್, ರಾಧಾರಾಣಿಯರು ಕುದುರೆಗಳಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಬಹುದೂರ ಸಾಗಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಅವರು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವಹೊತ್ತಿಗೆ ಅರುಣೋದಯಕಾಲದ ಪಕ್ಷಿಯ ಕಲಕಲಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾತಃಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿಬಿರ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಪಾಳಯಗಾರರೂ ಸೇನಾನಾಯಕರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದರು. ಸೇನಾನಾಯಕರೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೇಳಿದರು. ರಣಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತ ಖಾನನು ಇನ್ನು ಎರಡು ದಿನಗಳು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದೂ, ಶತ್ರುಗಳ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನರಿತು ಮುಂದಿನ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗೂಢಚಾರರು ಬಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಂಡು ಆದಿನ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸೂಚನೆಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಅರುಹಿದರು. ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಸಮಸ್ತರೂ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ತನ್ನ ಗುಡಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆರೋಗಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಖಾನನು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಪ್ರಾಣವಿದ್ದು ಆರ್ತನಾದಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸೈನಿಕರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಅಪರಾಹ್ನ ಮೂರು ಗಂಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರದ ಹೊರವಳಯದ ಕಾವಲಗಾರರು ಬಂದು ಮರಾಟ ಸರದಾರರು ಭೇಟಿಗೆ ಬಂದಿದಾರೆಂದು ನಗರದ ನವಾಬರಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದರು.

ಇಯುಜ್‌ಖಾನರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಮರಾಟ ಸರದಾರರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು? ಬಹುಶಃ ಸಂಧಿಗಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು

ಎಂದು ಊಹಿಸಿದನು. ಅವರನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕರತರಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಮರಾಟೆ ಸರದಾರರು ಶಿಬಿರದೊಳಗೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸೇನಾನಾಯಕರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಮರಾಟೆ ಸರದಾರರು ಖಾನರವರ ಗುಡಾರದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಖಂಡನುಮಾತ್ರ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿದು ಗುಡಾರದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು. ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಆ ಹೊಸ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಒಳಗೆ ಕರದೊಯ್ದನು. ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಇಬುಜ್ ಖಾನನೆದ್ದು ಆ ಮರಾಟೆ ಸರದಾರನನ್ನು ಬಹಳ ಗೌರವದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು.

ಆ ಸರದಾರನು ಇಬುಜ್ ಖಾನನ ಪರಿಚಯವಾದಮೇಲೆ ತಾನು ಸ್ವಯಂ ಹರಿಪಂತನೆಂದು ಖಾನನಿಗೆ ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಖಾನನು, ಪಂತನ ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಪ್ರತಿಭನಾದನು ಖಾನನು ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವದಿಂದ––

ಪಂತಮಹಾಶಯ! ತಮ್ಮ ಖ್ಯಾತಿಯು ಇಡೀ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ತಾವು ಈ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಏಕಾಕಿಗಳಾಗಿ ಬಂದು ದರ್ಶನ ವಿತ್ತುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಮಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗಲೂ ನಾನು ಆ ಮಹಾಮಹಿಮರಾದ ಹರಿಪಂತರು ತಾವೇ ಎಂದು ನಂಬಲೇ!

ಪಂತನು—ನಗುತ್ತಾ ಖಾನ್‌ಸಾಹೇಬರವರೇ, ಪೇಷ್ವೆಯವರ ಚಾಕರನಾದ ಈ ಅಲ್ಪವ್ಯಕ್ತಿಯೇ, ಆ ಹರಿಪಂತನೆಂದು ನಂಬಬಹುದು, ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಣಿಯವರುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯವು ಚನ್ನಾಗಿದೆ, ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ? ಅವರುಗಳಿಗೂ ನನಗೂ ಗೌರವವಿಶ್ವಾಸಗಳಿವೆ. ಅವರುಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಉದಾತ್ತ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ನಾನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಹೋದರನಂತೆ ಈ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೇನೆ. ಈ ಶ್ರೀರಂಗ

ಪಟ್ಟಣದ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡವಾದ ಅಜೇಯವಾದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸೈನ್ಯವಿದೆ, ನಾನು ಏಕಾಂಗಿಯೆಂದು ರಣಧೀರರಾದ ತಾವು ಭಾವಿಸೋಣ ವಾಗುತ್ತದೇನು? ಮಾನ್ಯ ಪಂತರವರೇ! ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು, ತಾವು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಬರಲಿ, ಮಹಾಸೈನ್ಯಸಮೇತವಾಗಿ ಬರಲಿ, ತಾವು ಸ್ನೇಹಿತ ರಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವಾಗ ತಮ್ಮನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ.

ಪಂತ—ಅದು ವೀರರ ಧರ್ಮ.

ಖಾ—ತಾವು ದಯಮಾಡಿಸಿದ ರಾಜಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸ ಬಹುದು.

ಪಂತ—ಖಾರವರೇ, ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂಧಿಸೂಚನೆಯು ಜಯಾಪಜಯಗಳ ಸಂಧಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸ ಬೇಡಿರಿ, ತಾವು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಕೃತವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದೇನೆ.

ಖಾ—ಪಂತರವರೇ, ತಮ್ಮ ಸಂಧಿಪ್ರಸ್ತಾಪವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ವಾಗಿದೆ. ತಾವು ಕುಂಪಣಿಯವರೊಡನೆ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಂದಿದೀರಿ. ಈಗ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಪ್ರಸ್ತಾಪವೆಂದರೇನು?

ಪಂತ—ಖಾರವರೇ, ನಾವು ಸುಲ್ತಾನರವರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ಮಧ್ಯೆ ನೀವು ನಗರದ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಬರುವಿರೆಂದು ನಾವು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಖಾ—ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನಾನು ರಣಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದುದು ಹೇಗೆ?

ಪಂತ—ಮಹತ್ತರವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ಹಿಂದೂ ಸೈನ್ಯ, ಮರಾಟರು ಹಿಂದುಗಳೊಡನೆ ರಣಾರಣಿ ಯುದ್ಧ

ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮೊಡನೆ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಎದುರು ನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಖಾಂ—ತಮ್ಮ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಕುಂಫಣಿಯವರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಯೇ?

ಪಂತ—ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರನ್ನೊಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮುಂದೆ ಅವರ ಇಷ್ಟ.

ಖಾಂ—ಪಂತರವರೇ, ತಾವು ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರು. ನಾನಾಪಡ್ನಾವೀಸರವರಂತಹ ರಾಜನೀತಿನಿಪುಣರು, ಈ ಕುಂಫಣಿಯವರು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕಟ್ಟುವುದೆಂದರೇನು ? ಅದಕ್ಕೆ ದೇಶಭಕ್ತರಾದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರು ಒಪ್ಪುವುದಂದರೇನು, ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಕುಂಫಣಿಯವರನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಿಂದ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಓಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರವು ದೊರತರಂತೂ, ಈ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಂಗೈ ಅಗಲ ಜಾಗವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಸಂಧಿಯು ನಿಜವಾದರೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿರಿ, ನಾನು ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡನ್ನು ಮೂರು ದಿನದಲ್ಲಿ ಧೂಳೀಪಟಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಯುದ್ಧಾನಂತರ ನಾನೇ ಸ್ವತಃ ಪುಣೆಗೆ ಬಂದು ಪೇಷ್ವೆಯವರ ದರ್ಶನಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಪಂತ—ಖಾಂರವರೇ, ತಮ್ಮ ಮಾತು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಷ್ಟು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನಾವೂ ಕುಂಫಣಿಯವರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದೇವೆ. ಈಗ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ, ಮುಂದೆ ದೈವಚಿತ್ತವಿದ್ದಂತೆ ಆಗಲಿ.

ಖಾಂ—ಪಂತರವರೇ, ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಮೇಲೆ ಗೌರವವಿಟ್ಟು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ, ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವೀಳಯವನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೋಣ.

ಪಂತ—ಅಂಥಾ ಮರ್ಯಾದಾಪುರಸ್ಸರವಾದ ಸಂಧಿಯು ಸಾಧುವಾದುದೇ ಸರಿ, ಆದರೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ನಮ್ಮದೊಂದು ಷರತ್ತಿದೆ.

ಖಾನ್—ಷರತ್ತೆಂದರೆ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ, ತಾವು ಏನೋ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಹೇಳಿರಿ, ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ ಯುದ್ಧಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಷರತ್ತನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಬಹುದೆಂದು ತಮ್ಮಂಥಾ ಪ್ರಜ್ಞಾಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ತೋರಿಬಂದಿದ್ದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ.

ಪಂತ—ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ರಾಣಿಯವರು ನಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವಯಂ ನಾನಾಫಡ್ನಾವೀಸರವರೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ರಾಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಮತವೂ ಅದೇ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನುಡಿದರು. ಆ ಭರವಸೆಯಮೇಲೆ ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಖಾನ್—ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ, ಪಂತರವರೇ, ತಾವು ತಮ್ಮ ಆಶಯವನ್ನು ಹೇಳೋಣವಾಗಲಿ.

ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಹಿಂದೂ ರಾಜ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರವರು ರಾಜಮನತದವರನ್ನು ಮೂಲೆಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಸ್ವಯಂ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದಾರೆ, ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ಅವರಣ್ಣಾಂತ ಹಿಂದೂರಾಜರ ದಳಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಪುನಃ ಆ ರಾಜಮನೆತನದವರಿಗೆ ನೀವು ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿದರೆ ನಮ್ಮ ಅಭೀಷ್ಟವು ಸಿದ್ಧಿಸಿದಂತೆ! ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸೇರಿರುವ ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದು ನಿಮಗೂ ಅಭಿಮತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೇವೆ.

ಪಂತರವರೇ, ನಿಮ್ಮಮಾತು ಅಕ್ಷರಶಃ ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನೆತ್ತುವುದು ರಾಜನೀತಿಯೇ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕು ಕುಂಫಣಿಯವರಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ.

ಪಂತ—ಹೌದು! ಕುಂಫಣಿಯವರಿಗೂ ಇದಕ್ಕು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರು ಮೈಸೂರಿನವರು ಸೇರಿಬಿಟ್ಟರೆ ಕುಂಫಣಿಯವರು ಇತ್ತ ಕಡೆ ತಿರುಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಯುದ್ಧಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುರಾಜರಿಗೆ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುವುದು ಇಲ್ಲ. ಸಂಧಿಯಾದಮೇಲೆ ರಾಜ ಮನೆತನದವರಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟುವುದಾಗಿ ನೀವೂ ಸುಲ್ತಾನರವರು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿರಿ. ನಾವು ನಮ್ಮ ದಂಡನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

ಖಾನ್—ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಲ್ಲ, ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಒಂದುಸಾರ ಅವಕಾಶಕೊಡಿರಿ, ತಮಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಪಂತ—ಆಗಬಹುದು. ಅದುವರೆಗೆ ಉಭಯಪಕ್ಷದವರೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ಖಾನ್—ಹೌದು! ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೋಣ. ಆದರೆ ನೀವುಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿದ್ದೀರೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಈ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಂದಲೂ ಹೊಸಸೈನ್ಯಗಳು ಮೈಸೂರು ಗಡಿಯೊಳಗೆ ಬರಕೂಡದು.

ಪಂತರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಖಾನ್—ಪಂತರವರೇ! ಇದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದಾರೆಯೆ?

ಪಂತ—ಇಲ್ಲ! ನಾನು ಅವರನ್ನು ಒಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಡದಂತೆ ನಾನು ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಖಾನ್—ನಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ, ನಾನು ಅವರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪಂತರವರೇ! ತಮ್ಮ ಈ ಸಲಹೆಗೆ ಪೇಷ್ವೆಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಟ್ಟುಬೀಳುತ್ತಾರೆಯೇ?

ಪಂ—ಹೌದು! ಮಹಾದೇವನಾಣೆ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಸ್ವಯಂ ನಾನಾಫಡ್ನವೀಸರಿಂದಲೇ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ರಾಯಸವನ್ನು ತರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು.

ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಹರಿಪಂತನೂ ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ತನ್ನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದನು. ಇಷ್ಟು ಮಿತಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಶತ್ರುಸೇನಾನಿಯಾದ ಪಂತನು ಖಾನರ ಶಿಬಿರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಣಿಯುವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ಅವರುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಕ್ಷೇಮಲಾಭವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯು, ಪಂತರವರೇ! ಈ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಸೇನಾನಿಗಳಾದ ತಾವು ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರದಕಡೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ರಾಣಿಯುವರೇ! ಇದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ತಮ್ಮ ಸೌಜನ್ಯ! ನಾನು ಖಾನರವರೊಡನೆ ಸಂಧಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಿದೇನೆ.

ರಾಣಿ—ಪಂತರೇ! ಒಂದೇ ದಿನದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯಾಗುವುದೇನು?

ಪಂ—ಆಗುತ್ತದೆ!

ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯುವರು, ಸಂತೋಷ! ಸಂತೋಷ! ಎಂದು ತಲೆದೂಗುತ್ತಾ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚುಕಾಯಿಸಿದರು. ಅವರುಗಳು ಶಿಬಿರವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಸೂರ್ಯದೇವನು ಅಸ್ತಂಜಲಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದನು.

ರಾಣಿಯುವರು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಖಾನರವರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಖಾನರವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಖಾನರವರು ಬಹಳ ಹರ್ಷದಿಂದ ಹರಿಪಂತರ ಆಗಮನವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ದೌಲತ್ತಳು ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ.

ರಾಧಾರಾಣಿಯು—ಖಾನರವರೇ, ಈ ಸಂಧಿಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ಯಾರು ಮಾಡಬೇಕು ?

ಖಾ—ನೀವು ಮಾಡಬೇಕು.

ರಾಧಾ—ಈ ಸಂಧಿಯಿಂದ ಲಾಭವೇನು ?

ಖಾ—ಲಾಭವುಂಟು ! ಈಗ ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಅದು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸಂಧಿ. ಕುಂಫಣಿಯವರು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕಟ್ಟುವ ಮಾತು ಕೊನೆಮುಟ್ಟಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ ! ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರು ಉತ್ತರಡೆಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಸುಗ್ಗುತ್ತಿದಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣವೆಲ್ಲವೂ ಮೈಸೂರಿನವರದೇ ಇದೆ.

ರಾ—ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಸಂದೇಹ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೇನು ?

ಖಾ—ಉತ್ತೇಜಿತನಾಗಿ ಏನು ರಾಣಿಯವರೇ, ನಿನ್ನೆಯದಿನ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀವು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇ ? ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕುಂಫಣಿಯವರು ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಹೋದರಲ್ಲವೇ ?

ರಾಧೆ—ಹೌದು, ಖಾನರವರೇ, ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕುಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯಮಾತಂದರೇನು ? ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಛದ್ಮನೀ ಇದೆ.

ಖಾ—ಇಲ್ಲ, ರಾಣಿಯವರೇ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ರಾಜಕೀಯವಿದೆ. ಈ ಸಂಧಿಯಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಲಾಭವಿದೆ.

ದೌಲತ್—ಖಾನರವರೇ, ತಾವು ಹೇಡಿಗಳಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದೇ ಇಲ್ಲ ನಾವು ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೋ ನಮ್ಮ ಮೂವರ ಪ್ರಾಣಗಳು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಮುಂದೆ

ಹಾರಿಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಡದಂತೆ ಕೆಂಪಗಿದ್ದವು, ಧ್ವನಿಯು ಮಾತುಮಾತಿಗೂ ವಜ್ರದಂತೆ ಕಠೋರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಶರೀರವಾದ್ಯಂತವೂ ಕಂಪನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಖಾನನು ಆ ಕ್ರೋಧಾವೇಶಪೂರಿತಳಾದ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಎದ್ದು ಬಂದು ಅವಳ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

ದೌಲತ್ತಳು ಆವೇಶದಿಂದ ಕೈಯನ್ನು ಕೊಡವಿ ಇಯಜ್ ಖಾನನನ್ನು ತಳ್ಳಿ, ಗುಡಾರದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದಳು. ಇಯಜ್ ಖಾನನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದಂತಾಯಿತು. ತಲೆಯು ಗಿರ್ರನೆ ತಿರುಗಲಾರಂಭಿಸಿತು, ಹೋಗಿ ಪರ್ಯಂಕದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

ದೌಲತ್ತಳು, ರಾಧೆಯೂ, ತಮ್ಮ ವಾಸಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದರು, ದೌಲತ್ತಳು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ದುಃಖದ ಆವೇಗವು ಆವರಿಸಿತ್ತು. ರಾಧೆಯು ಬಹಳವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿದಳು, ಅವರಿಬ್ಬರು ರಾಣಿಯರೂ ಬಹಳಹೊತ್ತು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ನಾಳೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ಆರಂಭವಾಗಲೇಬೇಕು. ಈ ಸಂಧಿಪ್ರಸ್ತಾಪವು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ವಾಸಗೃಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟರು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು, ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಸೇನೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತುಕಡಿಗೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಲು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯರೂ ಆ ಮಹಾಶಿಬಿರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ವಾಸಭವನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಹರಿದು ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೌಲತ್ತಳು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು

ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದ ದಿರಸುಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಳು. ವಾಸ ಭವನದ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಚುಕಾಯಿಸಿ, ಇಯಜ್ ಖಾನನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಖಾನನ ಅಂತಃಗೃಹ ದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಖಾನನು ಇನ್ನೂ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ದೌಲತಳು ಗುಡಾರವೊಳಗೆ ಬಂದ ರಭಸಕ್ಕೆ ಖಾನನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಖಾನನು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದನು. ಆ ರಣದುಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಪ್ರತಿಭನಾದನು.

ದೌಲತ್! ಇದೇನು? ಮುಂಜಾನೆ ಈ ದಿರಿಸಿನಲ್ಲಿ ಶಯನ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆ?

ಖಾನರೇ! ಏಳಿರಿ! ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿರಿ.

ದೌಲತ್ ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಹುಡುಗಾಟವೆಂದು ಭಾವಿಸಿರು ವೆಯೋ? ಸೈನ್ಯದ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಲ್ಲದೇ ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡುವುದು?

ದೌಲತ್ತಳು ಕೆಂಡದಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನಗಲಿಸಿ ಕ್ರೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಖಾನನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ—

ಖಾನರೇ! ನಗರದ ಸೈನ್ಯವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟಿದೆ ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರು ಪಾಳಯಗಾರರಿಂದ ಪರಿವೃತರಾಗಿ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನಡೆ ಯುತ್ತಿದಾರೆ. ಅಗೋ ರಣದುಂದುಭಿಯು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಎದ್ದು ಹೊರಡಿರಿ. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ವೀರಪುತ್ರರಂತೆ ರಣಭೂಮಿಗೆ ನುಗ್ಗಿರಿ.

ಖಾನನು ಖತಿಗೊಂಡು ದೌಲತ್! ನಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವು ದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮರಾಠಾಸರದಾರರಿಗೆ ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಿದೇನೆ ನಾನು ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ಎದುರುನಿಂತು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿರುಗಿಸು ತ್ತೇನೆ.

ದೌಲತ್ತಳು ವಿಕಟವಾದ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು ಖಾನನೇ ಶತೃಗಳ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವಿಯಾ? ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಾವೇರಿಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಧುಮಿಕಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವುದು ಲೇಸು. ಯಾರಿಗೆ ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಿರುವೆ? ಮರಾಟರಿಗೆ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದೆಯಾ? ಯಾವ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಿದೆ?

ದೊಡ್ಡನವಾಬರ ಮೇಲೆ ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಶಪಥವನ್ನು ಮರೆತೆಯಾ?

ಇದೇ ವಾಸಭವನದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ವೀರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಏನಾಯಿತು?

ನನಗೆ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ದಾನವೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ನಡುಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದು,

ಖಾನನೇ! ತೆಗೆದುಕೊ ಈ ಕರವಾಳವನ್ನು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಶಿರಚ್ಛೇದಮಾಡಿ ನೀನು ಆತ್ಮಹತ್ಯಮಾಡಿಕೋ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಈ ಘೋರ ಕಥೆಯು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಡಲಿ.

ಖಾನನು ಅತ್ತಕಡೆ ದಿಗಂತವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿರುವ ರಣದುಂದುಭಿಯನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕೆರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಸುಡುತ್ತಾ ಬಿಚ್ಚಿದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಚಾಚಿನಿಂತಿರುವ ಭೈರವಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದಾನೆ. ಅಂದು ಮೋಹಿನೀ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಕಂಡ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಇಂದು ಈ ಭೈರವೀ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ನಾನೇ ನೋಡುತ್ತಿದೇನೇನು? ಎಂದು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿದಾನೆ.

ದೌಲತ್ತಳು ಪುನಃ ನಗುತ್ತಾ ಏಳು! ಖಾನ್! ನೀನು ವೀರ ಪುರುಷನೆಂದು ಬಲ್ಲೆ. ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನಿನ್ನಿಂದ ಜಯವಾಗಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ಕಟ್ಟಿದ ಈ ಮೈಸೂರುರಾಜ್ಯವು ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕವಾಗಿ ಬೆಳಗಬೇಕು ಎಂದು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದಳು.

ಖಾನನು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧನಂತೆ ಎದ್ದು ಯುದ್ಧದ ಅಂಗರೇಕುಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು.

ದೌಲತ್ತಳು ಆ ವೀರಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಚುಂಬಿಸಿದಳು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನೂ ದೌಲತ್ತಳೂ ದಿವ್ಯಾಶ್ವಗಳನ್ನೇರಿ ದೌಡಾಯಿಸುತ್ತಾ ನಗರದ ಮಹಾಸೈನ್ಯದ ಅಗ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತರು, ಆ ಸೇನಾಮಹಾಸಾಗರದಿಂದ ಜಯಧ್ವನಿ ಎದ್ದು ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತು.

ಮೃತ್ಯುಮುಖದಲ್ಲಿ

ನಗರದ ಸೈನ್ಯವು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಪಾಳಯದ ಮೇಲೆ ಲಗ್ಗೆ ಹತ್ತಲು ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಪಾಳಯಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದಂಡನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿಕೊಂಡು ರಣೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೊರಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಮಹಾ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದುಗಡೆ ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಡಸುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ರಣಭೇರಿಯು ದಿಕ್ಕಟಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧವಾದ ಸರ್ಪವಂತೆ ದೌಲತ್ತಳ ಕುಮರಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಕರೀಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಮನಸ್ಸು ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತಾನು ಮರಾಠಾ ಸರದಾರರಿಗೆ ನಿನ್ನೆ ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ದಾನವೆಲ್ಲಿಹೋಯಿತು? ಸಂಧಿಯಾಗುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬೀಳುವುದು ಎಂತಹ ಅಧರ್ಮ! ಎಂದು

ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ತಳ ರಣೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತನು. ನಾನು ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ವಚನಕೊಟ್ಟಿದೇನೆ. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ಟೀಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಅಭಯಕೊಟ್ಟಿದೇನೆ. ದೊಡ್ಡನವಾಬರಿಗೆ ನಾನು ಆಜನ್ಮಋಣಿಯಾಗಿದೇನೆ. ಹರಿಪಂತನ ಸಂಧಿಪ್ರಸ್ತಾಪವಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಭರವಸೆ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಅವರಿಂದಲೇ ನಾವು ವಂಚಿತರಾದರೆ ಮೈಸೂರಿನ ಗತಿಯೇನು? ಸಂಧಿಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾನಾರು? ನಾನು ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಬಂದಿದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದುಕೊಂಡು ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಹೀಗೆ ಡೋಲಾಯಮಾನವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದಾರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಇಯಜ್ ಖಾನನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸಿ, ದೌಲತ್ತಳ ಕುದುರೆಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ದೌಲತ್ತಳ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ, ದೌಲತ್! ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ? ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪವು ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆಯೇನು?

ಖಾನ್! ಕೋಪವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು. ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಲಿ, ಬಾರದಿರಲಿ ನಾನು ಇಂದು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನರ್ಪಿಸುವುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಬಾ. ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗು

ಖಾನನು–ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ ರಾಣಿಯವರೇ! ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವ ಹೇಡಿಯು ನಾನೆಂದು ತಿಳಿದೆಯಾ? ನಿನಗಾಗಿ ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕಡೆಯ ರಕ್ತಬಿಂದು ಇರುವವರೆಗೂ ಯುದ್ಧಮಾಡುವೆನು. ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡು. ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಈ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥವಲ್ಲಿ ಇಂತಹ

ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಸಾರುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನು. ಇನ್ನು ಈ ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಸುಳಿವಿಲ್ಲದೇ ಮಾಡುವೆನು.

ನೋಡು! ಇಯಜ್ ಖಾ್ ಈ ಯುದ್ಧವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದಲ್ಲ. ಇಂದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವು ಉಳಿಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ ಅಳಿಯಬೇಕು. ಅದು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನೋಡು. ಆ ಕುದುರೆಗಳ ಹೇಷಾರವವನ್ನು ಕೇಳು. ಬಾಯಿತೆರೆದು ಘರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ನೋಡು. ಇಂದು ಈ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಫಿರಂಗಿಗಳ ದಂಡಾಗಲಿ, ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವಾಗಲಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಾದೀತೆ ನಿನ್ನಂಥಾ ಮಹಾಸೇನಾನಿಯು ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವಾಗ ಈ ಮಹಾಸೈನ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ವೀರನಾವನಿರುವನು. ಖುದಾನು ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ವೀರಮಾಲೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿರುವನು ನಡೆ. ಮುಂದೆ ನಡೆ. ಆ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲು.

ದೌಲತ್, ಖುದಾನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ನನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿರುವ ವಿಜಯಮಾಲೆಯೇ ನೀನು. ಈ ಮಹಾಸೈನ್ಯದ ಜೀವಶಕ್ತಿಯು ರಾಧಾರಾಣಿ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈ ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವನು. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಆಜನ್ಮಋಣಿ ನಾನು. ದೌಲತ್! ಈ ಯುದ್ಧದ ಕೀರ್ತಿಯು ನನ್ನದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ದೌಡಾಯಿಸಿ ಆ ಮಹಾಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿನಿಂತನು.

ಆ ಸೈನ್ಯವು ಇಯಜ್ ಖಾನನನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾಸಾಗರವು ಭೋರ್ಗರೆಯುವಂತೆ ಜಯಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿತು.

ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿಮಾಡಿ ವ್ಯೂಹ ರಚನೆಮಾಡಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಂಡನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು.

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಹತ್ತುಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಂಡು ಆಹಾರ ವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮತ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಗರದ ದಂಡನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಕಂಡು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೇನಾನಿಯಾದ ಹಾರಿ ಸನ್ನನು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹವಮಾಡಿದನು. ಮೊದಲು ಫಿರಂಗಿಗಾಡಿಗಳನ್ನು ನಗರದ ಸೈನ್ಯವು ಬರುವ ದಾರಿಗಡ್ಡಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಉಡಾಯಿಸತೊಡಗಿದನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ದಂಡು ಸಿದ್ಧವಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಗರದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗದ ಸೈನ್ಯವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಬಿರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಒಂದು ಕಡೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡು ನಗರದ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಫಿರಂಗಿಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ರಾಧಾರಾಣಿಯ ದಂಡು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಶರವೇಗದಿಂದ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಸುಮಾರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎರಡು ಘಂಟೆಯಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡು ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಛಿನ್ನವಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮರಾಟರ ದಂಡು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಎಂಟು ಮಂದಿ ಪಾಳಯಗಾರರನ್ನು ಕರದು ಕೊಂಡು ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತಳು. ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಪಾಳಯಗಾರರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಖಡಾಖಡಿ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಅಪರಾಹ್ಣ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯಹೊತ್ತಿಗೆ ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮರಾಟರ ಸೈನ್ಯವು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡನ್ನು ಸಂಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹರಿಪಂತನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜನಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಯುದ್ಧವಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಧಾ ರಾಣಿಗೂ ಹರಿಪಂತನಿಗೂ ಹತ್ತಾರು ಬಾರುಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಜಾಂಗ್ಲೆ ಎಂಬ ಮರಾಠಾ ಸರದಾರನು ತನ್ನ ಆರುಅಡಿ ಉದ್ದವಾದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ರಾಧಾರಾಣಿಯಕಡೆಗೆ ಬೀಸಿದನು. ಹರಿಪಂತನು ಹಾ! ಹಾ!

ಎಂದು ಅರಚುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದು ಮರಾಠಾ ಸರದಾರನ ಕತ್ತಿಯ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಡೆದನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಕುದುರೆಯು ಚಿಮ್ಮಿ ಹಾರಿತು, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಪಂತನಿಂದ ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಪ್ರಾಣವು ಉಳಿಯಿತೋ, ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಅಶ್ವಪುತ್ರನಿಂದ ಉಳಿಯಿತೋ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿಪಂತನು ರಾಣಿಯವರೇ; ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿ ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋದನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಕತ್ತಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಪಂತನಿಗೆ ಮುಜುರೆಮಾಡಿ ವಾಮಪಾರ್ಶಕ್ಕೆ ಸರಿದಳು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸೈನ್ಯವು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿತು, ಹಿಂದೂ ಸೈನ್ಯಪರಿವೃತಳಾದ ಕ್ಷಾತ್ರ ತೇಜೋವಿರಾಜಮಾನಳಾದ ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲೊಲ್ಲದೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೀರರು ಹಿಂದುರುಗಿದರು ಸೂರ್ಯದೇವನು ಅಸ್ತಾಚಲವನ್ನು ಸೇರಿದನು, ರಾಧಾರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು, ಇಯಜ್ ಖಾನನನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಹೊರಟಳು.

ದೂರದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಶಬ್ದಗಳು, ಬಂದೂಕಗಳ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು, ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನಡಸಿದಳು.

ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಳು, ಒಂದೊಂದುಬಾರಿ ದೌಲತ್ತಳ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವು ಬಿದ್ದರೆ ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಹತ್ತುಪಾಲು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಶತೃಗಳನ್ನು ವಧೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಇಯಜ್ ಖಾನನಮೇಲೆ ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರಿದರೆ ಅವನ ಆಯಾಸವೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಆ ರಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತನಾದ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಂತೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಭಗವದಿಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ವಿಜಯವು ಇಯಜ್ ಖಾನನದಾಗಿತ್ತು, ಕತ್ತಲೆಯು ಮುಸುಕುತ್ತ ಬಂದಹಾಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ನಗರದದಂಡು ಬಹು ದೂರ ಫರಂಗಿಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.

ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ನಗುತ್ತಾ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿದನು, ದೌಲತ್ತಳು ಖಾನನನ್ನು ಆ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಳಯಗಾರರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಉನ್ಮತ್ತಳಾಗಿ ಆಲಂಗಿಸಿ ಚುಂಬಿಸಿದಳು.

ಖಾನನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲೆ ಕಟ್ಟಿತು, ತಲೆ ತಿರುಗಲಾರಂಬಿಸಿತು, ಅವನ ಶರೀರವು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದೇ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ವಾಲಿತು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಂದಹಾಸವು ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು, ಪಾಳಯಗಾರರು ಇಯುಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ಇಯುಜ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನವಿರಲಿಲ್ಲ, ಅರ್ಧಜ್ಞಾನವಿತ್ತು, ಆ ಪಾಳಯಗಾರರು ಇಯುಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದರು, ಗಾಳಿಬೀಸತೊಡಗಿದರು. ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ನಗುತ್ತಾ ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧವು ನಮಗೆ ಜಯವಾಗಿದೆ ಎಂದನು, ಪಾಳಯಗಾರರು ಹೌದು! ಖಾನರವರೇ! ತಮಗೆ ಪೆಟ್ಟು ತಗಲಿದಿಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಇಲ್ಲ! ಒಂದೆರಡು ಗುಂಡಿನೇಟುಗಳು ತಗಲಿರಬಹುದು. ಬಹಳ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು, ಹಾಗೆಯೇ ಪುನಃ ಮೂರ್ಛೆಯು ಬಂದಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಪಂಜಿನ ದೀವಟಿಗೆಗಳಿತ್ತು, ಆ ಗುರ್ತು ಹಿಡಿದು ಬಹುದೂರದಿಂದ ರಾಧೆಯು ಕುದುರೆಗಳಮೇಲೆ ಬಂದಳು. ವೇಗವಾಗಿ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದ ಸೈನಿಕರು ಆರ್ತನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ಬಿದ್ದಿದ್ದರು. ಶವಗಳು ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಿತು. ರಾಣಿಯು ದೀವಟಿಗೆಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಸುತ್ತಲೂ ಪಾಳಯಗಾರರು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳು ಇಯುಜ್‌ಖಾನನ ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೇ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು, ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿದು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಯುಜ್‌ಖಾನನ ಮುಖದಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು. ಶ್ವಾಸವು ಸರಿಯಾಗಿ

ಆಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅರಗಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿತ್ತು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಖಾನನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದನು. ದೌಲತ್ತಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕನು, ರಾಧೆಯ ಕಡೆಗೆ ದೈನ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿದನು.

ದಾಹ! ದಾಹ! ಎಂದು ಕಿರುಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದನು, ರಾಧೆಯು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿಂದ ನೀರಿನ ತಿತ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಳು, ದೌಲತ್ತಳ ಬೊಗಸೆಯ ತುಂಬಾ ನೀರು ತುಂಬಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳು ಇಯಜ್ ಖಾನನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನೀರೆರೆದಳು. ತಲೆಯಮೇಲೆ ನೀರು ಎರಚಿದಳು. ಇಯಜ್ ಖಾನನಿಗೆ ಪುನಃ ಜ್ಞಾನ ಬಂತು! ದೌಲತ್! ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏಳುವ ಚೈತನ್ಯವು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದನು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು! ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿ 11 ಗಂಟೆಯಾಯಿತು. ಪಾಳಯಗಾರರು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ತರಿಸಬೇಕೆಂದು, ಇಯಜಾಖಾನರನ್ನು ಪಾಳಯಕ್ಕೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದರು, ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿ 12 ಗಂಟೆಯಾಯಿತು. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯೂ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಕುದುರೆಸವಾರರು ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ಆ ದೀವಟಿಗೆಗಳವರು ಈ ದೀಪವಿ ರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಬಂದರು. ಅವರು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೆ ಪಾಳಯಗಾರರು ಖರೆಗಳಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುದು ರೆಯಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರು ಇಳಿದರು ಮೊದಲು ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನರವರೇ, ನಮ್ಮ ಸಮಾಚಾರವು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಈ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಕುಳಿತಿರುವ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಶೋಕವಿಹ್ವಲನಾಗಿ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಸುಲ್ತಾನನ ಎದೆಯು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಪ್ರಾಣವು ಉಳಿದಿದೆಯೆಂದು ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಹೆದರುತ್ತ ಹೆದರುತ್ತ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ದೌಲತ್—ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆ, ಅರ್ಧಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆ ಎಂದಳು.

ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಪ್ರಾಣವು ಬಂದಹಾಗಾಯಿತು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತನು, ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ತಲೆ ಸವರಿದನು ಖಾನನು ಪುನಃ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದನು. ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಖಾನನಿಗೆ ಚೈತನ್ಯ ಬಂದಹಾಗಾಯ್ತು.

ಸುಲ್ತಾನರೇ! ಈದಿನದ ಯುದ್ಧವು ಜಯವಾಗಿದೆ ಇನ್ನೆರಡು ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಶತೃಗಳ ದಂಡು ನಿರ್ನಾಮವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು ಗದ್ಗದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಖಾನರವರೇ ನನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಖಾನನು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡನು. ಖಾನನ ಎದೆ ಉಬ್ಬಿ ಬಂದಿತು. ಪುನಃ ಮೂರ್ಛಾವಸ್ಥೆಯು ಬಂದಿತು, ಬಹಳ ವೇದನೆಯಿಂದ ಕೊರಗುವ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಖಾನನ ಕವಚವನ್ನು ಸಡಿಲಮಾಡಿದನು. ಪಾರ್ಶ್ವದಿಂದ ರಕ್ತವು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು, ಅಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟು ನೋಡಿದನು, ಕೈಯೆಲ್ಲಾ ರಕ್ತವಾಯಿತು, ಸುಲ್ತಾನನು ಚಿಟ್ಟನೆ ಅರಚಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಖಾನನು ಪುನಃ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದನು, ನಕ್ಕನು! ಪ್ರಾಣವಾಯುವು ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಸಣ್ಣ ಬಾಲಕನಂತೆ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದನು ಖಾನನ ಶರೀರದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿದನು. ಮೈಸೂರು ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಯಿತು! ಎಂದು ದೀರ್ಘನಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಒಂದುಬಾರಿ ದೌಲತ್ತಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದನು ನೀರಸ! ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಮುಖ ವನ್ನು ನೋಡಿದನು, ನೀರವ! ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ನಿಂತಿದ್ದ ಪಾಳಯ ಗಾರರ ಮುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು, ನಿಸ್ತೇಜ!!! ಪುನಃ ದುಃಖವು ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಆವರಿಸಿತು, ಸುಲ್ತಾನನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು ಅರಮನೆಯಿಂದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯು ಬಂದಿತು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸರದಾರರು, ಸೇನಾನಾಯಕರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ದೌಲತ್ತಳು ಸುಲ್ತಾ ನನು ಖಾನನ ಶರೀರವನ್ನೆತ್ತಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು, ಎಲ್ಲರೂ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಮುಂದೆ ಮೌನವಾಗಿ ನಡದರು. ಕಾವೇರಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯು ತಲಪಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನೇ ಖಾನನ ಶರೀರವನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಗೋರಿ ಮಾಡಿದನು. ಮೌನಮುದ್ರೆ ಯನ್ನು ಒಡೆಯಲಿಲ್ಲ, ಬೆಳಗಿನಝಾವದ ಕೋಳಿ ಕೂಗಿತು. ತೋಪು ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಡುಗಳಾಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ದುಃಖದಿಂದ ಅಳುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೈಮುಗಿದು ತನ್ನನ್ನು ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು, ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋದರು, ಸುಲ್ತಾನನು ಆ ಗೋರಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು, ಸೂರ್ಯೋ ದಯವಾಯಿತು. ದೌಲತ್ತಳೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ಸುಲ್ತಾನನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟರು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಆ ಗೋರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವಾಗ ದೌಲತ್ತಳ ಮುಖವನ್ನು ದುರದುರನೆ ನೋಡಿದನು, ದೌಲತ್ತಳು ಮೌನವಾಗಿ ನಿಂತಿ ದ್ದಳು, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ದೌಲತ್ ನಾನು ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ಗೋರಿಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಭೇದ್ಯವಾದ ರಹಸ್ಯವನ್ನರಿಯಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ ಎಂದು ಗಂಭೀರಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದನು.

ದೌಲತ್ತಳು ತಲೆದೂಗಿದಳು.

ದೌಲತ್! ನೀನು ಈ ಇಯಜ್‌ಖಾನರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದೆಯಾ?

ಹೌದು! ನಾನು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ.

ದೌಲತ್! ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಇಷ್ಟುದಿನ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿಯೇಕೆ?

ಸುಲ್ತಾನರೇ! ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಅದು ರಹಸ್ಯ! ಪರಮರಹಸ್ಯ! ಇಂದು ಅದು ಬಹಿರಂಗ! ಅದೇ ನವಾಬರ ಇಚ್ಛೆ! ಬಡಾಫಕೀರರ ಆಜ್ಞೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು ತಲೆಬಾಗಿದನು.

ಘೋರರಾತ್ರಿ

ಸುಲ್ತಾನನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಃಖಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಮರಣಾನಂತರ ಪುನಃ ಯುದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಲಾಬಲಗಳನ್ನು ಲೆಖ್ಖಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು, ಸುಲ್ತಾನನು ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ದಿಕ್ಕುತೋಚದೆ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದನು. ದುಃಖ, ಕ್ರೋಧ, ದ್ವೇಷಗಳು

ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಕಾರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಸುಲ್ತಾನನ ಸಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಯಾರಿಗೂ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸುಲ್ತಾನರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಸಮಯ, ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನವಾಗುವ ಹೊತ್ತು, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಿರ್‌ಸಾಧಕನು ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಾದಮೇಲೆ ಮಿರ್‌ಸಾಧಕನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ.

ಸಿದ್ದಿಕ್, ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ, ಏನು ಸಮಾಚಾರ?

ಹುಜೂರು, ಶತ್ರುಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೆ, ನಗರದ ನವಾಬರ ಮರಣವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.

ಸಿದ್ದಿಕ್ ! ಖಾನರಂಥಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಂಡು ಕೇಳಿಲ್ಲ! ಅವರು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಸಮಸಾಹಸದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು, ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಅರ್ಧ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು, ಕೊನೆಗೆ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯು ನವಾಬರನ್ನೇ ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಜಹಾಪನಾ! ನಗರದ ನವಾಬರು ಜೀವಂತರಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಜಯವಾಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು, ಭಗವಂತನ ಇಚ್ಛೆಯು ಹೇಗಿದೆಯೋ ? ಇದುವರೆಗೂ ನಮಗೆ ಒಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಜಯವಿಲ್ಲ, ಇದೊಂದೇ ಜಯವು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದುದು.

ಖಾವಿಂದ್ ! ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಈ ಮಹಾಸೈನ್ಯದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಒಳಸಂಚು, ಘೋರವಾದ ಒಳಸಂಚು, ನಡದಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಕೋಪದಿಂದ ಘರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಛೀ ! ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕನೇ, ಹೊರಗೆ ಹೋಗು, ನಿನಗೆ ಮಾನವಿದೆಯೇ, ನೀನು ನಮ್ಮ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ

ಮುಖ ತೋರಿಸಬೇಡ, ಯಾವಾಗಲೂ ದ್ರೋಹಿ ನೀನು, ಒಳಸಂಚು, ಒಳಸಂಚು, ಯಾರು ಒಳಸಂಚುಮಾಡಿದವರು, ಸಾಭೀತುಮಾಡಿಕೊಡು! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ತಲೆ ಹೊಡಸಿ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

ಷಹರ್ಾಷಹಾ, ಮಾಫ್‌ಮಾಡಬೇಕು, ದಾಖಲೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ, ಸ್ವೀಕರಿಸೋಣವಾಗಲಿ.

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಿಸೆಯಿಂದ ಲಕ್ಕೋಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಸುಲ್ತಾನರ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ಆ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಓದಿ ನೋಡಿದನು, ಪುನಃ ಓದಿದನು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಿದನು. ದೀರ್ಘನಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕೆಂಪೇರಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೋಪವನ್ನು ಕಾರುತ್ತಾ ಕಟಕಟನೆ ಹಲ್ಲುಕಡಿಯುತ್ತಾ ಹರಾಂಖೋರರುಗಳಿರಾ? ಎಂತಹ ಪಾಪಿಗಳು ನೀವು, ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಕಾಲದಿಂದ ನಮ್ಮ ಉಪ್ಪುಂಡ ನೀವು ಶತೃಗಳ ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದಿರಾ? ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿದನು.

ಹೊರಗೆ ಕಾವಲಿದ್ದ ಅವಸರದವನನ್ನು ಕರದು ಅಂಗರಕ್ಷಕ ದಳದ ನಾಯಕನಾದ ಅಹಮದ್‌ಖಾನನನ್ನು ಕರಸಿದನು, ಫೌಜುದಾರ್ ಅಹ ಮದ್‌ಖಾನನು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಜುರೆ ಮಾಡಿ ನಿಂತನು.

ಸುಲ್ತಾನನು, ವೀರವಾಣಿಯಿಂದ ಅಹಮ್ಮದ್‌ಖಾನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು, ಮಧುಗಿರಿಯ ಸುಲ್ತಾನ್‌ಖಾನ್, ಮಂಜರಾಬಾದಿನ ದಿಲಾರ್ ಖಾನ್, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಮೊಹಯುದ್ದೀನ್, ಹಾಸನದ ಅಬ್ದುಲ್‌ಸತ್ತಾರ್, ಡಿಂಡಿಗಲ್ಲಿನ ಮಿರ್‌ಹುಸೇನ್, ಮಂಗಳೂರಿನ ಮಹಮ್ಮದ್‌ಬೇಗ್, ವೆಲ್ಲೂ ರಿನ ರಣದುಲ್ಲಾಖಾನ್, ನಾಮಕಲ್ಲಿನ ಅಬ್ದುಲ್‌ಕರೀಂಖಾನ್, ಸೇಲಂನ ಬಹದ್ದೂರ್‌ಖಾನ್, ಮಳವಳ್ಳಿಯ ನೂರ್‌ಅಹಮ್ಮದ್, ಮಾಗಡಿಯ ಮಹಮ್ಮದ್‌ರುಸ್ತುಂ, ಚಂದಗಾಲದ ನಜಿರುಲ್ಲಾ ವಿಯಾಖಾನ್, ಕೊಳ್ಳೇ ಗಾಲದ ಹದಯತುಲಾಖಾನ್, ಕಿಲ್ಲೆಯ ಮಿರ್‌ಮರ್ತುಜಾಖಾನ್, ಈ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಾಜರ್ಾ

ಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಸರದಾರರನ್ನೂ ದರಬಾರಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಬರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ದರಿಯಾದೌಲತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವಸರದ ಸಭೆ ಸೇರಿತು. ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಸರದಾರರು ಎಲ್ಲರೂ ಸಭೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಬಂದು ಆಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದರು. ಫೌಜುದಾರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಖಾನರವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನು ಕರತಂದು ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನರವರು ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸೇನಾ ನಾಯಕರುಗಳಿರಾ ? ಈ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಗಳ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀವುಗಳು ಈ ದರಬಾರಿಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೆ ಸೋಲಿನಮೇಲೆ ಸೋಲಾಗಿರುವುದರ ಗುಟ್ಟು ಈಗ ಬಯಲಾಯಿತು. ನಿಮ್ಮಗಳನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿದನು.

ತರುಣ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾದ ಮೀರ್‌ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಹುಜೂರು, ಮಾಫ್‌ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾರೋ ಚಾಡಿಕೋರರು, ಖಾವಿಂ ದರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದಾರೆ, ಅವರನ್ನು ಈ ದರಬಾರಿಗೆ ಕರ ತರಿಸಿ ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಸುಲ್ತಾನ್, ಮುಚ್ಚುಬಾಯಿ, ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಿಸುತ್ತೇನೆ, ನೋಡು, ಈ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡು ದಾಖಲೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ, ಇವು ಗಳೆಲ್ಲಾ ನೀವು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಕುಂಫಣಿಯವರಿಗೆ ಬರದ ಪತ್ರಗಳು ಎಂದು ಆ ಗುಪ್ತಪತ್ರಗಳನ್ನು ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಎಸೆದನು.

ಮಂತ್ರಿ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರೆದ್ದು ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿಕೊಂಡರು, ಅವರ ಮುಖವು ವಿವರ್ಣವಾಯಿತು.

ಸುಲ್ತಾನ್–ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳ ಸ್ವಹಸ್ತಾಕ್ಷರಗಳೇ ತಾನೆ, ಈಗ ತಾವೇ ಹೇಳಿರಿ, ಈ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೇನು?

ದರಬಾರೆಲ್ಲವೂ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು ಹಾ! ಹಾ! ಕಾರ ಮಾಡಿದರು, ದರಬಾರಿನ ಮೌಲ್ವಿಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದುನಿಂತು ಮುಜುರೆಮಾಡಿ ಹುಜೂರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಉಪ್ಪುಂಡ ಮನೆಗೆ ಎರಡು ಬಗೆವ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಗಳು. ಇವರನ್ನು ತೋಪಿನಬಾಯಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಕು, ಅದೇ ಇವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಎಂದರು.

ಸುಲ್ತಾನರು ಮಂತ್ರಿ, ಸರದಾರರಕಡೆ ತಿರುಗಿದರು, ಎಲ್ಲರೂ ತಲೆ ದೂಗಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನರು–ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರೆದ್ದು ಕೈಮುಗಿದು ಸುಲ್ತಾನರವರೇ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಆಲಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಯುದ್ಧದ ಸಮಯ, ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಒಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ಈ ಸೇನಾನಾಯಕರು ಮಹಾಪರಾಧಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಇವರ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು, ಇವರನ್ನೇ ಈಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಬಿನ್ನೈಸಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನರು, ಅಪರಾಧಿಗಳಾದ ಸೇನಾನಾಯಕರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೀವೇನು ಹೇಳುವಿರಿ? ಈ ಗುಪ್ತಪತ್ರಗಳು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಹಸ್ತಾಕ್ಷರಗಳೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಿರಾ? ಡಿಂಡಿಗಲ್ಲಿನ ಪಾರ್ ಹುಸೇರವರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನೆಲಮುಟ್ಟಿ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ—

ಖಾವಂದರವರೇ, ಮಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕು, ಅವು ನಮ್ಮ ಪತ್ರಗಳೇ ಹೌದು, ಒಂದೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹುಜೂರಿನ ಆಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾಗ

ಪ್ರಲೋಭದಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಪತ್ರಗಳು ಅವು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಏನೂ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿಲ್ಲ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಣಾಹಣಿಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಕುಂಫಣಿಯ ದಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೋಲಾದುದು ನಮ್ಮ ಅಪರಾಧವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಕಿಲ್ಲೇದಾರರು ಫೌಜುದಾರರುಗಳ ಅಪರಾಧವೇ ಅದು. ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮಗಳ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡೋಣವಾಗಲಿ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಪಣಪಾಗಿಟ್ಟು ಶತೃಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವೆವು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ, ನಾವು ಈ ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಜ್ಞಾಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ನುಡಿದರು.

ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಆಸನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದು ದ್ರೋಹಿಗಳಿರಾ! ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕರಾ? ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಗಳಿರಾ? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದೇ! ನಿಮ್ಮಂಥಾ ದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ಕಳಿಸುವುದೇ? ನೀವುಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಈ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಇರಕೂಡದು. ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಈ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ನರಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿರಿ ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿದನು.

ಅರಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ತೋಪುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಈ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನು ಈ ರಾತ್ರಿಯೇ ಉಡಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಕೋಪದಿಂದ ಘುಡಘುಡಿಸುತ್ತಾ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಮಹಾಮಹಾ ಸರದಾರರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷಣ್ಣವದನರಾಗಿ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅರಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದ ವಿಶಾಲ್ಯವಾದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದೀಪಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಸುತ್ತ

ಲೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಖಾಸ್ ಸೈನ್ಯದ ಸೈನಿಕರೂ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಸುತ್ತು ಕಟ್ಟಿ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ನಿಂತರು. ತೋಪುಖಾನೆಯಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ತೋಪುಗಳನ್ನು ತಂದು ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿದರು. ರಣವಾದ್ಯಗಳು ಬಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ವಧ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ವಿಗಳೂ ಸರದಾರರೂ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಖಾಸ್ ಭಕ್ಷಿಯವರಾದ ಫೌಜುದಾರ್ ಮಹಮದ್ ಖಾನರು ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿ ಪಹರೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನು ವಧ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರತಂದರು. ಒಂದೊಂದು ತೋಪಿನ ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಗಿದರು, ಫೌಜುದಾರರು ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರವರ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಚ್ಚ ಕಂಠದಿಂದ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ರಣವಾದ್ಯಗಳು ಘೋರ್ಗರೆದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೂರದಿಂದ ಒಂದು ಮಹಾಶ್ವವು ಓಡಿಬಂದು ವಧ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು. ಆ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಆಜಾನುಬಾಹುವಾದ ಭವ್ಯವಾದ ಬಿಳಿಯಗಡ್ಡದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ತೇಜೋವಿರಾಜಮಾನನಾದ ಮಹಾಪುರುಷನೊಬ್ಬನು ಬಂದುನಿಂತನು. ಅವನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಆ ಮೃತ್ಯುಲೋಕದಂತಿದ್ದ ವಧ್ಯಸ್ಥಾನವು ದೇವಲೋಕದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ನಿಸ್ತಬ್ಧ. ಆ ಮಹಾಪುರುಷನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಫೌಜುದಾರ್ ಮಹಮುದ್‌ಖಾನನು ತಲೆಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿದನು. ಆ ದೇವಲೋಕದ ಪುರುಷನು ಮತ್ತಾರೂ ಅಲ್ಲ. ಬಡಾಫಕೀರರೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರಿವಾಯಿತು. ವಧ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತರಾಗಿದ್ದ ಸೇನಾನಾಯಕರು ಬದುಕಿದೆವು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಆ ಮಹಾಪುರುಷನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾಣಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದರು.

ಬಡಾಫಕೀರರು ಅವರಕಡೆಗೆ ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರಿ ಫೌಜುದಾರ್ ಮಹಮದ್‌ಖಾನನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಭಕ್ಷಿಯವರೇ ಇದೇನು ಕಾರ್ಯ ಯಾರು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಭಕ್ಷಿಯವರು ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಾ ಖಾವಿಂದ್ ಇದು ಸುಲ್ತಾನರ ಖುದ್ದು ಹುಕ್ಕುಂ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಬಡಾಫಕೀರರು ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ಖುದಾನ ಮೇಲೆ ಆಣೆ ಇದೆ. ದೊಡ್ಡನವಾಬರ ಮೇಲಿನ ಆಣೆ ಇದೆ. ಈ ಕಠೋರವಾದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾರಿಮಾಡಕೂಡದು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಕರತಂದು ಇವರುಗಳಿಗೆ ದಯಾಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯೂ ಅಲ್ಲಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರಸರನೆ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರವರು ಇರುವ ಖಾಸ್ ಮಹಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಎರಡು ಹುಲಿಗಳು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಗುಟ್ರು ಹಾಕಿದುವು. ಬಡಾಫಕೀರರು ಆ ಹುಲಿಗಳ ಬೆನ್ನು ಸವರಿ ತಲೆಸವರಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಳಗಿನ ಭವನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಹುಲಿಗಳ ಘರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರು ಆಸನದಿಂದ ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಬಡಾಫಕೀರರನ್ನು ಕಂಡು ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನರು ಅತ್ಯಂತ ಆದರದಿಂದ ಫಕೀರರಿಗೆ ಹಸ್ತಲಾಘವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಹಲಿನೊಳಗೆ ಕರದೊಯ್ದು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು.

ಫಕೀರಜಿ! ಎಷ್ಟೋಂದು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನ ದೊರತಿದ್ದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ!

ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ನನಗೆ ರಾಜಧಾನಿಯ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ. ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ಯುದ್ಧದ ವಿಜಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಇಯಜ್ ಖಾನರ ಮರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಎಂದೂ ಅಧೈರ್ಯಪಡದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕಳವಳಗೊಂಡಿತು. ಆದರೂ ನಿಮಗೇ ಜಯವಾಗುವುದೆಂದೂ ಖುದಾನ ಅನುಗ್ರಹವು ನಿಮ್ಮಮೇಲಿದೆಯೆಂದೂ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಇಂದಿನ

ಪ್ರಕರಣದಿಂದ ಮೈಸೂರು ಧ್ವಂಸವಾಗಿಹೋಗುವುದೆಂದು ಕಾತುರಗೊಂಡು ಕಡೆಯ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ಸೇನಾನಾಯಕರ ಪ್ರಾಣಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ಅವರ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಿನಗೆ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಯವಾಗುವುದು.

ಬಡಾಫಕೀರರವರೇ! ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಅವರ ತಪ್ಪು ಕ್ಷಮಾತೀತವಾದುದು! ಭರದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಾನು ಆತ್ಮಹತ್ಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಲೇಸು!

ಸುಲ್ತಾನನೇ! ಅಂದು ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೂ ನೀನು ಹೀಗೆಯೇ ವರ್ತಿಸಿದೆ. ಇಯಜ್ ಖಾನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕೃತ್ರಿಮದಿಂದಲೇ ನಡೆದೆ. ಇಂದು ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನು ಗುಂಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು ಆತ್ಮಹತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡ ಅಪರಾಧ! ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ರಾಜ್ಯವು ಇಂದೇ ಧ್ವಂಸವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಆ ಸೇನಾನಾಯಕರಿಗೆ ಕ್ಷಮಾಭಿಕ್ಷೆ ಕೊಡು! ನಾಳೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡು! ನಿನಗೆ ಅಖಂಡಜಯವಾಗುವುದು!

ಇಲ್ಲ ಫಕೀರಜಿ! ಈ ಲೋಕವು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕ್ಷಮಾಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡಿದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾರದೆ ರಾಜ್ಯದ ಅಪರಾಧಿಗಳ ಶರಣಹೊಕ್ಕನೆಂದು ಲೋಕವು ನನ್ನನ್ನು ಹಳಿಯುವುದು. ಇಷ್ಟು ಅಪಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಆ ಸೇನಾನಾಯಕರು ಈಗ ಪುನಃ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಶತೃಗಳ ಕಡೆಯೇ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವರು. ನನ್ನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಶತೃಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವರು. ಅಂಥಾ ಅಪಮಾನವನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ. ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಜಯಿಸುವೆನು, ಇಲ್ಲವೇ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೀರನಂತೆ

ಮಡಿಯುವೆನು. ಈ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ತಾವು ಬರಬೇಡಿರಿ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿರಿ.

ಬಡಾಫಕೀರನು ವಿಷಣ್ಣವದನನಾಗಿ,

"ಬೇಟಾ! ಭಗವಂತನ ಪ್ರೇರಣೆ! ಆ ಜಗದೀಶನ ಇಚ್ಛೆ! ಇಂದೇ ಕಡೆಯದಿನ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಸ್ವಯಂ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ವಧ್ಯಭೂಮಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು—"ಅಪರಾಧಿಗಳಮೇಲೆ ತೋಪು ಉಡಾಯಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಕರ್ಕರ ಕಂಠದಿಂದ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೊತ್ತಾಗಿಹೋಗಿದ್ದಿತು. ನಗರದ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿಯೂ, ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯರು ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ದುರ್ಘಟಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿ ದೌಡಾಯಿಸುತ್ತ ಬಂದರು.

ಆ ಕುದುರೆಗಳು ಸುಲ್ತಾನರು ನಿಂತಿದ್ದ ವೇದಿಕೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತವು ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಯುವೇದಿಕೆಯನ್ನೇರಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಮುಂದೆ ನಿಂತರು. ಹಿಂಮುಗಟಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ತೋಪುಗಳ ಧಂ ಧಂ ಎಂದು ಹಾರಿದವು ನಭೋಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಧೂಮ್ರಾವೃತವಾಯಿತು. ದೌಲತ್ತಳು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದಳು. 14 ಸೇನಾನಾಯಕರು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದರು. ದೌಲತ್ತಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಕಿಟ್ಟನೆ ಕಿರಚುತ್ತಾ ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು. ರಾಧೆಯು ಬಿರುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅರಮನೆಯ ಅಂಗಳವೆಲ್ಲವೂ ಆರ್ತನಾದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು.

ದುರ್ದಿನದ ಪ್ರಭಾತ

14 ಮಂದಿ ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನು ತೋಪಿನಬಾಯಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಭಯಂಕರ ವಾರ್ತೆಯು, ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಆ ಸೈನ್ಯಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹರಡಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಯ. ತಮತಮ್ಮ ಸೇನಾನಾಯಕರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇಡೀ ಸೈನ್ಯಸಾಗರವು ಮುಗ್ಧವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತಾ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರುಗಳನ್ನು ನಯಭಯಗಳಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರು, ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಧೂತರು ಭಯಭೀತರಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಣವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸರದಾರರು ಈ ಸಮಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ದಿಕ್ಕುತೋರದೆ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾದರು. ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಕಡೆಯಝಾಮದಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಎದ್ದಳು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ದೌಲತ್ತಳು ರಾಧೆಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ರಾಣಿಯವರೇ ಇನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಉಳಿಗಾಲವುಂಟೆ? ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವುಂಟೇ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟಳು. ರಾಧೆಯು ಗದ್ಗದಸ್ವರದಿಂದ ಏಳು! ಸಹೋದರಿ! ಜಯಾಪಜಯಗಳು ಭಗವಂತನ ಅಧೀನ. ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವು ಉಳಿದಿದೆ. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೇಳು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸೈನ್ಯಗಳು ಚಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸೋಣ, ದೇವರಿದ್ದಾನೆ. ಎಂದುಹೇಳಿ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಒಂಟೆಗಳಮೇಲೆ ಚಿನ್ನದ ಮೊಹರುಗಳ ಥೈಲಿಗಳನ್ನು ಹೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ ಗಡಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ

ನಿಂತರು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸೈನಿಕರನ್ನು ತಡದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಚಿನ್ನದ ಮೊಹರಾಗಳನ್ನು ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಸೈನಿಕರು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಊರುಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯರೂ ನಿರಾಶಾಹೃದಯದಿಂದ ಆ ಸೈನಿಕರನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನನು, ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸೈನಿಕರನ್ನು ತಡೆ ಗಟ್ಟಲು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಮೇಲೆ ಹಲ್ಲಾ ಹತ್ತುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು, ಸುಲ್ತಾ ನನು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಯುದ್ಧದ ದಿರಸನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮ ಣರಿಗೂ ಫಕೀರರಿಗೂ ಹೇರಳವಾದ ದಾನದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಮೊಡಗೂಡಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಇಂಗ್ಲಿಷರದಂಡು, ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೇರಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು, ಸುಲ್ತಾನನು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಏಟಿಗೆ ಹತ್ತುಹತ್ತು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ದಂಡಿನಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಯುದ್ಧವು ಬಹಳ ಬಿರುಸಿನಿಂದ ಸಾಗಿತ್ತು.

ಇತ್ತ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಅನೇಕರು ಸಂಸಾರಸಮೇತ ಪಟ್ಟಣ ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವರ್ತಕನೊಬ್ಬನು ...ಡು ಒಂಟೆಗಳಮೇಲೆ ಸಾಮಾನು ಹೇರಿಕೊಂಡು, ಅವಕುಂಠನವತಿ ...ಬ್ಬಳನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರದುಕೊಂಡು, ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಪಟ್ಟಣ ...ನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಇಮಾ ಮನು ಸೈನಿಕನ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುದುರೆಯಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಏನೋ ಸಂದೇಹದಿಂದ ಆ ವರ್ತಕನನ್ನು ಕುರಿತು ಸೇಟರೇ, ಎಲ್ಲಿಗೆ

ಪಯಣ, ಒಂಟಿಗಳಮೇಲೆ ಇರುವುದೇನು? ಈ ಅವಕುಂಠನವತಿಯಾವ ಬೀಬಿ ಯಾರು? ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಹದಾರಿ ಇದೆಯೊ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ವರ್ತಕನು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಆ ಯೋಧನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಅವಕುಂಠನವತಿಯು ಹತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಮೊಹರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸೈನಿಕನ ಕೈಗೆ ಕೊಡಲು ಹೋದಳು. ಸೈನಿಕನಿಗೆ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಯಿತು, ಅವನು ಒರೆಯಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಂಟೆಯ ಕಡೆ ಬೀಸಿದನು. ಅವಕುಂಠನವತಿಯು ಆ ಪೆಟ್ಟು ವರ್ತಕನಿಗೆ ತಗಲಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಿರಿಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆದಳು.

ಇಮಾಮನು ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಓಹೋ! ಹುಚ್ಚಿ! ಸಾವಿತಿ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪಯಣ, ಈಜೋಡಿ ಯಾರು? ಮಿರ್‌ಸಾಧಕನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಒಂಟೆಯಮೇಲಿದ್ದ ಗಂಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳದನು. ಆ ಥೈಲಿಯು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳು ನೆಲದಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿದವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಮಾಮನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ವರ್ತಕನು ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಮಾಮನಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಮಾಡಲು ಹೊರಟನು. ಇಮಾಮನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಆ ವರ್ತಕನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಪಕಪಕನೆ ನಕ್ಕನು.

ಏನು! ಸುಲ್ತಾನರ ದರಬಾರಿನ ಸರದಾರರು, ಕಳ್ಳರಂತೆ ಓಡುತ್ತಿರುವಿದೇನು, ಮಿರ್‌ಸಾದಕ್ ನಿನ್ನಂಥಾ ದ್ರೋಹಿಯು ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ ದೇವರು ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದುಹೇಳಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬೀಸಿದನು, ಮಿರ್‌ಸಾಧಕನ ತಲೆಯು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು.

ಹುಚ್ಚಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಇಮಾಂ! ನೀನು ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೊಂದಿರುವೆ. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ನಿನಗೆ

ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದುಹೇಳಿ ಇಮಾಮನನ್ನು ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಬೈಯುತ್ತಾ ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಕೋಟೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋದಳು.

ಇಮಾಮನು ಕುದುರೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಫಿರಂಗಿ ಗುಂಡುಗಳ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ದಂಡು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು, ಕೋಟೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನು ಗುಂಡಿನೇಟು ತಗಲಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ದೌಲತ್ತಳು ಕೋಟೆಯ ಬತೇರಿಯ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕಂಡಳು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಸಮಾಧಿಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೋದಳು, ಸಮಾಧಿಯಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ದೌಲತ್ತಳು ಆ ದುಃಖದ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಎದ್ದು ಸಮಾಧಿಗೆ ವಂದಿಸಿದಳು ಆ ಸಮಾಧಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾವೃಕ್ಷವನ್ನು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಅಂದಿನವರಿಗಿನ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಬಂದವು.

ದೌಲತ್ತಳು, ಜಗದೀಶ, ಅಂದಿನ ನನ್ನ ಆಶಾಕಲ್ಪನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಏನಾದವು, ಸುಲ್ತಾನೀ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಏನಾಯಿತು, ನನ್ನ ಪ್ರಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ಖಾನನ ಪರಾಕ್ರಮವೇನಾಯಿತು, ಇಡೀ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಅವಸ್ಥೆಏನಾಯಿತು ? ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲಿದೆ ? ಎಂದು ರೋಧಿಸಿದಳು. ಆ ದುಃಖದ ವೇಗ

ದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮಹಾವೃಕ್ಷವನ್ನೇರಿ ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಂಡು ವೃಕ್ಷದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳ ಪ್ರಾಣವು ಹಾರಿಹೋಯಿತು.

ಸುಲ್ತಾನೀರಾಜ್ಯವು ಅಸ್ತವಾಯಿತು

ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸೇನಾನಾಯಕನೂ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ದಳಪತಿಯಾದ ಹರಿಪಂತನೂ, ರಾಧಾರಾಣಿಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹುಡುಕಿಸಿದರು. ರಾಧಾರಾಣಿಯನ್ನು ಆಮೇಲೆ ಯಾರೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ!

ಬಹುಕಾಲವಮೇಲೆ ತೇಜಸ್ವಿನಿಯಾದ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯೊಬ್ಬಳು ಗೈರಿಕವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟು ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಾವೇರಿಯ ವನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೀರಾಗಿಯಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗಾಗ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ದೌಲತ್ತಳು ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಂಡ ಮಹಾವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಸೀರವವಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಪೂರ್ವಕಥೆಯನ್ನರಿತ ಹಳಬರು

"ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಸಿಯೇ ರಾಧಾರಾಣಿ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು."

ಶ್ರೀ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರೀ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು.